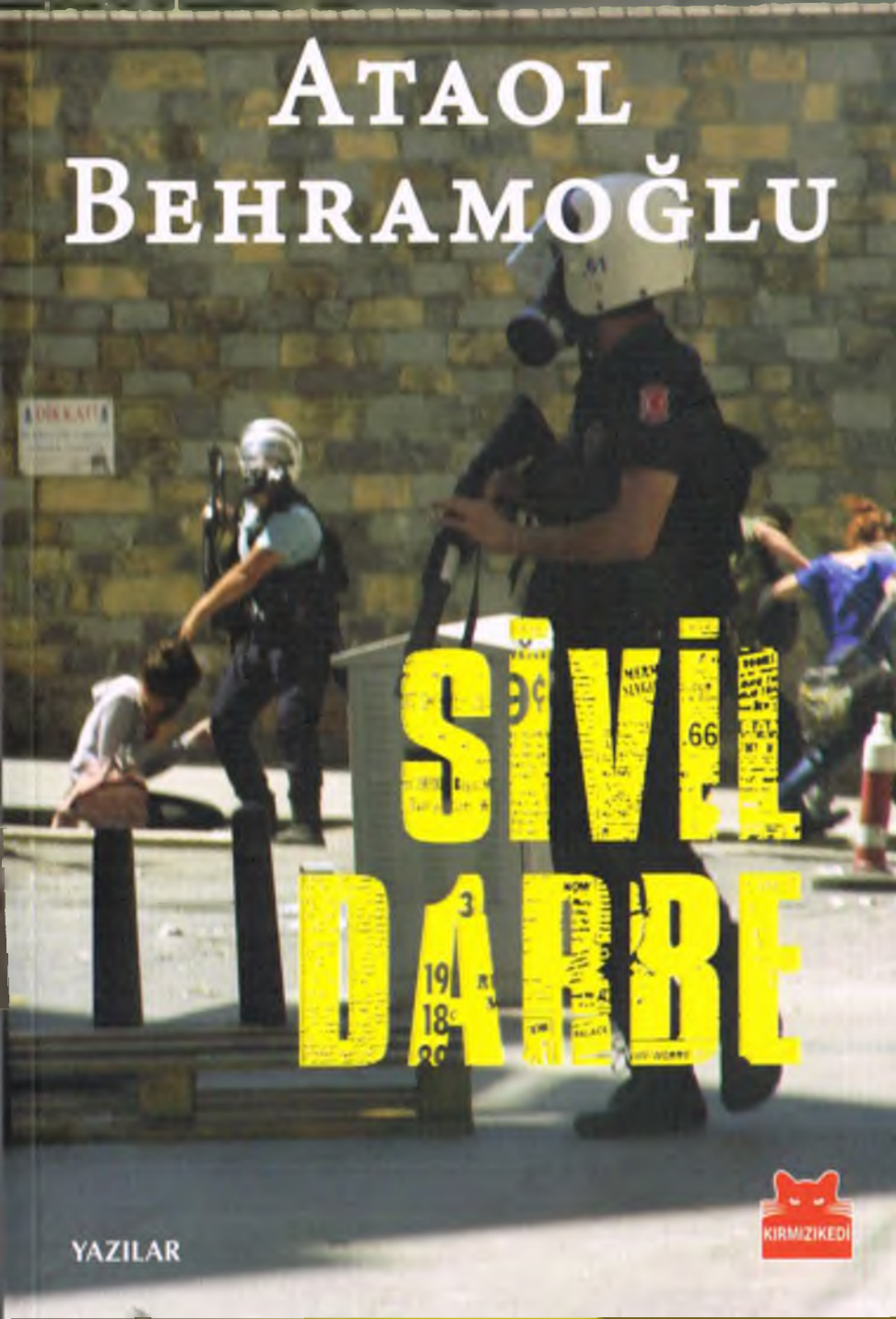
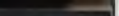
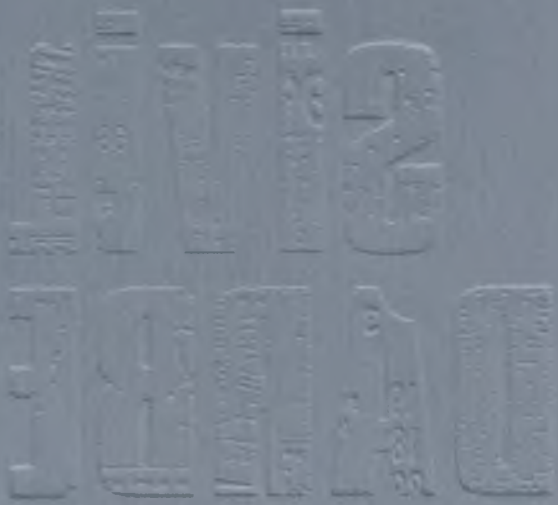

ATAOL
BEHRAMOĞLU
SİVİL
DARBE
YAZILAR
KIRMIZIKEDİ

ATAOL BEHRAMOĞLU • SİVİL DARBE

Ataol Behramoğlu

Çatalca'da doğdu. İlkokul eğitimini Kars ve Çankırı'da, orta ve lise eğitimini Çankırı'da tamamladı. 1966'da Ankara Üniversitesi DTCF Rus Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdi. Moskova Devlet Üniversitesi'nde ve Paris-Sorbonne Üniversitesi'nde Rus edebiyatı ve karşılaştırmalı edebiyat alanlarında lisansüstü çalışmalar yaptı. 1992'den beri İstanbul Üniversitesi, Beykent Üniversitesi ve halen kadrosunda bulunduğu İstanbul-Aydın Üniversitesi'nde profesör olarak öğretim görevlisidir. 1969'da ikinci şiir kitabı *Bir Gün Mutlaka*'nın yayınlanışıyla yeni toplumcu şairler kuşağının öncü bir şairi olarak kabul edilmiş, o günlerden bugünlere yayınlanan ürünleriyle de çağdaş Türk şiirinin önde gelen şairleri arasında yer almıştır. Deneme, oyun, gezi, anı, çocuk edebiyatı türlerinde ürünlerinin yanı sıra dilimize Lermontov, Puşkin, Çehov, Gorki başta gelmek üzere Rus klasiklerinden yapıtlar kazandırmış, *Halkın Dostları*, *Militan*, *Anka* (Türkçe-Fransızca olarak Paris'te) gibi edebiyat ve kültür tarihimizde iz bırakan dergileri kurup yönetmiştir. 1990'lardan günümüze *Cumhuriyet* gazetesinde köşe yazarlığını sürdürmekte olan Ataol Behramoğlu çeşitli ulusal ödüllerin yanı sıra Asya-Afrika Yazarlar Birliği'nin Uluslararası Lotus Edebiyat Büyük Ödülü (1981) ve Rusya Federasyonu'nun Uluslararası Puşkin Madalyası'yla ödüllendirilmiş, şiirlerinden seçkiler çok sayıda yabancı dilde kitap olarak yayınlanmıştır.

Kırmızı Kedi Yayınevi: 313
Güncel Dizi: 14

Sivil Darbe
Ataol Behramoğlu

© Ataol Behramoğlu, 2014
© Kırmızı Kedi Yayınevi, 2014

Yayın Yönetmeni: İlknur Özdemir

Editör: Selçuk Uygur
Son Okuma: Sabiha Şensoy
Kapak Fotoğrafı: Yalçın Çakır
Kapak Tasarımı ve Grafik: Yeşim Ercan Aydın

Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni alınmaksızın, hiçbir şekilde kopyalanamaz, elektronik veya mekanik yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

Birinci Basım: Nisan 2014, İstanbul
ISBN: 978-605-4927-29-6
Kırmızı Kedi Sertifika No: 13252

Baskı: Pasifik Ofset Ltd. Şti.
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1 Baha İş Merkezi A Blok Kat: 2
34310 Haramidere/İSTANBUL
Tel: 0212 412 17 77 Sertifika No: 12027

Kırmızı Kedi Yayınevi
kirmizikedi@kirmizikedikitap.com /www.kirmizikedikitap.com
www.facebook.com/kirmizikedikitap
Ömer Avni M. Emektar S. No: 18 Gümüşsuyu 34427 İSTANBUL
T: 0212 244 89 82 F: 0212 244 09 48

Ataol Behramoğlu

SİVİL DARBE

YAZILAR

KIRMIZIKEDİ

İÇİNDEKİLER

I. BÖLÜM
SİVİL DARBE

Seçim Sonuçları Üzerine 13
Sığ Sularda Derin Dalışlar 15
Sivil Darbe 18
"Ilımlı İslam" ve AKP 20
Bağımsızlık Ahlâkı 23
Zordayız 26
Bin Kollu Ahtapot 28
Bir Ülkenin Fiyatı 31
Teslim Olacak mıyız? 33
Federal İslam Cumhuriyeti'ne Doğru 36
Aklın Yolu... 38
Yan Yana İki Haber Başlığı 40
AKM'yi Yıktırmayız... 43
Sivil Darbeden Sivil İtaatsizliğe 45
Adalar AKP'ye Teslim 48
Anomali 50
Komadan Çıkarken 53
Önsezi 56
Sincan-Sapanca Hattında 58
Harita, Türban, Hrant Dink 60
Sözü Sakınmaksızın 63
Suç İşliyorsunuz 65
Bir Yazının Analizi 68
Can Çekişen Tıp 70
Sıkılmaya Hakkımız Yok... 73
Bunlarla Uzlaşılmaz 75
Sömürge Valisi Büyük Millet Meclisi'nde 78
Cumhuriyetçiler Birleşmezse 80
Ordu Konusunda Samimi Olmak 83
Akıl Furyası 85

Sağduyu 87
AKP Kurtuldu mu? AKP'den Kurtulduk mu? 90
Kemal Sunal Filmlerinden Postmodernizme 92
Hangi Türkiye? 95
Karanlık Bir Ucundan Aydınlanırken 98
Bir Gün Bir Genelkurmay Başkanı 100
Can Çekişen Tarım 103
Korku Filmi Gibi 106
Darbe Hedefine Ulaşmadı mı? 108
Önünü Görememek 111
Sağduyunun Soruları ve Yanıtları 113
Köpekler 115
Atatürk'ün Eseri Parçalanırken 118
Komplo 121
Tuğamiral Turgay Erdağ'dan Mektup 123

II. BÖLÜM
DİNCİ POLİS DEVLETİNE DOĞRU

Dinci Polis Devletine Doğru 131
Niteliksiz Toplum 133
YARSAV Korkusu 136
Arınç'a Suikastin Perde Arkası 139
Sivil Darbeden Sivil Diktaya 142
Silivri İzlenimleri 144
Polis Devleti Başka Nasıl Olunur? 147
Hukuk ve Vicdan Üzerine 150
Kâbus 152
Ressamı İndirmek 154
Parasız Eğitim İstemek Suçu 156
İki 12 Eylül 159
Tutuklu Çocuklar, Delikanlılar 161
Karanlıktaki Ülke 164
Türkiye Polis Cumhuriyeti 166

Silivri'den Notlar, İzlenimler.....170
Dinci, Faşist, Bölünmüş.....173
Kötünün Olağanlaşması.....175
Silivri'den.....178

III. BÖLÜM
BAŞBAKAN KENDİSİYLE TUTARLI

AKP ve Lideri Hakkında.....185
Ukalâ.....187
Ne Kötü Günler!.....189
Başbakan Nece Konuşuyor?.....192
On Binlerin Haykırışı.....195
"Türkiye'nin Tamamı".....197
Erdoğan Ülkeyi İç Savaşa Götürür.....200
"Şehit" Kavramı Üzerine.....203
Başkomutan Erdoğan.....205
Ne mi Yazar?.....208
Başbakan Kendisiyle Tutarlı.....210
Erdoğan Muamması.....213
Tevhide ve Başbakan.....216
"Beyaz Çarşaf" Kime Karşı?.....218
"Öfke" Neyin Nesidir?.....221
Çocuk ve Oyuncak.....223
Etse Ne Olur, Etmese Ne Olur!.....225
Cahil, Kibirli, Saldırgan.....227
İslam'ın "Abese"si.....230
"Narsisizm!".....232
Çirkinlikler.....235
Siyasetteki Düzey.....238
Tayyip Erdoğan'ın Ulusal Kimlik Sorunu.....240
Hakaret.....242
Diktatör ve Soytarı.....245
Kahvehane Kültürü.....247
Başbakan, Kuzular ve Koyunlar.....249

Altında Kalacaksınız 251
IV. Murat Kanunları 254
Önder 256
Rüzgâr Eken... 258
Ekmek Bulamıyorlarsa Pasta Yesinler 261
Tek Adam 263
Gericinin Soykütüğü 266
Pislik ve Boğulmak Üzerine 268
Neden Ölecekmişiz? 270
Fahri Doktor 273
Çapulcu 275
İmam Farkı 277
Alçalmada Sınır 280
Düzey Düşüklüğü Bulaşıcıdır 282
Diktatörlüğün Tarihi 284
Korku ve Ecel 287
Başbakan Nasıl Diktatör Oldu? 289

I. BÖLÜM

SİVİL DARBE

KARA BİR RÜZGÂR

Kara bir rüzgârdı üstünde bir yurdun,
Kara bir vicdan, kapkara.
Esip durdu hışım gibi, taun gibi;
Akla düşman, aydınlığa.

Kara bir rüzgârdı, kötücül, zalim,
Daha doğmadan söndüren tomurcuğu.
Genç kızın ergenlik düşüne düşman,
Bebek bakışındaki meraka.

Kara bir rüzgârdı, kara kalpli,
Mağaralarda beslenmişti,
Yarasalardan esinlenmişti,
Nefretle bilenmişti, hınçla.
Kara bir rüzgârdı, geçtiği her yerde
Zehirliyordu iyi ve canlı ne varsa;
Aydınlık uç vermesin diye
O topraklarda bir daha.

Kara bir rüzgârdı, hiçbir şey
Daha ölümcül olamazdı ondan;
İnsanın sapkınlığıydı çünkü;
İnsan görünümlü, insana düşman.
Kara bir rüzgârdı, zifir kara,
Uçurum gibi açılmıştı ağzı;
Esti üzerinde toplulukların,
Boyun eğmiş, yazgıya razı.

Kara bir rüzgârdı, can alıcı,
Yedeğinde cellatlar, mezbahalar, cezaevleri;
Buyruğunda kara büyü, kara ruh, kararmış adalet,
Elinde ölüm terazisi, cinayet kılıcı.

Kara bir rüzgârdı, esmekte hâlâ,
Karanlık saçarak, kötülük ve riya;
Gömmek için iskelet elleriyle
Bir ülkeyi dönüşsüz karanlığa.

Seçim Sonuçları Üzerine...

Haftada bir kez yazmak, kendi değerlendirmenizi yapmadan önce başka yazarları okuyup toplu bir değerlendirme yapabilmenizi sağlıyor... Bunun olumsuz bir yanı olduğu da kuşkusuz. Çünkü söylenebilecek her şey söylenmiş, size söyleyebilecek yeni bir şey pek kalmamıştır... Yine de sanıyorum ki birkaç noktanın altını bir kez daha çizmek ve bazılarını biraz daha açmak gerekiyor... Çünkü belli ki bu seçim ve sonuçları ülkemizin yazgısını derinden etkileyebilecek nitelikte...

Baraj konusuna seçimlerden önceki bir yazımda değinmiştim. 17 Ağustos tarihli "Çok Bilinmeyenli Denklem" başlıklı yazımda bu konuyla ilgili bölüm şöyleydi: *"Çok bilinmeyenli denklemin bana göre ilk temel bilinmeyeni yüzde onluk barajın neden daha aşağı çekilmediği... Yüzde onluk baraj tartışılmaz bir Tanrı buyruğu gibi ve günümüzdeki siyasal belirsizliğin başlıca nedeni olarak demokrasiyi tehdide devam ediyor..."* Benim bu yazımdan önce ve sonra bazı başka arkadaşlar da aynı konuda uyarıda bulundular. Her nedense hiçbir şey yapılmadı ve böylece demokrasiyle bağdaştırılması olanaksız bir seçim sonucuyla karşı karşıya kalınmış oldu...

Seçim sonuçları üzerine söylenebilecek (ve hemen herkesçe söylenen) ilk şey, bu sonuçların adil olmadığıdır. Bugün artık bununla ilgili olarak yapılabilecek bir şey yok. Ancak, böylece varılan sonuç, bizi bir başka mantıksal sonuca ulaştırmalı: Çoğunluk partisinin Meclis'teki çoğunluğu, ülkedeki çoğunluk anlamına gelmiyor... Bunun anlamı, AKP'nin tüm davranışlarında kendini

bu bilgiyle sınırlaması, karşıtlarının da "hezimet" duygusuna kapılmaması gerektiğidir. Bir başka mantıksal sonuç ise, eğer ülkedeki siyasal yönetim biçiminin adı demokrasi ise, yüzde onluk barajın, bir başka baharda da olsa aşağı çekilmesi gereğidir...

Bir önceki genel seçimlerde, MHP'nin beklenmedik başarısı üzerine, bu partinin dayandığı toplumsal tabanın bilimsel bir irdelemesinin yapılması gereksinimini duymuştum. Bu konuda ne yapıldı, kaç kitap yazıldı, bilmiyorum, anımsamıyorum. Fazla bir şey yapılmış olduğunu da sanmıyorum. Çünkü derine inmeksizin yüzeysel gözlemlerle yetinmek bizim toplumsal hastalıklarımızdan biridir. Şimdi aynı şeyin bugün Meclis'te ezici çoğunluğu sağlayan parti için yapılması gerektiğini düşünüyorum ve aslına bakılırsa bu çok daha öncelerde yapılmalıydı. AKP hangi toplumsal güçlere dayanıyor? "Varoşlar", "İslami sermaye" sözcüklerini yüzeysel olarak yinelemek yeterli mi? Başı açık kadınların, ciddiyetinden kuşku duyulamayacak kimi bilim insanlarının bu parti içinde yer almalarını nasıl açıklayacağız? AKP konusunda hiç değilse bir sosyoloğun, kapsamlı, derinlikli bir araştırma yapması, gazetelerimizin de köşe yorumları dışında toplumun içine girerek seçim sonuçlarını bu anlamda irdelemesi gerekiyor...

AKP ekonomi alanında öteki partilerden farklı ne yapabilir? Daha ilk günlerden, esnafa, çiftçiye dönük, bu kesimlerin yaşam düzeylerini yükseltici girişimlerde bulunmak istekliliği, en azından söylem olarak göze çarpıyor. Bu türden adımlar atılması, IMF'ye bağlı bir ekonomide ne ölçüde başarılı olabilir? Yoksullaşan toplumsal kesimlerin yaşam düzeylerini az çok yükseltecek önlemler, günümüzde geri kalmış bir ülkenin ekonomik kalkınmasında, bilimsel teknolojiye ulaşmasında nasıl bir katkı sağlayabilir? AKP, bilimsel araştırmalara ulusal gelirden ayrılan payı artırmayı düşünüyor mu? Ulusal eğitim konusunda yapmak istedikleri ve yapabilecekleri nelerdir? Bunlar, zihnimdeki soruların bazıları...

Hiçbir siyasal hareketin, Meclis'te hangi çoğunluğa sahip olursa olsun, Cumhuriyet Türkiyesi'nin gelişim yönünü saptırabileceğini düşünmüyorum. Çok açık konuşmak gerekirse, bunu söylerken düşündüğüm karşıt güç bir ölçüde ordu ama ondan daha çok sivil toplumdur. Bu anlamda, paradoksal görünse bile, ülkemizde silahlı kuvvetleri de sivil toplumun bir parçası olarak görüyorum... Seçim sonuçlarından çıkarılabilecek en önemli sonuç (ve ders) umutsuzluğa, karamsarlığa kapılmak değil, sivil toplumun güçlendirilmesidir. Çünkü uygar toplumlarda, ülkeleri parlamentolar değil; sendikalar, meslek birlikleri, sayısız toplumsal alanda örgütlenmeleriyle, sivil toplum kuruluşları yönetir. Türkiye'nin tam da bu noktada gereksinimi, sivil toplumun Batı toplumları düzeyine çıkartılması için çaba harcanmasıdır...

Seçim sonuçları ve sol, bir başka yazının konusu olabilir. Ancak, bu yazıda bu konuda söyleyebileceğim, Cumhuriyet Halk Partisi'ni başarısızlıkla suçlayanları anlayamadığımdır. Gerçi, aydın kötümserliğine çeşitli deneyimlerimle yakından tanık olmuş biriyim... Ama yine de, tüm sol silinmişken, parlamentoya ilerici güçlerin temsilcisi olarak ve küçümsenemeyecek sayıda milletvekiliyle girmiş bir partiyi destekleyip yüreklendirmek yerine karalama çabasını anlamak kolay değil.

9 Kasım 2002

Sığ Sularda Derin Dalışlar

Son günlerin toplumsal gündemini "genç subayların rahatsızlığı" konusu oluşturdu...

Genelkurmay Başkanı'nın, "basın toplantısı" ve "sohbet" biçiminde yaptığı açıklamalardan sonra, konu "ordunun bütününün rahatsızlığı"na dönüştü...

Doğal olarak her yayın organı ve yazar kendi görüşünce yazdı, çizdi, yorumladı...

Kimi yazarlar (Bkz. H. Uluengin, *Hürriyet*) söz konusu rahatsızlığın mevsim değişikliğiyle ilgili olabileceği hafifliğinde değerlendirmeler yapmış olsalar da daha ciddi kalemlerce sorunun öneminin altı yeterince çizildi.

Gazeteci ve gazete adı telaffuz etmemekle birlikte *Cumhuriyet*'te çıkan haberle ilgili olarak Genelkurmay Başkanı'nın kullandığı "lanetliyorum" sözcüğü bence iyi seçilmemişti. Demokrat olmakla övünüyorsak eğer demokrat olmanın gereklerini de kabullenmek gerekiyor. Ciddiyetinden kuşku duyulamayacak bir gazetecinin ciddiyetinden kuşku duyulmayacak gazetesinde kaynağının ciddiyetine güvenilen bir haberin manşete çıkarılmasında lanetlenecek bir yön olmasa gerek.

Sayın orgeneralin daha özenle seçilmiş bir hoşnutsuzluk sözcüğünün sınırları içinde kalması beklenirdi...

Ordudaki rahatsızlığın en yetkili ağızca, açıkça ve nedenleriyle dile getirilmiş olması, basın toplantısından çıkarılması gereken en önemli ve belki de tek sonuçtu...

Bizim gazetemizde ve görebildiğim kadarıyla başka yaym organlarında sağduyulu kalemler bunu yaptılar...

Yine de bu önemli konu üzerinde düşünmeyi sürdürmemiz gerekiyor...

Bugün ülkemiz temel eğitimini din adamı yetiştirmek amacıyla kurulan bir eğitim kurumunda almış bir başbakanın partisinin iktidarınca yönetiliyor...

Bu başbakanın kimliği, dünya görüşü yeterince açıktır.

Sıradan bir din görevlisi tarafından bile söylenmiş olsa toplumda sıkıntı yaratacak sözlerin sahibi bu kişi, bugün karşımızda başbakan olarak bulunmakta...

Kimi yazarların kullandığı deyimle, seçimlerin "meşruiyet"ini tartışmıyoruz...

Ama seçim sisteminin adaletsizliği ve başkaca çarpıklıklar ortada...

Böyleyken, iktidardaki parti kendi yaşam anlayışını, dünya görüşünü, kendi ahlâkını topluma bir üniforma gibi giydirmek istiyor...

Bundan en ufak bir kuşkusu olan var mı?

Öyle anlaşılıyor ki, var...

Basın toplantısı sonrasındaki bir başka değerlendirmeden okuyalım (Bkz. İ. Berkan, *Radikal*, 27 Mayıs 2003):

"Elbette Türkiye'de hiç de az sayılmayacak insanın AKP hükümetine yönelik endişeleri var. Bu endişe sahiplerinin içinde subay-astsubayıyla TSK mensuplarının bulunmadığını düşünmek yanlış olur. Ancak burada önemli olan iki nokta var: 1. Gerçekler şu ana kadar bu endişeleri doğruladı mı? 2. Sırf endişeleniyoruz diye askeri darbe mi yapmalıyız?"

Sayın yazarın, üslubuyla da içeriğiyle de bende çalakalem yazılmış izlenimi uyandıran yazısını neresinden tutmalı?

"Bulunduğu kuşkusuzdur", "bulunması doğaldır" gibi bir kesinleme yerine "bulunmadığını düşünmek yanlış olur" türünden dolaylı ve ucu açık bir anlatımı yeğlemiş olmasının arkasındaki ruh durumu bir yana, AKP hükümetine yönelik kaygıların doğrulanıp doğrulanmamış olduğuna ilişkin soru oldukça şaşırtıcı...

Bu hükümetin, kendisinden duyulan kaygıların doğrulanması için acaba daha neler yapması gerekiyor?

Sayın Berkan'ın bu soruya yanıtı var mı?

Söz konusu yazıdaki ikinci soru maddesi ise içeriği ve dile getiriliş biçimiyle sıradan bir okul ödevi sorusu için bile yakışıksız kaçabilirdi...

"Askeri darbe" gibi büyük sözler kullanılmadan önce üzerinde sakince düşünmemiz gereken "rahatsızlık", her şeyden önce, bir dünya görüşü, bir yaşam anlayışı uyuşmazlığıyla ilgili olsa gerek...

Bildiğim kadarıyla bugün ülkemizde asker yetiştiren okullarda çağdaş bir eğitim uygulanıyor...

Bilimsel, aydınlık kafalar yetiştiriliyor...

Var olan seçim sistemi, ülkenin genel durumu ve başkaca nedenler ise bambaşka bir kafa yapısını ülke yönetiminin tepesine getirebiliyor...

Asıl çelişki, uyuşmazlık, rahatsızlık buradadır...

Bu rahatsızlığın ortadan kalkması için ya askeri okullardaki eğitimin bugün ülkeyi yöneten kafaya uygun duruma getirilmesi (ki bu iktidar sahiplerinin asıl ve başlıca amaçları budur), ya da ülke yönetiminde aydınlık, çağdaş kafalarm söz sahibi olması gerekiyor...

Sığ sularda derin dalış denemeleri yapmak yerine, bu uzlaşması olanaksız kan uyuşmazlığının nedenleri, olası sonuçları ve mümkünse nasıl giderilebileceği üstünde düşünce üretmek daha yararlı olabilir...

31 Mayıs 2003

Sivil Darbe...

Bizde "darbe" sözcüğü "asker"i çağrıştırır... Kısa süre önce bir gazeteci arkadaş bir TV programında "sivil darbe" deyimini kullandı... Ona göre, DEHAP'ın yargılanma sürecinde olup bitenler AKP'ye karşı bir sivil darbeye benziyordu... Aynı günlerde "sivil darbe" sözcükleri benim de zihnimden geçmişti... Fakat bambaşka bir "bağlam"da... Bence AKP'nin kendisi bir sivil darbe girişimi içindedir... AKP'nin yaptıkları, yapmaya çalıştıkları ancak ve sadece "sivil darbe" sözcükleriyle nitelenebilir. Tabii, henüz girişim sürecindeki bir sivil darbe...

AKP'nin, seçmen sayısının yüzde yirmi beşi, kullanılan oy sayısının yüzde otuz beşiyle TBMM'deki sandalye sayısının yüzde altmış beşini ele geçirdiği belleklerden silinmeyecek kadar çok yinelendi. Bugün yaşanmakta olan sivil darbe girişiminin başlangıç noktası budur. Bir siyasal parti eğer böyle bir oy oranıyla böyle bir sonuca ulaşabilmişse bu kendiliğinden bir sivil darbe-

dir... Şimdi bu parti kendi doğasının gereğini yerine getirmeye çalışıyor... Halk vicdanında, toplumda çoğunluğa sahip olmayan bir siyasal erk parlamentoda mutlak çoğunluğu ele geçirebilmişse, ondan daha başka türlü davranması beklenemez, beklenmemeli... Tersine bir beklenti, eşyanın doğasına aykırı olurdu...

Sözü edilen siyasal erk mutlak çoğunluğu hakkıyla elde ederek parlamentoya gelmiş olsaydı bugün "sivil darbe" diye adlandırdığımız girişimlerde bulunmaya hak kazanmış olacak mıydı? TBMM'nin açılışında verdiği demokrasi dersinde cumhurbaşkanı[1] bunu açık seçik yanıtlıyor: *"Sayısal çoğunluk, kamu yararı ve hukuk devleti ilkesiyle sınırlandırılmıştır."* Demokrasi tanımında artık çocukların bile anlayabileceği bu açık seçik ve yalın gerçeği sadece iktidardaki parti değil, liberal ya da eski solcu birtakım aydınlar bile ne yazık ki yeterince anlamıyor görünmekte...

Gerçek anlamda bir sayısal çoğunluk temeline de sahip olmayan bugünkü siyasal erkin sivil darbe girişimlerini tek tek sayıp dökmeye gerek yok... Irak'a asker gönderme konusu ve üniversitelerle çatışma yeterli örneklerdir. Başka arkadaşlarca da yazıldı; bugünkü AKP yönetiminin yarattığı ortam Menderes döneminin bir karikatürüne benziyor. Karikatür, çünkü günümüzdeki sivil dikta heveslilerinin çapı Menderes'in ve dönemindekilerin çok aşağısında... Ama bu dönem, sözü edilen bir öncekinden çok daha tehlikeli... Çünkü aydınlanmanın, ülke bağımsızlığının, Cumhuriyet Türkiyesi'nin en temel değerlerinin karşısında çok daha örgütlü, sinsi ve kurnaz bir güç var...

TBMM'nin açılışındaki demokrasi dersinde cumhurbaşkanı, demokrasiyi "sayısal çoğunluğa" indirgeyen ilkel anlayışa karşı çağdaş demokrasi tanımını aşağıdaki saptamalarla da vurguladı: *"Parlamenter sistemlerde egemenlik yalnızca meclislerin değildir. Cumhurbaşkanı, yargı organları ile özel kurullar da, anayasada belirtilen görev ve yetkileriyle egemenliği kullanırlar."*

1 Onuncu Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer. (yay.n.)

Yeni öğretim döneminin açılışında rektörler ve kuvvet komutanları da aynı içerikte konuşmalar yaparak söz konusu sivil darbe girişimlerine karşı Cumhuriyetin temel değerlerinden yana görüşlerini yeterince açıklık ve kararlılıkla dile getirdiler...

Yine de bir şey sanki eksik...

Örgütlü, bilinçli, birleşik halk gücü...

Demokrasinin içeriği eğer memurların, işçilerin, tüm emekçilerin örgütlü, bilinçli, birleşik gücüyle donatılamazsa ya da donatılamadıkça, bu sistem gerçek niteliğine kavuşamadığı gibi sivil darbe heveslilerinin aracı olmaktan kurtulamaz...

4 Ekim 2003

"Ilımlı İslam" ve AKP

PARİS – Geçen hafta, Fransız basınında Türkiye'ye ilişkin değerlendirmelerden söz etmiştim.

Bu haftaki yazımda bunlardan iki tanesini irdeleyeceğim...

İlki 22 Kasım tarihli *Le Monde*'un başyazısı.

"Türk Hedefi" başlığı taşıyan yazıda, özetle, Bin Ladin sempatizanlarının Türkiye'yi hedef seçmelerinin rastlantı olmadığı söyleniyor.

Çünkü "İslam ülkesi ve laik devlet", "NATO üyesi ve İsrail'le stratejik ortaklığı bulunan", "Avrupa Birliği üyesi olmaya aday" Türkiye'yi bugün yönetmekte olan "İslamcı" hükümet, "İslamla 'Batı' demokrasisinin, bu mutlak Kötü'nün uzlaşır olduğunu kanıtlamaya kararlıdır."

Le Monde'un sözleriyle, "Bin Ladin'in bazı sempatizanları, Türkiye'de yürürlükte olan demokrasinin başarısının, köktenci İslam bakımından, Saddam Hüseyin rejiminin düşüşünden daha farklı ve tutarlı bir yenilgi olacağını anlamış gibiler."

Başyazı, açık bir dille olmasa da, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyeliği konusunda olumlu bir yaklaşımla sona eriyor:

"Bunun için bu deneyim (Türkiye'de demokratikleşme) devam etmelidir."

Türkiye'de El Kaide yandaşı örgütlenmenin dehşet verici boyutları göz önüne serilmeden önce yazılmış olmakla birlikte, başyazıdaki iyi niyete bir diyeceğim yok.

Ama seksen yıllık Cumhuriyet tarihinde sağcı ya da solcu herhangi bir Cumhuriyet hükümeti dinsel bir kimlikle nitelenmemişken, seçim sistemindeki adaletsizlik ve cumhuriyetçi-laik-solcu vb. çevrelerin aymazlıkları nedeniyle parlamento çoğunluğunu ve hükümeti ele geçiren bir azınlık "ideolojisi"nin, bugün sanki tüm Türkiye'yi temsil ediyormuşçasına takdim edilmesi bana ülkemiz adına, seksen yıllık Cumhuriyet dönemi ve onun da öncesindeki en az yüzyıllık kazanımlar ve birikimler adına büyük bir haksızlık olarak görünüyor.

İkinci yazı 23 Kasım'da, bir bölge gazetesi olan *Sud-Ouest*'te yayımlandı.

Başlığı "Yeni Türk Sorunu". Yazarı Jean-Claude Guillebaud.

Sud-Ouest yazarı belli ki ülkemize, sorunlarına yabancı değil.

"Türkleri, geçmişi olmayan bir serüvene sokan Mustafa Kemal devrimleri sonucunda bugün ne Tahran ne Kahire ne de Bağdat'ın İstanbul gibi modern bir şehir olabildiği"nin belirtildiği satırlardan sonra şöyle deniyor: *"Ve bu Türk modernliği, mimariye, teknolojiye ya da gösterişe indirgenemez. Eğitimden, kültürden, devletin kendisinin kuruluşundan gelmektedir..."*

Fakat bu sözleri, hemen aşağıda, şu soru ve yanıtı izliyor:

"Türkiye tümüyle Batılı olabilir mi?"

"Kuşkusuz ki hayır."

Sonraki satırlarda bu savı açıklama çabalarını buluyoruz.

Sud-Ouest yazarına göre, günümüzde Türk toplumu, Kemalizm nedeniyle kopmuş olan köklerini yeniden bulmak istemektedir. Bu kimlik arayışını, yine Türk toplumunun derinliklerinde bulunan ve son olaylarda görüldüğü gibi El Kaide gizli örgütleriyle birleşmeye hazır kaba-uzlaşmasız İslamla karıştırmamak gerekir.

Sud-Ouest yazarının sözleriyle *"İstanbul'daki saldırı dalgasının tehdit ettiği şey, Türkiye'nin bulma yolunda olduğu şeydir: Modernite ve kimlik arasında yeni bir denge, yeni bir sentez. Zira bu sentez başarıya ulaşırsa, İslam dünyasının bütünü için örnek olma değeri taşıyacaktır. Avrupa İslamı da bunun içindedir. Bomba koyucular ve kamikazeler, yaptıklarını ne yazık ki çok iyi biliyorlar..."*

Yazıda açıklanması gereken, "modernite ve kimlik arasındaki denge"nin kurulması için ne yapılması gerektiği ve bunun, sözü edilen kaba-uzlaşmasız ("obtu" deniyor) İslamla nasıl karışmayacağı, El Kaideciliğe nasıl dönüşmeyeceği...

Yine "ılımlı İslam"cılık...

Sanki Türkiye, din olgusuyla bağı kopmuş dinsiz bir toplumdu ve şimdi kimliğini aramaya koyuluyor...

El Kaide (ya da sempatizanları) bu arayışa bomba koyuyor...

Türkiye'de de yabancı olmadığımız bu tür görüşleri burada tartışmaya olanak da gerek de yok.

Türkiye toplumu, bir toplum olarak, büyük çoğunluğuyla zaten "ılımlı İslam" bir kimliğe sahipti ve bu hem tarihinden gelen özelliklerin hem de sözü edilen modernite aşamasının sonucuydu.

Ama "ılımlı İslam" yaftasıyla devletin (siyasetin, eğitimin, aşama aşama tüm kurumların) dinselleştirilme girişimi, toplumda zaten var olan çağdaşlık-ılımlı İslam (ve genel olarak ılımlı din) sentezini kaçınılmaz olarak bozacak ve Türkiye'yi bugünlere taşıyacaktı...

Bunun bir adım ötesi, yaftası ne olursa olsun, İslam cumhuriyetidir.

Amaç da hedef de budur.

Çünkü siyasetleşen din, ılımlı kalamaz.

Yasalar ya laik, demokrat, ya dinsel nitelikli olur.

Bunun (siyaset bilimince keşfedilmiş) bir orta yolu yoktur.

Çünkü eşyanın tabiatına aykırıdır.

AKP iktidarı, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir İslam cumhuriye-

tine dönüştürülmesi yolunda, bu amaç sahiplerinin yakın tarihimizde elde ettiği en büyük kazanımdır.

Türkiye'ye modern olmayı zaten yakıştırmayan, "ılımlı İslam" iktidarına biraz da bu yüzden sıcak bakan Batı, bombalama olayları sonrasındaki olumlu yaklaşımını, Türkiye'deki El Kaideci örgütlenme rakamlarla ortaya dökülünce bir anda değiştirdi...

Haftalık siyaset dergisi *L'Express*'in 27 Kasım-3 Aralık tarihli sayısında yer alan yazı ve yorumlar bu konuda gelecekte olabileceklerin yeterli ipuçlarını taşıyor...

Batı'nın tutumunun değişmesi "ılımlı İslam" iktidarını nasıl etkileyecek?

Bunu, dinsel aidiyet kimliğini özel yaşam alanından siyaset alanına, oradan da devletin tepesine taşımakla ülkeye ve bu arada "ılımlı İslam"a yapılabilecek en büyük kötülüğü yapan bu iktidar sürdükçe, kaçınılması olanaksız başkaca felaketlerle birlikte yaşayıp göreceğiz...

7 Aralık 2003

Bağımsızlık Ahlâkı

68'liler Birliği Vakfı 1-9 Mayıs tarihlerinde Cumhuriyet Kitap Kulübü'nde "Bağımsızlık Haftası Etkinlikleri" düzenledi. Bu yazının yayımlandığı gün Prof. Erol Manisalı "Emperyalizmin Yeni Yüzü ve Gençlik" başlıklı bir konuşma yapacak. Kitap Kulübü'nün salonu kuşkusuz ki dolup taşacaktır. Program broşürüne bakıyorum. Konuşma başlıkları doğal olarak birbiriyle (bağımsızlık kavramıyla) ilintili: "Tam Bağımsız Türkiye", "Bağımsızlığın Önemi", "Bağımsızlık ve Demokratikleşme" vb... Benim 4 Mayıs Salı günü yaptığım konuşma da "Bağımsızlık ve Ahlâk" başlığını taşıyordu... Bu haftaki yazımı bu konuşmanın bir özeti oluşturacak.

"Bağımsızlık" ve "ahlâk" kavramlarını neden bir arada düşünüyorum? Kitap Kulübü'ndeki konuşmamda da söyledim, bu konuda çıkış noktam Atatürk'ün "Hürriyet ve istiklal benim karakterimdir," özdeyişi olmuştur... Başlangıçta, belki çoğumuz gibi ben de bu sözleri siyasal içerikli bir özdeyiş, bir slogan gibi algılardım. Fakat Mustafa Kemal'in kişiliğine biraz daha yakından, bu kişiliğin çevresini kuşatan klişelerden arındırarak baktığımızda, bu sözlerdeki "kişisel" vurguyu algılarız. Başka bir deyişle, Mustafa Kemal'e ulusal önder kimliğini kazandıran özellik, bağımsız ve özgür kişiliğidir. Bağımsızlığın ve özgürlüğün anlamını kendi kişiliğinde duyumsayıp yaşadığı için ait olduğu ulusun bağımsızlık ve özgürlük savaşımına öncülük etme gereksinimini ve sorumluluğunu duymuştur...

Şimdi "bağımsızlık ahlâkı" kavramına daha yakından bakabiliriz...

Bağımsızlık ahlâkı; anarşizm, sorumsuzluk, aklma eseni yapma ya da yapmama istenci değil, insan olma onuru, bilinci ve sorumluluğu demektir. Bu ise, her şeyden önce akıl ve aydınlanma bilincidir. Akıl ve aydınlanma, insan merkezli dünya anlayışının temelleridir. Bu anlayış, insana insanlık tarihinin bir parçası olduğunun onurunu, bilincini, aynı zamanda da sorumluluğunu kazandırır. Ve böylece, bir entelektüel hastalığı ve kaçaklık olan bireycilik ve anarşizme de, her türlü kulluk ve kölelik ahlâkına da aynı ölçüde karşıttır... "Özgürlük ve bağımsızlık benim kişiliğimdir," diyen kişi, bu sözlerle, aklı ve aydınlanmayı tanımlamaktadır. Kurtuluş Savaşımızın ve cumhuriyet devrimlerinin; bu savaşa ve devrimlere önderlik etmiş kişinin özgür ve bağımsız kişiliğiyle özdeşleşen asıl anlamı, amacı ve temel felsefesi budur. Batı uygarlığının temelleri de akıl ve aydınlanma demek olan "bağımsızlık ahlâkı"dır.

Ülkenin bugün geldiği ve günümüzdeki siyasal erkin ülkeyi sürüklemek istediği nokta, çok açık olarak, bu temel felsefenin

tam karşıtıdır. Bugünkü siyasal iktidar sahipleri "bağımsızlık ahlâkı"nın değil, kulluk ahlâkının temsilcileridir. Eğitimleri, eğilimleri, kimlikleri, kişilikleri tam olarak budur. Koşullar elverdiğince yaptıkları, yapmaya çalıştıkları ve yapacakları bunun gereğidir. Öncelikle bilim ve eğitim kurumlarına saldırmaları rastlantı değil, bilinçli, planlı tercihleridir... TÜBİTAK operasyonunun amacı bilimsel araştırma özgürlüğüne, kurumun özerkliğine son vermekti.

YÖK ve üniversiteler konusunda amaçları üniversiteyi daha özgürleştirmek değil, molla yetiştiren kurumlara dönüştürmektir. Bugün bu amaçlar, aptal ya da özellikle görmek istemeyen herkesin görebileceği bir açıklıkla ortadadır.

Demokrasi sadece milletvekili seçimleri demek olmadığı gibi muhalefet etmek de sadece parlamento içi muhalefetle sınırlandırılamaz. AKP yönetimi ülkeyi bir parçalanma, yok olma uçurumuna sürüklüyor. Bu sürüklenişe karşı çıkmak sadece yurttaş olma görevi değil, sözcüğün gerçek anlamıyla insan olma sorumluluğudur. Her kurum, her aydın kişi bu görev ve sorumluluğun gereğini yerine getirmelidir. Bu yönetimin iktidarı sona erinceye kadar ve ülkeye yapılabilecek kötülükleri en aza indirebilmek için parlamento içi muhalefetle parlamento dışı toplumsal muhalefetin güç birliği oluşturması öncelikli görevdir.

Daha da öncelikli görev, Milli Eğitim Bakanlığı makamında bulunan kişinin bu makamdan bir an önce uzaklaştırılması için gerekli demokratik sürecin işlemesini sağlamaktır.

Bunlar başarılamıyorsa, temelinde bağımsızlık ahlâkı bulunan bir cumhuriyetin yurttaşları olmaya layık olmadığımızı içimize sindirmemiz gerekiyor.

Bu sürüklenişe karşı çıkmak sadece yurttaş olmanın değil, sözcüğün gerçek anlamıyla insan olmanın gereğidir. AKP'ye karşı muhalefet parlamento içiyle sınırlı kalmamalı, parlamento dışı toplumsal muhalefet en etkin biçimde kendini duyurmalıdır. İçinde bulunduğumuz durumun acil gereksinimi ise, bu

Milli Eğitim Bakanı'nın artık bir an bile bu görevde kalmaması gerektiğidir.

8 Mayıs 2004

Zordayız

8 Haziran tarihli *Cumhuriyet*'te Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Abdullah Gül'ün Mısır gezisiyle ilgili fotoğraf dikkatinizi çekti mi? Önde Abdullah Gül, yanında Mısır'ın dış ilişkilerden sorumlu Devlet Bakanı bayan Feyza Ebul Neca. Gül'ün hemen arkasında, sol omzunun gerisinde bayan Gül'ün türbanlı başı. Feyza Ebul Neca, şık, sade ve modern giyimi kuşamı, sade ve modern saç yapımı, yüzündeki vakur gülümseyişle, kendine güvenin, güzelliğin, çağdaşlığın pırıl pırıl bir kadın simgesi. Arkada, kocanın omzunun gerisindeki türbanlı kadın başı ve türbanın çerçevelediği yüzdeki anlatım yoksulluğu için düşündüklerimi ayrıntılı sözcüklerle dile getirmek istemiyorum. Söylemek istediğim sadece, bu görüntüden, Türkiye adma, Türk kadını adına, kadınlık adına, Atatürk Türkiyesi'nin getirilmiş olduğu yer adına derin bir utanç ve dizginlenmesi çok güç bir öfke duyduğumdur.

Buna benzer bir başka fotoğraf ve haber, 7 Haziran tarihli *Cumhuriyet*'te, başbakanın milyarlık saatlerine ilişkin olandı. Başbakan Tayyip Erdoğan, Franc Müller marka 18-20 bin dolarlık bir saat taşıyormuş kolunda. Bir başka deyişle, yoksul Türkiye'nin yoksulluktan gelmiş bugünkü dindar ve tüccar başbakanı, kolunda yaklaşık 35-40 milyar taşıyor. Benim bugüne kadar ne böyle bir saat markası konusunda bilgim vardı, ne de bir kol saatinin bu kadar ederi olabileceğini düşünebilirdim... Ve zaten, herhangi bir uygar ülke başbakanının, cumhurbaşkanının, kral ya da kraliçesinin ve hatta görgülü bir dolar milyarderi ya da trilyonerinin, kolunda, fiyatı dışında bizim sıradan kol saatlerimizden farklı ne gibi bir marifeti olacağını bilemeyeceğim

böyle bir saat taşıyabileceğini tahmin etmiyorum. Böyle bir kol saati, olsa olsa, Katar şeyhine, Suudi hanedanına, İdi Amin gibi Afrikalı diktatörlere ya da belki günümüzün yeni Rus zenginlerine yakışır. Yoksul bir ülkenin yoksul halkının oylarıyla seçilmiş, kendi de yoksulluktan gelmiş başbakanına değil...

Bu başbakan şimdi, türbanlı eşi, türbanlı kızları, türbanlı gelini ve sülalesinin başkaca takım taklavatıyla, Amerika'nın Ortadoğu'yu adam etme projesinde Bush'a destek ve Ortadoğu'ya örnek olmak amacıyla Amerika'da...

Zordayız, evet...

Zordayız, çünkü, ABD önderliğinde günümüzün emperyalist devletleri, "Büyük Ortadoğu Projesi" adı altında, İngiliz emperyalizminin geçen yüzyıllardaki "uygarlaştırma görevi" başlıklı sömürgeleştirme politikasını daha geniş bir alanda ve çok daha vahşi yöntemlerle uygulamaya koymuşken, Türkiye bu emperyalizmin destekçisi ve yardakçısı olarak sahneye çıkıyor.

Ve ülke böylece, El Kaide'nin ve her türlü karanlık terörün belki ABD ve herhangi bir Avrupa ülkesinden çok daha fazla hedefi durumuna getiriliyor...

Zordayız, çünkü, üretime ve gelirlere yansımayan, büyümeyle ilgisi olmayan, aldatıcı ekonomik "başarı"larla göz boyanmaktayken, ülke zenginlikleri elden çıkarılıyor. Ayak bağı olarak görülen hukuka meydan okunuyor. Türkiye'nin, Türkiye insanının çağdaş kimliği karartılıyor, aşındırılıyor. Eğitimin tümüyle dinselleştirilmesi için uygun fırsat kollanıyor. Dinsel ve etnik kimlikler, Avrupa Birliği'ni oluşturan hiçbir başka ülkede görülmedik ölçüde öne çıkarılarak, çökmüş bir imparatorluğun kalıntılarında bin bir güçlükle oluşturulmuş ulus devlet temelinden çökertilmek isteniyor. Sözgelimi, ailesi Fransa'ya bir kuşak önce göç etmiş Ermeni göğsünü gererek "Ermeni kökenli Fransız" olduğunu söylerken, bu toprakların bin yıllık çocukları, birleştirici ortak kimlikleri "Türk" sözcüğünü dile getirmekten korkuyor, bunu "şoven" olmak sanıyor...

Zordayız, çünkü, dünyanın hiçbir yerinde ve hiçbir zaman, bizim ülkemizdeki gibi bir aydın sorumsuzluğu, bilinçsizliği, "omurgasız"lığı görülmemiştir.

Zordayız, evet...

Bizi kapısında bekleten Batı kendi değerlerine yabancılaşmış. Bu Batı, bir Doğu toplumunu Batı toplumu konumuna yükselten Cumhuriyet devrimlerinin evrensel anlamını kavrayamadığı gibi bu değerlere aptalca, bilinçsizce gerekçelerle saldırıyor. Günümüz Türkiyesi'nin, kollarmda kırk milyarlık saat taşıyan, arkalarında türbanlı, çarşaf benzeri mantolu eşlerini gezdiren Katar şeyhleri ilericiliği, demokrasiyi, Batıcılığı temsil eder sayılırken, bütün dünya tarihinin gelmiş geçmiş en büyük devrimcilerinden, Batıcı, aydınlanmacı Mustafa Kemal, günümüzün bazı Batılıları ve ne yazık ki bazı Türklerince "derin devlet" kuruculuğuyla suçlanabiliyor...

Zordayız ve öfkemizin sınırlarının zorlandığı bir gerçek...

Fakat öfkemizi dizginlememiz gerekiyor.

Dizginlememiz ve akla dönüştürmemiz.

Akıl, bütün yurtsever güçlerin birlikteliğini emrediyor. ABD emperyalizmine ve içerdeki işbirlikçilerine karşı, işçisiyle, emekçisiyle, esnafıyla, ulusal burjuvasıyla, sivil ve aydın bürokratıyla, her etnik kökenden yurttaşıyla yurtsever bir direniş cephesinde güç birliği yapılması, bugün her zamankinden daha az slogan, her zamankinden daha çok güncel ve yaşamsal bir zorunluluk olarak kendini dayatıyor.

Çünkü ülke çökerse altında hep birlikte kalacağız.

12 Haziran 2004

Bin Kollu Ahtapot...

Cumartesi yazımı yazmak üzere bilgisayarımı açarken içtenlikle düşünüyorum:

Acaba ben gerçekten bir dinozor muyum?

Acaba SEKA İzmit İşletmesi'nin kapatılması ülke ekonomisinin bir zorunluluğu mu?

Acaba ben eski kafalının biri miyim?

Bu türden "acabalar" zihnimde sıralanırken bilgisayarımı açıyor ve yazıma yukarıdaki başlığı duraksamaksızın koyuyorum...

Çünkü, direnişteki SEKA işçilerine dayanışma duygularımızı bildirmek için salı akşamı İzmit'e giderken, minibüste birlikte olduğumuz bir işçi arkadaşın, 25 yıllık SEKA işçisi Necati Altıntoprak'ın anlattıkları kulaklarımdan gitmiyor...

Ancak bilinçli halk önderlerinde görülebilen bir alçakgönüllülük, duygululuk, bilgililik ve kararlılık sentezinin inandırıcılığı ile konuşan bu işçi arkadaş, ülkemizin can damarıyla ilgili olmalarına karşın bize sanki dışımızdaki bir dünyada olup biten şeylermiş gibi gelen birtakım olguları birbiri arkasına sıralıyor...

SEKA'nın Dalaman'da bir işletmesi olduğunu, bu işletmenin MOPAK adlı bir kuruluşa satıldığım, bu satıştan sonra 600 selüloz işçisinden 283'ünün işten atıldığını öğreniyoruz.

Ülkemizin tek selüloz fabrikasının orada olduğunu ve kâğıt gereksinimimizin her yıl yüzde on artmasına karşın kâğıdın hammaddesi olan selülozu artık dışarıdan ithal etmek durumunda olduğumuzu öğreniyoruz.

6 bin üyeli Selüloz-İş'in, yasal olarak sahip olması gereken üye sayısının altına düşmek ve kapanma tehlikesi ile karşı karşıya olduğunu öğreniyoruz.

Özelleştirilen kimi işletmelerde, işverenle emir-komuta ilişkisi içinde "bürokratik sendika"lar kurulduğunu öğreniyoruz...

Onu dinlerken, "çekmen"lerini (vantuz) ülkenin can damarlarına daldırmış bin kollu bir ahtapotun soğuk dokunuşunu kendi bedenimde de duyumsar gibi oluyorum.

Necati Altıntoprak, 1936'da genç cumhuriyet yönetiminin ülkeye bir armağanı olarak kurulan SEKA'nın dev makinelerini koruyan çatıların çelik putrelleri üzerinde tek bir kaynak bile

olmadığım, kaynak yerleri zamanla yıpranabilir diye onun yerine bugün bile aşılamamış bir teknoloji ile devasa çelik puntolar çakıldığını, bütün bunların SEKA en az yüzyıl yaşasın diye yapıldığını anlatırken, sanki bir canlıdan, çocuğundan, ailesinden söz eder gibi okşayan bir sesle konuşuyor...

Bir emekçinin, alın terini akıttığı fabrikasından söz ederkenki bu sevgi dolu sesi, aynı konuda fetva veren, tehditler savuran siyasetçinin akortsuz, sevgisiz, duygusuz, çirkin sesinden ne kadar farklı...

Bu siyasetçi takımının, SEKA İzmit İşletmesi'nin idam fermanına kendilerince haklı gerekçeler uydurmaya çalışmadan önce, SEKA'nın Balıkesir'deki işletmesinin en az 1 milyar dolar değerinde olduğu uzmanlarca saptanmış 1800 dönümlük arazisini kendi yandaşlarına 1 milyon dolara nasıl "peşkeş" çektiklerinin hesabını topluma vermeleri gerekmiyor mu?

Bu siyasetçiler, ağızlarına birer parmak bal çalarak sokağa attıkları Paşabahçe emekçilerinin ve ailelerinin bugün ne durumda oldukları konusunda herhangi bir bilgiye sahip midirler?

Bir zamanlar SEKA'da genel müdürlük de yapmış olan ve sokağa atacakları SEKA emekçilerine "Sizi bu devlet tamamen mağdur duruma düşürmez," gibi yuvarlak laflarla seslenen günümüzün Maliye Bakanı ve siyaset arkadaşları, "Bizim Kocaeli"den "Özgür Kocaeli"ye tüm İzmit basınının ve İzmit halkının, tek bir vücut ve tek bir yürek olarak hükümetin bu girişiminin karşısında olduğunun farkında değiller mi?

Konunun teknik ayrıntılarına girmek bu yazının boyutlarını aşar.

Buna gerek de yok.

Akıl ve insaf sahibi ise eğer, en azılı özelleştirme yandaşı olan biri bile, kuşaklar boyunca bir kentimizin ve daha da önemlisi cumhuriyetimizin adıyla ve kimliği ile özdeşleşmiş bir kurumun "Hyde Park"a dönüştürülme girişimine tepki duyar.

O salı akşamı, SEKA İzmit İşletmesi'nin çok büyük bir top-

lantı alanında, SEKA'nın kadınlı erkekli ve her yaştan emekçileriyle, komşularıyla, dostlarıyla, İzmit halkıyla birlikte olmanızı, kıvılcım güzelliğindeki küçük kızların ve oğulların da katıldığı en az bin kişilik korodan yükselen "Ekmek yoksa barış da yok" haykırışını işitmenizi isterdim...

Biz, sanat ve kültür emekçileri o gece orada, gerçek ve namuslu Türkiye'yi gördük.

SEKA'nın "Hyde Park" olarak değil SEKA olarak varlığının savunulması Türkiye'yi savunmaktır.

SEKA'nın korunması, "özelleştirme" adı altında ülkenin tüm kamusal zenginliklerini yok etmeye niyetli bin kollu bir ahtapotun kollarından birinin kesilmesi demektir...

SEKA emekçilerini bu çok zor ve onurlu direnişte yalnız bırakmamalıyız...

5 Şubat 2005

Bir Ülkenin Fiyatı

"Bir Ülkenin Fiyatı" 1967'de 27 yaşında öldürülen Nikaragualı şair ve gerilla Fernando Gordillo Servantes'in bir şiirinin başlığıdır...

Yıllar önce şairin başka şiirleriyle birlikte çevirdiğim bu küçük şiiri ne kadar aradıysam bulamadım.

Gordillo Servantes özetle, bir ülkeye fiyat biçilemeyeceğini söylüyordu...

68 kuşağının bu şehit şairinin şiiri nereden mi aklıma geldi?

Türkiye haraç mezat satılmakta olduğundan.

Geleneksel değerlere bağlı olduğunu iddia eden bir siyasal iktidar, bu alanda gelmiş geçmiş bütün yönetimlere rahmet okuturcasma, hiçbir engel, hiçbir ölçü tanımaksızın ülkeyi satışa sunmuş durumda.

Türkiye'nin sahip olduğu bütün değerler satışta.

Parayı verenin yerli ya da yabancı olmasının da önemi yok.

Küreselleşen dünyada bu fark ortadan kalkmış görünüyor.

Satılabilecek her şey satışta.

Ülke yağmalanmakta.

Görünürde satışa sunulan şeyler, maddi değerler.

Fakat böylesine dizginsiz, ölçüsüz, dengesiz, erdemsiz bir satış ahlâkının, giderek ahlâkın kendisini de bir satış metaı durumuna getirmesi kaçınılmaz olmayacak mı?

Nitekim Türkiye, yakın ve uzak tarihinin belki en ciddiyetsiz, en çok değer yitimine uğramış bir döneminden geçiyor.

Serbest piyasa ekonomisi diye adlandırılan düzen, Hoca'nın ünlü fıkralarından birindeki gibi, taşların bağlandığı, köpeklerin salıverildiği bir yağma ve utanmazlık düzeni.

Paranın egemenliği serbest...

Emek ise tutuklu...

Faşizmin ta kendisi değilse nedir bu?

Ve bildiğimiz faşizmden daha da korkunç olan, direnmenin, başkaldırının da bir türlü maya tutamayışı.

Birleşik, büyük, ciddi bir güce dönüşemeyişi.

Oysa dünyada da ülkemizde de bu uğurda nice özveri yaşandı, nice kurban verildi.

Bugün gelinmiş olan nokta ise, denebilirse eğer, Türkiye toplumunun bir tür cıvıklık tiryakisi yapılmış olduğudur...

Akıl, özveri, cesaret, ciddiyet, insanı insan yapan ne kadar erdem varsa yerlerde sürünmekte.

Sadece bir ortaçağ ideolojisi, akıl ve çağdışı bir dayatma, toplumsal parçalanmaya tutkal olmak iddiası ile yurt satıcılarının elinde ikiyüzlü bir uyutma, göz boyama ve göz korkutma aracı olarak toplumsal dokuyu daha da parçalayıp zehirlemekte.

Gençliğini 1960'ların umutlu, erdemli Türkiyesi'nde yaşamış biri olarak, ülkenin güle oynaya, davul zurna, düğün dernek satıldığı, bu satışçı, bu teslimiyetçi dönemde yaşıyor olmaktan acı duyuyorum.

Ve böyle bir ortamda, toplumsal cıvıklığın bir parçasına dönüşmekten, öfkemi, inancımı, 60'lı yılların armağanı o aydınlık aklı, umudu yitirmekten ödüm kopuyor.

Bir ülkenin fiyatı var mıdır?

Bugün Türkiye'yi haraç mezat satışa sunanların ve yurtseverlik duygusunu hafife alan çokbilmiş yardakçılarının bu soruya da olumlu yanıt vereceklerinden kuşkum yok...

Çünkü insanca değerler bir kez yitirildi mi yerlerine konulması güçtür.

Ve bazı değerler rakama, fiyata indirgenemez.

Ait olunan ülke böyle bir şeydir.

Yukarıda adını andığım Nikaragualı şair ve devrimcinin "Bir Ülkenin Fiyatı" başlığını taşıyan şiirini bulamadım. Fakat bu yazıyı yine ondan çevirdiğim "Şimdi Biliyorsun Onun Öldüğünü" adlı bir başka şiirle bitireceğim.

Nikaragualı şehit şairi ve bizim 68 kuşağımızdan şehit arkadaşlarımı sevgiyle, saygıyla, özlemle anarak...

Şimdi biliyorsun onun öldüğünü
Biliyorsun nerdedir mezarı kardeşinin
Ve biliyorsun ona bir gömüt töreni yapılmadığını
Çünkü
Kalbindir onu örten tek toprak
...
Bütün günlerimiz bundan böyle
Onun mezarında filizlenen çiçeklerin içinden fışkıracak

24 Eylül 2005

Teslim Olacak mıyız?

Bu köşede yayımlanan "AKP ve Lideri Hakkında" başlıklı bir yazımda bugün Türkiye Cumhuriyeti başbakanı olan kişi hakkında düşündüklerimi yazmıştım. Yazı elimin altında olsa bir alıntı

yapabilirdim. Fakat pek gereği de yok. Başbakanın kişisel ve "ideolojik" kimliği hakkında yazılanlar şimdiden ciltlerle kitabı dolduracak bir kapsama ulaştı. İstanbul Belediye Başkanlığı'na aday olduğu dönemdeki TV konuşmalarını anımsıyorum. Katı, kibirli, "otodidakt." Bu açıkoturumlarda medya tarafından her nedense kayırıldığı da çok açıktı. Yargılanıp belediye başkanlığını bırakmak zorunda kaldığı dönemde, belediyenin önünden rastlantıyla geçtiğim bir sırada, orada düzenlenen mitingde tanık olduğum konuşmasını anımsıyorum: Yukarıda sıralanan özelliklere saldırganlık da eklenmişti. Halkı açıkça kışkırtıyordu. Başbakanlık dönemindeki zikzaklarını hep birlikte izliyoruz. Fakat eninde sonunda asıl kimliğini gizlemeyi başaramıyor. Bugün Türkiye Cumhuriyeti'nin başında İslamcılık davasına baş ve gönül koymuş biri bulunuyor. Asıl hayali Türkiye'nin İslami kurallara (şeriat hükümlerine) göre yaşanacak ve yönetilecek bir ülke olmasıdır. Yeri gelmişken, daha önce sözünü edip etmediğimi anımsamadığım bir anımı paylaşmak isterim. Türkiye Yazarlar Sendikası başkanlığına seçildiğim sırada, o dönemde Kabataş'taki lokalimizden de çıkarılmamız gündeme gelmişti. Ödenmemiş kiralar birikmişti ve bu toplu ödemeyi yapabilecek bir gelirimiz de yoktu. Lokal CHP döneminde belediyeden kiralanmıştı ve şimdi belediye el değiştirmişti... Gidip yeni başkanla görüşme konusu gündeme geldi... Akılla verilmiş bir karardan çok, içimden gelen bir duyguyla bunu istemedim... İstanbul Belediye Başkanlığı'na adaylığı sırasındaki TV konuşmalarını izlerken, söylediklerinden olduğu kadar onları söyleyiş biçiminde yansıyan kimliğinden de tedirginlik duyduğum biriyle karşılaşmak, ondan (kamu yararına da olsa) bir talepte bulunmak içimden gelmemişti... Bunun, bütün yaşamım boyunca vermiş olduğum en doğru kararlardan biri olduğunu düşünüyorum...

Son süreçlerde yaşanan olayların hangi birinden söz etmeli... AİHM kararı hakkında söylenenler ve sonradan girişilen sözümona düzeltme çabaları, yalanın en kaba biçimiyle devlet

yönetimine egemen olduğunu gösteriyor. Başbakanın "ulema" demeciyle anayasa suçu işlemiş olduğunda kuşku yoktur. Ben bu "zevat"ın yurtiçi ve yurtdışı yolculuklarına türbanlı eşleriyle çıkarak da aynı suçu işlediklerini düşünüyorum. Özel yaşamlarındaki giyim kuşamlara kimsenin bir diyeceği olamaz. Fakat Türkiye Cumhuriyeti'ni temsil eden kişilerin bu nitelikleriyle bulundukları resmi ilişkilerde ve bu türden yolculuklarında, "dinsel" görüntü vermeye hakları yoktur. Kendilerinden bunun yasal hesabının sorulması gerektiğinden kuşku duymuyorum. Tabii, Türkiye'den hâlâ laik bir cumhuriyet olarak söz edebiliyorsak...

Van'da yaşanmakta olan trajedi bir linç olayıdır. Yurtsever, çağdaş insanlar, sırf böyle oldukları için, hepimizin gözleri önünde linç ediliyor. Sanki Türkiye'de hukukun 12 Eylülleştirilmesi süreci yaşanmakta... O sırada suçlandığım, suçlandığımız davaların "iddianame"lerini, bu iddianamelerdeki ölçüsüz suçlamaları, gözaltında ve tutuklulukta geçen hukuk ve mantık dışı süreleri anımsıyorum... Van'daki kuşkulu "intihar"ı 12 Eylül günlerine dönüşün bir habercisi gibi algılıyor, AKP yönetiminden demokrasi beklerken herhalde artık uyanmaya başladıklarını ümit ettiğim kişi ve çevrelere "günaydın" demek istiyorum... Çapa Hastanesi otoparkında işlenen hunharca cinayet de, aslında Van'daki trajedinin bir başka benzeridir... Bugünkü siyasal iktidarın kimliğinde özdeşleşmiş kabalık, bilim ve bilim insanı düşmanlığı toplumun her kesimine, her türlü toplumsal ilişki alanına hızla yayılıyor...

Bu yazı aslında, bugün (cumartesi) başlayacak CHP kurultayıyla ilgili olacaktı... Sözlerimi bu konudaki düşüncelerimi özetleyerek tamamlayayım... AKP'nin iktidardan alaşağı edilmesinin bugün tek yolu, bütün aydınlanma güçlerinin Cumhuriyet Halk Partisi'nde güç birliği yapmasıdır. Bu güç birliğini günümüzün en acil görevi olarak görüyor ve olanca açıklığıyla dile getirilmesini ertelenmez bir görev sayıyorum...

Genel başkanlarıyla, başkaca yöneticileri ve milletvekilleriyle bu partinin özellikle son aylardaki ciddi muhalefetini görmeyenlerin, görmek istemeyenlerin; CHP'yi ve günümüzdeki başkanını eleştirmeyi "meslek" edinmişlerin bu tutumlarını, yaşamakta olduğumuz bu süreçte, yurtseverlik bilinciyle de, aydın olma sorumluluğuyla da bağdaşır bulmuyorum...

Bugün başlayan kurultay sonrasındaki süreçte bütün aydınlanma güçlerinin hedefi, kişisel çekişmeleri, bir sonuca ulaşmayan ve ulaşamayacak tartışmaları hiç değilse şu dönemde bir yana bırakarak Cumhuriyet Halk Partisi'ni büyük bir çoğunlukla parlamentoya taşımak olmalıdır...

Cumhuriyet Halk Partisi'nin bu kurultayda belirlenecek yönetimi de kurultay sonrasındaki çalışmalarını son aylardaki etkin muhalefet doğrultusunda yoğunlaştırarak sürdürmeli; kırgınlık ve güvensizlik duygularının, her türden önyargıların aşılması için en üst düzeyde, içtenlikle, sonuç alıcı çaba harcamalıdır...

Şeriatçı kuşatmaya teslim olmayacaksak eğer...

19 Kasım 2005

Federal İslam Cumhuriyeti'ne Doğru...

Geçen haftaki yazımda, Sayın Doğu Silahçıoğlu'nun "ulusal duruş sergileyecek yeni bir hükümet" oluşumu konusunda beklenti ve önerisine ilişkin sözlerinden yola çıkarak AKP'ye karşı "etkili, inandırıcı, samimi" güç birliği yapılmasının zorunluluğundan söz etmiştim.

Sayın Silahçıoğlu, bu güç birliğinin unsurlarını "demokratik solcular" ve "özgürlükçü sağcılar" tanımlarıyla dile getirmişti.

19 Mart 2006 tarihli *Milliyet* gazetesinde, usta gazeteci Fikret Bila'nın köşesinde, aynı zorunluluğa yaklaşık olarak aynı sözlerle bu kez Saym Yılmaz Büyükerşen'le yapılan bir söyleşi kapsamında değinilmekte...

DSP'nin başına geçmesi ya da sol birliğe önderlik etmesi konusunda "adres" gösterilen Sayın Büyükerşen'in, Sayın Bila'ya söylediklerini özetleyerek buraya alıyorum:

"Sorun daha büyüktür ve ulusal düzeyde düşünmek gerekir. Benim önerim, parlamento dışındaki partilerin seçimlere güç birliği yaparak gitmeleridir. Radikal partiler dışında, yüzde 1'den yüzde 10'a kadar oy almış partilerin ortak listeler yaparak seçime gitmeleri uygulanabilir bir formüldür. Artık sağ-sol ayrımı yapmanın anlamı yok. Türkiye bu ayrımdan çok zarar gördü. Bu yöntemle güç birliği yapılır, parlamentoya girdikten sonra da her milletvekili kendi partisine döner."

Sayın Büyükerşen daha sonra, bu güç birliği sonucunda oluşacak parlamentonun, "bir anlamda Kurucu Meclis işlevi" göreceğini söylüyor ve "AKP'nin birçok kurumda yarattığı erozyonun onarılması için Türkiye'nin ulusal bir uzlaşma ve çıkış yapması" zorunluluğunun altını çiziyor...

Görüldüğü gibi, iki "solcu" (ya da "yurtsever"), (Sayın Silahçıoğlu ve Sayın Büyükerşen), birbirlerinden bağımsız ve habersiz olarak verdikleri demeçlerde, esas olarak ortak bir noktada buluşmaktalar:

Bu ortak nokta, seçim sisteminin antidemokratikliğinden, bunun yanı sıra da oy vermeye gitmeyen büyük bir seçmen kitlesinin aymazlığından büyük ölçüde yararlanarak iktidarı ele geçiren AKP'nin, böylece gerçekleşen "sivil darbe"yi kararlı adımlarla "dinci bir dikta"ya doğru götürmekte oluşuna karşı, bütün "sivil" güçlerin ortak bir cephede, ortak bir eylem planı içinde hareket etmeleri zorunluluğudur...

Bugün ülkede bu konuda bir halk oylaması yapılsa, çıkacak sonucun da bundan farklı olmayacağına inanıyorum.

Türkiye insanı, etnik kökeni ve sınıfsal konumu ne olursa olsun, ülkesinin geleceği konusunda derin kaygı içindedir.

Kaygı duymayanlar, bir avuç omurgasız aydın, "ense karartmama" konusunda pişkinleşmiş teslimiyetçi çevreler, halkla ve ülkeyle somut bir bağı bulunmayan bazı "sol" hayalcilerle dinci ve

parçalanmış bir ülke olmaya doğru gidişi "ulusal devletten demokratik devlete geçiş" olarak tanımlama çabasındaki kimselerdir...

AKP yönetimindeki Türkiye, "demokratik devlet"e doğru değil, "Türkiye (?) Federal İslam Cumhuriyeti" olmaya doğru ilerliyor...

Bu partinin, cumhurbaşkanlığını da ele geçirerek genel seçimlerde bir kez daha iktidar olmasının, laik, demokratik Türkiye Cumhuriyeti'nin sonu olacağından sağduyu sahibi kimse kuşku duymuyor.

Öyleyse, yapılması, en azından yapılmasına çalışılması gereken şey bellidir...

Türkiye'de siyaset (Fransa'da Le Pen'in yükselişini durduran, Avusturya'da Heider'i alaşağı eden) böyle bir "sivil" iradeyi gösterebilecek birikime, olgunluğa, sağduyuya sahip mi?

Sorun burada düğümleniyor...

25 Mart 2006

Aklın Yolu...

"Aklın yolu bir..." halk bilgeliğinin günlük yaşamda en çok kullanılan sözlerindendir. Akılcı, özlü, anlamlıdır. Fakat ne yazık ki her zaman gerçekle örtüşmüyor. Zaman zaman ortak bir akılda buluşulsa da, akıl ve akıldışı çoğu kez, belki her zaman bir arada yaşamını sürdürüyor. Daha da kötüsü, hem bireysel hem toplumsal yaşamda akıldışının akıldan daha çok etkili olduğunu bile ileri sürebiliriz... Bu kavram ve konu üstüne "felsefi" bir deneme yazmak pek güzel olurdu, ama beni bu yazıda daha çok son günlerin siyasal gündemi ilgilendiriyor...

Deniz kıyısında, minik bir tatildesiniz. Hiç değilse bu birkaç günlük sürede, gazetelerle, ülkede olup bitenlerle ilişkiyi kesmek daha akılcı olabilirdi... Ne gezer! Tam tersine, el altında internet bulunmadığından, bütün gazeteleri alıyor ve sadece köşe yazılarını değil tüm haberleri didik didik okuyorsunuz...

Şimdi bunlardan en çok sözü edilen birkaç tanesiyle ilgili olarak, aklın yolunun bir olup olmadığı üstüne gözlemlerimi sizlerle paylaşmak istiyorum...

Van Üçüncü Ağır Ceza Mahkemesi'nin "jet" hızındaki kararına ilişkin yorumlar ön sırada yer alıyor. Aralarında bir *Cumhuriyet* yazarının da bulunduğu birçok köşe yazarı bu kararı alkışlar ve "çetenin çökertilmesi" için şimdi yürütme erkinin elinde güçlü bir dayanak bulunduğunu belirtirken, kimileri de bu "hız"ı şaşırtıcı buluyor. Askeri Şûra kararları öncesinde askere gözdağı vermek olarak yorumluyor. Birtakım usul noksanlıklarının, düşündürücü rastlantıların altı çiziliyor. Bir tek Şemdinli konusunda bile bu taban tabana zıt yorum karşıtlığı, aklın yolunun pek de bir olmadığını gösteriyor.

Benim aklımı sorarsanız, "hız" konusunda şaşıranlardan yana olduğu gibi, şu soruyu da soruyor: Eli bu kadar çabuk bu mahkeme heyeti, Yücel Aşkın'ı cezaevine kapattıktan sonra elini neden o kadar ağırdan aldı? Ve bir soru daha: Aynı heyet, yargılama sonunda Van 100. Yıl Üniversitesi rektörünü de "çete"ye katarsa, Şemdinli kararını alkışlayan yazarlarımız ve AB temsilcileri böyle bir kararı acaba nasıl karşılayacaklardır?

CHP Genel Başkanı'nın "Cumhuriyeti sandıkta kaybetmeyeceğiz" "özdeyişi" üzerine kopartılan fırtınada akıl yollarının yine karıştığı gözlemleniyor. Bir grup yazara göre, aynı konuşma ya da demeçte yer alan "darbesiz, müdahalesiz, ihtilalsiz, muhtırasız..." vb. sözlere karşın, yukarıdaki "özdeyiş" bir darbe çağrısıdır... Bu gibi yorumların nedeni akıl karışıklığı mı, kasıt mıdır, ayrı konu. Benim aklım bu türden yorumların saçmalığını düşünmenin yanı sıra, CHP'yi sadece cumhuriyet değerlerini savunmakla tanımlayan bir muhalefet anlayışına yönelik eleştirileri de (hangi yönden gelirse gelsin) doğru bulmaktan geri kalmıyor... (Bu arada, solda birlik arayışları konusunda son günlerdeki olumlu gelişmelere ilişkin düşüncelerimi bir başka yazıya erteliyorum...)

Gelelim cumhurbaşkanlığı konusuna... Hakkındaki düşüncelerim bu köşenin okurlarınca çok iyi bilinen kişi cumhurbaşkanı olabilir mi, olamaz mı?

Olmalı mı, olmamalı mı? Haksızlık etmemek için, birçok konuda farklı konumlarda bulunduğumuz birçok köşe yazarıyla bu konuda benzer düşündüğümüzü, "olabilir, ama olmamalı..." görüşünde birleştiğimizi belirtmeliyim... Fakat *Hürriyet*'te Ertuğrul Özkök, gündem belirleyici zekâ kıvraklığıyla soruyor: Ya bu olasılık gerçekleşirse ve ertesinde de bir darbe olursa, bu darbeyi destekler misiniz?

Kendisi yanıtının olumsuz olduğunu şimdiden belirterek herkesi açık bir yanıt vermeye çağırıyor...

Ben de, hiç kuşkusuz Ertuğrul Özkök sormadan da, birçoğumuz gibi düşündüğüm ve zihnimde yanıtladığım soruya yanıtımı açıkça belirtiyorum:

Eğer bu kadar önemli bir konuda aklın yolundan sapılacak, şu ya da bu nedenle akıldışı davranılacak olursa; o zaman, biçimsel anlamıyla demokrasiye ne kadar uygun görülürse görülsün, bizim tek tek istençlerimiz, kabul ya da retlerimizin ötesinde, ahlâka da, sağduyuya da, öngörüye de, toplumsal vicdana da aykırı bir başka yol açılmış olur ki, orada olup bitecekler konusunda şöyle ya da böyle düşünmemizin hiçbir değeri ve anlamı kalmaz.

Ve herkes, ama herkes sonuçlarına katlanır.

24 Haziran 2006

Yan Yana İki Haber Başlığı

Daha sonra bir kez daha gözden geçirmek istediğim haber ya da yazıların üzerine bir çarpı işareti koyarak gazeteleri bir kenara ayırdığım oluyor.

Sonra, bir fırsatta, genellikle de yazılarımdan birini yazmaya koyulmadan önce, işaretlediğim haber ve yazılara bakıyorum.

Fakat bu kez, daha ilk adımda, gazete yığınının her nasılsa en üstlerinde kalmış birkaç gazete arasında 27 Kasım tarihli *Cumhuriyet*'teki iki haber başlığı durdurdu beni ve bu haftaki Cumartesi yazımın içeriği kendiliğinden oluştu.

Yan yana dedim ama, aynı tarihli gazetede, iki ayrı sayfadaki iki haber başlığından söz ediyorum.

Ankara büromuzun geçtiği habere göre, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün yayınladığı bir raporda, raporun hazırlanıp yayınlandığı kasım ayına kadar geçen dokuz aylık sürede ülkemizde 1610 kişi cinayete kurban gitmiş.

Haberin kara puntolarla yazılmış alt başlığında şöyle deniyor:

"Her dört saatte bir kişi öldürüldü."

Raporun rakamsal dökümüne baktığımızda, öldürme suçlarının yanı sıra işlenen öteki suçlara ilişkin olarak karşımıza çıkan tablo şu:

6 binin üzerinde gasp ve yağma, 992 irza geçme, 1469 fuhşa teşvik suçu.

Kız, kadın ve erkek kaçırma olayları, 5 bin 376 ile ön sıralarda.

Bu dokuz ay içinde 405 çocuk kaçırma olayı yaşanmış.

(Çocuk pornosu, bebeğe cinsel taciz gibi, "suç" tanımı bile çok yetersiz kalacak ahlâksızlık ve canavarlıkların dökümü raporda henüz yer almıyor.)

Evlerde, işyerlerinde, resmi kurum ve kuruluşlarda, bankalarda, otomobillerde gerçekleşen toplam hırsızlık olayı sayısı 165.799.

Bu arada, 23.537 otomobil çalınmış.

Raporda rüşvet, zimmet, insan ticareti gibi suçların dökümü de ardı ardına sıralanıyor...

Haberin genelleme niteliğindeki üst başlığında ise şöyle denilmekte:

"Emniyet Raporuna Göre Türkiye Suç Ülkesine Dönüştü"

Aynı tarihli gazetede, birkaç sayfa sonraki bir haber-röportaja "*Sosyal Patlama Kapıda*" başlığı atılmış.

Haberin üst başlığında, esnaf odaları başkanlarının, ekonominin gittikçe kötüleştiğini belirtip hükümeti uyardıkları bildiriliyor.

Ankara büromuzdan Zeynep Şahin imzalı haber-röportajda, Trabzon, Diyarbakır, Nevşehir, Mersin Esnaf ve Sanayi Odaları Birliği Başkanları, bu demektir ki ülkenin dört ayrı yöresinden dört başkan, esnafın sürekli borçlandığını, çekini senedini ödeyemez duruma geldiğini, işyerlerinin birbiri arkasına kapandığını, hükümetin tarım politikasının çiftçiyi vurduğunu, işsizliğin çığ gibi büyüdüğünü ağız birliği ile dile getiriyor:

Trabzon ESOB başkanının sözleriyle: *"Bu durum yakın zamanda sosyal dengelerin bozulacağının açık göstergesi."*

Diyarbakır'dan yükselen ses: *"Kentimizdeki işsizlik yüzde 50'yi geçti."*

Nevşehirli başkan: *"Nevşehir'de yılın ilk 10 ayında 756 işyeri kapandı. 100 bin nüfuslu bir kent için çok büyük bir rakam. Özellikle 2007'den sonra sosyal güvenlik sisteminde yapılacak değişikliğe ve emekli esnafın maaşından yapılacak kesintinin yüzde 33'e çıkacak olmasına büyük tepki var. Sadece Nevşehir esnafının yüzde 46'sı emekli."*

Mersin ESOB Başkanı: *"Kentimizde zaten sanayi yok. Aslında esas geçim alanı tarımdı ama ürünler elde kaldı. Hükümetin tarım politikasının çiftçiyi vurması, esnafı en az yüzde 60 etkiledi. Son üç yılda kapanan dükkân sayısı 15 bin."*

Aynı gün aynı gazetenin iki ayrı sayfasında yayımlanan iki haber yan yana okunduğunda karşımıza çıkan Türkiye fotoğrafı bu.

Denebilir ki suç ve suçlu her yerde her zaman vardı ve olacaktır.

Fakat iki ayrı haberin oluşturduğu fotoğrafa baktığımda, bu oranın, AKP iktidarı sürecinde hızla yükselmiş ve yükselmekte olduğundan kuşku duymuyorum.

İktidardaki partinin bu fotoğrafı görmek, söylenenlere kulak vermek yerine, devleti tümüyle ele geçirme hırsı, küstahlığı ve vurdumduymazlığı içinde oluşu, ülkenin geleceğini daha da karartıp belirsizleştiriyor.

13 Ocak 2007

AKM'yi Yıktırmayız...

26 Mart Pazartesi günü öğleye doğru, İstanbul Atatürk Kültür Merkezi avlusuna kurulmuş sahneden opera sanatçılarımız Burçin Çilingir, Hakan Aysev ve Hüseyin Likos'un sesleri dalga dalga yükseliyor.

Söyledikleri, Giacomo Puccini'nin "Turandot" operasından "Nessun Dorma" ("Kimse Uyumuyor") bölümü...

Harika bir seçim bu...

Harika bir müzik...

Ve harika sesler...

Yüreğim bir an, o ilkbahar öğle öncesinin, azıcık ısıran, azıcık ısıtan havasında, uygar bir ülkenin, uygar bir alanında, uygar bir insan olmanın mutluluğuyla kanatlanıyor...

Ama uzun sürmüyor bu aldanış...

Burada toplanışımızın nedeni, ne yazık ki, Puccini'nin ve onun hemen arkasından "tuti-i mucize guyem"le Mustafa Itri Efendi'nin ölümsüz ezgilerinde buluşmak değil...

Orada bulunuşumuzun nedeni, AKM'yi yıktırmamak...

Nasıl bir çelişki bu, nasıl bir saçmalık, içine düşürüldüğümüz nasıl acınası, gülünesi, ağlanası ve sonuç olarak da isyan ettirici bir durum!

Uygar bir toplumun uygar bir insanı olma hazzını, açık havada Puccini'yi, Itri'yi dinlemenin mutluluğunu, bu gibi hazlardan belki sonsuzca yoksun kalacak olmanın eşiğinde, bir karşı duruş eylemi sırasında tatmaktayız...

Çünkü iktidardaki siyasal erk, Atatürk Kültür Merkezi'ni yıkmak için kolları sıvamış.

Neden?

Yerine ne yapmak için?

Hiç kuşkunuz olmasın ki yerli ve yabancı soyguncuların zaten dolu olan ceplerini daha da dolduracak yeni "iş" alanlarını...

Arap şeyhlerine ihale edilecek gökdelenleri...

Adlarını aklımda tutamadığım, tutmak de istemediğim "devasa" alışveriş merkezlerinden bir ya da birkaçını...

Ve yine kuşkunuz olmasın Ankara Kocatepe Camii'nin bir benzerini...

Yani, Taksim'de, Beyoğlu'nda, İstanbul'un kalbinin attığı bu yerlerde, yerleşmiş, oturmuş, benimsenmiş ve her şeye karşın uygar bir yaşamı yok etmek için akla gelebilecek ve gelemeyecek her şeyi...

Ertesi günün gecesinde İstiklal Caddesi'nden geçerken, AKM'yi yıkmak isteyen "zihniyet"in bu caddede kestirdiği güzelim ağaçları düşünüyorum.

Neden yaptılar bunu, neden?

Yerine ne koymak için?

Ağaçlarla birlikteyken "topluluk" oluşturan insan kalabalığı, şimdi onların yokluğunda bomboş caddeyi doldurmuş bir "güruh"u andırıyor daha çok...

Bir sürü araba birikmiş, trafiğe kapalı caddede...

Cadde üstündeki bir konsoloslukta kokteyl varmış...

Işıkları söndürülmüş, çoğu siyah, birtakım lüks arabalar...

Bu gibi görünümlere ancak faşist yönetimlerin bulunduğu ülkelerde rastlanabilir...

Hangi gerekçeyle olursa olsun, trafiğe kapalı caddede o araba kuyruğunun işi ne?

Ve yan sokaklardan caddeye giriş yapan, içlerinde karanlık görünümlü, lümpen kılıklı tiplerle, birtakım başka arabalar...

İstanbul ve Türkiye, Cumhuriyet Tarihi'nin hiçbir döneminde, bu kadar bozulmamış, bu kadar yozlaşmamıştı...

Bir yanda görgüsüz, çirkin Ortadoğu şeyh kültürü, bir yanda Batı'nın irili ufaklı, açgözlü "piranha"ları, yırtıcı köpekbalıkları...

Yerli işbirlikçileriyle birlikte ülkeyi parçalamakta, yalayıp yutmakta, yok etmekteler...

AKM'nin yıkılması, hiç kuşkumuz olmasın ki, Cumhuriyet'le

yaratılmış uygarlık kültürümüzün yıkılmasında son ve kesin bir dönemeç olacaktır...

Geriye dönüşü olamayacak bir yıkım olacaktır bu...

AKM'yi yıktırmamalıyız!

Yıktırmayalım!

Yıktırmayacağız!

Muhsin Ertuğrul sahnesini, Gaziosmanpaşa'daki kültür merkezini de!

Gerekirse vücutlarımızı da siper ederek...

Bunu başarabildiğimizde, karşımızdaki kültür düşmanı gücün, asıl onların, AKM'nin değil AKP'nin yerle bir olduğunu görmekte gecikmeyeceğiz...

31 Mart 2007

Sivil Darbeden Sivil İtaatsizliğe...

4 Kasım 2003 tarihinde bu köşede yayımlanan "Sivil Darbe" başlıklı yazımın giriş paragrafı aynen şöyledir:

"Bizde 'darbe' sözcüğü 'asker'i çağrıştırır... Geçen günlerde bir gazeteci arkadaş bir TV programında 'sivil darbe' deyimini kullandı... Ona göre, DEHAP'ın yargılanma sürecinde olup bitenler AKP'ye karşı bir sivil darbeye benziyordu... Aynı günlerde 'sivil darbe' sözcükleri benim de zihnimden geçmişti... Fakat bambaşka bir 'bağlam'da... Bence AKP'nin kendisi bir sivil darbe girişimi içindedir... AKP'nin yaptıkları, yapmaya çalıştıkları ancak ve sadece 'sivil darbe' sözcükleriyle nitelenebilir. Tabii, henüz girişim sürecindeki bir darbe..."

Söz konusu yazının yayımlanışından bugünlere yaklaşık dört yıl geçmiş.

Demokrasi kavramıyla bağdaşması olanaksız bir seçim sistemi sonucunda parlamentoda mutlak çoğunluğu elde eden bugünkü siyasal iktidar amaçlarının tümüne ulaşamadı henüz.

Fakat buna hiçbir zaman bu kadar yaklaşmamıştı.

Darbenin ikinci büyük aşaması cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda gerçekleşecek.

Ülkemizin kendine özgü koşullarında birbirinden ayrılması olanaksız iki temel değere, cumhuriyete (bu demektir ki bir kurtuluş savaşıyla kazanılmış aydınlanma değerlerine) ve demokrasiye (insan haklarına, çoğulculuğa) taban tabana karşıt, totaliter (dinci, tutucu) dünya görüşüne sahip birinin, bu değerlerin simgesi olan cumhurbaşkanlığı makamını ele geçirmesi an meselesidir.

Sonrası, sivil darbenin asıl hedeflerine ulaşma aşamasıdır.

Bu hedefler ise, yargının siyasal iktidara bağımlı kılınması, üniversite özerkliğinin sona erdirilmesi, her kesimdeki yurtseverce kıpırdanışların sindirilip ezilmesi, eğitimin dinselleştirilmesi, emekten yana her türlü çıkışın demokrasi karşıtı baskılarla ezilip yok edilmesi, ülkenin tümüyle Ortadoğululaştırılarak tüm kaynaklarıyla emperyalizmin çıkarlarına bağımlı kılınmasıdır.

Bütün bunları ve daha da beterlerini bir kâbus senaryosu, demokrasi karşıtlığı olarak görüp Tayyip Erdoğan'ın Çankaya'ya çıkmasının demokrasinin gereği olduğunu ileri sürenlerle; sahteliği apaçık askeri darbe senaryoları üreterek toplumu ürkütmeye, yürürlükteki sivil darbeyi olumlamaya çalışanlarla tartışacak lükse ve zamana artık sahip değiliz...

Sözcüklerden çok eylemlerle konuşmanın vakti çoktan gelip çattı ve geçiyor bile...

Cumhurbaşkanlığının (özellikle içinde bulunduğumuz somut koşullarda) hem simgesel hem yetkisel öneminin farkında olmayanlar, Tayyip Erdoğan ya da bir benzerinin cumhurbaşkanı olmasının çok fazla önem taşımayacağını, bunun hatta AKP'yi zayıflatacağını düşünenler de bir başka büyük yanılgı içindedirler.

Çankaya'daki bir Tayyip Erdoğan ya da bir benzeri, AKP'yi güçsüz düşürmez, güçlendirir...

Böyle bir oluşum, ülkemizin son yarım yüzyılda demokra-

si alanında her şeye karşın elde ettiği kazanımların yitirilmesi, 1950'lerin Demokrat Parti iktidarı dönemine, daha da beterine doğru bir gerileyiş olacaktır...

Tayyip Erdoğan ya da bir benzeri kesinlikle cumhurbaşkanı olmamalı, olamamalıdır.

Bu, demokrasi karşıtı bir düşünce ya da istek değil, tam tersine, demokrasiyi ve cumhuriyeti korumanın koşuludur, gereğidir.

Ve bugün gelinmiş olan noktada yapılması gereken, demokrasiyi, cumhuriyeti, hukuku korumak için girişilecek kitlesel eylemlerdir.

Bu yurttaşlık görevi, sadece siyasal partilerin değil, tüm yurttaşlarındır.

8 ve 14 Nisan tarihlerindeki kitlesel gösterilere katılmak yetmez.

İşçi, memur, esnaf örgütleri üretimden gelen güçlerini kullanmalı, cumhuriyetten ve demokrasiden yana bütün sivil toplum örgütleri, sivil darbecilerin ve destekçilerinin baskıcı yöntemlerine, tehditkâr ve demagojik söylemlerine karşı demokrasiyi savunmak ve genişletmek için olanaklarını seferber etmelidir.

Yazarlar, sanatçılar, AKM ve Muhsin Ertuğrul Tiyatrosu önündeki eylemlerde görüldüğü gibi karşı duruş örnekleri sergilemelidir.

"Sivil darbe"ciler ısrarlarında direnirse, biçimsel hukuka ve göstermelik demokrasiye karşı hukukun ve demokrasinin özünü savunmak olarak anladığım "sivil itaatsizlik" de, bütün toplumsal kesimlerin, hem insan hem yurttaş olarak hakkı ve görevi olacaktır...

Gerisi kendini aldatmak, havanda su dövmek ve teslimiyetçiliktir...

7 Nisan 2007

Adalar AKP'ye Teslim

İstanbul'un eşsiz bir parçasını oluşturan Adalar (dünyada bilinen adıyla Prens Adaları) bir yeryüzü harikasıdır.

Ait olduğumuz tarihin ve sahip olduğumuz coğrafyanın paha biçilmez bir zenginliğidir.

Bunlardan başka, yine bu tarihe ve coğrafyaya ait farklı etnik kökenlerden insanlar arasında bir kardeşlik köprüsüdür.

Adalar bu özellikleriyle, eski zamanlardaki tarihinin tanık olduğu acılı olaylara ve yakın zamanların 6-7 Eylül trajedisine karşın, bir uygarlıklar beşiğidir; Anadolu kültürünün en özgün sentezini bağrında bugün bile yaşatmakta olan müstesna yerlerdir.

Fakat bu kimlik, hızlanan bir tempoyla eriyip yok olmaktadır.

Burgazada'daki yangın felaketi Prens Adaları'nın belki bu en alımlısını uzun yıllar sürecek bir çirkinliği yaşamaya mahkûm etti.

Adalılıkta ilk göz ağrım olan Burgazada'nın uğradığı yıkımı, bir yazımda, yüzü ve saçları kezzapla yakılan bir güzel kızın trajedisine benzetmiştim.

Ağzımdan yel alsın ama, öteki Ada'ların da böyle bir felaketle her an karşı karşıya olduğunu daha önce bazı yazılarımda konu edinmiştim.

Fakat bugün bir başka yıkımdan, Adalar'm giderek AKP'lilik kimliğine bürünmekte oluşundan söz etmek istiyorum.

Bugünkü Belediye Başkanı, partilerinin adayını beğenmeyen birçok CHP'linin de oyunu alarak ANAP'tan seçilmişti.

Sonra birden AKP'ye transfer olduğunu öğrendik.

Kendisini, iktidardaki partinin olanaklarından Adalar'ı yararlandırmak için bunu yaptığını söyleyerek savunduğunu biliyorum.

Bence böyle bir gerekçe, demokratik yönetimin egemen olduğu iddia edilen bir ülkede geçerli olamaz.

Hopa'da, bırakın varlıklı partilerden birinin adayı olmayı,

ÖDP'li bir Belediye Başkanı'nın yöre halkı için neler yapabildiğini gidip görmek, yukarıdaki gerekçenin geçersizliğini fazlasıyla kanıtlamaya yeterli bir örnektir...

Konunun etik boyutlarını irdelemeye zaten gerek görmüyorum.

Adalar'a doğalgaz getirilmesi kuşkusuz olumlu bir olgu.

Buna karşılık, öteki adaların durumunu bilmiyorum ama Büyük Ada'nın delik deşik edilmiş ve bir türlü düzeltilmeyen yollarının durumu faciadır.

Kışın (sadece kışın mı, yılın en az sekiz ayı) Adalar'ı ıssızlaştıran, Anadolu'nun en sapa bir köyüne dönüştüren ulaşım sorunu bir türlü çözülemediği gibi gittikçe daha da kötüleşmektedir. Hiçbir denetim olmaksızın, ek sefer olanakları yaratılmaksızın tepeleme doldurulan vapurların neden olabileceği facialardan da yine daha önceki yazılarımda söz etmiştim.

Şimdi vapurların tümüyle kaldırılıp yerine sadece motorların konulacağı duyumunu alıyoruz.

Bu Adalar'ı gecekondulaştırma operasyonudur.

Neden Üsküdar-Beşiktaş arasındaki gibi hem motorlar hem vapurlar birlikte çalışmasın?

"Ada vapuru" kültüründen nasibini almamış kişilerin cehaleti ya da intikamıdır bu, başka bir şey değil.

Bundan başka, B.Ada'nın kimliğiyle özdeşleşmiş, eski İstanbul'un yaşama kültürünü bir nebze de olsa duyumsatıp yaşatan sahil restoranlarının yıkılacağı duyumlarını alıyoruz.

Bunun yapılması, Çiçek Pasajı'nın, Balık Pazarı'nın, Üsküdar ya da Kadıköy pazarlarının yıkılması ne demekse, öyle bir şey olur.

Bizi biz yapan bir kültürün, bir yaşama zenginliğinin yok edilmesi anlamına gelir.

Adalılar, İstanbullular, yaşama kültürünün ne demek olduğunu bilen herkes, bu katliam girişimine elbirliğiyle engel olmalıyız.

AKP görgüsüzlüğünden söz ederken, B.Ada iskelesinin hemen arkasında konuşlanmış AKP ilçe binasının duvarında sallandırılan, bir bez üzerindeki devasa Tayyip Erdoğan portresine duyduğum tepkiyi de dile getirmek isterim.

Portre önce Atatürk portresinin yanında ve ondan daha büyükçeydi.

Şimdi İstanbul Belediye Başkanının portresiyle yan yana, Ada'nın hâkimleri olarak vapurlardan boşalan yolcuları karşılamaktalar...

Kurtuluş Savaşı önderi ve Cumhuriyet Türkiye'sinin kurucusu Atatürk'ün anıtlarına, portrelerine tepki gösteren yerli ve yabancı "demokrat"ların, bu yeni "kurtarıcı"ların portreleri karşısında nasıl bir tepki gösterecekleri meraka değer...

Bu yazıda sadece Adalar örneğinden söz ettim. Ülke baştanbaşa, gözümüze sokulurcasına AKP kültürsüzlüğüne, görgüsüzlüğüne, despotluğuna teslim edilmekte.

Cumhurbaşkanlığı seçiminde arzu ettikleri sonucu elde ederlerse, Atatürk portrelerinin yerini Tayyip portrelerinin alma sürecini hep birlikte izleyeceğiz.

15 Nisan 2007

Anomali

Yine kimi kez olduğu gibi bir sözcük zihnimden süzülerek gelip dilimin ucuna yerleşti: Dilimizde kullanıldığı biçimiyle "anomali." (Fransızca "anomalie", İngilizce "anomaly" olarak yazılıyor.)

Bu sözcükle ilk kez ne zaman, nerede karşılaştığımı anımsamıyorum.

Fakat bende bir karşılığı olmalı ki, birdenbire çıkageldi...

Birdenbire mi?

Ya da Türkçemizin köküne kıran mı girdi de zihnimde bu yabancı dil kökenli sözcük beliriyor?

Fransızca ve İngilizcedeki karşılıklarını gözden geçirdiğimizde sanıyorum bu sorular da karşılıklarını bulmuş olacak...

Tahsin Saraç'ın Fransızca-Türkçe sözlüğünde "anomali" sözcüğünün dilimizdeki karşılıkları şöyle: Sapaklık, uymazlık, düzgünsüzlük, anormallik, aykırılık... İnternetteki Türkçe-İngilizce-Türkçe Tureng Sözlüğü'ndeki karşılıklar ise daha da geniş bir alanı kapsıyor. Sıralayalım: Bozukluk, kaidesizlik kanunsuzluk, kural dışılık, kuralsızlık, sapaklık, sapıklık, yanlışlık, anormallik, ayrıklık, aykırılık vb...

Öyle sanıyorum ki bu "anomali" sözcüğünün zihnimden süzülerek dilimin ucuna takılmış olmasının, durup dururken ya da nedensiz olmadığı böylece anlaşılmış oluyor...

Türkiye tam bir "anomali" ortamında yaşamaktadır çünkü. Öyle ki, yukarıdaki karşılıklardan hiçbiri, bu sapkın, bozuk, kural dışı, sapak, yanlış, anormal, aykırı vb. ortamı tek başına tanımlamaya yeterli olamıyor...

Karşılık olabilecek tek sözcük, hepsini birden kucaklayan "anomali"dir...

Hangi birinden başlayalım? Nasıl bir önem sırası izleyelim?

Galiba en iyisi, aklıma geldiği gibi sıralayıvermek...

Bir ülke düşünün ki, parlamentoda mutlak çoğunluğu elde ederek siyasal iktidarı ele geçiren insanlar, genel seçimlerde oyların bir bölü üçünü almışlardır.

Bu bir anomalidir.

Bu insanların kimlikleri, nitelikleri, insani kaliteleri, Türkiye gibi bir ülkeyi yönetebilme kapasiteleri konusunda bir şey söylemek istemiyorum.

Her şey herkesin gözleri önünde olup bitiyor.

Bir ülke düşünün ki enflasyonun düşük düzeyde seyrettiği, ekonomisinin iyi olduğu söyleniyor. Buna karşılık işsizlik çığ gibi büyürken esnaf dükkân kapatıyor, çiftçi eriyor, işçi ve memur açlık sınırında yaşamını sürdürmeye çalışıyor, sanayicinin durumu pamuk ipliğine bağlı, ülkeyi siyaset değil borsa

yönetiyor, ekonomi tümüyle yabancı sermayeye (yatırıma değil likit paraya) bağlanmış, ülke toprakları yabancıya satılıyor, yağmalatılıyor...

Bu bir anomalidir...

Bir ülke düşünün ki ekonomisi de siyaseti de başta ABD ve AB ülkeleri olmak üzere, dışa bağımlıdır. Onuru her gün, her an ayaklar altındadır. Bir kurtuluş savaşıyla perçinlenmiş ulusal kimliğinin ve birliğinin ne olup ne olmadığı tartışılmaktadır.

Bir ülke düşünün ki birtakım aydınları bunlardan kaygı duymamakta, bunları umursamamakta, tam tersine, sağlıklılık ve demokrasi göstergesi saymaktadırlar.

Bir ülke düşünün ki, yine bu türden aydınları, laik ve uygar yaşamdan yana barışçı yurttaş yığınlarının yurtseverce kaygılarını, milyonlarca insanımızın iktidar sahiplerini yıldırıp gerileten güç gösterilerini "ulusalcılık" yaftasıyla niteleyip aynı yaftayı Hrant Dink'in katillerine, Malatya'daki cellatlara da uygun görmekten, böylece sapla samanı birbirine karıştırma sapkınlığından, ahmaklığından, kendi ülkesinin geleceği konusunda duyarsızlıktan vazgeçmek istemediği gibi, AKP şakşakçılığını, ABD ve AB karşısında uşakça ruh küçüklüğünü inatla sürdürüyor...

Bütün bunlar anomalidir... Sapıklık, sapkınlık, kuralsızlık, yanlışlık, anormallik, aykırılıktır...

Bir ülke düşünün ki çapsızın çapsızı bir siyasal iktidarın ülkeyi göz göre göre İran, Afganistan türü bir bataklığa sürüklemesinden, "Demokrasi araçtır," diyen bir başbakandan, "Dindar (siz dinci okuyun) cumhurbaşkanı seçeceğiz," diyen bir Meclis başkanından, bilimi yadsıyan bir Milli Eğitim Bakanından, yapmaktan çok yıkmaya koşullanmış bir Kültür Bakanından rahatsızlık duymayan, bunlar hakkında suç duyurusunda bulunmak akıllarının ucundan geçmeyen bu kimliksiz ve omurgasız aydın takımı, "sivil darbe"ye karşı cumhuriyetin değerlerini savunan bir büyük sorumluluk kurumunu, (ABD, AB ve yabancı basın kuruluşlarıyla birlikte) "darbeci" diye suçlayarak Diyarbakır

Barosu'nun ardı sıra suç duyurusunda bulunmak üzere kuyruğa giriyor...

Bu bir anomalidir. Ama artık sona eriyor...

Bu ülkenin aydınlık insanları, siviliyle, askeriyle, her yaştan ve meslekten insanıyla, kadınıyla, erkeğiyle, sapkınlığı, kuralsızlığı, tek sözcükle bu dayanılmaz anomaliyi sona erdirmek, yaşamı normalleştirmek için görev başındadır. Bu bağımsızlık, demokrasi ve hepsinden önce de ülkenin, yaşamlarımızın normalleştirilmesi için başlayan yürüyüşü engellemeye ne siyasal iktidarın şantajı, tehdidi, iftirası, ne de medyadaki yandaşlarının ve "öğretim üyesi" vb. titrine sahip birtakım kişilerin utanılası destekleri yetebilecek...

Şimdi iyimser olmak için her zamankinden daha çok nedenlerimiz var...

Yeter ki anomalinin anaforuna bir kez daha kapılmamak için, öncelikle önümüzdeki parlamento seçimlerini hedefleyerek, güçlerimizi birleştirmeyi mutlaka, ama mutlaka başaralım...

6 Mayıs 2007

Komadan Çıkarken

Hesaplamadım ama AKP yönetiminin son üç yılındaki yazılarımın çoğunun siyasal içerikli olduğunu tahmin ediyorum.

Bu yazıların birçoğu da bu partiyle ve lideriyle ilgilidir...

Yirmili yaşlarımdan bu yana, demek ki kırk yıldır, içinde ve taraf olduğum Türkiye siyaset yaşamının hiçbir döneminde, şu son birkaç yılda olduğu ölçüde gerilip sıkılmadım.

1960'lı yıllarda, solcuların soluk alıp verişlerini dinlemekle övünen, dönemin İçişleri bakanlarından bir Faruk Sükan vardı. O günlerin en çok sıkıntı veren kişisi oydu.

Sonra CKMP, MHP, Türkeş sorunuyla karşılaştık...

Derken 12 Mart, Deniz'lerin katledilişi...

Yurtdışında 4 yıl sürecek ilk sürgün yılları...

80 öncesinde siyasal cinayetler, provokasyonlar, geliyorum diyen 12 Eylül...

Cezaevi dönemi ve yeniden (bu kez altı yıl sürecek) sürgün, gurbetçilik, Evren'le geçen kâbuslu yıllar...

Evet, itiraf ediyorum... Bu dönemlerin hiçbirinde, cezaevi sürecinde bile, AKP iktidarından ve başkanından sıkıldığım ölçüde sıkıntı duymadım...

Çünkü zulmün bile bir mantığı vardır. Kötülükle mücadelenin kuralları vardır. Dostlar ve düşmanlar bellidir. Ölçüler yerli yerindedir. Anlamlar bozulmamıştır. Berraklık, açıklık, belirlilik vardır. Yerler, saflar, taraflar bellidir.

Fakat bu kez böyle olmadı...

Ben, yukarıda sıraladığım AKP öncesi siyasal dönemlerin hiçbirinde, Türkiye'nin parçalanacağı, dünya haritasından silineceği gibi bir duyguya kapılmadım...

Cumhuriyetin değerleri hiçbir zaman, bu ölçüde bir kararlılık ve yaygınlıkla saldırıya uğramamış, tehditle, yıkımla, nefretle karşılaşmamıştı...

Türkiye Cumhuriyeti hiçbir zaman "Türklük alt kimliktir," diyen bir başbakan görmemişti.

Türkiye hiçbir zaman, IMF, AB gibi kuruluşların üçüncü beşinci sınıf memurlarının bu ölçüde hakaretlerine uğramamış; öz benliğini, kendine güvenini, onurunu hiçbir zaman bu kadar yitirmemiş, ayağa düşürmemişti...

Siyaset hiçbir zaman bu kadar değersizleşmemiş, yozlaşmamış, basitleşmemiş, çirkefleşmemişti...

Ve hiçbir zaman, kendi ülkesinin değerlerine bu kadar yabancılaşmış, onurunu bu kadar yitirmiş bir okuryazar takımı ortalığı bu ölçüde kaplamamıştı...

Evet... Yaşanan kâbusun uzunluğuyla karşılaştırılamayacak kadar kısa bir sürede bu kötü düş sanki sona eriyor...

Komadan çıkıyor gibiyiz...

Ebedi karamsar kimi dostların kuşkucu homurdanışlarını işitir gibi olsam da, ben komadan çıkmakta olduğumuza inanıyorum. İnanmaktan da öte, apaçık bir gerçeklik olarak görüyorum bunu...

Saflar yeniden belirleniyor...

Boğuntudan, kâbustan kurtulmuş olarak, uzun süredir ister istemez ihmal ettiğimiz ekonomik-toplumsal konulara, sorunlara şimdi yeniden, daha sıklıkla eğilmeliyiz...

Solu, demokrasiyi, sosyal demokrasiyi yeniden tanımlamalı, AKP'nin toplumda yarattığı yıkıntıları da onaracak, toplumsal yaraları saracak yeni ekonomi politikaları üretmek, eğitimi hızla çağdaşlaştırmak için kolları sıvamalıyız...

ABD, AB, IMF köleliğinden kurtulmuş, bağımsız, kimlikli, kişilikli bir dış politikanın yeniden oluşturulabilmesi için yapılması gerekenleri tartışmalıyız...

Ve kendi adıma konuşacak olursam, "Cumartesi Yazıları"mda, şiire, sanata, edebiyata ve beni çokça ilgilendiren toplumbilimsel, felsefi konulara ya da sıradan günlük yaşama eskiden olduğu gibi, daha sıklıkla değinebilecek olmanın sevincini yaşıyorum...

Komadan çıkıyoruz...

Ülkenin önündeki çok ciddi sorunlar sürmekte olsa da AKP'ye karşı çok büyük bir başarı kazanılmıştır...

Şimdi, AKP ve lideri ile günübirlik boğuşma zorunluluğundan ve kâbusundan büyük ölçüde kurtulmuş olarak, bu sorunları daha sağlıklı bir akılla, daha düzeyli, daha nitelikli tartışma olanağına sahibiz...

Başta CHP yöneticileri olmak üzere siyasetçilerin de, yaşanan "stres"i büyük ölçüde geride bırakmış olarak, Tayyip'li-Arınç'lı AKP'nin konuşma düzeyinin üstüne yükselerek, üsluplarına çekidüzen vermelerini beklemek sanıyorum ki hakkımızdır...

Bu arada, Tayyip Erdoğan hayranı, onun uçak ve sohbet arkadaşı, eski solcu, yeni liberal (ya da gizlemeye gerek görmeksizin

açıkça sağcı) gazeteci-yazar takımının, çok yakında iktidardan bir daha dönmemek üzere uzaklaşacak olan dostları konusunda bundan sonra neler yazacaklarını ise ilgiyle ve belki ibretle izleyeceğiz...

12 Mayıs 2007

Önsezi

Aklın yetersiz kaldığı ya da henüz öngöremediği durumlarda önsezi devreye giriyor.

Buna akıldışı değil ama akıl öncesi, belki akıl ötesi bir süreç diyebiliriz.

Kişisel yaşamlarımızda önsezilerimizin belirleyici, yönlendirici bir işlevi vardır.

Birilerini sever ya da sevmeyiz.

Bir ilişkinin iyi ya da kötü gittiğini, bir şeyi yapmamız ya da yapmamamız gerektiğini, aklımız kadar, ondan da önce önsezilerimiz söyler...

Önsezi, öngörüden farklı olarak, akıldan çok duyguyla ilgilidir.

Aklımız çoğu kez, öyle gerektiğini, zorunluluk olduğunu düşündüğümüzden, korktuğumuzdan, tembelliğimizden ya da başkaca nedenlerle önsezilerimizi bastırmaya çalışır.

Bunda başlangıçta başarılı da olabilir.

Fakat önsezi yine de bir yerlerden uç verir, kendini duyumsatır.

Kişisel yaşamlarımızda olduğu kadar toplumsal olayları değerlendirmemizde de aklın ve öngörünün yanı sıra önsezilerimiz de bir yere, işleve sahiptir...

Bir olay, olgu, durum, belki akılla tam olarak açıklanamayacak kadar karışık görülebilir.

Öngörü ileriyi yeterince açık göremeyebilir.

O zaman önsezi devrededir...

Şimdi, yaşamakta olduğumuz toplumsal olaylara ilişkin kendi önsezilerimden birkaç örnek vereyim:

Başbakanın ve cumhurbaşkanı adayının birlikte fotoğraflarına baktığımda, bana demokrasiyle yönetilen bir ülkenin demokrat bir siyasal partisinin iki lideri gibi değil, iki sivil Ortadoğu diktatörü gibi görünüyorlar.

Bu bir önsezi.

Hayır, önyargıdır diyenler olabilir.

Bence önyargı değil, önsezi...

Çünkü şimdiye kadar, görüşlerinin yandaşı ya da karşıtı olayım, hiçbir siyasal parti lideri ya da liderleri için (Erbakan ve Türkeş de içlerinde) buna benzer bir şey hissetmemiştim...

Bu başka bir şey...

Yanılıyor olabilir miyim?

Aklımdan, öngörümden bile daha önce ve ısrarla, önsezim bunun böyle olduğunu söylüyor...

Bir başka ve belki daha da karanlık bir önsezi...

Kendini arada bir duyumsatan...

Buna "komplo kuramı" da diyebilirsiniz...

Fakat yine akıldan daha önce ve daha çok, bir duygu, sezgi olarak geliyor...

Şu anda iktidardaki siyasal partinin ve arkasındaki büyük dış gücün karşısındaki tek direnme noktası olarak ordu görünmekte.

Bu engel nasıl aşılabilir?

Ordu nasıl güçsüzleştirilip tüm ülkenin değil de bugünkü siyasal iktidarın ve arkasındaki büyük dış gücün buyruğuna verilebilir?

Sahte bir darbe girişimi ve ardından da bir büyük "temizlik"le...

Bu bir önsezi...

Fakat ülkenin bugün getirilmiş olduğu durumda, böyle bir şey kesinlikle olamaz diyebilir miyiz?

Önsezilerim, akılla ve öngörüyle de desteklenmiş olarak, şu anda bu ülkede olup bitenlerin demokrasiyle bir ilgisi bulunmadığını söylüyor.

Karşıt görüşü savunanların, tüm bu olup bitenleri demokrasinin gereği, daha da öte sağlamlaşması olarak görüp göstermeye çalışanların sesleri şimdilik daha güçlü çıkıyor olsa da, aklımdan ve öngörümden bile daha önce ve ısrarla önsezim bunun böyle olmadığında direniyor...

Bana, bugünkü başbakanın, günü geldiğinde "halk oyu"yla "seçilecek" bir diktatör olma hevesi ve hesabı içinde olduğunu bile haber veriyor.

Ve zaman zaman, iyimser mizacıma karşın, kapkara önsezilerin içine yuvarlanmaktan kendimi alamıyorum...

18 Ağustos 2007

Sincan-Sapanca Hattında...

Bulgaristan'ın Şumnu ve Varna kentlerinde özel bir geziye, Makedonya'nın Struga-Prilep-Üsküp kentlerindeki şiir şölenlerine katıldıktan sonra yolum Slovenya'ya ve hemen oradan da Letonya'ya düştü...

Slovenya'nın başkenti Ljubljana'nın yakınlarında sayılabilecek Vlenitsa'da da, tıpkı Makedonya'nın Struga'sındaki gibi, yıllardır düzenli sürmekte olan uluslararası şiir şölenleri düzenlenmekte...

Letonya'da ise, başkent Riga'ya yaklaşık iki yüz kilometre mesafede, Baltık Denizi kıyısındaki Ventslips kentinde yine bir şiir toplantısına katıldıktan sonra Riga'da düzenlenen Türk Şiiri Akşamı'nda Enver Ercan'la şiirlerimizi okuduk.

Bütün bu dinletilerde katılımcı şairlerin kendi dillerinde okudukları şiirlerinin yanı sıra bu şiirlerin İngilizce ve bulunulan ülkelerin dilindeki çevirileri de okundu...

Yolculukların ayrıntılarına girmeyeceğim...

Ancak, Struga Şiir Akşamındaki Özel Türk Şiiri Gecesi'ne ve Üsküp'teki toplantıya katılma gereğini duymayan ve önceden verilmiş söze karşın Festival Komitesi'nin çabalarına en ufak bir katkıda bulunmayan Türkiye'nin Makedonya Büyükelçiliği yetkililerini, Kültür Bakanlığı'nın ilgili dairesini ve konuyla ilgili başkaca kuruluşları oradaki konuşmalarımda eleştirdiğim gibi burada da açıkça kınıyorum...

Buna karşılık Vilenitsa'daki dinletileri izleyen Slovenya Büyükelçimiz bayan Sina Baydur, orada çağdaş Türkiye'yi, çağdaş şiirimizin yanı başında onurla temsil etti ve Slovenyalı şiir severlerin içten alkışlarıyla karşılandı...

Riga'daki toplantıya bir açış konuşmasıyla katılan Letonya Büyükelçimiz Sayın Duray Polat için de aynı değerlendirmeyi yapacağım...

Bütün bu gezilerden bende en çok kalan, en derin iz bırakan şey, çok kısa bir zaman önce büyük sıkıntılardan geçmiş, şu anda da bu sıkıntıları tümüyle aşamamış olmakla birlikte, bütün bu ülkelerdeki çağdaşlık ışıltısı oldu...

Ve bu ışıltının kaynağında da, en başta, kadınların, kadınlığın bu toplumlardaki öncü yerinin bulunduğundan kuşku duymuyorum...

Türkiye karanlıklara doğru yol almaktayken, kadınlık değerlerinin türbana ve çok yakın bir gelecekte de bütünüyle kara çarşafa kapanarak boğulması bugün artık bir korku olmanın da ötesinde elle tutulur bir gerçeklikken, Batı sınırlarımızdan çıktığınız anda kadınlık değerlerinin ışıltısıyla karşılaşıyorsunuz.

Bu artık yadsınamayacak bir gerçekliktir ve Batı dünyası Türkiye'nin Batı sınırlarında kesinkes sona ermektedir...

Zihnimde bu duygularla ve ayağımın tozuyla geldiğim gazetede, beşinci kattaki yazarlar salonunda masalarımızın yan yana olduğu sevgili çizer arkadaşım Kâmil Masaracı, kısa süre önce yaptığı Ankara-İstanbul tren yolculuğundan söz ederek zihnimde iz bırakan şu etkili cümleyi söyledi:

"Sincan-Sapanca arasında sanki yeni bir tiyatro oyunu için bir dekor değişikliğine tanık oldum..."

Ve devam etti:

"İstasyonlar tümüyle türbanlılar ve çarşaflılarla doluydu... Ve on-on beş kadın entarileriyle göle girmişlerdi ve mutluydular... Bizim tanıdığımız, bildiğimiz Türkiye değil bu..."

Masaracı, aynı zamanda da, kapkara bir bağnazlıkla kopkoyu bir yoksulluğun bir arada bulunuşuna ilişkin gözlemini dile getirdi...

Böylece iki Balkan, bir Orta Avrupa ve bir Kuzey Avrupa ülkesindeki yolculuklardan bende kalan ışıltılı izlenimler, kapkara bir karamsarlıkla yer değiştirdi...

Ama buna zaten hazırdım... Arkadaşımın sözlerinde benim için asıl etkileyici olan ise, "yeni oyun" ve "dekor" benzetmeleriydi...

Sincan-Sapanca hattında sahneye konan oyun, aslında bütün Türkiye sahnesi için tasarlanmıştır ve çoktan uygulanmaya konuldu bile...

Son ışıltılar da söndükten sonra, Türkiye'nin Batı sınırları Avrupa'nın devam ettiği değil kesinkes sona erdiği sınır çizgileri olarak dünya haritasındaki yerini almış olacaktır...

23 Eylül 2007

Harita, Türban, Hrant Dink...

Bizimki gibi bir ülkede köşe yazarı olmak büyük bir iddia, aynı zamanda da büyük bir sorumluluk.

On binlerce okurun karşısına düşüncelerinizle, savlarınızla çıkıyorsunuz.

Neden söz etmeli ve onu nasıl dile getirmelisiniz ki hem gerçek, hem etkileyici, hem kalıcı olsun...

Cumartesileri öncesinde, her zaman olmasa da sık sık yaşarım bu sıkıntıyı.

19 Ocak Cumartesi Hrant Dink'in alçakça katledilmesinin birinci yılı.

Cumartesi yazımı önce sadece bu konuda yazmayı tasarlamıştım. Sonra Türkiye Başbakanı sıfatını taşıyan kişinin Madrid'de ve Türkiye'ye dönüşte havaalanında söyledikleri gündemin ortasına düştü.

Başkaca sorunların yanında bir de günlerdir zihnimi kurcalayan bir harita konusu var...

İster istemez azar azar her üçünden de söz edeceğim...

Harita, bir Türkiye haritası.

Alıştığımız Türkiye görüntüsünü ucubeye çeviren.

Amerika'da önemli bir dergide yayımlanıyor.

Herhangi bir gazeteci fantezisi deyip geçemeyiz. Amerika'nın Ortadoğu tasarımında Türkiye'ye öngördüğü konumu görüntülüyor.

Denebilir ki, haritalar da mutlak şeyler değildir, zaman içinde değişebilir. İyi de, bu nasıl olacak? Öğrenip bildiğimiz kadarıyla büyük zorluklarla çizildi bugünkü harita, değişmesi o kadar kolay mı?

Fakat sanki bir güç bizi buna usul usul alıştırıyor... Gözlerimiz alıştırılıyor, sonra akıllarımıza da yavaş yavaş yerleştirilecek... Giderek böyle bir değişim bize o kadar da gerçek dışı gelmemeye başlayacak...

Beyin yıkama, kimliksizleştirme, belki de böyle bir şeylerdir, ne dersiniz?

Türkiye Başbakanı sıfatını taşıyan kişi, tıpkı minarenin süngü olması gibi, türbanın da dinsel ve siyasal bir simge olabileceğini söylüyor ve ne sakıncası var diye soruyor. Hiçbir sakıncası yok. Sadece, yakın bir gelecekte, ilkokul çağındaki ve hatta daha da öncesindeki kızlarımızdan başlayarak türbanlı kız ordularıyla karşılaşmaya hazır olalım.

Az daha sonra da, aklını ve vicdanını tümüyle yitirmemiş hemen hemen herkesin apaçık gördüğü gibi, kamunun her

kademesinde, sadece türbanlı değil, çarşaflı, şalvarlı, sarıklı görevlilerle karşılaşmaya...

Mesela dini bütün subaylarımız, astsubaylarımız yok mu? Neden sünnete uygun sakal bıyık bırakmasınlar? Müslüman ülkemizde Genelkurmay Başkanının eşinin çarşaflı olmasında ne gibi bir sakınca bulunabilir? Örtünmekse örtünmek... Yarın cumhurbaşkanı hazretlerinin eşi türbanı da yeterli bulmayarak çarşafa da girmek isterse, ne gibi bir gerekçeyle karşı çıkılabilir?

Bence, tıpkı yukarıdaki harita konusunda olduğu gibi, bu gibi şeylerin olabileceğini düşünmeye ve kabul etmeye de usul usul alıştırılıyoruz. Hatta, alıştırıldık bile...

Alçakça olmayan bir cinayet yoktur. Hrant Dink'in öldürülmesi bunların en alçakça olanlarındandı. Katilin Türk bayrağıyla çekilen fotoğraflarında onunla aynı karede görünmek için birbirleriyle yarışan görevlilerden herhangi biri hakkında herhangi bir ciddi suç duyurusunda bulunulduğunu, kovuşturma yapıldığını işittiniz mi?

Cinayeti iki üç tane işsiz güçsüz serserinin tasarlayıp gerçekleştirdiğine inanıyor musunuz?

Öyle değilse nerede gerçek sorumlular, kiralık katilleri yönlendirenler nerede?

Kadınların başına bağlanan bir bez parçası en önemli toplumsal sorunumuzmuş gibi toplumu bu konuda germeyi sürdürenler, neden (tıpkı öncesindeki benzerlerinde olduğu gibi) birinci yılını dolduran bu alçakça cinayet konusunda suskun kalmaktalar...

ABD'nin gönlündeki Türkiye haritası, yeniden alevlendirilen bir türban tartışması ve birinci yılını dolduran alçakça bir siyasi cinayet...

Bağıntısız gibi görünse de birlikte bakıldığında, bütünsel bir Türkiye fotoğrafının unsurları...

Sorumsuz, bilinçsiz, sevimsiz kimselerin yönetiminde, Osmanlı'nın son dönemindekine benzer biçimde, sendeleyen,

yıkılmak üzere olan, akbabaların, leş kargalarının parçalayıp üleşmeye hazırlandıkları bir ülkenin fotoğrafı...

19 Ocak 2008

Sözü Sakınmaksızın

"Kara gün kararıp kalmaz" Türkçemizin en güzel deyimlerinden biri olsa da kara gün gitgide daha da kararıp kalmakta... Geleceğimizi, çocuklarımızın, torunlarımızın geleceğini kapkara günler bekliyor.

Benim kuşağım dünyaya umutla bakan bir kuşaktı. Bugünkü kapkara gün; bu bölünmüş, parçalanmış, kültürsüzleşmiş, kendine güvenini tümüyle yitirmiş Türkiye görüntüsü aklımızın ucundan geçmezdi. 12 Mart, 12 Eylül darbeleri, hapisler, işkenceler, sürgünler, aydınlara, yurtseverlere karşı birbiri ardına cinayetler bile umudumuzu kıramazdı. Türkiye'yi Türkiye yapan değerler; Cumhuriyetin, aydınlanmanın değerleri ayaktaydı çünkü. Türkiye ayaktaydı. Bugün gelinen noktada ise ülke bütünüyle bir çöküntünün eşiğinde bile değil, tam ortasındadır.

Sözü sakınmaksızın konuşalım. AKP'nin üst üste seçim başarıları bu partinin ne gerici amaçlarının ne de herhangi bir başarısının sonucudur. Bu parti merkez sağ ve merkez solun başarısızlığı sonucunda, Kemal Derviş adıyla özdeşleşen bir liberal ekonomi politikasını aynen uygulamak üzere, arkasında yeşil sermayenin ve ABD'nin desteğiyle iktidara geldi. Ülkenin zenginliklerini saçıp savurarak, yandaşlarını zenginleştirerek, sosyal devleti tümüyle yıkıp yerine sadaka ekonomisini koyarak ve yine ABD'nin desteğiyle iktidar olmayı sürdürüyor. Kendileri bakımından bu son derece elverişli konjonktürün olanaklarından yararlanarak gerici hedeflerini gerçekleştirmede çok değil beş-on yıl öncesinde hayal bile edilemeyecek mevziler kazandı, kazanmayı sürdürüyor. Bu mevzilerin demokratik açılımlarla bir

ilişkisinin bulunmadığı, ülkenin Batılı kimliğinden koparılarak bir Ortadoğu İslam ülkesine dönüştürülmekte olduğu ise, artık bıkkınlık verecek kadar çok tekrarlandı... Şimdi ne yapılabilirin, ne yapmak gerektiğinin tam olarak yol ayrımındayız...

Sözü sakınmaksızın konuşmayı sürdürelim. Başta CHP olmak üzere merkez solun kadroları, bu gerici saldırıya, birkaç yıl önce bu sütunda dile getirilen ve bugün deyimleşen adıyla bu "sivil darbe"ye karşı öncülük yapabilecek güçten ve inandırıcılıktan yoksundur. Merkez solun daha da solunda kalan öteki sol ise, geçmişten gelen arızlarından kurtulamamaktadır. Cumhuriyetin kazanımlarının tümüyle yitirilmekte olduğunun bilincine ve sezgisine sahip milyonlarca aydınlık insan; öncüden, öncülükten yoksunluğun sıkıntısını, sancısını, çaresizliğini yaşamaktadır. Öncüsü olmayan kitle, ne kadar çok sayıda ve büyük bir güç olursa olsun, dağılmaya, yok olmaya mahkûmdur. Bugün görülen, olması istenen, yapılmasına çalışılan budur. Daha da acısı, Cumhuriyet mitinglerinin olağanüstü, ilerici, aydınlık, muazzam büyüklükte yurttaş gücü, gericilerin yanı sıra ve onlardan daha da azgınlık ve utanmazlıkla, "liberal", "demokrat" ve hatta "sol" kisveli kimilerinin alçakça iftira ve saldırılarının hedefi olmuştur, olmaya devam etmektedir...

Sözü sakınmadan konuşalım. Türkiye bu siyasi iktidara mahkûm değildir. Türkiye'nin her anlamda ve her alanda birikimleri, bu iktidarın hedeflerinin tam zıddı bir yönde ve onların akıllarının alamayacağı düzeylerdedir. Bugün siyasal gericiliğin bayrağı ve simgesi olan türban konusunu ele alalım. Türbanın kaynağı, yine bir zamanların solcusu, bugünlerin sağcı liberali ve sözde demokratı kimilerinin iddiasınca halkın yüzde bilmem kaçının isteği değil, Kuran kurslarından, imam hatiplerden, gerici öğrenci yurtlarından geçen süreçlerin sonucudur. Bir başka neden, köylerden kentlere büyük ve hızlı göçlerin sonucundaki sosyal bir oluşum, bir yeni biçim arayışıdır. Gerici siyasal iktidar,

"aydın" kisveli sahte ve utanmaz "demokrat"ların da desteğiyle, türbanı topluma demokratik bir hak diye dayatmaktadır. Öyleyse yapılması gereken, uygar olmanın gerektirdiği kuralların uygulanmasından kesinlikle ödün vermemekle yetinmeyip asıl kaynakların üstüne gitmek, onları kurutmaktır... Büyük kitleler bunu başarabilecek kararlılıkta, inandırıcılıkta önderler bekliyor. Türkiye halkı kesinlikle gerici değil, ilericidir. Önünü yeterince aydınlık göremiyor olsa da, özlemleri ilerlemeden, uygarlaşmadan yanadır. Bütün sorun, siyasal önderlik alanındaki tıkanıklık ve kilitlenmedir. Milyonlarca aydınlık insanımız, ülkeyi aydınlığa çıkaracak potansiyellere sahiptir. Bütün beklediği, örgütlü bir güce dönüştürülmektir...

Halk deyimi "kara gün kararıp kalmaz" dese de, gelecek günler daha da kararacak gibi görünüyor... Öyleyse sözü sakınmaksızın konuşalım. Tepkilerini koyamayanlar, bulundukları konumlarından ellerini çekmeliler. Cumhuriyetçi kitleler de aydınlıktan yana kitlesel tavırlarını koymaktan hiçbir zaman bıkıp vazgeçmemeliler... Kara günün kararıp kalmaması bunlara bağlıdır.

2 Şubat 2008

Suç İşliyorsunuz

Babaannem Zehra Hanım nasıl giyinirdi bilemem. Çünkü baba tarafından dedem Yusuf Bey'le ve o sırada kimileri bebek amcalarım ve halalarımla birlikte, 1910'lardaki karşılıklı kıyımlar sırasında Taşnaksityun çetelerince Iğdır'daki evlerinde katledilmişler. Kurtulan bir tek, o sırada üç-dört yaşlarındaki babam olmuş. (Öyküyü merak edenler kardeşim Nihat Behram'm *Miras* adlı romanından öğrenebilirler.) Zehra Hanım nasıl giyinirdi bilemem.

Fakat herhalde, o yıllarda bütün toplumsal kesimlerden kadınlar gibi başında bir başörtüsü vardı. Tıpkı anneannem Gonca

Hanım gibi. Sizler, başörtülerini dinsel bir simge gibi değil, Cumhuriyet öncesindeki geleneklerin bir gereği olarak taşıyan bu kadınlara karşı suç işliyorsunuz.

Çocukluğumun geçtiği Kars'ta, yağmura, toza toprağa karşı korunmak dışında annemi hiç başı örtülü görmedim. Fotoğraflarında da başında modern şapkalar vardır. Annem dört çocuk büyütmüş bir ev kadınıydı. Ama kemanıyla da bizlere klasik Batı müziği parçaları çalardı. Bu sırrı, uzun yıllar sonra Kars'a gittiğimde çözdüm. Evimizin bulunduğu sokaktaki konservatuvar binasının restorasyonu yapılıyordu. Demek ki müzik eğitimini orada ya da belki bir halkevinde almıştı. Çocukluğumun geçtiği Kars, (Orhan Pamuk'un kurguladığının tam tersi) bambaşka bir yerdi. Ben orada, o yıllarda ne çarşaflı ne de türbanlı bir kadın gördüğümü anımsıyorum. Bugünün Kars'ı da bu türden görüntülerin uzağındadır. Siz benim anneme, teyzeme, onların arkadaşlarına, Cumhuriyet'in birinci, ikinci kuşak insanlarına karşı suç işliyorsunuz.

Ergenliğimin önemli bir bölümü Çankırı'da geçti. Orada bir dindarlık havası vardı. Ama bu, tıpkı Yahya Kemal'in bazı şiirlerinde tarif ettiği gibi, töresel, kültürel bir dindarlıktı. Din konuşulmaz, günlük yaşamın içinde olağan bir olgu olarak yaşanırdı. Başörtüsü herhangi bir şeyin simgesi değil, daha çok yine yaşlı kadınların ya da nispeten daha yoksul kesimlerden kadınların taşıdığı bir örtüydü. Zenginlik, gösteriş ayıptı. Esnaf, işçi ya da memur komşularımız akşamları evlerine dönerken, ellerinde taşıdıkları şeylerin ne olduğunu anlayamazdınız. Bunun nedeni, o şeyler her ne ise, açıkta taşınırlarsa, alamayacak durumdaki insanlara karşı ayıp ve günah olacağı içindi. En saygı duyduğumuz kişi, aynı mahallede oturduğumuz, eşi ve kızı annemin arkadaşları olan kent müftüsüydü. Bembeyaz sakalı, koyu renkli, tertemiz, modern giysileriyle o, sokaktan geçerek evine doğru giderken, çevresine ürküntü değil, iyilik, hoşgörü saçan iyi

yürekli bir masal kahramanı, içimizden biriydi. İlkokul, ortaokul, lise arkadaşlarımın birçoğu, esnaf ya da köylü çocuklarıydı. İlkokulda yoksul bir kız arkadaşımızın okula bir gün, bildiğimiz hamam takunyalarıyla geldiğini unutamam. Ama türban denen bir şey bu öğretim basamaklarının hiçbirinde aklımızın ucundan geçmezdi. Kız-erkek eşittik, arkadaştık. Hangi toplumsal tabakadan gelirsek gelelim, hepimizi birleştiren ortak bir ışık, bir aydınlık vardı. Bu ışık, yine kadın ya da erkek, bütün öğretmenlerimizin, bütün o sevgili insanların açık alınlarında, açık başlarında onurla ışıldayan şeydi. Siz bütün bu anlattıklarıma, bütün bu insanlara karşı suç işliyorsunuz. Sizin görgüsüz, şatafatlı düğünleriniz; marka merakınız; kibirli, gösterişçi, ikiyüzlü halleriniz; bir zamanlar bu toplumun insanlarının günlük yaşamlarında doğal bir yaşam alanı olarak var olan kutsal yerleri miğfere ve süngüye dönüştürmeye çalışan dindarlığınız; benim anlattığım, yaşadığım bu Türkiye'ye ne kadar yabancı, uzak ve düşman...

Suç işliyorsunuz, evet. Nice güçlükler aşılarak bir araya getirilmiş bu ülkenin insanlarını laikler ve dindarlar, inananlar ve inanmayanlar gibi, çoktan geride kalmış yapay ve zorlama ayrımlarla birbirinden ayırmaya çalışarak bu ülkeye ve insanlarına karşı suç işliyorsunuz.

Günlük yaşam içinde töre olarak kalması gereken dinsel değerleri bu yaşamın yönlendiricisi yapmaya çalışarak, akla, bilime, özgür düşünceye ve aynı zamanda da bu dinin kendisine karşı suç işliyorsunuz.

Demokrasiyi yüzde hesaplarına vurarak demokrasiye karşı suç işliyorsunuz.

Kurtuluş Savaşı'nın ve Cumhuriyetin, bağımsızlıkçı, emperyalizm karşıtı ideallerine, fotoğrafları altında ister istemez durduğunuz Mustafa Kemal'in aydınlık aklına, ruhuna, bu ülkenin insanlarının doğal vatanseverliğine, özverisine, Ortadoğu çamuruna değil kadının ve erkeğin gerçekten eşit ve arkadaş olduğu bir dünya özlemine; Batılı değerleri bile daha da yüceltecek

azmine, beklentilerine, çalışkanlığına, yaratma yeteneklerine karşı suç işliyorsunuz.

Suç işliyorsunuz, evet. Siz ve içerdeki ve dışarıdaki her türden yardakçılarınız, hep birlikte suçlusunuz.

Ne kadar yadsısanız da, bu böyle...

9 Şubat 2008

Bir Yazının Analizi

Bir konunun ayrıntıları için internette dolaşırken, geçen yıl 7 Nisan tarihinde *Radikal* gazetesinde yayımlanan "Türkiye ABD'nin Ortadoğu Modeli" başlıklı bir yazı dikkatimi çekti.

Washington Post gazetesinden çevrilmiş Steven A. Cook imzalı yazı kavram kargaşası yaratma ustalığının bir örneği olduğu için üzerinde durmak istedim.

Yazar, ABD Dış İlişkiler Komisyonu düşünce kuruluşu üyesi imiş. Bu kurulun ne türden düşünceler üretmekle görevli olduğu Bay Cook'un yazısında açık biçimde görülüyor...

Alt başlığa şu cümle çıkarılmış: "Ortadoğu'yu özgürleştirme, bu bölgede daha açık siyasi sistemler geliştirme projesi..."

İlk bakışta pek masum görünüşlü iki kavram üzerinde duralım: "özgürleştirme" ve "daha açık siyasi sistemler geliştirme..."

Ve soralım:

ABD emperyalizmi neden bu kadar ilgili bu kavramlarla, özelikle de Ortadoğu bakımından?

Çok fazla demokrat olduğu için mi?

Ortadoğu ülkelerine ve halklarına sevgisinden mi?

Yoksa daha fazla ve daha rahat sömürmek için mi?

Günümüzdeki ABD yönetiminin ve AB üyesi ülkelerdeki yönetimlerin, Ortadoğu halklarının özgürlüğü ve bu ülkelerdeki siyasal sistemlerin "daha açık" olması konularında, bu kavramların özüyle, özgürlük ve demokrasinin içeriğiyle ilgili bir kaygı taşımayacakları çok açık.

Yurttaşlarını ikinci sınıf insan olarak gördükleri bu gibi ülkelerdeki siyasal sistemleri ne diye dert edinsinler?

Öyleyse asıl amaç, emperyalizmin doğasına tam bir uygunlukla, boyunduruk altına alma (hegemonya) ve sömürüden başka bir şey olamaz.

Söz konusu yazının bir yerinde şöyle bir tanımlama yapılmakta:

"Mısır, Türkiye, Cezayir: Üniformalı kişiler yönetmese de askeri egemenlik altındaki ülkeler..."

İrdelemeye çalışalım:

Tarihsel kökenleri, toplumsal yapıları farklı ülkeler bir arada anılıyor.

Osmanlı egemenliğinden Fransız boyunduruğuna geçmiş, bu boyunduruktan çok yıllar sonra kurtulsa da "travma"nın derin izlerini taşıyan Cezayir'le; büyük bir imparatorluğun mirasçısı, hiçbir zaman sömürge olmamış, 20. yüzyılın ilk çeyreğinde de modern cumhuriyete dönüşmeyi başarmış Türkiye aynı kefeye konuluyor.

Mısır apayrı bir tarih, başka bir sosyal laboratuvar.

Yazıdaki yakıştırmanın (ve yapıştırmanın) bilimsellikle, ciddi bir toplumbilimsel yaklaşımla ne gibi bir ilgisi olabilir?

Yazar devam ediyor:

"Uzun süre genel kanı, güçlü Türk ordusunun, son derece laik ve her şeyden önce Mustafa Kemal Atatürk ve subaylarının 1923'te kurdukları rejimi korumaya kararlı olduğu yönündeydi... AKP 2002'den bu yana sistematik biçimde ordunun kolunu kanadını budadı... Her ne kadar Türkiye'deki güvenlik anlayışlı devleti kökünden sökmek zaman alsa da Ankara kesinlikle demokratik bir noktada..."

Cahil ve ahmak Amerikalı düşünce üreticisinin bir papağan ezberciliğiyle sıraladığı bu saçmalıkların hangi birinden başlamalı:

"Son derece laik" ne demek? Laiklik ya olunan ya olunmayan bir şeydir? Az ya da çok laik olunmaz.

"Mustafa Kemal Atatürk ve subaylarının 1923'te kurduğu rejim..."

Böyle bir cümleyi ancak, Türkiye'nin Cumhuriyet öncesindeki yüzyılda başlayarak süren ve hâlâ da sürmekte olan çağdaşlaşma arayışlarından, sancılarından, dönüşümlerinden habersiz biri kurabilir.

ABD sömürgeciliğinin adamından bunun tersini beklemek anlamsızdır.

Gelelim "güvenlik anlayışlı devlet" ve bu "devleti kökünden sökmek" kavramlarına...

Washington Post yazarına ve Türkiye'deki yandaşlarına şunu söylemekle yetineceğim:

Dünyanın hayrı için öncelikle yapılması gereken bir şey varsa, o da Kuzey Amerika'daki saldırgan anlayışlı devletin kökünden sökülmesidir...

ABD'li Cook'un saçmalıklarını sonuna kadar sıralayıp irdelemeye yerim yeterli değil. Belli ki Türkiye'de (ve Ortadoğu'da) demokrasiden, "açık siyasi sistem"den anladığı, bu ülkelerin güvenlik anlayışlarından vazgeçmeleri, ordularının kol ve kanatlarının budanması ve işbaşına (Irak'ta ve günümüz Türkiyesi'nde olduğu gibi) işbirlikçi iktidarların gelmesidir.

Tıpkı Türkiye'deki yandaşlarının da düşündükleri ve savundukları gibi...

Durum bu kadar açık ve seçiktir.

23 Şubat 2008

Can Çekişen Tıp

Ülkemizde tıp eğitiminin ilk basamağı, 14 Mart 1827 tarihinde İstanbul'da Askeri Tıbbiye Okulu'nun açılmasıdır.

Bu tarih Tıp Bayramı olarak kutlanmaktayken bir süredir Tıp Haftası'na dönüştürüldü.

Şu anda, 10 Mart tarihinde başlatılan bu haftanın içindeyiz. Bayramın haftaya dönüştürülmesi son derece yerindedir.

Çünkü konuyla ilgili olarak çözümlenmesi gereken sorunların önemi ve çokluğu, bayram kavramının niteliğini de kapsamını da aşıyor.

Bir başka ve daha açık bir deyişle, insanlara yaşam ve sağlık taşıması gereken tıp bilimi ve hizmetleri, bugün bizim ülkemizde, deyim yerindeyse eğer, can çekişmektedir.

Bunun günümüzdeki sorumlusu ise, her alanda olduğu gibi tıp alanında da konuyu ülke yararı ve yurttaş mutluluğu açısından değil, ticaret ve kâr açından gören İslamcı AKP iktidarıdır.

Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi 1 Mart 2008 tarihinde bir basın açıklaması yayınladı. Sorunların olanca açıklığı ve acılığıyla ortaya konulduğu bu açıklamanın ilk paragrafında şöyle denilmekte: *"Biz hekimler, sağlık ortamında yapılmakta olan değişikliklerin, gerek hastaların kamusal sağlık hizmetlerine ulaşmasında, gerekse hekimlerin mesleki geleceklerinde yaratacağı hak kayıpları konusunda kaygılıyız."*

Kaygının nedenleri ise daha aşağıdaki bir cümlede açıklanıyor: *"Çünkü ne hekimlere mecburi hizmet koymak, hekimlerin muayenehanelerini kapattırmak ne de kamu hastanelerini satışa çıkarmak ve özelde hekimlerin çalışma olanaklarını sınırlandırmak ülkemizdeki sağlık sorunlarının çözümü olarak görülmemelidir."*

Tabipler Birliği'nin basın açıklamasında sergilenen, buraya kimilerini satır başlarıyla alabildiğim sorunları irdelemeye sütunlar yetmez. Bunları yazarken içim daralıyor. Çünkü gelmiş geçmiş en "takiye"ci, sözcüğün çirkin anlamıyla en popülist bir siyasal iktidarla karşı karşıyayız. Halktan yana görünerek halka karşı dolaplar çevirmenin bugünkü gibi bir örneği hiçbir zaman görülmedi. Tıp alanında oynanmakta olan oyunlar ise, halk sağlığına ve hekimlik mesleğine karşı işlenmekte olan bir cinayetten farksızdır.

"Kamu hastanelerini satışa çıkarmak" konusunu ele alalım... Hükümet, "Kamu Hastaneleri Birlikleri" başlıklı bir yasayı Meclis'ten geçirme hazırlığında... Buna göre, bu birliğin her birimini yönetmesi öngörülen 7 kişilik kurulun içinde vali ve Ticaret Odası temsilcisi de yer alacak ama, Türk Tabipleri Birliği'nden, Tabip Odaları'ndan temsilci bulunmayacak. Amaç, kamu hastanelerini, tümüyle hükümetin ve ticaretin emrine vererek kâr getirecek işletmelere dönüştürmek. Devlet eliyle, halk sağlığına değil, özel girişime, yağmaya, talana hizmet etmek. Hekimleri de özel muayenehane açma hakkından yoksun bırakarak bu işletmelerin kapıkuluna dönüştürmek. Vereceğim örnek tam uygun olmayabilir ama bu uygulamayı ben, kamu kuruluşlarını (mesela Sümerbank'ı) kapatarak süpermarketler açmaya, küçük ve orta sermayeli esnafı da bu süpermarketlerin memuruna dönüştürmeye benzetiyorum. Oysa hekimler, Tabipler Birliği'nin açıklamasında da belirtildiği gibi, muayenehanelerini kapatarak kamu kuruluşlarında çalışmaya hazırlar. Yeter ki bütçeden sağlık hizmetlerine ayrılan pay gerektiğince artırılsın, kamuya sağlık hizmeti hakkıyla verilebilsin ve hekimlik mesleğine gerekli haklar ve güvenceler sağlansın.

Hekim arkadaşlarımdan aldığım iki bilgiyle yazımı tamamlayayım. "Acil çocuk" servisinde görevli bir arkadaşım, iki hekim olarak 24 saatlik nöbetleri süresinde, 760 hastaya baktıklarını söyledi... Rakamı yanlış okumadınız. İkiye bölündüğünde 380 eder. Bu hekimlerden her biri, 24 saat süresince, yemeden, içmeden, dinlenmeden, uyumadan hasta baksalar, saat başına yaklaşık 15, 4 dakikaya 1 hasta düşer...

Bir başka arkadaşımdan aldığım bilgiye göre de, bugün Türkiye'de tıp fakültelerinde yapılan bilimsel araştırmaların finansmanının yüzde yetmişi ilaç firmalarınca sağlanmakta. (Bunların da birkaçı dışında ezici çoğunluğu, bilindiği gibi, yabancı firmalardır.) Elde edilen bilimsel verilerin yayınlanıp yayınlanmamasının bu ilaç firmalarının kararına (yani çıkarına)

bağlı olduğunu söylemeye bilmem gerek var mı?..

14 Mart tarihine odaklanan Tıp Haftası'nda günümüz koşullarında söylenebilecek tek şey, ülkemizde tıp bilimi ve hizmetlerinin can çekişmekte olduğudur... Sorumlusu, emperyalist tekellerin, yerli ve yabancı soyguncuların hizmetindeki AKP iktidarıdır.

15 Mart 2008

Sıkılmaya Hakkımız Yok...

Dünya Şiiri Günü kutlamaları için geldiğim İzmir'de, yarın (cumartesi) çıkacak yazım için yukarıdaki başlığı atmış, ilk paragrafı yazmış, kahvaltıdan sonra devam etmek üzere restorana inmiştim.

İlhan Selçuk da aralarında, toplam sekiz kişinin gözaltına alındığı haberi başıma bir taş gibi indi.

Seksen yaşını geride bırakmış olan İlhan Selçuk gözaltına alınıyor.

Büyük bir yurtsever, gelmiş geçmiş en büyük aydınlanma savaşımcılarından biri, seçkin yazar, bilge ve eşsiz bir kişilik.

Birkaç gün önce gazetede, merhaba demek ve yeni çıkan şiir kitabımı vermek üzere odasına uğradığımda, sohbetimizin bir yerinde ve konu bambaşkayken, resmiyeti de bir yana bırakarak içimden gelen cümleyi söyleyivermiştim:

"İlhan Ağabey, ben senden çok şey öğrendim..."

İlhan Selçuk'tan neler mi öğrendim?..

Akıl, sağduyu, sükûnet, herhangi bir konuyu irdelemedeki zekâ ve mantık kıvraklığı, kararlılık, araştırma ve dile getirme cesareti...

Bütün bunların yanı sıra o, ne kadar gizlemeye ve üstüne gelindiğinde mizahla örtmeye çalışsa da, tanıdığım bütün insanlar, yazarlar, sanatçılar içinde, iç dünyası en zengin, en derin, en duyguyla dolu olan ender bir kişiliktir.

Şimdi bu İlhan Selçuk gözaltına alınıyor.

Niçin, kimin tarafından?

Bugünkü (cuma) yazısına bakıyorum.

Başlık: "RTE, 14. Louis mi?"

Her şey yeterince açık değil mi?

Sevgili okurlar, bu hiç hesapta olmayan, yeni, zorunlu girişten sonra, sözünü ettiğim bir önceki paragrafı aşağıya aynen alıyorum...

AKP büyük bir can sıkıntısı olarak ülkenin tepesinde durmaya devam ediyor.

Yalan, tehdit, şantaj, demagoji, iftira, ikiyüzlülük, takiye, gerçekliği göz göre göre tersine çevirme ve adına ne derseniz deyin aynı türden her çeşit kötülük ülkemizin hayatını hiçbir zaman bu kadar kaplamamış, kişisel hayatlarımızı bu ölçüde baskı altına almamıştı.

Bu bir rastlantı mı?

Eninde sonunda atlatılabilecek geçici bir olgu mu?

Sadece AKP ile ve bu partinin bugünkü yönetimiyle ilgili bir durum mu?

Böyle olmadığı bugün artık apaçık gözler önündedir.

İktidardaki dinci partinin ideolojisi Amerika Birleşik Devletleri'nin saldırgan politikasıyla örtüşüyor.

Bu parti pervasızlığını bu örtüşmenin sağladığı destekten alıyor.

Başta Almanya ve Fransa'dakiler olmak üzere sözümona Avrupa Birliği ülkelerindeki bugünkü yönetimlerin Türkiye'ye karşı bilgisiz, kaygısız, duygusuz, düşmanca tutumları da bu desteğe ek bir güç sağlıyor.

Böylece de eşyanın doğasına aykırı, şaşılacak şeyler oluyor:

Yukarıda saydığım kötülükleri kişiliklerinde simgeleştiren örgütlerin ve kişilerin, ülkenin siyasal yaşamından çoktan çekilip gitmeleri gerekirken, inanılmaz bir gözü karalıkla daha da saldırganlaştıkları ve kendilerine yöneltilmiş ağır suçlamaları

bir mazlum edebiyatına, demokrasi kahramanlığı maskaralığına dönüştürmeye çalıştıkları görülüyor.

Ellerinde tuttukları medya gücü sayesinde ve kişilikleri yine bütün toplumca bilinmekte olan kimliksiz ve omurgasız birtakım akademisyen, yazar, gazeteci takımı desteğinde, toplumun kafasını ve vicdanını karıştırmakta başarısız olmadıkları da gözlemleniyor.

Yalanın bu ölçüde gerçekliğin yerini aldığı, onu ülkemizin ve tek tek hepimizin yaşamlarında bu ölçüde baskı altında tuttuğu, toplumsal ve kişisel yaşamların bu ölçüde yozlaştığı, kaypaklaştığı, çıkmaza girdiği bir başka dönem anımsamıyorum.

Bu büyük bir can sıkıntısıdır.

Ama sıkılmaya hakkımız yok...

Ve böylece de neredeyse yazının sonuna gelmiş oluyoruz...

Sıkılmaya hakkımız yok...

Öyleyse, ne yapmalıyız?

Sorunun yanıtı, bence, yine İlhan Selçuk'un, yukarıda andığım yazısının başlığındadır.

14. Louis taslaklarına karşı savaşacağız.

İlhan Selçuk'un gözaltına alınabildiği bir Türkiye, kimliğini yitirme uçurumunun en uç noktasına gelmiş demektir.

Burada bir uzlaşma değil, kazanma ya da kaybetme söz konusudur.

Sıkılmaya hakkımız olmadığı kadar, kaybetme hakkına da sahip değiliz.

22 Mart 2008

Bunlarla Uzlaşılmaz

Bazen yazı öncesinde masaya oturmamak için ayak sürürsünüz. Canınız yazmak istemiyordur, konu bulamamışsınızdır, vb. Bazen de yazıya bir an önce başlamaya can atarsınız.

Şu anda olduğu gibi...

Bırakın yazmayı, içimden şöyle bağırmak geliyor: Bunlarla uzlaşılmaz.

Uzlaşma kültüründen, demokrasi kültüründen, uygarlık kültüründen yoksun bu insanlarla herhangi bir uzlaşma olasılığı yoktur.

Az önce bir TV programında bir önceki Meclis Başkanı'nı izliyorum. Karşısındaki deneyimli gazetecilerin sorularını, kılı kıpırdamaksızın, papağan gibi, duymaktan artık mide bulantısı gelen cümlelerle tekrarlıyor. Söyledikleri aşağı yukarı şunlar: Yüzde kırk yedi oy aldık, muhalefetin bir bölümü de yanımızda, Meclis'te istediğimizi yapamayacak mıyız, istediğimiz yasayı çıkaramayacak mıyız?

Demokrasi bilgisinden ve bilincinden, Türkiye Cumhuriyeti'ni oluşturan temel değerlerden habersiz, beyni yıkanmışçasına, robotlaşmışçasma bu türden bir ezberi tekrarlayıp duran biriyle nasıl iletişim kuracak, nasıl uzlaşacaksınız?

Nitekim, soruyu yönelten deneyimli gazeteci susuyor. Herhalde söyleyecek söz bulamadığından değil, daha başka bir şey söylemeye gerek duymadığından, can sıkıntısından...

Yazıya başlamadan önce, internette gazete haberlerine, köşe yazılarına göz gezdiriyorum.

Sivil toplum örgütlerinin uzlaşma çağrısı, filan...

Köşe yazılarının hemen hepsi de bu konuyu işliyor...

Eski solcu ya da liberal ya da darbeci, günümüzün amansız AKP yandaşlarının sinik ya da saldırgan bir üslupla dile getirdikleri utanç ve usanç veren görüşlerini, AKP'ye karşı her türlü muhalefete inanılmaz bir "taraf"lılıkla "katil" yaftası yapıştıran ve bunu yaparken yazısını düşük düzeyde bir edebiyat sosuyla bezemeye çalışan yazı erbabının hezeyanlarını bir yana bırakıyorum.

Bu türden yazılarda ben insanın ne kadar küçülüp alçalabileceğini, ne ölçüde kimlik bozulmasına uğrayıp değersizleşebileceğini görüyorum.

Uzlaşma çağrısını destekleyen iyi niyetli kimi yazılarda ise, herkese sağduyu çağrısında bulunuluyor...

Bu şuna benziyor: Kabadayının biri mahalleyi egemenliği altına almış, sövgü ve tehdit yağdırmada. Mahalleli savunmada. Yargı da sonunda kıpırdamış, kabadayı sıkıntıya girmiştir. Şimdi birileri, sövene de sövülene de eşit uzaklıkta, herkesi sağduyuya çağırıyor... Böyle bir çağrı, en basit akıl ve adalet ölçülerine aykırıdır. Siz önce o kabadayıyı zararsız hale getireceksiniz. Yoksa haklıyı ve haksızı ayırmaksızın, suçluyu cezalandırmaksızın yaptığınız uzlaşma çağrısı, sıkıntıdaki kabadayıya biraz dinlenip güç kazanma fırsatı sağlayacaktır... Yeniden bildiğini okumak için...

Türkiye'deki kargaşanın nedeni bellidir. Dinci parti, ABD ve AB desteğinde, ülkeyi kimlikli ve onurlu bir cumhuriyet olmaktan ikinci sınıf bir din toplumuna dönüştürmeye çalışıyor. Yasal ve yasadışı Kuran kurslarıyla, toplumun her kesiminde imam hatip kültürünü egemen kılma çabasıyla, tarikatlarıyla ve yeşil sermayesiyle, bu yönde durmaksızın yeni mevziler kazanıyor. Cumhuriyet ise elde kalan kurumlarıyla, sağduyusunu henüz yitirmemiş insanlarıyla yasal savunma hakkını kullanıyor ve bunda başarılı olacak gibi de görünüyor... Tam da böyle bir anda, ortada iddianamesi de bulunmayan bir soruşturma bütün yurtseverleri kapsayacak bir yönelime girmişse, bu olgular arasında bağıntı kurmamak olanaksızdır...

Akıl ve akıldışı arasında uzlaşma olamaz.

Bugün yapılması gereken, dinci partiye sıkıştığı köşeden çıkma olanağı tanımamak, yurtseverler olarak da apaçık provokasyonlar ve ancak akıl hastalarının inanabileceği paranoyak safsatalar karşısında her zamankinden daha uyanık, daha bilinçli, daha çok dayanışma içinde olmaktır...

29 Mart 2008

Sömürge Valisi Büyük Millet Meclisi'nde

Avrupa Birliği Komisyonu Başkanı Portekizli Jose Manuel Barroso'nun Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde, milletin oylarıyla seçilmiş ya da son günlerde bir kez daha modalaşan deyimle "milli irade" temsilcileri karşısında yaptığı konuşmayı TV kanallarında izlerken, işgal altındaki İstanbul'da işgal kuvvetleri komutanlarından birinin Meclis-i Mebusan'da yaptığı bir konuşmayı izliyormuşum duygusuna kapıldım.

Barroso'nun devlet büyüklerimizce karşılanma törenlerinde de böyle bir hava vardı. Ülkeye sanki Avrupa Birliği'nin üst düzeyde de olsa eninde sonunda bir memuru değil de, bir büyük kurtarıcı gelmişti. (Bu büyük kurtarıcının ziyareti öncesinde Meclis'te parti başkanlarının odalarının yabancı polis tarafından aranması ise akıl almayacak bir skandal ve rezalettir. Yakında, diyelim ki bir kabile başkanının ziyareti sırasında, bu gibi aramaların cumhurbaşkanlığı makamında yapılacak olmasına da şaşırmamak gerekir.)

AB komiserinin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde söylediği sözleri ya da gazetecilere yanıtlarında söylediklerini burada tartışmaya gerek görmem. Bunlar arasında doğrular da yanlışlar da var. Sözgelimi, hiç kimse düşüncelerinden ötürü yargılanamaz, yargılanamamalıdır. Bu nedenle Türk Ceza Yasası'nda 301 gibi bir maddenin yeri olamaz, olmamalıdır. Fakat Bay Barroso'nun "türban" ve "laiklik" konusunda söylediklerine ne demeli. Başlarını örtüp örtmemek kadınların kişisel kararı imiş. Laiklik dini görmezden gelmek demek değilmiş. Bu konularda böyle sözler edebilen kişinin Türkiye Cumhuriyeti'nin hangi süreçlerden geçerek kurulabildiği ve bugünkü tartışmalar konusunda ya yeterli bilgiye sahip olmayıp kulaktan dolma konuştuğu ya da düpedüz yalan söylediği yeterince açıktır.

Gençliğinde Maocu fikirlere sahip olduğu söylenen, tam adıyla Jose Manuel Durao Barroso, daha sonra ılımlı sol kimlikle

Portekiz'de başbakanlığa kadar yükselmiş. Bugün ortanın sağında bir siyasetçi olarak tanımlanıyor. Nitekim AB Komisyon başkanlığı seçimlerinde sosyalistlerden ve yeşillerden oy alamadığı, seçimi sağcı delegelerin oylarıyla kazandığı biliniyor.

Söylediklerini tartışmaya gerek görmem dedim ama iki cümlesinin daha altını çizmek isterim: "Yapılan reformlar Türkiye'ye sermayeyi çekiyor. İş imkânları ilişkilerin ilerlemesi ile artıyor." Öyle sanıyorum ki konunun özü de bir laf kalabalığı arasında gizlenmiş olan bu iki cümlededir. Dünkü "aşırı solcu" Barroso bugün Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde, sözcüklerini ne kadar özenle seçiyormuş gibi görünürse görünsün, günümüz Türkiyesi'ndeki benzerleri gibi, Türkiye'nin çıkarları adına değil uluslarüstü sermayenin, daha açık deyimiyle emperyalizmin çıkarları adına konuşuyor. Bu sermayenin Türkiye'ye gelmesinin ise iş imkânlarını artırdığı filan yok. Bugünkü siyasal iktidar döneminde işsizlik oranının azalmayıp artması bunun yeterli kanıtıdır.

Bay Barroso'nun kurtarıcı gibi karşılanıp konuşturulmasına gelince... nedeni çok açıktır. Bu neden, Türkiye Cumhuriyeti'nin kendini savunma refleksi karşısında uluslarüstü sermayenin kısa süre önce Joost Lagendijk, Ollie Rein gibi memurları tarafından da dile getirilmiş olan korkusu ve Türkiye'deki taşeronlarını koruyup kollama çabasıdır...

AB Komisyon Başkanı'nın Meclis'teki konuşmasını TV'den izleyip konuşma metnini internet gazetelerinde okuduğum günün gecesinde, değerli sanat adamı Nebil Özgentürk'ün daveti ile, genel yönetmenliğini onun yaptığı "Türkiye'nin Hatıra Defteri" belgesellerinin Deniz Gezmiş ve arkadaşlarına ilişkin bölümünün özel gösteriminde bulunma şansına sahip olanlar arasında idim. Tomris Giritlioğlu ekibinin çektiği filmi, yönetmen Ümmü Burhan'ı, senarist Nilgün Öneş'i, Deniz'i canlandıran genç oyuncu Barış'ı alkışlamak gerekir. Özellikle de Deniz Gezmiş'in idam sehpasına giderken söylediği son sözler

sansürsüz verildiği için... Nihat Behram'ın destansı *Darağacında Üç Fidan*'ı yıllar önce ilk basımlarını yaptığımda bu sözler nedeniyle yasaklanmış, yazar uzun yıllar süren hukuk mücadelesi sonunda, ödün vermeksizin, Deniz'in son sözleri ve *Darağacında Üç Fidan* üzerindeki yasağın kaldırılmasını başarmıştı... Şimdi, "Aşk Olsun Çocuk" adlı filmle, kısa süre önce ATV'nin "Hatırla Sevgili" dizisinde Deniz'e (ve "Üç Fidan"ın hukuk alanındaki başarısına) karşı yapılan haksızlıktan dönülmüş, Deniz'e gerçek kimliği iade edilmiş oluyor...

"Aşk Olsun Çocuk"u izlerken içimden geçen ve filmin bitiminde konuşma sırası bana geldiğinde dile getirdiğim soru şuydu: Deniz o günkü kimliğiyle bugün aramızda olsa, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde konuşturulan "sömürge vali"leri hakkında ne düşünürdü?

Kendi soruma yanıtım ise kelime kelime olmasa bile içerik olarak şöyleydi: Kuşkusuz yine, sehpaya giderken haykırdığı son sözlerine bağlılıkla "Yaşasın tam bağımsız Türkiye" sloganının gereğini yapar, "sömürge vali"lerine ve içerdeki adamlarına karşı bağımsızlık bayrağını taşıyanların en ön sırasında yerini alırdı.

12 Nisan 2008

Cumhuriyetçiler Birleşmezse...

Bu haftaki yazımı uluslararası bir yazarlar toplantısına katılmak için geldiğim Sofya'dan yazıyorum.

Birkaç gün için bile ayrı kalacak olsanız ülkenizde olup bitenleri izlemekten vazgeçemediğiniz gibi, bir şey kaçırırım kaygısıyla daha da dikkat kesiliyorsunuz.

İnternetin sağladığı olanakla gözden geçirdiğim gazetelerde öne çıkan haberlerden biri, bir TV programında iki genç kızın Atatürk'ü değil Humeyni'yi sevdiklerini söylemeleriydi...

Nedeni de "Atatürk'ün padişahtan aldığı yetkiyi kötüye

kullanarak laikliği getirmesi" imiş...

"Türbanlı üniforma" başlıklı bir başka haberde Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'na bağlı Sivas El Sanatları Eğitim Merkezi'nin mezuniyet törenine kursiyer kızların tamamına yakınının tek tip elbise ve türbanla katıldığı yazılıydı...

Başbakanın Anayasa Mahkemesi kararına ilişkin tehditkâr sözleri...

"Büyük" sıfatını taşıyan Meclis'imizde yine AKP'lilerce linç edilmekten son anda kurtulan milletvekiline ilişkin haber...

Yine Anayasa Mahkemesi kararına ilişkin olarak "cihat" çığırtkanlığı yapan köşe yazıları, vb...

Böylece ülke gündeminin şu birkaç gün içinde daha da ağırlaşmış olduğunu gördüm...

Humeynisever genç kızlar konusundaki yazısında Ahmet Hakan, bu "iki türbanlı kızın ortaya attığı bu çocuksu tarih tezinin biraz daha tekâmül etmiş halinin Türkiye'de geniş sağ-muhafazakâr kesimde çok popüler" olduğunu yazıyor...

Doğru saptamada katılmadığım, "tarih tezi" diye adlandırılan safsata için "çocuksu" deyiminin kullanılmış olması.

Çocuksu değil haince bir görüştür yaygınlaştırılmış olan.

Kaynağı da apaçıktır.

Günümüz başbakanının bir başka ülke İslamcı liderinin dizinin dibinde (adı Humeyni ya da Hikmetyar olmuş fark etmez) hatıra fotoğrafı çektirmiş olduğu bir ülkede, bugün gelinmiş olan noktayı yadırgamamak gerekir.

Çözüm ise, (Ahmet Hakan'ın düşündüğünün tersine) bu hainçe safsataların da "özgürce ifade edilebileceği bir ortamın sağlanması" değil, onları yaratan kaynağın kurutulmasıdır...

İki hafta üst üste Server Tanilli'nin *Devlet ve Politika* adlı kitabı üzerine yazmıştım.

Bu haftaki yazımın da aynı konuda olacağını bildirmiştim. Yukarıdan beri yazdıklarım konunun dışında değil.

Genç kuşakları Atatürkseverlikten Humeyniseverliğe yönelten süreçleri Tanilli'nin kitabında izleyebiliyorsunuz.

Bu süreçleri, Köy Enstitülerini kapatarak imam hatip liselerini yeniden açıp yaygınlaştıran, din eğitimini zorunlu kılan; Kuran kursu, tarikat ve cemaat ağlarının ülkeyi bütünüyle sarmasına ve Türklerin bulunduğu her yerde ülke dışına da taşmasına yol açan, cami sayısının okul sayısını geride bırakmasını sağlayan (1940'lı yılların sonlarından günümüze kadar uygulanmış ve uygulanmakta olan) dinci politikaların dışında aramaya gerek yok.

Önümüzdeki günlerde ise, Server Tanilli'nin sözleriyle, "dinci oligarşinin çok daha hızlı ve açık olarak kurumlaşmasına tanık olunacak, yeni anayasa da büyük bir olasılıkla bu dinci oligarşik yapının tescili" olacaktır...

Tanilli, "dinci oligarşik kurumlaşma"ya karşı "diyalektik tepki"lerin de ortaya çıkıp yaşanacağını yazıyor...

Fakat bu nasıl, hangi biçimlerde gerçekleşecek?

Geçen seçimler öncesinde solun birleşmesi konusunda birçok yazı yazanlardan biri de bendim.

Bugün bu "lüks"e de sahip değiliz.

AKP'nin demokrasi maskesinin tümüyle düşmüş olduğu günümüzde, sadece solun, sosyal demokrasinin değil, Türkiye Cumhuriyeti'nin devamını isteyen herkesin, bütün cumhuriyetçilerin birlikte hareketi gerekiyor...

Bu birlikte hareket bugün başarılamazsa, cumhuriyet değerleri konusunda duyarlılığı sürmekte olan ordunun direnci eninde sonunda bir biçimde zayıflatılıp kırıldığında tümüyle olanaksızlaşacaktır...

Ve belki daha da tehlikelisi, sivil muhalefetten umudunu kesen ordunun ya da bir grubun girişebileceği ya da itilebileceği bir kalkışma sonucunda, yaşanması çok olası provokasyonlar ve yıkımlardır...

14 Haziran 2008

Ordu Konusunda Samimi Olmak

Netameli bir konuya bir kez daha giriyorum...

Netameli, çünkü ordu konusuna bir "solcu" tarafından girildi mi ondan kesinkes ordu karşıtı bir söylem beklenir.

Hele bu solcu, yani bu satırların yazarı, 12 Eylül'ün zindanlarından birinde kalmışsa, 80'li yılların birinde toplam iki davadan yaklaşık 15 yıla mahkûm edilmişse, uzun süre yurtdışında siyasi sürgün olarak yaşamak zorunda kalmışsa, bu nedenlerle de ciddi sağlık vb. sorunları yaşamışsa, konu daha da çetrefilleşir...

Yine aynı solcunun 1960'lı yıllardaki yedek subaylığının son aylarını sürgün olarak atandığı bir kışlada geçirdiğini ve askerlik görevini oda hapsinde tamamladığını da ekleyelim...

İlk cümleye dönerek "bir kez daha" sözcüklerine de açıklık getireyim...

Bu sütunda 6 ve 13 Mart 2004 tarihlerinde "Çözümsüzlük" ve "Ordu, Sivil Toplum, Hümanizm, Yurtseverlik" başlıklarıyla yayımlanan iki yazımda da konulardan biri "ordu"ydu...

Söz konusu yazıların birinde geçen aşağıdaki paragraf, lehte ve karşıt görüşlere yol açmıştı...

Bu paragrafı, yaklaşık dört yıl sonrasında, aynı görüşü savunarak şimdi bir kez daha tekrarlayacağım:

"Bugün aklı başında hiç kimse, ordudan şu ya da bu yönde bir darbe beklentisi içinde olamaz. Ama hiç kimse, yurtsever subayların ülke sorunlarına ilgisiz emir kulu olmalarını da beklememelidir. Daha önce de yazmıştım; Türkiye'de ordu, eğitimiyle, gelenekleriyle, sivil toplumun bir parçasıdır. Bu nedenle de sivil toplum orduya sahip çıkmalı, yurtsever subayları ya da bütünüyle orduyu yıpratma çabalarına ödün vermemelidir."

Yukarıda, "ordu" ile ilgili olarak 80'li ve 60'lı yıllarda yaşadığım sıkıntılardan söz etmiştim. Bunlara 70'li yılları da eklemeliyim. 12 Mart sonrasında, yine birçok aydın, yurtsever, devrimci gibi benim de sıkıntılarım oldu. Ama bütün bunlardan söz ederken 27 Mayıs 1960'ın ve onun ürünü olan 1961 Anayasası'nın ülkemi-

ze kazandırdıklarını göz ardı edebilir miyiz? DP iktidarı darbeyle devrilmeseydi nasıl olsa seçimle düşecekti türünden safsataları ciddiye almak mümkün mü? 1961 Anayasası ve 60'larm ilk yılları Türkiye'de bir milattır ve bu miladın mimarı da ordudur... Buna, kuşkusuz, 28 Şubat 1997 süreçlerini de eklemeliyiz...

Bu yazıyla amacım ordu konusunda sosyal bir irdelemeye girişerek zaten bilinen birtakım slogansal sözleri sıralamak değil. Türkiye ordusu eğitimiyle, gelenekleriyle birçok ülke ordusundan farklıdır ve öyle olmaya devam etmesi de, hem bulunduğumuz coğrafyanın özellikleri hem de içerdeki sosyal ortam bakımından gerekli ve yararlıdır... Burada ordu karşıtı bir "sol"a (ve sözümona birtakım "demokrat"lara) yönelteceğim ve bence yanıtı çok açık tek bir soru var: Ülkemizde sivil toplumun bir türlü ayakları üzerinde duramayışının, soldaki ve sosyal demokrasideki dağınıklığın nedeni; merkezde buluşması gereken güçlerin bugünkü iktidar partisi karşısındaki yenilgilerinin biricik sorumlusu sadece ve sadece (aradan geçen şunca yıl sonrasında da) 70 muhtırası ve 80 darbesi mi, yoksa aynı zamanda ve günümüz bakımından daha da çok bu sivil güçlerin "malûl" oldukları hastalıklar, zaaflar, çapsızlık, yeteneksizlik ve sorumsuzluklar mıdır?

Ordu konusunda samimi olalım ve orduyu rahat bırakalım. Türkiye ordusunun yurtsever geleneklerini, aydınlanmacı kimliğini yok etmek isteyen çevrelerin hizmetinde olmayalım... Yurtsever solcunun, sağcının, ortacının günümüzdeki Türkiye ordusuyla bir sorunu olamaz... Ülkemizin Batı demokrasileri yönünde, özgürlükçü, bağımsız bir kimlikle gelişip ilerlemesinde orduyu "müttefik" değil düşman olarak görenlerin ya başka hesapları ve bağlantıları vardır ya da gözleri doğruyu göremeyecek kadar körleşmiştir. Demokrasimizin önündeki sorun ordu değil; Türkiye Cumhuriyeti'ni yıkıp parçalayarak dinci bir yapılanma gerçekleştirmeye çalışanların karşısında, çağdaş insan kimliğine sahip herkesin güç ve eylem birliğinin sağlanmasıdır...

21 Haziran 2008

Akıl Furyası

"Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği Yüksek İstişare Konseyi Başkanı" Mustafa Koç bir konuşmasında, Frankfurt felsefe okulunun kurucularından, Alman düşünür ve toplumbilimci Max Horkheimer'in ünlü "akıl tutulması" deyimini kullanarak şöyle dedi: "İçinde yaşadığımız durumdan şu veya bu kesimin daha az sorumlu olduğunu düşünmüyoruz. Aksine, ülkemizdeki birçok siyasetçinin hiçbir dönemde olmadığı kadar vahim bir 'akıl tutulması' yaşadığına inanıyoruz."

Değerlendirme çok doğru ve yerinde olmakla birlikte sınırları dar tutulmuştu...

Günümüz Türkiyesi'nde söz konusu "akıl tutulması" sadece birçok siyasetçiyi değil, çoğu eski solcu bir yazar-çizer takımını da kapsamaktadır...

"Cumartesi Yazısı"na başlama öncesinde internette günlük gazeteleri gözden geçirirken ben de yine "akıl"la ilgili ve Horkheimer'in kavramıyla ses benzerliği oluşturan bir deyim buldum: "Akıl furyası..."

Gerçekten de inanılmaz bir akıl furyasıyla karşı karşıyayız...

Okuru aydınlatmaya çırpınan namuslu fikir emekçilerinin yanı sıra, kurulu düzenin buyruğunda düşünce üreticileri...

Göze mertek gibi giren gerçeği bozup değiştirme çabasıyla kılı kırk yarmalar, bin dereden su getirmeler...

Dünyanın hiçbir ülkesinde, hiçbir dönemde akıl bu kadar çok pazar ürününe dönüşerek piyasaya sürülmemiş, aynı konuda bu kadar çok ve karşıt düşünce üretilmemiştir...

Oysa gerçek, gerçeğin kendisi bu denli karmaşık mıdır dersiniz?

Hiç sanmıyorum...

Ülke toprakları satılıyor...

Tarım öldürülüyor...

En çok kâr eden ulusal kuruluşlar yabancı sermayeye peşkeş çekiliyor...

Tek kuruş yatırım yapmayan bu sermaye küçük tasarruf sahibinin birikimini borsa yoluyla yağmalayarak kendi ülkesine taşıyor...

Küçük esnaf ağlıyor...

Memur iki yakasını bir araya getiremiyor...

İşçi çalıştığı kuruma, o gün evine sağ salim dönüp dönemeyeceğini bilemeden gidiyor...

Eğitimin temeli, okul öncesinden başlayarak dinselleştiriliyor...

Kurtuluş Savaşı'nın, cumhuriyetin temel değerleri hedef tahtasına dönüştürülüyor...

Türk olmak, Türk'üm demek ya ayıp ya nasyonal sosyalistlik ve faşistlik ya da daha hoşgörülü bir adlandırmayla "alt kimlik" sayılıyor...

Parlamento çoğunluğu demokrasiye, oyçokluğu "milli irade"ye eş değer görülüyor...

Orduya, yargıya hakaret ediliyor...

Batı'ya gidiyoruz yalanı arkasında göz göre göre bir Ortadoğu diktatörlüğüne gidiliyor...

Ve böyle bir ortamda yurt ve insan sevgisinden yoksun bir düşünce sorumsuzluğu; okurun zihnindeki kavram kargaşasını çoğaltarak görülmedik akıl furyasını oluşturuyor...

Bu akıl furyası içinde, çok şükür, yalın kılıç gibi parlayan gerçek akıllar da eksik değil... "Pencere"sini açan İlhan Selçuk diyor ki: *"... diyelim ki kadınlarını insandan saymayan ve en koyu şeriat düzeninde yaşayan bir İslam şeyhliğinde, emirliğinde ya da devletinde darbe oldu. Darbeciler iktidara geçince Avrupa'nın en ileri demokrasi hukukunu ülkelerinde devlet düzenine dönüştürdüler... Eylem demokratik midir? Yanıt: Demokratiktir... 'Yöntem' bakımından demokratik sayılmasa da 'içerik' bakımından demokratiktir. Bilim bu olayı 'demokratik devrim' diye niteler. İnsanlığın yaşadığı tarihsel süreçlerde*

demokrasiler yalnız seçimlerle değil, demokratik devrimlerle de kurulmuştur."

Bu yalın akıl karşısında söylenecek bir söz olabilir mi?

Olmaz olur mu?

Çünkü günümüz Türkiyesi'ndeki akıl furyasını oluşturan beyin (ve kişilik) rahatsızlığı, akıl tutulmasından da beter bir hastalıktır...

28 Haziran 2008

Sağduyu

Şu sıralarda okuduğum kitaplardan biri Thomas Paine'in *Sağduyu*'suydu...

Kitap değil kitapçık demek belki daha doğru.

Elimdeki Türkçe çeviri (Lotus Yayınevi, çev. M. Macit Kenanoğlu), sanırım sayfa sayısı biraz daha çoğalsın diye küçük bir cep kitabı boyutunda basılmış olmakla birlikte yine de yüz sayfayı ancak aşıyor.

Küçük oylumuna karşın konuyla ilgili herkesçe bilinen büyük öneminin nedenini *Sağduyu*'yu (İngilizcesi "Common Sense") okumaya koyulur koyulmaz anlıyorsunuz...

Akıl, zekâ, bilgi, espri gücü, inanç, öfke, kanıtlama yeteneği, hepsi bir arada...

Kitabı okurken Mustafa Kemal'in okuduğu kitaplar arasında Paine'in yapıtı da var mıydı diye düşünmekten kendimi alamadım...

Çünkü *Söylev*'de Thomas Paine'inkine benzer bir ses tonu duyumsadığımı anımsıyorum...

Amerika'nın İngiltere'ye karşı bağımsızlığını, bu bağımsızlığın gerekliliğini, zorunluluğunu, kaçınılmazlığını, ateşli, inandırıcı, etkileyici bir dille, yadsınamaz kanıtlarla savunan Thomas Paine'in kimi saptamaları, İngiliz mandacılarına karşı yönelttiği

ağır suçlamalar bizim yakın tarihimizde de önce mandacılara, günümüzde de küreselcilere karşı aynı üslup ve içerikle pek uygun düşmektedir. Küçük bir alıntıyla yetinelim:

"BAĞIMSIZLIK, YALIN, BASİT BİR KANUN olarak kendi içimizde mevcuttur. (...) ...dışa bağımlı olma durumunda, ticareti sınırlı, yasama gücü kıstırılıp prangaya vurulmuş hiçbir ulus, maddi bir başarıya ulaşamaz..."

Şimdi, Paine'den ödünç alarak, "sağduyu" kavramını günümüz Türkiyesi'nde yaşanmakta olan bazı başka olgulara da uyarlayalım...

Bunlardan ilki, Sivas katliamının 15. yıldönümüyle ilgili olsun...

Sivas'ta katledilenlerden birinin 12 yaşında bir çocuk olduğunu unutmuyoruz...

Önceki gün de Hikmet Çetinkaya'nın yazısında bu konu işleniyordu... Araştırmayı biraz daha ileri götürerek şu sonuca ulaştım: 2 Temmuz 1993'teki yobaz sürüsünün katlettiği 33 kişiden 9 tanesi 20, 16 tanesi 25 yaşın altında... Demek ki caniler, seçkin sanatçı ve yazarlarımızın yanı sıra toplam 25 çoluk çocuk, ergen, genç insanın katili olmakla da övünebilirler... Peki siz bu acılı yıldönümüyle ilgili olarak günümüzün cumhurbaşkanı, başbakan, adalet bakanı vb. olan zevattan herhangi bir demeç okuyup işittiniz mi? Soru şöyle de sorulabilir: Bu gibi kimselerden, böyle bir konuda, ciddi, samimi bir çift kınama, üzüntü sözü beklenebilir mi?

Soruyu sağduyu yanıtlayacaktır.

Şimdi de "Ergenekon" ve "sağduyu" sözcüklerini bir araya getirerek düşünelim...

Emekli generallerin gözaltına alınmasının nedeni, üniformalı dönemlerindeki mi, yoksa sonraki eylemleri midir? İlki ise, neden o sırada gözaltına alınıp yargılanmadılar? O dönemde herhangi bir darbe vb. girişimi söz konusu olmadığına göre, acaba

neyle suçlanıp yargılanacaklar? Tavırları, bilinen kişilikleri, düşünceleri, kendi aralarında düşünce alışverişleri nedeniyle mi? Suçlama konusu geçmişe değil de emeklilik dönemlerine ilişkinse, seçkin kişilikleriyle tanınan emekli generallerin, aynı seçkin kişiliğe sahip gazeteciler, işadamları, profesörler ve bu arada sıradan katillerle işbirliği içinde darbe hazırladıkları nerede görülmüştür? Bütün bunları, umarım ki gecikmeksizin anlayacağız...

Ama sağduyu bu ve benzer soruları sormaktan geri kalmayacaktır...

Çıkarları kargaşadan yana olanlar sağduyunun sorularından rahatsız olurlar... Bugün ülkemizde görülüp yaşanan tam olarak budur. Dışarıdaki birtakım medyanın dünyaya sunduğu Türkiye imgesi, ülkemizin ne uzak ne yakın tarihiyle ne de bugünüyle bağdaşıyor. Bütün insanlık tarihinin en büyük, en anlamlı devrimlerinden birini gerçekleştirmiş olan Türkiye, yanıltıcı ve çarpıtıcı bir aynada, çapulcuların, katillerin, komplocuların ülkesi olarak yansıtılıyor... İçerdeki bir kısım medya bu çarpıtmaya çanak tutuyor, hizmet ediyor ve ülke giderek sağduyudan uzak, akılların karıştırılıp zihinlerin bulandırıldığı bir kaosa sürükleniyor...

Bu kaos kimin işine yarayacak?

Türkiye'nin mi?

Demokrasinin mi?

Yoksa laik, bağımsız Türkiye Cumhuriyeti'ni "ılımlı", "bağımlı" bir Ortadoğu İslam toplumuna dönüştürme yolunda inatla ve ısrarla ilerlemekte olan kişi ve çevrelerle onların içerdeki yandaşları ve dışarıdaki destekçilerinin mi?

Sağduyu bütün bu soruları soracak ve pek de güç olmayan yanıtlarını bulacaktır...

5 Temmuz 2008

AKP Kurtuldu mu? AKP'den Kurtulduk mu?

İlk bakışta belki sözcük oyunu gibi de görülebilecek iki soruyu bir arada irdeleyip yanıtlamaya çalışalım...

Anayasa Mahkemesi'nin AKP için kapatma kararı vermemesi bu partinin kurtulduğu anlamına gelir mi?

Hukuk diliyle söylenecek olursa, AKP aklandı mı?

Kuşkusuz ki hayır.

11 yargıçtan 10'u bu partinin laiklik karşıtı girişimlerin ve eylemlerin odağında yer aldığına hükmetmiştir.

Bundan böyle AKP, yine hukuk diliyle söylenecek olursa, sabıkalı bir siyasal örgüttür...

Demek ki "kurtuldu" dememiz mümkün değil...

Fakat ilk soru yine de tam olarak yanıtlanmış olmuyor...

Kapatılmaktan kurtulan AKP, sabıkasına yol açan girişimlerini sürdürecek mi, sürdürmeyecek mi?

Bu soruyla birlikte de "AKP'den kurtulduk mu?" sorusu gündeme gelmekte ve yazının başlığını oluşturan iki soru birleşip bütünleşmektedir...

Anayasa Mahkemesi kararını, kararın arka planlarını ve her türden spekülasyona açık etkenlerini tartışmanın fazla bir anlamı yok.

Sonuçta 11 yargıçtan 10'unun mahkûmiyete hükmetmesi, 7 yargıcın kapatma kararı vermesinden daha az önemli değildir.

Ama anlayana...

Kapatılmaktan kurtulan AKP, siyasal yaşamını bundan böyle sabıkalı, şaibeli, hüküm giymiş bir parti olarak sürdürmek durumunda olduğunun bilincinde midir?

Bundan çok kuşkuluyum...

Başbakan ve AKP başkanı olan siyasetçinin mahkeme kararı sonrasındaki konuşmasında geçen "Atatürk", "laiklik" gibi sözcükler, bu kişinin bütün siyasal kariyeri boyunca yaptığı konuşmalarda sarf ettiği sözcüklerle birlikte düşünüldüğünde, yapay, iğreti, zoraki, içtenliksiz kalmaktadır...

Başka türlü olmasını beklemek, safdillik, onun da ötesinde aymazlık olur...

Böyle bakıldığında, AKP'nin kurtulduğunu söylemek de pek yanlış sayılmayabilir...

Hazine'den birkaç trilyon eksik destek almak, "yel kayadan ne alır" deyiminde dile getirildiği gibi, bu partinin dişindeki kıymık bile sayılamaz.

Saygı duymadıkları, önce saldırıp son birkaç zamanda "kerhen" saygı duyar göründükleri bir mahkeme tarafından mahkûm edilmeyi umursadıklarını düşünmek ise, yine en hafif deyimiyle safdilliktir.

AKP'nin ilk uygun zamanda Anayasa Mahkemesi üyeliklerine kendisine yakın kimseleri getireceğinden ya da bu yargı kurumunu büsbütün ortadan kaldırmak için elinden geleni yapacağından kendi payıma kuşku duymuyorum.

Bana kalırsa özet şudur:

AKP kurtulamamıştır...

Fakat kapatılmaktan kurtulmuş olmak bu partinin bugününe yeterlidir...

Bir süre temkinli davrandıktan sonra bildikleri yolda ilerlemeyi sürdüreceklerdir...

Başka türlü olması eşyanın doğasına aykırıdır.

AKP'nin gerçek anlamda kurtulamaması, başka bir deyişle de AKP'den kurtulmak, mahkeme kararlarıyla olmaz...

Daha da ileri giderek diyeceğim ki, Anayasa Mahkemesi'nin kararı kapatma da olsaydı, sadece bu karar bu partiden kurtulmaya yetmeyecekti...

AKP kısa sürede derlenip toparlanacak, belki daha da güçlenmiş olarak siyaset sahnesinde boy gösterecekti...

Öyleyse bu kısırdöngüden kurtulmak için ne yapılabilir?

Tam bu noktada cumhuriyetçi güçlerin, gerçek demokratların, gerçek yurtseverlerin uyanıklığı, bilinçliliği, birlikteliği bir kez daha önem kazanmaktadır...

Her ne kadar kendini kurtulmuş gibi görüp göstermeye çalışsa da yara almış, sabıkalanmış bu partinin eylemlerinden, söylemlerinden, girişimlerinden, gözler bir an bile ayrılmamalıdır...

Demagojilerine, yalanlarına, safsatalarına, tehditlerine pabuç bırakılmamalıdır...

Önümüzdeki yerel seçimlerde bu parti mutlaka ama mutlaka geriletilmelidir...

Yaşamsal önemde bir hedeftir bu...

Yazımın başlığını oluşturan sorulara bir kez daha dönecek olursam, özetin özeti şu olabilir:

AKP kurtulmuş sayılamaz...

Ama AKP'den kurtulmuş değiliz...

Anayasa Mahkemesi kararı hiç kuşku yok ki demokrasi yönünde önemli bir kazanımdır...

Fakat bu demokratik kazanım, AKP'lilerin ve yandaşlarının zoraki yorumlarının tersine, partinin kapatılmasına hükmedilmediği için değil, suçluluğuna hükmedildiği içindir...

Şimdi ilk aşamada yapılması gereken ise, bu sabıkalı partinin önümüzdeki yerel seçimlerde yenilgiye uğratılması için verilmesi gereken mücadeleyi, Anayasa Mahkemesi'nin tarihsel önemdeki kararıyla hukuksal ve moral bakımdan şimdi daha güçlenmiş olarak, en büyük kararlılıkla ve mümkün olan en geniş birliktelik ve dayanışmayla sürdürmektir...

2 Ağustos 2008

Kemal Sunal Filmlerinden Postmodernizme

Kemal Sunal filmlerinin omurgası, rahmetli ve sevgili aktörün hemen her filminde yarattığı karakterin kendisiydi.

Bu karakter, izleyici karşısına hangi kişilikle çıkarsa çıksın değişmez özellikleri vardı:

Yukardan atmak.

Böbürlenmek.
Efelenmek.
Saçmalamak.
Göz korkutmaya çalışmak.
Azametli görünme taklidi yapmak.
Olur olmaz lafları bir araya getirmek.

Ve böylece de soyutla somutun, gerçekle gerçek dışının, ciddiyle gırgırın, olabilecekle olamayacağın, saçmayla hakikinin karman çorman olduğu bir noktada mizahı yakalamak...

Onun mizahının özgünlüğü, bütün bu karşıtlıkların bıçak sırtı dengesindedir.

Üstüne üstlük, saflık ve kurnazlık karışımı, salak taklidi gülüşüyle üst damağını gözler önüne serdiğinde, kahkahayı koyuverirsiniz.

Bildiğimiz, ölçülü, cinasa ve söz ustalığına dayalı, hem yapmak hem anlamak için zekâ gerektiren klasik mizahtan farklı, azıcık zorlayarak adlandıracak olursak, postmodern bir mizahtır bu...

Kendisi, filmlerinde canlandırdığı tipler gibi güldüğünü hiç görmediğim, canı hep sıkılıyormuş gibi duran bir adamdı...

Kemal Sunal'ı sevgiyle, rahmetle anıyorum.

Aklına nereden geldi diye soracak olursanız, hemen yanıtlayayım.

Tümünü okumaya zamanım da niyetim de olmayan bir hukuk belgesinin, gazetelerde gördüğüm bazı bölümlerinden...

Herhangi bir kişi ya da kurumu aşağılamak, küçük düşürmek gibi bir kastım bulunmadığını hemen belirteyim.

Amacım, hukuksal olma iddiası da taşısa, eninde sonunda yazılı ve bu anlamda da yazınsal bir metnin, bir yazın (edebiyat) insanı olarak bende uyandırdığı izlenimi dile getirmeye çalışmak... Bunu yaparken irdelemek istediğim şey bu metnin içeriği de değil. Gerçi sonuçta içerikten pek de ayrı düşünülemeyecek olan bir biçim, tarz, üslûp ve kurgu olgusu...

Aşağıdaki alıntıyı, zihninizde bir Kemal Sunal filmi canlandırarak okumanızı öneriyorum.

Suçlanan kişinin suçluluğunu kanıtlamak için daha önceki bir gözaltı dönemine ilişkin bir olaydan söz edilerek şöyle denilmekte:

"...gözaltına alındığında yazılı olarak hazırladığı savunmasının içine akrostişler yerleştirmiş olup her tümcenin sondan ikinci sözcüğünün baş harfleri yan yana getirildiğinde 'işkence altındayım' ibaresi ortaya çıkmıştır. Bundan şüphelinin ne kadar uyanık ve zeki olduğu anlaşılmıştır..."

Daha sonra, aynı sanığın bu gözaltıyla ilgili olarak yazdığı kitaptan bazı alıntılar yapılıyor: *"Sözgelimi kendime soruyorum: Korktun mu? Yanıtlıyorum: Korkmaz olur musun!.. Korku insana özgü bir şeydir. Sen de kuşkusuz korktun, ürktün, kimi zaman ürküye (panik) bile kapıldın. Önemli olan korkuyu yenebilmektir... Karşımdakilerden değil en çok kendimden korktum. Ya çözülürsem? Ya kişiliğime yakışmayan bir davranışa kayarsam? Ya paçavralaşırsam? Ya gerçekten teslim olursam? Soruların çengeli aklıma takıldıkça yüreğim sıkıştı..."*

Alıntıların ardından yorum geliyor:

"...şeklindeki beyanları ile gizli örgütlenmenin en önemli öğesi olan 'sır vermemek', yani kendi söylemi ile çözülmemek için elinden gelen her şeyi yaptığını beyan etmiş olup, şüphelinin kişiliğini tanımamız açısından önemli görülmüştür..."

Kimilerinin sanığı olduğum 12 Eylül sonrası iddianamelerinde bile bu türden tuhaflıklar; söz konusu iddianamenin görebildiğim bölümlerinde göze çarpan (postmodern edebiyata özgü) kes yapıştır, tıkıştır, keyfince yakıştır yöntemi yoktu...

Bu dikta dönemi iddianamelerinde bile, anımsadığımca, içerikteki safsatayı örtme amacıyla ve salt biçim açısından da olsa, hukuk "teamül"üne, alışılmış üslup, biçim, kurgu özelliklerine aykırı düşmeme çabası vardı...

Yukarıdaki tiratlar ise, bir Kemal Sunal filminde ünlü aktörümüzün vurgularıyla dile getirilmiş olsa kahkahalarla gülebilirdik...

Bu bölümlerin de yer aldığı yamalı bohça görünümündeki belge, hukuksal değil de tam anlamıyla yazınsal bir metin, örneğin bir postmodern polisiye olsa, kurgusal tutarlılık bile aramaz, belki yer yer heyecan da duyarak okuyabilirdik...

Ama ne yazık ki ne biri ne de öteki...

Söz konusu olan bir Sunal komedisi ya da postmodern edebiyat değil, hukuk, gerçek hayat, hayatlarımız...

Böylece ne gülüyor, ne heyecan duyabiliyoruz...

Sadece büyük, çok büyük bir can sıkıntısı...

9 Ağustos 2008

Hangi Türkiye?

Attilâ İlhan'ın ünlü "hangi" dizisi içinde "Hangi Türkiye" başlıklı bir kitap olmasa da bu diziden esinlenerek "Hangi Türkiye" başlıklı yazılar yazılmış olmalıdır.

Ben de yine aynı esinle yazıma bu başlığı koymak gereksinimini duydum.

Gerçekten de ülkemizden söz ederken sözünü ettiğimiz hangi Türkiye'dir?

Bugün, dünya görüşlerinden geleceğe ilişkin beklentilere, günlük konuşmalardaki selamlaşmalardan veda sözcüklerine kadar birden fazla Türkiye'nin varlığı apaçık ortadadır.

Böyle bir farklılaşma, bir ulusun böylesine bölünmesi doğal sayılabilir mi?

Birçok başka ülkede de bu acaba böyle midir?

Hiç sanmıyorum.

Türkiye tepeden tırnağa bir dönüşüm süreci içinde.

Köklerinden sarsılıyor.

Bu değişimin olumlu yönleri olsa da, değişim eğer bir ulusu o ulus yapan temellerin ortadan kaldırılması biçimine bürünmüşse, o ulusun geleceği için kaygı duymak gerekir.

"Etse Ne Olur Etmese Ne Olur?" başlıklı geçen haftaki yazımda İran cumhurbaşkanının Anıtkabir'i ziyaret etmeyişini ele alarak, bu kişinin, hiç değilse bizdeki benzerlerinden daha samimi olduğunu vurgulamıştım.

Kuşkusuz bu İran cumhurbaşkanına bir övgü değil bizdekilere yönelik ağır bir yergi olarak okunmalıydı, öyle de oldu...

Aynı yazıda değindiğim bir konu da "namaz" olgusunun günümüzde bir gösteriye dönüştürülmesinin (gerçek bir dindarlıkla da bağdaşmayacak) çirkinliği idi...

Okurdan en çok ileti aldığım yazılarımdan biri oldu bu yazım.

İletilerden, kısaltarak da olsa, birkaç örnek vermek isterim:

"Yazınızı ürpererek okudum. Atatürk'ün büyüklüğünü ifade etmenin binlerce yoluna bir tane daha eklediğiniz için şükranlarımı sunuyorum." (B. Demirdamar)

"Yazınız için kutlarım." (Prof. L. Kırılmaz)

"Bir *Cumhuriyet* okuru olarak bugünkü yazınızdan olağanüstü duygulandım ve size tebrik mesajı atma gereği duydum. Bu ne olduğu belirsiz yaratıklardan umarım bir gün kurtuluruz." (F. Saatçi)

"Bu saltanat düşkünlerini bu vesile ile lanetliyorum." (M. Dede)

"Yazınızı okumak biraz olsun yüreğime su serpti." (Ö. Y. Sönmez).

"Yazınız için size çok teşekkür ederim. Şimdi kendimizi daha güçlü hissettiğimizi belirtmek istedim." (M. Doğruel)

"Bu kadar açık ve dürüst yazdığınız için kıvanç duydum ve teşekkür etmek istedim." (A. Öniz)

Sevgili okurlarım!

Sizlerden gelen bu iletilerden alıntıları kendimi övmek için yapmadığımı tahmin edersiniz.

Amacım bir karşıtlığı vurgulamak:

Dinci bir yönetimin başındaki kişiyi tekbir getirerek alkışla-

yanların temsil ettiği Türkiye ile yukarıdaki iletileri gönderenlerin Türkiyesi arasındaki karşıtlıktır bu.

Günümüz Türkiyesi çok ciddi olarak ikiye ayrılmıştır ve bu ayrılık giderek tüm ülkeye yayılmakta ve derinleşmektedir.

Bir yanda, en yobaz bir yönetimin liderine bağlılık sunarak bizdeki benzerlerini bile az bulduklarını hissettiren bir güruh...

Öte yanda, bundan derin bir rahatsızlık duyan kesimler...

Bu ayrımlaşmanın dışında kalan bütün farklılaşmalar ikincil ve çok daha az önemlidir.

Şimdi herkesin kendisine şu soruyu sorması ve dürüstçe yanıtlaması zorunludur:

Birbiriyle bağdaşması olanaksız bu iki Türkiye'nin ben hangisinden yanayım?

Ve bu ilkine bağlı olan ikinci bir soru:

Her ülkede olması gereken farklılıkların ortadan kalkması için değil, fakat doğal bir çerçeveye oturması, ülkenin ve ulusun bütünüyle yok olmaması için ne yapmalıyım?

Bu soruları öncelikle de, yerel seçimler yaklaşmadayken, başta CHP olmak üzere, sosyal demokrasinin ve solun bütün dalları ve kolları ve aynı zamanda da cumhuriyetçi olduğu savındaki bütün toplumsal güçler, siyasetler ve siyasetçiler kendilerine sormak ve kaçamaksız yanıtlamak zorundadır.

Çünkü bugünkü siyasal iktidar, bunca yıpranmışlığına karşın, önümüzdeki yerel seçimlerde oyunu tek bir puan bile artıracak olursa, başlıca sorumluları onlar olacaktır.

Uygar, çağdaş bir Türkiye'nin yerini, geri, karanlık, parçalanmış ve giderek de yok olmaya yazgılı bir Türkiye'nin almasına, beceriksizlikleri, aymazlıkları, yeteneksizlik ve çapsızlıkları yüzünden engel olamadıkları için.

23 Ağustos 2008

Karanlık Bir Ucundan Aydınlanırken...

"Ergenekon"a ilişkin ilk işaret Danıştay cinayeti sırasında gelmişti.

Başbakan ve anımsadığımca bakanlarından biri, cinayetin hemen ardından, beklenmedik bir şeyler olacağını ima eden sözler söylemişlerdi.

Öldürülen yargıcın kanı henüz yerdeyken ve cinayet sanığının soruşturması tamamlanmamışken, başbakan ve bakanı, ima ettikleri bilgilere nasıl ulaşabilmişlerdi?

Bugün sahip olduğumuz bilgilerin ışığında böyle bir soruya verilebilecek yanıt özetle şudur:

Hükümet "Ergenekon" hazırlığının içinde, belki de onun başlıca mimarlarından biriydi.

Bu kapsamda bir davanın sadece yargı kurumu çerçevesinde, bir ya da birkaç hukukçu tarafından hazırlanabileceğini düşünmek safdillik olur.

"Ergenekon" bombası neden o günlerde patlatılmadı?

Toplumu sarsan gözaltı ve tutuklamalar neden o sıralarda yapılmadı?

Herhalde hazırlık tamamlanmadığından ya da uygun zaman kollandığından.

Ve bombanın patlatılması için başsavcının AKP'ye karşı açılan kapatma davasında görüş bildireceği günden daha uygun bir zamanlama da olamazdı...

"Ergenekon" konusunda yazılıp çizilenler ünlü "iddianame"nin sayfalarından daha büyük bir sayıya ulaşmış olmalı.

Tetikçi medyanın yayınları ibret vesikaları olarak geleceğe kalacaktır.

Bunlar toplumu aydınlatma sorumluluğu taşıyan yayın organları değil, kafa karıştırmaya yönelik muhbirlik belgeleridir.

Bu türden gazeteleri bayiden isteyenlere ya da topluma açık bir yerde okuyanlara rastladığımda "Utanmıyor musunuz?"

diye sormamak için kendimi güç tutabiliyorum.

Fakat bu gibi kimseler arasında yaptıklarının ayıp olduğunu düşünenler belki de çoğalmış olmalı ki, sözünü ettiğim yayınların hiç değilse gözle görülür yerlerdeki okurlarının azalmış olduğunu söyleyebilirim...

Toplumu yalanla uzun süre kandıramazsınız...

En azından üslubunuzdaki, tarzınızdaki, utanç verici çığırtkanlığınızdaki ahlâkdışılığı sezip rahatsızlık duyacaklardır...

"Ergenekon" konusunda zihin açıcı yayınlar da ne mutlu ki eksik değil.

Bunlardan biri ve belki en önemlisi, 4 Ağustos tarihli *Cumhuriyet*'in başyazısı idi.

"İslamcı Derin Devlete Doğru..." başlıklı yazıda özetle, 2500 sayfalık iddianamede toplumun hemen her kesiminden birbiriyle ilgisiz kimseler ve kurumlar bir araya getirilmişken, bir tek İslamcı kesimden kimsenin bulunmadığına dikkat çekiliyor ve komünizm karşıtı dönemin derin devletini ortadan kaldırma bahanesi ile "İslamcı derin devleti yaratmak tuzağına düşülmemeli," deniyordu...

Sözünü ettiğim bu yazı, birçok kez dikkatle okunup üzerinde düşünülmesi gereken önemdedir...

Aynı bağlamda sayılabilecek bir başka yazı, geçtiğimiz pazar günü *Hürriyet*'te Soner Yalçın imzasıyla yayımlandı ve en önemli bölümleri gazetemizce de "iktibas" edildi...

Soner Yalçın'm yazısının "Ergenekon'u Doğru Okumak" başlıklı bölümünde, yukarıda sözünü ettiğim "tetikçi" ya da "yandaş" medya ile ilgili olarak altı çizilmesi gereken en önemli saptayım bence şudur:

Bu medyanın amacı Ergenekon'u araç olarak kullanarak "ulus devleti yıkıp renkli devrimin yolunu açmak"tır...

Renkli devrimlerin ne olduğu ise, son Gürcistan olayları ile çok daha açıklıkla ortaya çıktı:

ABD emperyalizminin çıkarlarına, dünya egemenliği hedefine hizmet...

"Renkli devrim"ler eski Sovyet ülkelerinde sosyalizm mirasının yok edilmesine yönelikti.

Onlar açısından Türkiye'deki hedef ise, Ekim 1923 ve 27 Mayıs 1960 miraslarının; bir başka deyişle de demokrasi karşıtlığının değil, ülkemiz koşullarında bu demokrasiye temel oluşturan mirasın yok edilmesidir...

Bu nedenle de "2. Cumhuriyetçi"lerin amaçları Ergenekon iddianamesiyle birebir örtüşmektedir ve eğer bu 2. Cumhuriyetçiler ve onlara yakın çevreler arasında bu örtüşmeyi göremeyen, AKP yönetiminden samimi olarak demokratik açılım bekleyen ya da söz konusu iddianamenin asıl hedefini göremeyenler varsa, sonuçta düş kırıklığı, pişmanlık ve utanç yaşamaları kaçınılmazdır...

Bir iddianame çevresinde yaratılmak istenen karanlık, namuslu, bilgili, bilinçli, cesur insanların çabalarıyla bir ucundan aydınlanıyor.

Fakat öte yandan, ülkeyi saran karanlık sanki daha da koyulaşmakta...

Onun çözülüp dağıtılması için ise, daha büyük güç, bilinç, çaba gerekiyor...

30 Ağustos 2008

Bir Gün Bir Genelkurmay Başkanı...

Türkiye'de bir gün bir Genelkurmay başkanının, diyelim ki görevini devralışı sırasında şöyle bir konuşma yaptığını varsayalım:

"Ulus devletler dönemi sona ermiştir.

Yaşamakta olduğumuz küreselleşme çağında ulus devletten söz etmek gericiliktir.

Ekonomide, kültürde, bütün toplumsal alanlarda, ulus devlet kavramının daraltıcı sınırlarından kendimizi kurtarmalı, küreselleşme çağının gereklerini yerine getirmeliyiz.

Bazı büyük devletlerin hâlâ ulusal nitelik taşıdıkları ileri sürülebilirse de, bu onların gelişimlerini tamamlamış olmamalarının sonucudur...

Bizim gibi henüz gelişmekte olan ülkelerin ulusallık iddiasında bulunmaları ise, gelişimlerinin önünde engel oluşturur...

Bu nedenlerle ulusal sanayi, ulusal tarım, ulusal kültür vb. türünden her türlü kavramı artık geride bırakmalı, küreselleşmenin engin ufuklarına açılmalıyız..."

Vb...

Aynı Genelkurmay başkanının, konuşmasını şu sözlerle sürdürdüğünü varsayalım:

"İçinde bulunduğumuz küreselleşme ve postmodernleşme çağında üniter devlet kavramının savunuculuğunu yapmak da bir başka gericiliktir.

Günümüzde devlet kavramını şirket kavramından ayrı düşünmemeliyiz.

En büyük özgürlük bireysel özgürlük olduğuna göre, bir araya gelen bireyler herhangi bir ortak özellikleri bağlamında istedikleri toplumsal birliği oluşturabilirler...

Böyle oluşumların ulusal devlet kavramıyla da herhangi bir çelişkisi söz konusu değildir...

Devleti, küçük küçük şirketlerin oluşturduğu büyük bir şirket olarak düşünün...

Bu şirketler topluluğunda bütün etnik kimlikler, bu arada Türk kimliği, alt kimliklerdir.

Bu nedenle de günün birinde Türkiye adının değiştirilmesi de kaçınılmaz olarak gündeme gelecektir.

Buna şimdiden hazır olmalı ve üniter devlet safsatasından bir an önce vazgeçmeliyiz..."

Vb...

Bu Genelkurmay başkanının hızını alamayarak şu sözlerle devam ettiğini düşünelim:

"Atatürk ilkelerini ve bu ilkelerin temelini oluşturduğu ileri sürülen laiklik kavramını tabulaştırmamalıyız.

Bugün başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere bütün dünyada aydınlanma olgusunun kendisi sorgulanmakta, Fransız jakobenlerinin ortaya attığı radikal laiklik kavramı demokratik laiklikle yer değiştirmektedir.

Atatürk devrimleri dediğimiz şey bu jakoben anlayışın Türkiye'de uygulanmasıdır ve bugün artık çağını tamamlamış olduğu kabul edilmelidir.

Çocuklarımız elbette dinlerini öğrenmek için gerekli kurslardan geçirilecek, okullarımızda evrimleşme kuramının yanı sıra yaratılış kuramı da öğretilecektir.

Bütün okullarda ve bu arada askeri okullarda, çocuklarımızın ve gençlerimizin rahatça ibadet edebilmeleri için mescitler açılmalı, ders saatleri bu gereksinimlere göre düzenlenmeli, örneğin kutsal cuma günleri belki de tatil günü olarak kabul edilmelidir..."

Vb...

Söz konusu Genelkurmay başkanının, varsaydığımız konuşmasındaki son sözler de şunlar olsun:

"Devlet yönetiminde güçler ayrılığı ilkesi de çağını tamamlamış sayılmalıdır.

Halk iradesinin temsil edildiği tek ve biricik kurum parlamentodur.

Hükümet parlamentoyu temsil ettiğine ve hükümeti de başbakan yönettiğine göre, başbakanın ağzından çıkacak her söz yasa hükmündedir.

Ordu, halkının hizmetinde olduğuna göre, bu halkın seçtiği parlamentonun, onun adına ülkeyi yöneten hükümetin ve sonuçta da bu hükümetin tepesindeki başbakanın kayıtsız koşulsuz emrindedir..." vb...

Özellikle şu son sözler bana yakın geçmişimizdeki bir şeyleri anımsatmakla birlikte, günün birinde bir Genelkurmay başka-

nı (ya da bir başka komutan) böyle bir konuşma yapar mı, bilemem...

Fakat eğer yapacak olursa, günümüz Genelkurmay başkanı ya da ordu komutanlarının konuşmalarını demokrasiye aykırı bulan kişiler ve çevreler, bu türden konuşma yapan bir komutanı hiç kuşkum yok ki büyük bir demokrasi kahramanı olarak alkışlayacaklardır...

6 Eylül 2008

Can Çekişen Tarım

TBMM eski başkanının Manisa'da kürsüden hakaret ettiği yaşlı çiftçinin söylediği şuydu: Kötü durumdayız, ne yapacağımızı bilemiyoruz, ürünümüz para etmiyor, ilaç fiyatları arttı, mazot fiyatları arttı, işçi ücretleri yükseldi, buna karşılık ürünümüzün fiyatı düştü, bu durumda biz ne yapmalıyız, kime başvurmalıyız?

Yaşlı çiftçinin yakınmalarına eski başkanın yanıtı sesini çatlata çatlata hakaret etmek oldu. Başka kapıya diyerek onu dinlemek bile istemedi... Adamın karga tulumba salondan çıkarılmasına göz yumdu.

Yaşlı çiftçi anımsadığımca üzüm üreticisi idi. Aynı ya da bir sonraki günün gecesinde SKY TV'nin kendisiyle yaptığı telefon görüşmesinde sadece üzümde değil, incirde, tütünde, başka üretim alanlarında da üreticinin aynı sorunları yaşadığını dile getirdi...

AKP'nin bu yakınmalara yanıtı ancak hakaret olabilir. Çünkü sorumlu, Avrupa Birliği'nin dayatmaları karşısında kölece boyun eğen kendileridir.

Yukarıda anlattığım ve birçoğumuzun TV ekranlarında tanık olduğumuz bu olaydan az önce Bozcaada'da idim. Güzelim çavuş üzümünden satın aldığım manavın aynı zamanda bu

üzümün üreticisi olduğunu öğrendiğimde aramızda geçen konuşmada bana aşağıdaki rakamları verdi:

Üzümün toptan satış fiyatı (kilo başına) 40 kuruştan 25 kuruşa inmiş.

Buna karşılık:

Kükürt fiyatı (50 kg'lık torba başına) 18 YTL'den 70 YTL'ye yükselmiş.

Mazotun litresi 1.5 YTL iken 3.30 YTL olmuş.

Gübre fiyatlarında geçen yıldan bu yıla büyük artış var.

İşçi gündeliği %50 artmış.

Bu artış yedek parça fiyatlarında %100'ü buluyor.

Kimyasal ilaçlar alanında aynı şey...

Şimdi, Manisa'daki üreticiye hakaret eden, sesini çatlata çatlata "Böyle bir şey olabilir mi?" diyerek onu yalancı çıkarmaya çalışan eski meclis başkanına, bu rakamlardan sonra aynı soruyu ben yönelteyim: "Böyle bir şey olabilir mi?" Böyle bir adaletsizlik, böyle bir haksızlık, böyle bir utanmazlık, böyle bir çiftçi düşmanlığı olabilir mi?

Bir ara Bozcaada'ya gelen başbakan, şarap üretimini olanaksız kılacak ölçüde yüksek ÖTV'den (özel tüketim vergisi) yakınan üreticiye "Siz de domates yetiştirin," diye buyurmuş...

Bozcaada, güneşiyle, rüzgârıyla, tarihiyle, gelenekleriyle, Türkiye coğrafyasının en güzel üzümlerinin yetiştirildiği bir bölge...

Çavuş, kuntra, vasilaki, karalahna, kabarnet, tenedos bu üzüm çeşitlerinin not edebildiğim bazıları...

Bu coğrafyada üretilen üzümlerden yapılan şaraplar bütün engellemelere karşın dünya piyasalarında rekabet gücüne sahip...

Şimdi biri çıkmış diyor ki "üzüm değil domates yetiştirin..."

Böyle bir şey olabilir mi?

Tarım her alanda can çekişiyor... Gazetemiz *Cumhuriyet* hem

haberleri ve köşe yazılarıyla, hem *Tarım Gıda Hayvancılık* ekindeki yazı ve değerlendirmelerle bu alandaki sorunları da gözler önüne seriyor... Hikmet Çetinkaya köşesinde özellikle Ege'de çiftçinin acıklı durumunu her fırsatta dile getiriyor. Mustafa Balbay kısa süre önce yayımlanan "Tarım, Sanayinin Önüne Geçerken" başlıklı köşe yazısında, ülkemizde 1999'da tarımsal dış ticaretin (dışalım-dışsatım dengesinin) 409 milyon dolar fazlası varken bunun bugün açığa dönüştüğünü (dışsatımdan çok dışalım yaptığımızı) ve içinde bulunduğumuz yıl bu açığın 3. 6 milyar dolara çıkmasının beklendiğini Türkiye İstatistik Kurumu'nun rakamlarıyla belgeliyor... Balbay'ın sözleriyle *"Bu tablo, AKP iktidarının tarıma bakışının rakamsal gerçekleri. Oysa ABD ve AB başta olmak üzere gelişmiş ülkeler tarıma öyle bakmıyor... Yerine göre olağanüstü teşvikler uygulayıp üreticinin tarlada kalması için her şeyi yapıyor. Bunun başlıca iki nedeni var: 1- Tarımdaki nüfusu dengede tutmak. 2- Gıda üretiminde dışarıya muhtaç olmamak..."*

Yeri gelmişken, bu alanda dikkatimi çeken birkaç yeni yayının daha adını vereyim: *Türkiye'de Tarımın Bilinçli Yok Edilişi* (Serpil Özkaynak, Toplumsal Çözüm Yayınları) ve Demokratik Sol Parti'nin *Hayvancılık Sektörünün Sorunları ve Çözümleri* ile *Türkiye İçin Tarım Politikaları* başlıklarıyla yayımladığı kitaplar...

Ülkemizde tarım can çekişmekteyken ve çiftçi başvuracak kapı aramaktayken iktidardaki partinin bir yöneticisi, alay edercesine, "Böyle bir şey olabilir mi?" diye soruyor...

Olabilir...

Bu parti iktidarda kaldığı sürece bu ülkenin başına her kötü şeyin gelmesi olasıdır...

Tarım konusunda yazmayı sürdüreceğim...

4 Ekim 2008

Korku Filmi Gibi

CHP Milletvekili Şahin Mengü'nün Adalet bakanına yönelik (*Cumhuriyet* dışındaki gazetelerde göremediğim) soru önergesini okumuş olmalısınız.

CHP'li milletvekili, Ergenekon soruşturması ile ilgili olarak Adalet bakanının yanıtlaması isteği ile soruyor:

"Müsteşarınız aracılığı ile soruşturmaya müdahale ettiğiniz doğru mudur? Levent Adliyesi'nin üst katında Ergenekon soruşturması iddianamesini hazırlamak için özel bir birim kurulmuş mudur?"

Adalet bakanının görevi iddianame hazırlamak ya da hazırlatmak olmadığına göre Bakan Şahin bu soruları ya hiç yanıtlamayacak ya da soru yönelteni iftiracılıkla suçlayacaktır.

CHP'li milletvekili devam ediyor:

"Levent Adliyesi'nin üst katında iddianame yazım çalışmalarına katılan sivil uzmanlar var mıdır, var ise kimlerdir? Bunlara iş karşılığında ne kadar para ödenmiştir veya ödenecektir?"

"İddianame ile ilgili yeni savcılar görevlendirilmiş midir?"

Bence Sayın Mengü'nün sorularında eksik kalan bir yan var. Bu iddianamenin hazırlanmasında acaba yabancı istihbarat servislerinin, örneğin –adı çoktandır her nedense unutulur gibi olan– CIA'in herhangi bir katkısı olmuş mudur?

Bakan Şahin bu soruları da yanıtlamayacak, önerge sahibini suçlamakla yetinecektir.

Kılıçdaroğlu gibi Mengü'nün elinde de umarım sağlam belgeler vardır ve ilgili bakanı TV kameraları önünde tartışmaya çağırarak ikinci bir Mir Fırat olayının kahramanı olur.

Yukarıdaki soruların anlamı ülkemizde hukuk devleti kavramının yok edilmekte, yargı erkinin yürütmenin buyruğuna verilmekte, özetle de yargı bağımsızlığının tümüyle ortadan kaldırılmakta olduğudur.

AKP hükümeti yandaş savcı ve yargıç kadroları oluştu-

rarak kendi hukuk sistemini yerleştirme yönünde yol alıyor. Ergenekon bunun çok açık bir örneği. Dikta dönemlerinde bile az rastlanır bir örnek... Özgürlüğünden 18 ay sorgusuz sualsiz yoksun bırakılan kişi ilk duruşmada kanıt yetersizliğinden serbest bırakılıyor... Buna da şükür demek gerekir... Çünkü bir 18 ay daha içeride kalabilir ve Ergenekon diye anılan, benzeri hiç görülmemiş bu dava bakımından bunda yadırganacak bir yan olmazdı...

CHP'li milletvekilinin yukarıda sıraladığım soruları yeterince ürkütücü olmakla birlikte yazının başlığını tam olarak belki hak etmiyor. Buna karşılık sona bırakılan bir soru gerçekten de korku filmlerini çağrıştırıyor. Çünkü soru sahibinin yanıtını istediği şey eğer gerçekse, bu ancak korku filmlerinde ya da en uğursuz dikta rejimlerinde olabilir:

"Silivri Cezaevi içindeki kameralardan alınan görüntüler cezaevi yöneticileri ve bunların dışında kimler tarafından izleniyor? İnternet üzerinden bu görüntülerin başbakan ve bakanlar tarafından izlendiği doğru mudur?"

Evet, doğru mudur?

Eğer doğruysa ülkemizdeki siyasal sistemin adı demokrasi değil diktatörlüktür. Hem de üçüncü dünya ülkesi diktatörlüğü... Cezaevinde kurulmuş bir mahkeme salonunda alınan görüntüleri izleyen bir başbakan ve çevresini düşünün. Bu topluluğun bu sıradaki görüntüsünü göz önüne getirin. Üçüncü dünya ülkesi diktatörlüğü derken düşündüğüm şey daha iyi anlaşılacaktır...

Korku filmi senaryosu burada da sona ermiyor... 20.11.2008 tarihli *Cumhuriyet*'te yer alan "Türkiye İçin 100. Yıl Senaryoları" başlıklı bir başka haberde, 2023'te 100. yaşına basacak olan Türkiye Cumhuriyeti'nin yakın geleceği için bir ABD üniversitesince bir rapor hazırlatıldığı, raporda yer alan birkaç senaryodan en olası görülen ilkinde şöyle denildiği bildiriliyor:

"Cumhuriyetin 100. yıldönümünü kutlayan Türkiye Atatürk'ün hedeflediğinden çok daha muhafazakâr bir ülkedir. Şeriat ile yönetilmez, ancak İslami muhafazakârlık yerleşik baskın bir güce dönüşmüştür. 2011 seçimlerini yine AKP kazanır. CHP marjinalleşir (iyice küçülür). 2011'de Abdullah Gül Anayasa Mahkemesi'ne İslami yönlü yargıçlar atar. 2014'te halk arasında yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerini Tayyip Erdoğan kazanarak cumhurbaşkanı olur. Erdoğan 2019'da yeniden cumhurbaşkanı seçilir." Vb...

Bir kısım duyarsız ya da çıkarcı aydın, arada bir kaygılanır gibi olsa da, alkışlarıyla destek hatta akıl veriyor...

Toplum, büyük çoğunluğuyla, kurbanın kendisi olduğundan habersiz, filmin sessiz izleyicisi...

Tıpkı bir yılanın, bir başka vahşi yaratığın, yutmadan, parçalayıp yok etmeden önce, korku salıp büyülemişçesine hareketsiz bıraktığı bir tavşanın tıpatıp benzeri olarak...

22 Kasım 2008

Darbe Hedefine Ulaşmadı mı?

Yirmi milyon kadar olduğu söylenen sakinlerinden biri olarak yaşamaya çalıştığım İstanbul kenti artık katlanılamaz bir insan kirliliğine dönüştü. Bunun başlıca nedeni ise bu sözümona en büyük kentimizde artık kentlilik bilincinin, bir yere ait olma duygusunun tümüyle ortadan kalkmış olmasıdır. Adım başı rastlanan kabalık, cehalet, küstahlık, bilinçsizlik, duygusuzluk, görgüsüzlük, saldırganlık, bu kentteki yaşamın bir parçası değil, ta kendisi olmuştur... Bu sadece İstanbul için mi böyle? Bence bütün kentlerimiz, ülkemizin bütünü, giderek böyle bir görünüme bürünüyor. Türkiye hızla bir cahiller ülkesi olmaya doğru sürükleniyor. Yurttaş ve çağdaş insan olma bilincini ve duygusunu gittikçe yitiren, bir ortaçağ kitlesine dönüşmekte olan, kaba,

bilinçsiz duygusuz, sevgisiz kalabalıklar... Bu, AKP iktidarının çok kısa sürede ulaştığı bir başarıdır.

Gece bir TV kanalındaki "Açık Görüş"ü izliyorum... Yöneten, *Star* ya da *Sabah*'ın genel yayın yönetmeni. Katılımcılardan ikisi *Radikal* adını taşıyan bir gazetenin yazarları. Bunlardan biri bizim gazeteden oraya transfer olan yazar. Ötekisi bir zamanlar CHP'ye genel sekreterlik yapmış. Geri kalan katılımcılardan biri, Alevi aydını ve AKP milletvekili olan romancı. Öteki *Zaman* gazetesi yazarı ve eşi yine AKP milletvekili olan bir öğretim üyesi. (Hakkını yemeyeyim, en sağduyulu konuşmaları yaparak beni şaşırtan yine de bu sonuncusu oldu). Yönetici dahil hepsi "beşuş" çehrelerle, şen şakrak, ülke sorunlarını konuşmaktalar. Konuştukları da son günlerin gündemini oluşturan çarşaf konusu ve bir de Alevi yurttaşlarla ilgili gelişmeler. Bu zevatın içinden herhangi biri, çarşaf ya da türban konusunda çıkıp şöyle bir şey söylemiyor ya da söyleyemiyor: Baykal'ın bir çarşaflı ve türbanlıya parti rozeti takması başka, Anayasa Mahkemesi'nin karara bağladığı türban ve siyasal simge konulu karar ya da türbanlı genç kızların üniversiteye girememeleri konusu başkadır. CHP Genel Başkanı halktan iki insana parti rozeti takıyor. Beğenirsiniz, beğenmezsiniz, ama bu başka şey, türbanın ya da çarşafın kamu kurumlarına dayatılması başka şeydir. Fakat sözünü ettiğim programda (ve benzerlerinde) bunların tartışılmasının ortamı yok. Şen şakrak konuşmacılar ve program yöneticisi, al gülüm ver gülüm mantığı içinde mutluluk paylaşımındalar. Biri sanki annesinden milletvekili olarak doğmuş. *Cumhuriyet*'ten *Radikal*'e transfer olan yazar, gençlik yıllarındaki solculuğuyla hafiften dalgasını geçiyor. CHP'de genel sekreterlik yapmış ve anketçiliğiyle ünlü öteki *Radikal*'ci, AKP'nin yerel seçimlerde oyunu artıramasa bile oy oranını koruyacağını neredeyse lezzet alarak açıklıyor... Ve her birinin ağzında sakız gibi, her fırsatta bir "sayın başbakan" lafı. Sanırsınız ki biri onları gözetliyor...

Elimde "2008-2009 Eğitim-Öğretim Yılında Düzenlenecek Olan Sosyal Etkinlikler Çalışma Takvimi" başlıklı bir form var. Bu etkinlikler içinde hemen göze çarpanlar "İlköğretim-Lise ve Dengi Okullar Mehmet Âkif Ersoy'un Şiirlerini Okuma Yarışması", "İstiklal Marşını Ezbere Okuma Yarışması", "Yahya Kemal Beyatlı'nın Şiirlerini Okuma Yarışması"dır. AKP iktidarı kendi "entelijansiya"sını oluşturma yönünde güvenli ve kararlı adımlarla ilerliyor. Edebiyattan, kültürden esas olarak anladıklarının çerçevesi budur ve daha fazlasını beklemek zaten abestir. Ülkemizde "İlköğretim-lise ve dengi okul"larının, çok yakın bir gelecekte, temelleri kuran kurslarıyla atılmış ve tümü imam hatipleştirilmiş "öğretim" kurumlarma dönüştürüleceğinden ve asıl amacın ve hedefin de zaten bu olduğundan kimsenin kuşkusu olmasın.

İkinci Cumhuriyetçiler hedeflerine ulaştılar. Atatürk cumhuriyeti artık laftan ibarettir. Anayasa Mahkemesi vb. bir iki pürüz de ortadan kaldırıldıktan sonra sivil darbe hedefine bütünüyle ulaşmış olacaktır.

ABD güdümünde ve bir bölümü Türkiye topraklarında bir Kürt devleti... Geri kalan bölgede "sayın başbakan"lıktan "sayın başkan"lık sistemine geçiş ve -adından Türk ya da Türkiye sözcüğü büyük olasılıkla çıkarılıp atılacak- ılımlı İslam yönetimi...

Demokrasinin ve aydınlanmanın temel değerlerini savundukları için F tipi cezaevlerine tıkılacak sivil ya da asker aydınlar...

Sürüleştirilmiş halk yığınları ve "aydın" olarak da aydınlanma bilinci tümüyle karartılmış bir teknokrat kalabalığı...

İkinci Cumhuriyetçilerin ve siyasal uzantıları olan sivil darbecilerin hedefleri bunlar değil miydi?

Ulaşmadılar mı dersiniz?..

29 Kasım 2008

Önünü Görememek

Okurunu aydınlatmak iddiası ile eline kalemini alan ya da yazı aygıtının başına geçen köşe yazarının kendisi kimi zaman önünü göremeyecek durumdadır.

Şu günlerde yaşanılmakta olan büyük ölçüde budur.

"Ergenekon" diye adlandırılan dava kapsamında yapılan gözaltı uygulamaları, tutuklamalar, davanın yürüyüş biçimi, zihinlerde sayısız soru işareti uyandırıyor. Buna karşılık, yaşanılan belirsizlik ortamında, bu soruların tek ve kesin bir yanıtı ve böyle bir yanıtı verebilecek bir merci de şu anda görünmüyor. Görünürdeki tek egemen, Ergenekon savcı ve yargıçlarıdır...

* * *

Bu satırların yazılmakta olduğu sırada, son gözaltılardan hangilerinin tutuklamaya dönüşüp dönüşmediği bilinmiyordu. Herhangi bir resmi kurum tarafından bir açıklama da yapılmış değil. Son gözaltı dalgası ve yanı sıra da ülkenin çok saygın bir hukukçusunun evinde yapılan polis araması kamu vicdanını tedirgin ederek bardağı taşıran son damla gibi görünse de gözaltına almalar ve tutuklamalar burada duracak mı? Olayların gidişine bakılırsa durmayacağı açıkça görülüyor. Genelkurmay ya da herhangi bir başka kurum tarafından da bugünkü koşullarda bu gidişin üzerinde etkili olabilecek bir açıklama yapılması pek olası değil...

Davanın savcısı olduğunu söyleyen başbakanın savcılığı devam etmekte midir? Son gözaltıların gerçekleştiği gün İstanbul'daki bir toplantıda yaptığı konuşma, devam etmekte olduğunu gösteriyor.

Bu konuşmada Nâzım Hikmet adının da telaffuz edilmesinin, hem büyük şairimiz hem de şiirimiz ve şiir adına büyük bir talihsizlik olduğu ayrı bir konu. Böyle bir günde Alevi topluluğunun bir bölümünün bu konuşmanın yapıldığı ortama ev sahipliği yapması yine ayrı bir talihsizlik.

Başbakan, kendince ve kimilerince "hitabet sanatı" gibi görülen, aslında ise her zamanki gibi yapay ve grafiği bozuk bir üslupla ve gerçekleri tersyüz ederek yaptığı konuşmada, olayların gidişi konusunda duyduğu memnuniyeti belirtiyor.

Söz konusu dava kapsamında yapılan, yapılmakta olan ve yapılmaya devam edeceği belli bütün uygulamaların hukuka uygun olduğunu bildiriyor. Bu sözlerden çıkarılacak anlam ve zaten doğal olan, son gözaltılar ve aramaların da kendisinin bilgisi ve onayı dahilinde gerçekleştirilmiş olduğudur.

Başbakanın arkasında, onun bu kadar pervasız olmasını sağlayan başka güçler var mıdır? Yapılanlar, ülkenin parçalanmasına, başta laiklik olmak üzere Cumhuriyet Türkiye'sinin temel değerlerinin yok edilmesine, ABD patentli ılımlı İslam ve Büyük Ortadoğu tasarımlarının gerçekleşmesine, ordunun da bu amaçlarla ve tam anlamıyla emir kuluna dönüştürülmesine giden yolda bilinçli olarak tasarlanmış uygulamaların evreleri midir?

Eğer öyle ise, ülke "siyasi intikam"ın da kapsamını çok aşan bir tehlike karşısında demektir.

Gelecek kestirilemese bile bugün açıkça görülen, Türkiye'de büyük bir hesaplaşmanın olduğudur.

Bu hesaplaşma, gazetemiz başta olmak üzere medyada sayısız kez yazılıp söylenmiş olduğu gibi Cumhuriyet Türkiye'sinin temel değerlerine ve aynı zamanda da Lozan'da elde edilmiş kazanımlara karşıdır.

"Demokrasi" kavramı ne yazık ki bu hesaplaşmayı örtüp gizlemeye yarayan bir kılıf olarak kullanılmaktadır.

Hukuka duyulan güveni rencide ederek bir hukuk sorununa dönüşen Ergenekon davası bu biçimiyle devam ettiği ve edebildiği sürece ülkemizin geleceği konusunda herhangi bir iyimser yorumda bulunma şansımı olamaz.

Bugün yapılması gereken, arkasına gizlendiği demokrasi ve hukuk ilkelerini yok etmeye kararlı despotik bir siyasal egemen-

liğin gücünü ve etkinliğini kırmayı başarabilmektir.

Bu başarılamazsa, bugün yaşanılmakta olan günleri de arayacak duruma düşülecek olması şaşırtıcı olmamalıdır...

10 Ocak 2009

Sağduyunun Soruları ve Yanıtları

"Bilgi kirliliği" deyimi İngilizce "disinformation" (Fr. desinformation) kavramının mükemmel bir Türkçe karşılığı.

Latinceden alınmış "des" öneki "bozulma", "karışıklık" gibi anlamlar içeriyor.

Yani, bilgi bozulması, bilgi karışıklığı diye de çevrilebilirdi...

"Bilgi kirliliği" dediğimizde bunların hepsini bir arada düşünüp duyumsuyoruz.

Bu da Türkçemizin bir yeteneği...

Konumuz dil olsaydı yazıyı mutlulukla sürdürebilirdim.

Yaşamakta olduğumuz bilgi kirliliği ortamında böyle bir şansa ne yazık ki sahip değiliz....

AKP'nin hükümet oluşundan bu yana Recep Tayyip Erdoğan'la yatıp Recep Tayyip Erdoğan'la kalkıyoruz.

Bir süredir buna bir de Ergenekon eklendi.

Bu iki ad birbiriyle buluştu, birleşti, kaynaştı, içinden çıkılmaz bir yumak oluşturdu.

Öyleyse sağduyunun zorunlu kıldığı ilk soruyu soralım:

Bu kişinin ve başkanlığındaki siyasal partinin söz konusu soruşturma ve davayla ilişkileri demokrasiye olan sevgi ve bağlılıklarıyla açıklanabilir mi?

Eğer sağduyumuzu bütünüyle yitirmişsek, yanıtımız evet olacaktır.

Fakat eğer sağduyu bizi bütünüyle terk etmemiş, bir başka deyişle de yaşamakta olduğumuz bilgi kirliliği ortamında aklımız ve vicdanımız henüz tümüyle kirlenmemişse, başka nedenler de arayacağız demektir...

Bu nedenler neler olabilir?

Çok yazılıp konuşulmuş olsa da bazılarını yine de sıralayalım:

AKP'ye ne kadar muhalif ses varsa susturmak.

Medyayı bütünüyle AKP (bu demektir ki Recep Tayip Erdoğan) buyruğuna almak.

Orduda direnmekte olan bağımsızlıkçı, yurtseverci geleneği tümüyle yok edip AKP (Recep Tayyip Erdoğan) emrinde bir ılımlı İslam ordusu yaratmak.

Mümkünse CHP başta olmak üzere bütün muhalefet partilerini de darbeci olarak söz konusu davanın içine tıkıştırarak sindirip susturmak, yok etmek, bütünüyle ortadan kaldırmak, ya da belki göstermelik olarak (demokrat görünmek için) varla yok arası yaşamalarına izin vermek...

Vb...

Çirkin "Taraf"ların yanı sıra aynı çirkinlikteki "tarafsız"lar, mide bulandırıcı bir "konformizm" ve kolaycılıkla, "Peki ya bulunan silahlar, el bombaları," diyeceklerdir ve zaten demekteler...

Sağduyu onları şu sorularla yanıtlıyor:

Hangi ahmak evinde, hem de polisin eliyle koymuşçasına bulacağı biçimde, bu silahların gömülü olduğu yerlerin sözümona krokilerini saklar?

Bu silahlar neden şimdi, şu sırada bulundu?

Bazıları neden, hemen az önce gömülmüşçesine gıcır gıcır?

Vb...

Sağduyunun bir başka temel sorusu şu olabilir:

Bu ülkenin yurtseverleri, ülkenin geleceği için kaygı duyan insanlar, bir çıkış yolu ararlarken, katillerle, devletin içinde ve dışındaki çetelerle işbirliği yapmayı düşünebilirler mi?

Bilgi kirliliği vicdanınızı ve aklınızı kirletmişse, ya da zaten aklınız ve vicdanız en baştan kirliyse, bu soruyu evet diye yanıtlayabilirsiniz.

Ama sağduyunuzu henüz yitirmediyseniz yapacağınız şey böyle bir soruyu elinizin tersiyle itmektir.

Sağduyunun beklediği de budur.

Kanada'dan konuşan psikopatı izlerken, jestlerinde ve mimiklerinde *Kuzuların Sessizliği*'ndeki Antony Hopkins'i görüyordum...

Fakat daha da vahim olanı, bir ülkenin yazgısını ilgilendiren böyle bir davayı zırvalarıyla yönlendiren bir manyağın, neredeyse bütün bir toplumca bir kuzu sessizliğiyle izlenmesi...

Bilgi kirliliği sonuçta bu akıl ve vicdan kirliliğini yarattı.

İstenen ve beklenen de herhalde buydu...

Böyle bir durumda sağduyunun göstereceği çıkış yolu ne olabilir?

Bu pisliğin herhangi bir biçimde bir parçası olmayı kesinlikle reddetmek.

Söz konusu kirlenmenin, bozulmanın, karışıklığın başlıca sorumlusu olan bugünkü siyasal iktidardan mutlaka ve mümkün olabilecek en kısa sürede kurtulmak.

17 Ocak 2009

Köpekler...

Köpek en sevdiğim evcil hayvanların başında gelir.

İnsan türüne kedinin mi köpeğin mi daha yakın olduğu tartışıldığında ben hep köpekten yana olurum.

Kedinin daha bağımsız, bu anlamda da daha soylu olduğu belki söylenebilir.

Fakat aynı ölçüde nankörlüğü de kuşku götürmez.

Köpeğin sadakati ise, masallardan gerçek yaşama, sayısız örnekle efsaneleşmiştir...

Fakat unutmayalım ki bu, bir "sahip"e, "efendi"ye olan sadakattir...

Bu sahibin kim, nasıl biri olduğu köpek için önem taşımaz...

Alçak, karanlık, erdemsiz biri olabileceği gibi, erdem sahibi bir insan da olabilir.

Köpek için fark etmez...

Onun bağlılığı, sadakati, hizmeti; kim olursa olsun bir "efendi"ye, "sahip"edir...

Namık Kemal'in *Hürriyet Kasidesi*'ndeki, "köpektir zevk alan sayyad-ı bi insafa (acımasız avcıya) hizmetten" dizesindeki aşağılamayı da, köpek türüne değil, bu hayvancıkların (kuşkusuz, olumlu yönü de bulunan) bu özelliklerine yormak gerekir...

Tam da Cumhuriyet Bayramımızı kutladığımız şu günlerde bu köpek konusu da nereden çıktı diyeceksiniz...

Bilmem!..

Bilinçaltının bir oyunudur belki de...

Dilimize Can Yücel'in çevirdiği, yaklaşık 1500 yıl önce yazılmış, orijinali Sanskritçe bir şiir, yıllardır zihnimde dolanıp durur, zaman zaman da dilime dolanır... Birlikte okuyalım:

Köpek var taş yok
Taş var köpek yok
Taş var köpek var
Ama kralın köpek
Sıkıysa at taşı

Yine diyebilirsiniz ki "İyi de, günümüzde kral mı kaldı..."

Eski zamanların kralları belki yok ama, cumhuriyet adını taşıyan yönetimlerde, demokrasiyle yönetildiği iddia edilen ülkelerde bile kralları aratmayacak iktidar sahiplerinin varlığı gün gibi ortada...

Peki ya köpek, köpekler?

Yazıya başlarken amacım, birkaç günlük yurtdışı yolculuğumun sonrasında, son günlerin "siyasal" oluşumlarından,

özellikle de "demokratik açılım"ın akıbetinden söz etmekti...

Fakat Türkiye'de beni "ıslak imza" sürprizi karşıladı...

Bu sürprizi, Hikmetyar'ın dizi dibinde çekilmiş fotoğrafıyla başlayan kariyerini "one minute"üyle bütün İslam dünyasında pekiştiren başbakanın, bu kez İran ziyaretinin ve Ahmedinecat'la, dini lider Ayetullah Ali Hamaney'le can ciğer kuzu sarması görüşmelerinin haber ve fotoğrafları izledi...

Siz köşe yazarı olsanız ne yapardınız, ne yazardınız?

Bilinçaltının oyunu dedim ama öyle sanıyorum ki bana bu yazıyı, (subay mı, sivil mi bilemem) Ergenekon savcılığına şu "ıslak imza"lı belgeyi gönderen kişinin "ihbar" mektubundaki "köpeksi" ifadeler esinledi...

Bu kişinin kimliği konusunda gerçeği belki hiçbir zaman öğrenemeyeceğiz...

Çünkü yaşamın herhangi bir alanında uyulması gereken ilkeler, değerler, kurallar, bir kez bozulup altüst oldu mu, neyin ne olduğunu, ne olacağını hiç kimse kestiremez...

Tıpkı günümüz Türkiyesi'nde yaşanmakta olduğu gibi...

Deniyor ki piyasaya bu kez "ıslak imza"lı belgenin sürülmesindeki zamanlama, AKP'yi "demokratik açılım" sürecinde düştüğü sıkıntıdan ve zaten genel olarak düşüşe geçmiş olmasından kurtarmak için düzenlenmiş bir tezgâhı düşündürüyor.

Akla yakın görünse de, bulunduğumuz ortamda bunu da tam olarak bilemeyeceğiz...

En iyisi biz yine her türlü ahlâk ve mantık kuralının dışına çıkmış olan günümüz "siyaset"ini bir yana bırakıp yine baştaki konumuza, "köpekler"e dönelim...

2000'li yılların Türk şairi, 1500 yıl öncenin Sanskritçe yazan şairinden geri kalacak değil ya!

Çok yıllar önce yazdığım bir dörtlüğümü, yeri geldiği için, Cumhuriyetimizin yıldönümünü büyük kaygılar içinde kutladığımız şu günlerde sizlerle paylaşayım:

Elinde ne piyon kaldı, ne vezir, ne kale,
Düştü birbiri ardına atlar, filler
Ama şah hâlâ ayak diremekte
Yeni taşlar bulundu çünkü: Köpekler...

Dörtlüğün son sözcüğündeki niteleme, bana kalırsa, gerçek kimlikleri belki hiçbir zaman bilinemeyecek ihbarcılar ve benzerlerinin yanı sıra ve belki daha çok, gerçek ve "medya"tik kimlikleriyle toplumun gözleri önünde, ahlâk ve kuraldışılığı yayıp yaygınlaştırmayı meslek edinmiş kimselere yakışıyor.

31 Ekim 2009

Atatürk'ün Eseri Parçalanırken

Atatürk'ün eseri Türkiye Cumhuriyeti'dir.

Türkiye Cumhuriyeti, yıkılan bir feodal imparatorluğun yerine kurulan bir ulus devlettir.

Feodal imparatorluğu Atatürk yıkmadı.

Bu imparatorluk bir askeri darbeyle yıkılmadı.

Tersine, sonradan Atatürk adını alacak olan asker Mustafa Kemal, en alt rütbeden en üst rütbeye kadar subaylık kariyerinin bütün süreçlerinde, bu imparatorluğun yıkılmaması için savaştı.

Aynı süreçlerde, imparatorluğun modernleşmesi, çağa uygun bir devlete dönüşmesi için yapılması gerekenleri de zihninde olgunlaştırdı.

Böyle insanlara dâhi denir.

Bir kurtuluş savaşının başarılı komutanı olmak ve ardından da bir ulus devlet kurmayı başarmak; böyle bir başarı bütün insanlık tarihinde çok az komutan ve devlet adamına nasip olmuştur.

Mustafa Kemal'in başarısı kaçınılmaz mıydı?

Böyle olmadığı, yanlış anımsamıyorsam yaşamının son yılla-

rında kendisine sorulan "mutlu musunuz" sorusuna yanıtında gizlidir:

"Mutluyum, çünkü başardım..."

Başarmasa ne olurdu?

Bu coğrafyada herhalde laik bir ulus devlet değil, irili ufaklı birtakım sömürge Ortadoğu devletçikleri ortaya çıkardı.

Başarının ürünü ise laik, bağımsız Türkiye Cumhuriyeti'dir.

Bu cumhuriyet, Ortadoğu, Kafkaslar ve Balkan toprakları arasındaki Küçük Asya'da, bütün Asya kıtasında bir yıldız gibi parladı.

Genç, diri, enerji ve umut dolu bir ulus devlet olarak Avrupa'nın hasta adamının yerini aldı.

Cumhuriyet devrimlerini burada tek tek sıralamanın gereği yok...

Hepsinin toplamı, akıl ve çağdışının yerini aklın ve çağdaşlığın almış olmasıdır.

Bu toplam, ömrünü tamamlamış Osmanlı devletinin son yüz yılındaki aydınlanma çabalarının, bu uğurda bulunulmuş sayısız özverinin, verilmiş kurbanların ve elde edilmiş kazanımların, dâhi bir komutan ve devlet adamının önderliğinde, bir üst aşamada zafere ulaşılmış olması demekti.

Bu sözler bugün, ruhsuz ve bilinçsiz kimilerine, masal cümleleri gibi gelebilir.

Bu nedenle de bugün bu zafer ve onu kazanan önderin kişiliği, bugüne kadar görülmedik ölçüde bir pervasızlık ve alçaklıkla, sözlü ve eylemsel saldırıların hedefindedir.

Atatürk'ün eseri olan Türkiye Cumhuriyeti parçalanıyor.

Parçalanma tek yönde değil, akla gelebilecek her yöndedir.

Okul öncesinden yükseköğrenime kadar eğitim sisteminin bütünü Aydınlanma düşüncesinden koparılmakta, bütün aşamalarda dinci eğitimin önündeki engeller bir bir kaldırılmaktadır.

Üniversiteler medreseleşmekte,TÜBİTAK adlı bilim kuruluşu giderek bilim karşıtı bir ulema kurumuna dönüştürülmektedir.

Hukuk hızla siyasallaşıyor ve gericileşiyor.

Sivil, asker bütün muhalifler bir biçimde etkisizleştiriliyor.

Ülke yağmalanıyor, satılıyor.

Medya korkutulup sindiriliyor ve hızla el değiştiriyor.

Parasal güç, siyasal iktidar sahiplerinin ve yandaşlarının elinde toplanıyor.

Eninde sonunda bir siyasal partinin başkanı olan günümüz hükümet başkanı, geçici bir iktidar sahibi olarak değil de hiç geçmeyecek bir diktatör edasıyla konuşup davranıyor.

Ulus devletin birleştirici üst kimliği olan Türkiye Türklüğü kavramı, kültürel-ulusal bir kavram olmaktan çıkarılıp daraltılarak etnik alt kimliğe indirgeniyor ve onun yerine bir ulus olmanın kültürel-tarihsel-ahlâksal derinliğinden yoksun yurttaşlık kavramı getirilmek isteniyor.

Böylece ulus devlet yeniden etnik-feodal birimlere ayrılarak zorlama devletçik oluşumlarının yolu açılmış oluyor.

Atatürk'ün eseri olan laik Türkiye Cumhuriyeti, dinci faşistlerin ve yandaşları olan faşist-liberal, faşist-demokrat, faşist-sol türedilerin elbirliği ile parçalanıp yok olmaya doğru hızla yol alıyor.

Bütün bunların ardından, ne yapmalı, ne yapmalıyız sorusu gelecektir.

Bu sorunun bir tek yanıtı var:

Arkasına ABD emperyalizminin ve kısır görüşlü, çıkarcı AB ahmaklığının desteğini almış olan gerici ve işbirlikçi AKP iktidarına, demokrasinin bütün olanakları sonuna kadar kullanılarak son vermek.

Bunu sağlamak için, liberal, demokrat, sosyal demokrat ve sol güçlerin, ortak bir eylemlilik programıyla bir araya gelmeleri zorunludur.

Bu ortak eylemlilik, en azından, bugün eseri ve kişiliği alçakça saldırıların hedefi olan dâhi bir kurucunun anısına vefa ve namus borcudur.

Bu başarıldığında günümüzün esip gürleyen muktedirlerinin ne kadar küçülecekleri, mütareke basınına gerçekten de rahmet okutan demokrat ve liberal kılıklı faşist türedilerin ise nasıl zavallılaşarak silinip gidecekleri gecikmeksizin görülecektir.

12 Aralık 2009

Komplo

Köken araştırması, bilgilendirici olduğu kadar eğlendiricidir de.

Gizli kamera olayından sonra belki en çok kullanılan sözcük "komplo" oldu.

Dayanamayıp sözlüğe göz attım. Komplo (Fransızca "complot") sözcüğünün çevirisi şöyle: "Bir kimse ya da kurumun yaşamına ve güvenliğine zarar vermek amacı ile birden çok kişi arasında gizlice tasarlanmış dalavere (düzen, dolap)."

(Bizim Türkçe sözlükte de açıklama aşağı yukarı böyle. Fakat nedense, "düzen, dolap, dalavere" sözcükleri yerine "tasar" ve "karar" yeğlenmiş.)

Her ne ise... Her iki açıklamada da dikkatimi çeken, komplonun birden çok kişi arasında, topluca tasarlanmış oluşunun altının çizilmesi...

Kavramın bu belirlenimi, yaşanılan olaya tam tamına uyuyor...

Muhalefet liderine karşı düzenlenen komplonun hedefi acaba onun kişisel yaşamı ve güvenliği mi, yoksa temsil ettiği misyon mudur?

Komplonun ardında tek bir kişi mi, kişiler mi bulunmakta?

Her iki sorunun da ilk bölümlerine olumlu yanıt vermek mümkün değil.

Her şeyden önce zamanlama, amacın ve hedefin kişisel değil çok daha geniş kapsamlı olduğunu, komplonun ardında da

(kavramın içeriğine de uygun olarak) kişi değil kişilerin bulunduğunu gösteriyor...

Bu kişiler kimler olabilir?

Söz konusu komplonun tam da AKP Anayasası'nın halkoyuna sunulma süreci işlemekte iken patlamış olması, bir işaret fişeği gibi, zamanlamanın hangi hedefe yönelmiş olduğunu göz önüne seriyor.

Fakat sadece bu kadar da değil...

CHP liderinin kısa süre önce "kutlu doğum haftası" diye adlandırılan etkinliklere katılarak "sağcı" çevrelerce de pek beğenilen bir konuşma yapmış olmasının, komplo bağlamında da altının önemle çizilmesi gerekir...

Beğenelim beğenmeyelim, bu katılımın ve konuşmanın kimlerin kulağına kar suyu kaçırmış olduğu, kimlerin keyfini ve uykusunu kaçırmış olabileceği yeterince açık değil mi?

Öyleyse komplonun arkasındaki "birden fazla kişi" kimler olabilir?

Topluca tasarlanan dalaverenin, çevrilen ahlâksızca dolabın aktörlerinin kimlikleri yeterine göz önünde değil mi?

Konuyla ilgili olarak katıldığım bir TV programında, bütün bu komploların, ahlâksızca dalaverelerin, telefon ve ortam dinlemelerinin, özel yaşam dokunulmazlığı ve gizliliği diye bir şeyin tümüyle ortadan kalkmış olmasının neden bu Adalet ve Kalkınma Partisi adını taşıyan, bununla da yetinmeyerek kendisine AK Parti denilmesini ısrarla isteyen siyasal iktidar zamanında üst üste geldiğini sordum.

Şimdi başbakan ve partisi, bu soru için de benden, yirmi milyar tazminat daha isteyebilir.

Türkiye çok korkunç bir yerde, ürkütücü bir çözülüş sürecinde sürükleniyor.

Böylesi hiçbir zaman yaşanmadı.

Alçaklığın, şeytani komplonun önyüzündeki görüntüleri

didiklemek düzeysizliğine hiçbir biçimde düşmeksizin; kişisel yaşama ahlâksızca saldırının ortağı olmaya hiçbir nedenle tenezzül etmeksizin; yapılması gereken, muhalefet liderine yönelik saldırının arka planındaki hain ve sinsi hedefi görüp göstermektir.

15 Mayıs 2010

Tuğamiral Turgay Erdağ'dan Mektup

Balyoz Davası duruşmalarında yurtsever subayların savunmaları birbiri ardına balyoz gibi inmekteyken, söz konusu davanın tutuklu sanıklarından tuğamiral Saym Turgay Erdağ'dan, 18.08.2011 tarihli bir mektup aldım.

Bu mektubu, yaşamakta olduğumuz şu utanç verici, yüz kızartıcı, fakat biz yurtseverler için de onur verici, öfke bileyici, cesaret ve güç biriktirici günlerin tarihine bir dipnot olarak okurlarımla paylaşmak istedim...

Sayın Erdağ'a ve aynı yazgıyı paylaşmakta oldukları meslektaşlarına, içten sevgi, saygı ve dayanışma duygularımla...

"Sayın Behramoğlu,

Silivri'ye, ülkemizin yüzkarası davalarından birini, Balyoz Davası'nı izlemeye hoş geldiniz. Sizin manevi varlığınızın hukukun, adaletin, insan ve yurt sevgisinin yanında olduğunu zaten biliyordum ama duruşma salonunda da var oluşunuz hem bana hem de yargılanan diğer arkadaşlarıma güç verdi, sağ olun.

Size yargılandığımız konuyu da mahkeme sürecini de uzun uzun anlatmak istemiyorum. Savunmamda da olayın kısaca bir özeti var, bugün savunmalarını yapacaklar da kendi yönlerinden bu dava sürecini yargılayacaklardır.

Şubat 2010 tarihinden bugüne kadar organize bir suç örgütü tarafından yaratılmış sahte dijital verilere emniyet, savcılık ve yargıçlar tarafından destek verilerek, cezalandırma ve sonuç almaya yönelik tutuklamalarla sürdürülen ucu açık bir dava bu. Ucu açık diyorum,

çünkü sahte olduğu mahkeme salonunda yüzlerce somut olgu ile kanıtlanmış dijital verilere savcılar ve yargıçlar itibar etmeye devam etmektedir. Aynı tür sahte dijital veriler gelecekte de yaratıldığında itibar etmeye devam edeceklerinin işaretidir bu. Bu nedenle günlük askeri ve politik ihtiyaçlara göre senaristlerin yaratacakları hayallerin arasına serpiştirilecek yeni isimlerin de şimdiden tutuklanacaklarını söylemek yanlış olmayacaktır.

Balyoz davasının hukuki bir dava olmadığını, Türk Silahlı Kuvvetleri'ni yeniden yapılandırmak ve istenmeyen subayların ordudan tasfiyesi amacıyla yürütüldüğünü, ulusal çıkarlarımızın elimizden alınması hedefinin bulunduğunu hem ulusal hem de uluslararası kamuoyu anladı, basında yer aldı. Bütün bunları inanıyorum ki bizi yargılayanlar da biliyorlar. Neden bu dava hâlâ sürüyor, onu da siz biliyorsunuzdur.

Herkes biliyor ki gerçeğin bir özelliği var, herhangi bir zamanda, herhangi bir şekilde ama mutlaka ortaya çıkıyor. Bu yalanı üretenler ve yalana destek olanlar yaptıklarının üzerini örtmek için her seferinde daha büyük yalan söylemek zorunda kalıyorlar. Ama tarih onların yalancı olduğunu artık kayıt etti, ne yapsalar nafile. Tek isteğim dürüst, insaflı ve nerede bir acı ve haksızlık görse yüreği titreyen güzel insanlarımızın bize yapılan bu kaksızlıklar ve kimlerin yaptığı konusunda bilgilendirilmelerdir. İnanıyorum ki doğru bilgiler verildiğinde halkımız bu sahtekârlığa ve zulme dur diyecektir.

Balyoz Davası ile:

Benden; yaşamımı çaldılar, sevgili eşimi, on bir yaşındaki oğlumu, ailemi, anne ve babamı çaldılar. Kardeşlerimi, dostlarımı, bütün insanları çaldılar. Ülkemi, umudumu, hukuka güvenimi çaldılar.

Karımdan; kocasını çaldılar, kocasının sevgisini, huzurunu, geleceğini, ailesini, devletine olan güvenini çaldılar.

Oğlumdan; babasını çaldılar, ailesini, yanağına konan öpücükleri, okuldaki başarısını, geleceğini, ülkesine olan güvenini çaldılar.

Annemle babamdan; oğlunu çaldılar, evladıyla duydukları gururu, ellerinin öpülmesini, ömürlerinin sonunda hak ettikleri huzuru çaldılar.

Kardeşlerimden; kardeşini çaldılar, kardeşçe yaşama haklarını, gülümsemelerini, güvenlerini çaldılar.

Çaldılar; toprağı, çiçekleri, mevsimleri, kocaman gökyüzünü, pamuk pamuk bulutları, masmavi denizleri, bembeyaz gemileri, umudu, hoşgörüyü, insan sevgisini, barışı, dostluk ve kardeşliği.

Hepimizden; GELECEĞİMİZİ ÇALDILAR...

Size en içten dileklerimle sevgi ve saygılar sunuyor, esenlikler diliyorum."

Tuğamiral Turgay Erdağ'ın herhangi bir yorum ya da açıklamaya gerek bırakmayacak bir zihinsel berraklık, bilinçsel sağlamlık ve en insanca bir duygululukla yazılmış mektubu böyle...

Yaşamakta olduğumuz dönem, Cumhuriyet Tarihimizde bir kez daha, karanlıkla aydınlığın, adalet duygusuyla zalimliğin, insan olma onur ve haysiyetiyle onursuzluk ve hukuksuzluğun kıyasıya çarpıştığı günlerdir...

Elinde adaletin kılıcını ve terazisini tutuyormuş gibi görünmeye çalışsa da zalimliğin maşası olduğunu gizleyemeyen bir hukuksuzluğun sürgit devam ettiği, başarı kazandığı insanlık tarihinde hiçbir zaman görülmemiştir.

Bu bizde de, bütün dünyada da dün olduğu gibi bugün de, yarın da böyle olacak...

Yeter ki birbiri ardına balyoz gibi inen savunmalarda gördüğümüz, sayın Erdağ'ın yukarıdaki mektubunda satır satır okuduğumuz dik duruşumuzu; zihinsel berraklık, bilinçsel sağlamlık ve insanca duygululuğumuzu hiçbir zaman, hiçbir koşulda yitirmeyelim...

27 Ağustos 2011

II. BÖLÜM

DİNCİ POLİS DEVLETİNE DOĞRU

HALK OZANI GİBİ

Behramoğlu ver haberi
Çıkmış düzenin çivisi
Senin taka su alıyor
Yüzer kötünün gemisi

Ören yeri viran olmuş
Gerçek dünya yalan olmuş
Gelip mülke sultan olmuş
Dünkü çulsuzun birisi

Sen giderken dinlenmeye
Esrik olup eğlenmeye
Koşup gelir oy vermeye
Hem ölüsü hem dirisi

Para ne tatlıymış meğer
Kuyumcular,hastaneler
Birlikte köşeyi döner
Kendi, yedi sülalesi

İşçiden, gençten, aydından
Haber soracak olursan
Yarısı sus pus korkudan
Hapishanede yarısı

Ülke haraç mezat gitmiş
Söylenecek her söz bitmiş
Bir ömrü boşa tüketmiş
Akıllısı ve delisi

Umut, sevinç rafa kalkmış
Tehdit, şantaj şaha kalkmış
Yurdu her yandan kuşatmış
Sömürgeciler sürüsü

Eğer birlik olamazsan
Tek bir yumruk olamazsan
Hesabını soramazsan
Kötü bu işin gerisi

Dinci Polis Devletine Doğru

Fransa'da yaşayan İranlı çizer Marjane Satrapi ile Fransız meslektaşı Vincent Parannaud'nun ortak ürünü "Persepolis"i görmüş olmalısınız.

Bu bir çizgi film.

Fakat yarattığı duygu öylesine gerçek ki bir süre sonra kendinizi filmin kahramanlarından biri gibi görmeye başlıyorsunuz.

Böyle hissetmenizin bir nedeni daha var: .

Filmde anlatılan "İslam devrimi" öncesi ve bu "devrim"in süreçlerindeki İran'la günümüz Türkiyesi arasındaki çarpıcı benzerlikler...

Bunlardan birkaç tanesini sıralayalım:

Orada da bizdeki gibi "sol" yaklaşan tehlikenin farkında değil.

Kendini şah karşıtlığına, proletarya devrimi sloganlarına kaptırmış, gerisini umursamıyor.

Orada da bizdeki gibi iflah olmaz iyimserler var.

Bu iyimserler, dinciler iktidarı ele geçirip cinayetler işlemeye başladığında bile her şeyin düzeleceğine inanmayı sürdürmekteler.

Orada da bizdeki gibi, önce yavaştan, giderek hızlanan bir süreçte, gündelik yaşam dinselleşiyor.

Ve bizdeki gibi, kadınların kapanmasıyla başlıyor bu değişim.

Fakat haksızlık etmiş olmamak için ya da filmin yaratıcıları atlamış olduğundan, bizde hem de sürüsüne bereket bir şeyi İran'ı anlatan filmde göremediğimi söylemeliyim:

Kaypak, oportünist, omurgasız "aydın" tipleri...

"Persepolis"te bunlar yok.

İranlı devrimci aydın değişmiyor.

İnançlarından ödün vermiyor.

Hatasının, öngörüsüzlüğünün cezasını idam edilerek çekerken de devrimci inançlarına bağlı kalıyor.

Köktendincinin kuyruğuna takılmıyor. Ona yaltaklanmıyor. Onun uşaklığını, dalkavukluğunu yapmıyor.

Bence bu olgu, bizim ülkemiz için ne kadar iç karartıcıysa, İran için o ölçüde umut vericidir.

Hatasını anlayan İranlı devrimci aydın, gerici, dinci despotluğu eninde sonunda yıkmayı başaracaktır...

Yine çizgi filmden esinlenerek, İran'da köktendinciliğin örgütlenmesiyle bizdeki örgütlenme arasındaki bir benzerliğin altını çizelim.

Filmdeki "cam silicisi", bir başka deyişle "hizmetçi", yeni düzenin polisi olarak eski düzendeki efendinin karşısına çıkıyor.

Bir anda onun efendisi konumuna yükseliyor.

Bu dönüşümün "bir anda" olamayacağı, sessiz ve derinden bir ön çalışmanın ürünü olduğu çok açık...

Günümüz Türkiyesi'nde de bu türden çevrelerin, her alanda, nasıl bir örgütlenme etkinliği içinde oldukları gözler önünde...

Gözle görülenlerin yanında bir de görülemeyenler, sessiz ve derinden çalışmalar var.

Tarikatlar, tekkeler, dinci belediyelerin kanatları altında palazlanıp örgütlenen çıkar çevreleri, bunlardan akla ilk gelebilecek olanlar...

Durumu uygun gördüklerinde bu gruplardan her birinin ve tek tek her kişinin, önceden (şimdiden) belirlenmiş görevlerini üstlenmeye hazırlıklı olduklarından kuşku duymamak gerek...

Bununla birlikte, ülkemizde İran'dakiyle benzeşmeyen bir başka durum daha söz konusu.

Daha mı iyi, daha mı kötü siz karar verin...

Bizde dincilik herhangi bir "devrim"e gerek kalmadan, "demokrasi" içinde mevziler kazandı...

İktidar olmayı bile başardı...

Ayrıca dinci milisler kurmaya gerek kalmaksızın eldeki devlet güçlerini milisleştirmeye yöneldi...

2007'nin ve bu yılın 1 Mayıs'larındaki polis şiddeti, acımasızlığı, kıyıcılığı başka nasıl açıklanır?

Mardin'deki, Trabzon'daki cinayetleri, Hrant Dink'in katledilmesini, Danıştay saldırısını ve cinayetini, *Cumhuriyet*'e saldırıları bir de bu açıdan irdelemek acaba nasıl olur?

Paksüt çiftinin ortaya çıkardığı, mızrağın çuvala sığdırılamayacağı kadar ortadaki "telekulak" olayı, AKP'yi kapatma davasıyla birlikte düşünüldüğünde, polisin "taraf"sızlığını yitirmiş olmasından başka neyin kanıtı olabilir?

Toplum "Ergenekon" masallarıyla uyuşturulup uyutulmaktayken dinci polis devletinin kolları Danıştay'ından Yargıtay'ına, oradan Anayasa Mahkemesi'ne, tüm yüksek yargıyı kıskaca almaya, boğup yok etmeye yöneldi...

Sıra kuşkusuz orduya da gelecektir...

O zaman işbirlikçi aydın tayfasının ve dışarıdaki destekçilerinin istedikleri demokrasi gerçekleşecek ve dinci polis devleti ülkeye zaten tümüyle egemen olacağından, sonuçta burada ve orada yapılanlar (ve yapılacaklar) arasında fark bulunmasa da, İran İslam Devrimi modeline gerek kalmayacaktır...

17 Mayıs 2008

Niteliksiz Toplum

Okuma planlarım içinde hep olmasına karşın Avusturyalı yazar Robert Musil'in "Niteliksiz Adam"ını henüz okumuş değilim.

Üstelik şimdi dilimizde Ahmet Cemal'in çevirisi var.

Henüz okumuş olmasam da yazımın başlığını esinleyen kuşkusuz bu kitaptır.

1880-1942 yıllarında yaşamış yazarın bu romanı, modernist edebiyatın günümüzde de değerini koruyan öncü yapıtları arasında sayılıyor.

Bir çağ dönüşümü ve geçiş dönemi yapıtı olarak tanımlanan kitabın olay örgüsü, 19. yüzyılın sonuyla 20. yüzyılın başında çöküş sürecine girmiş olan Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nu simgeleyen bir ülkede kurgulanıyor...

Yazar, romanın kahramanı "niteliksiz adam"ın kişiliğinde, kabuk değiştirmekte olan bir toplumdaki toplumsal ve bireysel çelişki ve çalkantıları gösteriyor.

"Niteliksiz adam" ne büsbütün eskiye, ne de tümüyle yeniye aittir.

Niteliksizliği, bu çelişik durumun sonucudur...

Toplumların geçiş dönemleri ve bu dönemlerin ürünü olan kişilikler, dünya edebiyatının başlıca sorunsallarından biridir.

Puşkin'den Çehov'a, 19. yüzyıl Rus edebiyatının denebilir ki tümü bu bağlamda ele alınabilir.

Bizim 19. yüzyıl sonlarıyla 20. yüzyılın ilk on yıllarının ürünü olan edebiyat yapıtları için de büyük ölçüde böyledir bu.

Çelişkiler, karşıtlıklar böyle dönemlerde daha çok keskinleşip belirginleştiğinden, geçiş dönemlerinin durağan dönemlere göre edebiyat bakımından daha verimli ortamlar oluşturdukları söylenebilir.

Gerçi zamanın kendisi de eninde sonunda geçmekte olan süreçlerin toplamı olduğuna göre, bütün dönemler az çok geçiş dönemleridir...

Fakat yine de çelişkilerin, zıtlıkların, karşıtlıkların son sınırlarında keskinleştiği, yüceliklerin ve alçaklıkların aynı zaman diliminde her zamankinden daha çok ve daha belirgin olarak bir arada bulunduğu, toplumların kopacakmış gibi gerildiği

dönemler kuşkusuz ki vardır.

Günümüz Türkiyesi'nin geçmekte (ya da durmakta!) olduğu süreç, bence budur.

Gerilimler toplumsal dönüşümlerle sonuçlandığında yeni bir dönem başlar...

Yenileniş, yeninin kuruluş dönemidir bu.

Gergin bir hava sonrasında patlayan sağanak rahat bir nefes almanın önündeki engelleri nasıl bir anda kaldırarak doğayı ferahlatırsa, gerilimlerin ve çatışkıların dönüşümlerle sonuçlanması da toplumları ferahlatır.

Fakat kimi kez, her toplumun özelinde irdelenmesi gereken çeşitli etkenlerle, koşullar nesnel olarak olgunlaşmış olsa bile, toplumsal dönüşümlerin gerçekleşemediği olur.

O zaman, son sınırlarında yaşanmakta olan bu gerilimler, çatışkılar ve çelişkiler, bir yenilenme sürecine geçilemediği için, toplumu ve o toplumun tek tek bütün bireylerini yozlaştırır, laçkalaştırır, kimliksizleştirir, kişiliksizleştirir, niteliksizleştirir...

İnanç, heves, umut, yaşama sevinci, yücelik duygusu, insan sevgisi, adalet güvencesi, dostluk, arkadaşlık, özveri, özgüven, özsaygı, insan olmaya ilişkin erdemlerin tümü, tükenir, yitip gider...

Bu durumda da, sayıları gittikçe artan niteliksiz insanların oluşturduğu böyle bir toplum, niteliksiz bir topluma dönüşmüş demektir...

Öyle sanıyorum ki, "Niteliksiz Adam" tipini yaratan yazarın bile öngörmemiş olabileceği bir sonuçtur bu...

Günümüz Türkiyesi'ne bu anlamda ve bu ölçüde "niteliksiz toplum" denebilir mi?

Onu şimdilik, hızla nitelik yitimine uğrayan bir toplum diye tanımlamak, belki daha doğru...

Bu nitelik yitimine ve yıkımına karşı direnç gösteren, boyun eğmeyen, teslim olmayan, kimliklerini ve onurlarını korumayı

sürdüren kişiler, kurumlar, çevreler hâlâ var ve küçümsenemeyecek bir güce, sayıya ve niteliklere sahipler...

Fakat toplumu tepeden tırnağa, evet, özellikle de tepeden tırnağa kuşatan yozluk, kirlilik, kabalık, çirkinlik, bozulma, çürüme, yalan, riyakârlık, sahtecilik ve sonuçtaki niteliksizleşme bir yerde durdurulup sona erdirilemezse, ülkemizin bütünüyle ve geri dönüşü olanaksız biçimde "niteliksiz bir toplum"a dönüşmesi kaçınılmaz görünüyor.

13 Haziran 2009

YARSAV Korkusu

"YARSAV", Yargıçlar ve Savcılar Birliği'nin kısaltılmış adı.

Bildiğim kadarıyla ülkemizde yargıç ve savcıların ilk ve tek meslek birliği.

Kuruluşunu, 2004'te çıkarılan Dernekler Yasası kapsamında, bu alandaki birçok kıstlamanın kaldırılmasına borçlu.

Bu yasanın çıkarılmasından iki yıl sonra, 2006'da, Avrupa Birliği'ne uyum sağlama zorunluluğu ile Adalet Bakanlığı'nca yargıç ve savcıları bir meslek örgütünde toplamak için bir çalışma başlatılıyor ve bir de taslak hazırlanıyor.

Fakat, bakanlığın güdümünde oluşturulması öngörülen bu örgüt tasarımı, düşünsel öncülüğünü Sabih Kanadoğlu'nun yaptığı bağımsız bir girişimle suya düşürülerek yargıç ve savcıların bağımsız birliği YARSAV kuruluyor...

AKP başta olmak üzere demokrasi karşıtlarının Sabih Kandoğlu'na diş bilemelerinin nedenlerinden biri de bu olsa gerek...

501 yargıç ve savcı tarafından kurulan, günümüzde (birkaç ay önceki verilerle) 1250 üyeye sahip YARSAV, kuruluşundan bu yana demokrasi karşıtlarının azgın saldırılarının hedefi oldu.

Bu saldırıların, birkaç gün önce YARSAV başkanı Ömer Faruk Eminağaoğlu'na yönelik ölüm tehdidi ile tırmandırıldığına tanık oluyoruz.

Değerli yazar Mustafa Mutlu 2 Ağustos tarihli Vatan'daki yazısında "Bin Kişilik Bir Dernekten Neden Bu kadar Korkuyorlar?" diye soruyordu.

Soru haklı.

YARSAV şu anda ülkedeki 11 bin yargıç ve savcının yaklaşık onda birini temsil eder görünümde.

Ama sorun kuşkusuz ki bu değil.

YARSAV doğruları dile getiriyor ve bunu gözüpeklikle, ödün vermeksizin yapıyor.

Birlik Başkanı Ömer Faruk Eminağaoğlu'nun demeçleri, TV oturumlarındaki konuşmaları, hukuk ve demokrasi düşmanlarının tepesine adaletin elindeki kılıç gibi iniyor.

Düşmanlığın, ölüm tehditlerinin, YARSAV'dan duyulan ölümcül korkunun nedeni bu.

Nitekim değerli dostum, ilkeli ve namuslu gazeteci Mustafa Mutlu kendi sorusunu yanıtlarken, YARSAV'ın birilerini böylesine korkutmasının nedenini, az sayıda üyeyle böylesine etkili olabilen bir kuruluşun, ülkedeki yargıç ve savcıların çoğunluğunun desteğini alması durumunda ulaşabileceği etki gücünün bu "birileri" üzerinde şimdiden yarattığı panikle açıklıyor...

Benim sayın Eminağaoğlu'nun demeçlerinde ve TV programlarında söylediklerinde dikkatimi özellikle çeken, bu değerli hukukçunun, gözüpeklik ve kararlılıkla konuşurken, soğukkanlılığından ve mesleğinin gerektirdiği düşünce ve kavram tutarlılığından bir an bile ödün vermemesi...

AKP hükümetinin yargıç ve savcılara yönelik sindirme girişimlerini "hukuk vahşeti" olarak nitelerken, "bu anlayışa göre erkler ayrılığının varlığı bile darbe ortamı demektir" saptamasıyla, bugünkü siyasal erkin demokrasi görünümü ardındaki

demokrasi düşmanlığını kavramsal bir üst düzeyde gözler önüne seriyor.

AKP, (bir başka seçimle her an değişebilecek ve günün birinde de umarım ve dilerim ki sıfırlanacak) bugünkü Meclis çoğunluğunu biricik yasal demokratik güç olarak görüp göstermeye çalışırken, yaptığı aslında, demokrasiyi değil faşizmi, meclis çoğunluğu diktasını kabul ettirme çabasıdır...

Böyle bir demokrasi safsatası, hiç kuşkusuz, kendi dışında herhangi bir erk tanımayacak; yürütmeyi ve yasamayı buyruğu altına almak isteyecek, bu anlamda da diktaya karşı erkler ayrılığını savunanları inanılmaz bir yüzsüzlük ve çarpıtma örneği vererek "darbeci"likle suçlayacaktır...

Günümüz iktidar sahipleri bu türden yüzsüzlük ve çarpıtmaları, kavram kargaşası ve kirliliği yaratma çabalarını, çeşitli vesilelerle, hemen her gün sergilemekteler...

Bu ülkede demokrasi kavramının bu kadar çirkefe batırıldığı, bu ölçüde ayağa düşürüldüğü (belki 27 Mayıs 1960 öncesindeki kısa bir dönem dışında) hiç görülmedi...

YARSAV bu kirliliği, yalanı, dermokrasi maskeli demokrasi düşmanlığını gözler önüne seriyor.

İnternete girdiğinizde "yandaş medya"nın YARSAV'a, başkanına, bu tehlikelerle dolu, aynı ölçüde de onurlu hukuk savaşımında yer alan ne kadar namuslu hukukçu varsa hepsine nasıl gözü dönmüşçesine saldırdığını topluca göreceksiniz...

Fakat bu yandaş kalemlerin hiçbirinden, sözümona demokratlardan, YARSAV'ı ve başkanını savunan, haklarını teslim eden tek satır okuyamazsınız.

Bu gibilere söyleyecek sözümüz olamaz. Onlar için yapabileceğimiz şey, yeri geldikçe utanmazlıklarını teşhir etmektir.

Fakat benim asıl sözüm, henüz YARSAV üyesi olmamış yargıçlarımıza ve savcılarımızadır.

Lütfen ve gecikmeksizin örgütünüze sahip çıkın.

YARSAV'a ve günümüzdeki cesur yöneticilerine sahip çık-

mak, mesleğinizin onuruna ve ülkemizin geleceğine sahip çıkmakla eşanlamlıdır.

19 Eylül 2009

Arınç'a Suikastin Perde Arkası...

Büyük devlet adamı, gelmiş geçmiş TBMM başkanlarının (belki bir tek Mustafa Kemal dışında, o da belki!) hiç kuşkusuz en önemli ve etkileyicisi, büyük hukukçu ve şu anda da lütfedip kabul buyurduğu başbakan yardımcılığı makamının sahibi sayın Bülent Arınç'a bir suikast düzenlenmiş olabileceğine ilişkin haberleri duyduğumdan beri tedirginlik içindeyim...

O andan itibaren de gözlerim TV ekranına yapışmışçasına şu kanal senin bu kanal benim haber kanallarını zaplıyor; bir yandan bu müessif olayın perde arkasını keşfetmeye çalışırken bir yandan da sayısız kamera önünde verdiği demeçler milyonlarca kez tekrar edilen bu büyük ve bilge insanın yüz ifadelerinden, mimiklerinden hissiyatının derinliklerine inmeye çalışıyorum...

Fakat ne mümkün!..

Çocukların okuduğu vatan şiirlerinin bile hüngür hüngür ağlattığı bu duygu insanı, hayatının söz konusu olduğu böylesine menfur bir olay karşısında taşlamış bir metanet anıtı gibi duruyor.

Bu özgüven tablosu karşısında bizlerin ağlayası geliyor...

Bülent Arınç'tan ne istediler?

Onu kim, kimler, neden öldürtmek istemiş olabilir?

Bu soru zihnimi kurcalıyor ve bir yanıt bulabilmek amacıyla aklımın bütün kapılarını zorluyorum...

Çatırdayan kapıların aralıklarından ne fikirler fışkırmıyor ki!

En başta Ergenekon!

Silivri'de yaşam boyu tutukluluğa mahkûm olarak bu alanda "Guinness Rekorlar Kitabı"na girmeye aday Ergenekoncuların elleri herhalde armut toplamıyor.

Mutlaka bir şeyler çevirmek isteyeceklerdir...

Fakat Arınç'tan ne istemiş olabilirler?

İşte bunu anlamıyorum...

Derken PKK işe karışıyor...

Hem zaten Ergenekon ve PKK'nın işbirliği içinde olduğu saptanmadı mı!

Sonra başka kuşkular sökün etmeye başlıyor...

Ya bu suikast Arınç'ın kendi örgütü içinde bir hesaplaşmayla ilgiliyse?

Fakat iyi saatte olsunlarla başım derde girer korkusuyla bu münasebetsiz kuşkuları defediyorum...

Bir yandan da suikast iddiasıyla ilgili olarak (yakalandıktan hemen sonra serbest bırakılmışlarsa da) sözü edilen iki subay meselesi zihnimi kurcalıyor.

Bunlardan birinin ABD'de istihbarat konusunda eğitim aldığı söyleniyor!

Yazıklar olsun!

Demek her şeyi öğrenmiş ama, üstünde Arınç'm konutunun adının yazılı olduğu bir kâğıt parçasını kendisini yakalayan polise aldırdığı bir şişe su marifetiyle yutup yok etmeyi başaramamış!

Ne kadar yazık! Ne ayıp!

Şimdi başta Ergenekon savcıları olmak üzere savcılarımız, Adli Tıp Kurumu uzmanları, elyazısı mütehassısları, devletimizin en üst tepesinde bulunan sivil ve askeri yöneticiler, bu kâğıdın herhangi bir kâğıt parçası mı yoksa resmi bir evrak mı olduğu konusunda mesai harcayacaklar.

İmza bulunmadığına göre yaş mı kuru mu tartışması olmayacak ama, bu kez yazı mı tura mı tartışmaları alevlenecek...

Bu arada Tekel işçileri soğuktan kıkırdayacak, elektrik ve doğalgaz zamları birbirini izleyecek, Deniz Feneri soyguncuları ellerini kollarını sallayarak gezmektelerken lösemili çocukların imdadına koşan derneğin başkanı gözaltına alınacak; işsizlik, yoksulluk, adaletsizlik yaraları kanamaya devam edecek...

Ülke parça parça, dilim dilim bölünecek, satılacak, yok olacak...

Fakat asıl konudan uzaklaşmayalım!

Büyük devlet adamı, büyük hukukçu, eşsiz ve hassas insan Bülent Arınç'a suikast iddiasından bahsediyoruz!

Cıvıklığa, mizaha mahal yok!

Başbakanın da belirtmiş olduğu gibi bu vahim bir olaydır.

Sorumluları kimse ortaya çıkarılmalıdır.

Taraf gazetesini okumadığım ve okumayı da canım hiç istemediği için kendimi karanlıklar içinde hissediyorum...

Orada mutlaka bu menfur suikast iddiasının perde arkası, hatta bu iş kotarılmadan daha önce aydınlatılmış olmalıdır...

İnadımdan vazgeçmeli, bu değerli basın organımızı günü gününe izlemeliyim.

Vakit, *Zaman* gibi gazetelere göz atmalı, *Radikal* okumayı da ihmal etmemeliyim...

Ben boşuna akıl yürütüyor, zaten ipin ucunu tamamen kaçırmak üzere olan aklımla böylesine bir olayın perde arkasını çözümlemeye çalışıyorum...

Tecrübe Konuşuyor'un yönetici ve konuk aktörleri ve aktrisleri onu aydınlatmışlardır bile...

Benim aklıma ise saçma sapan şeyler geliyor...

Sakın bütün bu deli saçmasının ve cadı fırtınasının arkasında şöyle bir senaryo olmasın:

Orduyu öylesine kışkırtıp köşeye sıkıştıralım ki, birileri bir delilik yapsın.

Biz de bunu fırsat bilerek, AB ve ABD'nin de sempati ve desteğiyle asker, sivil, ne kadar yurtsever varsa, darbecidir diyerek topunun kökünü kazıyacak olan asıl tırpanı atalım...

Arınç'a suikast komedisi de bu senaryonun basamaklarından biri olmasın?

Ne dersiniz?

26 Aralık 2009

Sivil Darbeden Sivil Diktaya

Bu sütunda 4 Kasım 2003'te yayımlanan yazımın başlığını oluşturan "Sivil Darbe" kavramının bu kadar yaygınlaşacağını tahmin edemezdim.

Fakat günümüzde bu kavramın da artık geride kaldığı; büyük ölçüde gerçekleşen sivil darbenin asıl ve doğal hedefine, sivil bir diktaya yöneldiği görülebiliyor.

Bu nedenle de bundan böyle tartışılması gereken, sivil darbeden çok, gözle görülür elle tutulurcasına somutlaşan sivil dikta yönelişi olmalı.

Nitekim tartışma ve irdelemelerin bu konuda yoğunlaşmakta olduğu görülüyor...

Sivil diktaya doğru yürüyüşlerinde başbakan Erdoğan ve büyük ölçüde buyruğundaki kadronun hiçbir şeyden çekinmediği, hedefe ilerleyişte her şeyin göze alınmış olduğu açık seçik ortada.

Aslında bu gidişle yakın bir gelecekte çekinilecek herhangi bir şeyin kalmayacağı da rahatlıkla söylenebilir.

Ordu engeli aşılmak üzere.

Şimdiye kadar ordunun tekelinde bulunan bir olanağın, ağır silah ithal etme yetkisinin ordu dışı güvenlik güçlerine de sağlanması, bu alanda atılabilecek en kesin ve köktenci adımdı.

Ordunun itiraz ve çekincelerine karşın AKP'nin bu adımı atmada da kararlı davranması şaşırtıcı olmayacak...

Suikast iddiası, kozmik oda aranması, yargıç izlenmesi, zarf içinde mermi gönderilmesi şamata ve yaygaralarının yarattığı göz gözü görmez ortamda, polise bu olanağı sağlayan yasa düzenlemesinin meclisteki AKP çoğunluğunun oylarıyla yasalaşması belki de gün meselesidir.

Polisin orduyla eşitlenmesi, kimilerince, ordunun güç ve prestijinin sınırlanıp dengelenmesi olarak, demokrasiye doğru gidişte önemli bir aşama sayılıyor.

Acaba öyle mi?

Yoksa ülkemizin koşullarında bunun tam tersi mi?

Ben, polisin böyle bir olanağa sahip olmasının, demokrasiye gidişte bir aşama değil, sivil diktanın yerleşmesinde en keskin dönemecin aşılması olacağını düşünenlerdenim.

Bugün içeride ve dışarıda muazzam bir ekonomik güce ve görüldüğü kadarıyla da ABD ve AB'nin siyasal desteğine sahip Adalet ve Kalkınma Partisi'nin sivil diktaya doğru gidişi nasıl engellenecek?

Onu hangi güç, nasıl durduracak?

Cumhuriyetin temel değerlerinin yıkımı nereye kadar sürecek?

Bu sorulara yanıt arayan milyonlarca insanın bulunduğu sır değil.

Nisan 2007'de "Sivil Darbeden Sivil İtaatsizliğe" başlıklı bir yazım yayımlanmıştı...

Orada da yazdığım gibi sivil darbeye gidişi durduracak güç, eninde sonunda yine de halkın gücüdür.

Emekçilerin direnişlerine gösterdikleri düşmanca tavır, iktidardaki partinin kimliğini açık seçik gözler önüne seriyor.

Demokratik açılım fiyaskosu da bu siyasal partinin niteliğini ve asıl niyetini açığa çıkaran göstergelerden bir başkasıdır.

Bu durumda bu dizginsiz ve denetimsiz gücü dizginleyip denetleme görevi, zaten olması gerektiği gibi, başta CHP olmak üzere parlamentodaki ve parlamento dışı siyasal muhalefetin omuzlarındadır.

CHP bu alanda öncülüğü gecikmeksizin üstlenmek, sadece söylemleriyle değil eylemleriyle de gerçekleştirmek zorunda ve sorumluluğundadır.

AKP'yi durdurmanın, geriletmenin ve yenilgiye uğratmanın en güvenilir yolu, hiç kuşkusuz, halk insanının, neredeyse bütün bir toplumun içine hapsedildiği umutsuzluk çemberinin kırılmasıdır.

Giderek düşüşe geçen, yüzde on barajı sayesinde elde ettiği parlamento çoğunluğunu bugün yapılacak bir seçimde elde edemeyeceği anlaşılan, söylemlerindeki şiddet dozunu zaten bunun paniği ile ölçü dışı artırdığı görülen bu siyasi iktidarın ebedi olmadığı ve olamayacağı büyük halk kitlelelerine inandırıcı biçimde anlatılmalı, eylemlerle de somut olarak gösterilmelidir...

Sivil darbe sivil diktaya hiçbir zaman bu kadar çok yaklaşmamıştı.

Bu yazıya başlarken, polise ağır silah ithal etme yetkisi sağlayacak yasa tasarısının son durumuna ilişkin bilgi almak üzere bizim haber merkezini aramayı düşündüğümde, bir süre durakladım.

Konuşmalarımız dinlenecek ve kim bilir ne zaman nasıl bir biçime sokularak karşımıza çıkarılabilecekti...

Türkiye hiçbir zaman böyle bir ülke olmamıştı.

Bunun bir adım ötesi, ya da zaten –üstü şimdilik azıcık örtülü de olsa– şimdiki durumu, adının önüne konulacak sıfat ne olursa olsun, dikta rejimidir.

9 Ocak 2010

Silivri İzlenimleri

31 Mayıs Pazartesi günü Yıldız Kenter'le gazetede buluşup Mustafa Balbay'ı, Tuncay Özkan'ı görmek için Silivri'ye gittik.

Gözlerim Doğu'yu da (Perinçek) aradı, fakat yoktu.

Silivri'de görülen davadan hiçbir şey anlamadığımı söyleyebilirim.

Ya da gördüğüm şey hiçbir şeye benzemiyor.

Biz salona girdiğimizde tutuklu sanıklardan Kemal Aydın'ın "çapraz sorgu"su yapılıyordu.

Çapraz sorgu ne demek? Bu da Silivri hukukunun hukuk literatürüne bir katkısı mı?

Uzakta olduğumuz için, soru yönelten kişinin kim olduğunu anlayamıyoruz.

Bu bir insan mı, yoksa robot mudur?

Heyecansız, tekdüze bir sesle sorular yöneltiyor.

Duyduğumuz ses, düğmesine basılan bir ses kayıt aygıtından da gelebilir.

Deneyimli CUMOK'lu arkadaşımız bunun savcılardan biri olduğunu söylüyor.

Tutuklu sanık, sesin sahibine arada bir ağır suçlamalar yöneltiyor.

Robot seste herhangi bir değişiklik yok. Sorular tekdüze sürüp gidiyor.

Sorulanlar ise, kişisel birtakım telefon konuşmalarından alınan bazı kelimelere dayandırılmış.

Dinlerken, bunların darbeyle, Balbay'la, Özkan'la, başkaca sanıklarla ne ilgisi olabilir diye düşünüyorum.

Yıldız Kenter, yanı başımda, "Kafka" diye mırıldanıyor...

Evet. İstanbul Tiyatro Festivali'nde bir Kafka uyarlaması izliyor gibiyiz.

Silivri'de tanık olduğumuz duruşmanın yarattığı izlenim bu.

Ne var ki, yukarıdaki kürsülerde oturan oyuncular gösteri bitiminde evlerine gidecekler.

Aşağıdakilerden Balbay'ın tutukluluğu bir yıl dört aya ulaşmak üzere.

Tuncay Özkan? Ötekiler?

Bu nasıl bir dava? Nasıl sonuçlanacak? Ne zaman sona erecek?

Kafka'nın yapıtından bu yılki İstanbul Tiyatro Festivali'nde gerçekten de sahnelenen (Alman yapımı) *Dava*'daki gibi, her şey insanın kanını donduracak bir duyarsızlık labirentinde sanki sonsuzca devam etmek üzere kurgulanmış ve öyle de sürüp gidiyor...

Arada, mahkeme başkanının izniyle, tutuklu arkadaşlarımızla görüşüp kucaklaştık.

İyi olmasına iyiler, ama bunun anlamı ne?

Sağlam karakterli insanın cezaevi koşullarında daha bir disiplinli yaşaması kuraldır.

İyi de, yitirilen zamanların, çektirilen sıkıntıların, yoksunlukların bedelini kim ödeyecek? Böyle bir bedel var mı?

Mustafa'nın, o hapisteyken ikinci yaşına basan oğlunun, on yaşına basan kızının yaşadıkları duygu karmaşasının kişiliklerinde açabileceği sorunların hesabını, kim, nasıl verecek?

Tutuklulukların devamı yönünde ısrarla oy kullanan yargıçların adlarını sorup öğrendim: Hasan Hüseyin Özese ve Sedat Sami Haşıloğlu.

Bu nasıl bir hukuk, nasıl adalet?

Üç yargıçtan biri olan mahkeme başkanı tahliye yönünde oy kullanırken ve tutuklulukların çoktandır yargısız infaza dönüşmüş olduğu ayyuka çıkmışken, öteki ikisi ısrarla tutukluluğun devamı yönünde oy kullanıyor.

Gelecekte bu yargıçlarla acaba nerede, hangi koşullarda karşılaşacağız?

Geçenlerde Ali Sirmen yazdı. Bizim Barış Davası yargıçlarından birini, Ergenekon sanıklarından birinin savunmanı olarak gördük...

Yaşamın insanın önüne neler çıkarabileceğini kestirmek kolay değil...

Çıkışta, Türkiye Gazeteciler Sendikası Başkanı bir basın bildirisi okudu.

Bildiri metni görebildiğim kadarıyla bir tek bizim gazetede yer aldı.

Zaten orada, bizim gazeteden arkadaşlar dışında, nereden olduğunu bilmediğim bir muhabir kızcağız vardı.

Bir de, *Zaman* gazetesinin haber ajansı olduğunu öğrendiğim Cihan TV...

Sendika başkanı, bildiri okunurken orada bulunan bizlerin (Yıldız Hanım'ın, Nail Güreli'nin ve benim) de bir şeyler

söylememizi istediğinde, ben Silivri'de yaşanmakta olan şeyin "tutukluluk" değil "esaret" olabileceğini söyledim.

Esaret sadece cezaevinde de değil. Çok değerli dostum, büyük yurtsever Prof. Dr. Fatih Hilmioğlu hastanede esir. Prof. Dr. Mehmet Haberal aynı durumda. Tiyatro dedik, fakat yaşanan şey trajediden farksız. Ya da bir karabasan. Toplum, üzerine serpilmiş olan ölü toprağının altından silkinip kalkmadıkça devam edeceği de anlaşılıyor. Ben öncelikle yazar örgütlerini, Türkiye Yazarlar Sendikası'nı, Pen Yazarlar Birliği'ni, Edebiyatçılar Derneği'ni, akıl, mantık, hukuk ve vicdan dışı boyutlara ulaşan tutukluluklara karşı toplumu harekete geçirecek etkili eylemlerde görmek istiyorum. Ulusal ve uluslararası üne sahip yazarlarımızı, sanatçılarımızı, öğretim üyelerimizi, bilim insanlarımızı, ülkemizi bu hukuk ayıbından kurtaracak eylemlere çağırıyorum. Sadece bildiri yayınlayarak ya da imza toplayarak değil, sürekli platformlar oluşturarak... Yukarıda adı geçen meslek kuruluşlarının ortaklaşa düzenleyecekleri bir açlık grevi, konuya özellikle yabancı medyanın dikkatini çekecek bir eylem platformu oluşturamaz mı?

Adalet çünkü, kimi kez, verilmesi beklenmeyip alınması gereken bir şeydir de...

5 Haziran 2010

Polis Devleti Başka Nasıl Olunur?

Son günlerin gündemini Dolmabahçe'de polisin üniversite gençlerine vahşi saldırısı, ardından Ankara Siyasal Bilgiler'deki yumurta eylemi, sonrasında da başbakanın Büyük Millet Meclisi'ndeki bütçe konuşmasında yer alan *"Polisimi ezdirmem!"* sözü oluşturdu.

Polisin üniversite gençliğini ezme özgürlüğü var.

Fakat fiilen ülkenin en güçlü konumdaki kişisi, bu polisi ezdirmemekten söz ediyor.

Yani, ezebilirsin, ezmeye devam, arkanda ben varım.

Bu söz, aynı kişinin Ergenekon davasındaki (yine kendi sözleriyle) savcılık konumuyla bir arada düşünüldüğünde, günümüz Türkiyesi'nde polis devletinin tanımını da yapmış oluyoruz.

Başbakanın sözlerini konu edinmekten artık gerçekten sıkıldım.

Çünkü her şeyden önce çok bağırıyor.

Bu bağırtı insanı serseme çeviriyor.

İçinizden doğal olarak, bağıran kişiyi susturmak için ondan daha fazla bağırmak geliyor.

Bağırmayı, bu kez bir alt perdeden kinayeli sözler, ironiler, üstü kapalı ya da açık hakaretler, tehditler izliyor.

Bu bir siyaset adamının, bir parti başkanının, hükümetin başında bulunan kişinin konuşması değil.

Bu bir tek adam konuşması.

Zaten açıkça, hoşuna gitmeyen söz ya da davranış sahiplerine Silivri'yi işaret ediyor.

Böylesi 12 Eylül yönetiminde bile görülmemişti.

Ya da yakın tarihimizde sadece 12 Eylül döneminde görülmüştü.

Cezaevinde bulunduğumuz sırada TV'de Evren'in gezilerini, konuşmalarını –ister istemez– izlerdik.

Her sözü kanun hükmündeydi.

Kin, nefret, tehdit, zaman zaman da kendi meşrebi ve yeteneğince alay doluydu.

Günümüz başbakanının konuşma tarzı ve bu konuşmaların içeriği bana gitgide 12 Eylül diktatörünün konuşma tarzını ve konuşmalarının içeriğini anımsatıyor.

Tayyip Erdoğan, gerçekten de, WikiLeaks belgelerinin birinde söylendiği gibi, Tanrı tarafından Türkiye'yi yönetmek için yaratıldığına mı inanıyor?

Bu konuda ben Tanrı'dan çok, Huntington'ın ünlü *Medeni-*

*yetler Çatışması'*nın Türkiye'ye ilişkin bazı sayfalarındaki "kehanet"lerin parmağı olduğunu düşünmek eğilimindeyim.

Amerikalı siyaset bilimcisi, Türkiye'nin "Kemalizm"in yönlendirdiği yanlış yörüngeden çıkarak yeniden ait olduğu yörüngeye (bir Ortadoğu İslam ülkesi olmaya) yönelmesi için, *"gerekli siyasal ve dinsel meşruluğu kendisinde toplamış"* bir liderin gerekliliğine işaret ediyor.

İşaret edilen kişi günümüz Türkiye başbakanı mıdır?

Türkiye öngörülmüş ve planlanmış biçimde, İslamcı bir polis devleti olmaya doğru ilerliyor.

Anayasa oylamasının hemen ardından Cihangir'deki taşlı sopalı, demir çubuklu "mahalle baskısı", "baş örtme özgürlüğü"nün üniversitelerden sonra –yine başbakanın açık desteği ile– ilkokullara sıçraması ve hiç kuşkusuz çok daha kolaylıkla orta dereceli okullarda da uygulanacak oluşu; "18. Milli Eğitim Şûrası" diye adlandırılan sözümona ulusal eğitim kurultayında din eğitiminin okul öncesi dönemden başlayarak eğitimin tüm evrelerini kapsayacak biçimde yaygınlaştırılması yönünde alman kararlar ve son olarak da "içki zabıtası"nın lokanta baskınları; Dolmabahçe'de tanık olduğumuz polis vahşetiyle ve ardından söylenen *"Polisimi ezdirmem"* sözüyle birlikte düşünüldüğünde, İslamcı bir polis devleti olmaya doğru son hızla ilerlemekte oluşun göstergeleri değilse nedir?

Kavramların ve olguların tersyüz edilerek ezenin ezilen, ezilenin ezen olarak gösterilmesi ise, polis devletlerinde her zaman uygulanmış olan bir demagoji (çarpıtma ve saptırma) taktiğidir.

Bugün ülkemizde İslamcı bir polis devletine doğru sürüklenmekteyken yaşanmakta olunan süreç tam olarak budur.

18 Aralık 2010

Okuru sıkmamaya çalışarak arada bir yaptığım gibi kavramlar üzerinde bir gezintiye çıkmak istiyorum.

Günlük dilde sıklıkla kullandığımız *"hukuk"* sözcüğü dilimize Arapçadan gelmiş.

Mustafa Nihat Özön'ün hazırladığı Osmanlıca-Türkçe sözlükte kavramın üç anlamını buluyoruz:

1) Haklar.

2) Gerçekler.

3) Kanunların verdiği haklar.

Bu karşılıklar zihinde şu soruları doğuruyor:

Haklar ve gerçekler arasında ne gibi bir ilişki bulunmaktadır?

Kanunların verdiği haklar ne demek?

Kanunlar ve gerçekler nasıl bir karşılıklı ilişki içindedir?

Bir kanun her zaman gerçeklerle, haklarla, hukukla uygunluk içinde midir?

Aynı sözlükte *"hak"* sözcüğüne baktım.

Şöyle deniyor:

1) *Doğruluk.*

2) *Doğru, gerçek şey.*

3) *Adalet, insaf.*

Böylece *"hukuk"* kavramının açıklanışı ve yukarıdaki soruların yanıtı bir ölçüde kolaylaşmış oluyor.

Buna göre, hukuk birtakım soyut yasa maddelerinin toplamı değil; doğruluk, gerçeklik, adalet ve insaf kavramlarının oluşturduğu bir bütündür. Yasalar, hukukun temelini oluşturan bu değerler bütününe karşı olamaz, olmamalıdır.

Bunların ardından, zihnimi kurcalayan *"vicdan"* kavramına yöneldim.

O sözcük de dilimize Arapçadan gelmiş.

Özetle, *"İnsanın içinde olan ve iyi ile kötüyü ayırt eden duygu..."* deniyor.

İçimizde iyi ile kötüyü ayırt eden duygu nasıl oluşmuş?

İnsanlığımızın yüzlerce, binlerce, milyonlarca yıllık deneyimlerinin, birikimlerinin; yaşanmış nice acıların, gelmiş geçmiş bütün öğretilerin, dinlerin, savaşların, devrimlerin, insan hakları bildirilerinin, özet olarak da onurla ve güvenle *"insanız"* diyebileceğimiz bir düzeye ulaşmış olmamızın sonucunda...

Bütün bunları niçin yazdığımın tahmin edilmesi güç değil.

Bir mahkeme kararı, canileri, katilleri, uyuşturucu çetelerini, tecavüzcüleri, her türden suç erbabını serbest bırakıyor; aynı karar çerçevesinde, işledikleri varsayılan suçlarının adı bile konmamış aydınlar, yazarlar, düşünürler, karınca bile incitmemiş yurtseverler, insanseverler sonsuzca tutukluluk cehenneminde kalmak tehdidiyle karşı karşı karşıya bırakılıyorsa; böyle bir karar yürürlükteki herhangi bir yasaya uygun bile görünse, hukuk kavramının içeriğini oluşturan doğruluk, gerçeklik, adalet, insaf, vicdan kavramlarına aykırıdır.

Günümüz Türkiyesi, hukuk kavramını ayaklar altına alan yasa maddelerini şeklen uygulamayı reddedip onları doğruluğun, gerçekliğin, adaletin, insafın, vicdanın terazisinde tartacak yargıçlarını, savcılarını, hukuk insanlarını belki bütün yakın tarihinde olduğundan çok daha büyük bir gereksinimle bekliyor.

Bunun olabilmesi bu kadar mı güç?

"İnsanız" diyebilme onuruna sahip olmak bu kadar mı korkulacak bir şey?

Hukukun vicdan değil vicdansızlık anlamını taşımaya başladığı; doğruluk, gerçeklik, adalet, insaf ve vicdan duygularının güvencesi olmak yerine onların yozlaşıp bozulmasına yol açtığı bir toplumda, buna alet olan hiçbir hukuk sistemi ve bundan güç alan hiçbir siyasal iktidar uzun süre var olmaya devam edebileceğini hayal etmemelidir...

7 Ocak 2011

Kâbus

Hayatının çeşitli dönemlerinde herkesin farklı kâbusları olabilir.

Değişmez kâbuslar da vardır.

Örneğin benim için çok uzun süredir değişmez bir kâbus, tanımadığım bir yabancı kentte yolların birbirine karışması, kaldığım otelin adını ve adresini unutmak, bulduğumda da adımın kayıt defterinden silinip odamın bir başkasına verildiğini görmek, cep telefonumun çalışmaması, cebimde beş kuruş kalmaması, uçak ya da otobüsün kaçması ve sonuç olarak da tam bir belirsizlik içinde kaybolmaktır...

Rüyalarımda arada bir bu kâbusu görür, sıkıntıyla uyanırım...

Fakat son zamanlarda daha da beter bir kâbus, üstelik uykuda değil uyanıkkken ve özellikle de bazı TV programlarını izlerken, içimi daraltıyor, boğulacak gibi oluyorum...

Şöyle anlatayım:

Diri diri gömülmüşüm.

Gömülü olduğum yerin üstünde, yakınında, çevresinde, birileri dolaşıyor ve benim hakkımda konuşuyorlar.

Benim kendimle ilgili konuşmaya hakkım yok.

Daha doğrusu kimsenin aklma böyle bir şey gelmiyor.

Sanki diri diri gömülü olmayan, hatta hiçbir zaman var olmamış biri hakkında konuşuyorlar.

Dudaklarım kıpırdıyor, fakat sesim çıkmıyor.

Gerçekten de içim daralıyor, göğsüm sıkışıyor, ölecek gibi oluyorum, fakat kıpırdama şansım yok.

Ve bu, söylediğim gibi, rüya falan değil; uyanıkken görülen, yaşanan, gerçek bir kâbus, karabasan...

Ve hakikatin ta kendisi...

İşte kravatlı, sinekkaydı tıraşlı biri.

Ve galiba bir meslektaş.

Bense, söylemeyi unuttum, gazeteciyim.

Bu kravatlı, sinekkaydı tıraşlı genç adam, beni diri diri gömenlere, onları bile şaşırtacak haklı gerekçeler arayışında...

Bildiklerini yayımlamalıydı diyor. Yayımlamadığına göre başka amaçları var demektir.

Bir başka meslektaş, ona karşı çıkıyor. Neyi ne zaman yayımlayacağı gazetecinin kendi bileceği şeydir diyor.

Öteki tınmıyor. Besili, sinekkaydı tıraşlı, kravatlı, kendinden ve hayatından memnun. Diri diri gömülmemin çok da haksız olmadığını gerekçelendirme çabasında.

Toprağın altında, dudaklarım kıpırdıyor. Sesim çıkmıyor. Zaten bana kimsenin bir şey sorduğu yok. Hakkımda konuşmalar devam ediyor.

Bir başkası, sanırsınız bir tımarhane kaçkını. Yaka paça açık, saç baş dağınık, bir başka genç adam.

Gizli belgeler servis edilen gazetenin yazarıymış

Suratında sapkınca, eğreti tebessümler. Gözlerinde gerçekten de akıl hastalığına özgü tuhaf ışıklar.

Belli ki ya sorunlu bir çocukluktan, ya sapkın bir ergenlikten geliyor.

Benim orada, diri diri gömülü olmamdan ötürü mutlu.

Neyin peşinde? Neyin intikamını alıyor, belli değil. Fakat belli ki hasta, hem de çok... Derken, bir başkası, bu kez yaşını başını almış bir kadın...

Yaşıyla pek de uygun olmayan giyim kuşam, boya ve süs içinde...

Diri diri gömülmüş olmamın zevkini çıkarırken, dudakları daha da büzülüyor, ağzı bir nokta kadar küçülüyor, gözleri kısılıyor... Sözcükleri bir tıslama gibi ulaşıyor kulağıma...

Ve yığın yığın et tabakasından oluşmuş, zamanında özel yetkili mahkemede görevli olduğu söylenen bir başkası...

Soruşturmanın gizliliğini savunuyor...

Çocuğundan daha genç yaşta bir hukukçu, bu et yığınına,

soruşturmada gizliliğin sanığı korumak amaçlı olduğunu, yoksa sanığa ve avukatına bildirilmeyen nedenlerle tutuklama yapılamayacağını anlatıyor.

Bu türden oturumların değişmez müdavimi et yığını, şaşkın, fakat şaşkınlığını belli etmemeye çalışıyor...

Yaşından, başından, konumundan utanmıyor...

Diri diri gömülü olduğum yerin çevresinde insanlar işinde gücünde.

Kimi çocuk pusetini sürmekte, kimi eli kolu dolu marketten dönüyor.

Arabalar, klakson sesleri, günlük yaşamın bilinen telaşı, kargaşası...

Oysa bu insanlar bir an bu vurdumduymazlıktan sıyrılıp neler olup bittiğine kulak kabartsalar, yeter artık diye seslerini topluca yükseltseler, sinik konuşmalar bir anda sona erecek, üzerimdeki toprak atılacak, gömüldüğüm yerden kalkıp çocuğumu kucağıma alacak, dostlarla kucaklaşacağım.

Fakat kâbus devam ediyor...

Hakkımda konuşmalar sürüp giderken dudaklarım kıpırdıyor, göğsüm sıkışıyor, boğulacak gibi oluyorum, sesim çıkmıyor....

Bu arada, uyanıkken görülen bu kâbusların değişmez tiplerinden biri, tıpkı gerçeküstücü ya da dışavurumcu bir oyunda gibi, gözlerini devire devire, tehditler savura savura, uyanır gibi olan toplumun üzerine gülsuyu ve ölü toprağı serperek uyanmasına engel olmaya çalışıyor....

12 Mart 2011

Ressamı İndirmek

Bedri Baykam'ı ve asistanını bıçaklayan kiralık caninin, "eylemi"ni gerçekleştirdikten sonra telefonla patronunu araya-

rak "ressamı indirdim..." dediğini bir gazete manşetinde görmüştüm...

O günden bugüne bu "indirmek" fiili zihnimde dolanıp duruyor.

Türkçemiz tek bir sözcüğe birden fazla anlam yüklenebilen müthiş bir dil.

"İndirmek" de bunlardan biri.

Son olarak internet diline de yerleşti...

Şimdi kiralık cani, onun jargondaki anlamını gündeme getirmiş oluyor.

İndirdim derken, yere serdim, hakkından geldim, geberttim demek istiyor.

Çok şükür, amacına tam olarak ulaşamadıysa da...

Ressam, Kars'taki insanlık anıtının indirilmemesi için savaşım veriyordu.

Kendisi indirilmese, birkaç gün sonra Kars'ta, anıtı korumak için orada toplanan sanatçıların ve duyarlı insanların yanında ve başında olacaktı.

Bu olamadı ve anıtın indirilmesi için de hazırlıklara başlandı.

Bu yazı yayımlandığında anıtın yazgısı hangi aşamada olacak bilmiyorum.

Fakat kararı verenlerin geri adım atacaklarına ilişkin herhangi bir işaret bulunmuyor ve zaten böyle bir şeyi hayal etmek anlamsızdır.

Doğalarında indirmek olanlar, ellerinden suç aleti alınıncaya kadar, şu ya da bu biçimde eylemlerini sürdürecekler ve sonucuyla da övüneceklerdir...

Kars'taki anıt benim gözümde korunmasız bir çocuğa benziyor.

Onu beğenir ya da beğenmezsiniz, bu başka bir şey.

Kendi payıma, ben beğeniyorum.

Tasarımı da, bulunduğu konum ve göğe doğru yükselişi de, bana anlamlı ve güzel görünüyor.

Onu indirmek isteyenlerin amacı ve kastı nedir?

Korunmasız çocuk dedim...

Sanatçı da kendi hayallerinin peşinde korunmasız bir çocuk gibidir...

Sanata ve sanatçıya bu düşmanlık neden?

Ressamın ve heykelin indirilmesi arasında sizce fark var mı?

Soru şöyle de sorulabilirdi:

Siz, ressamı ve heykeli indiren düşünce arasında herhangi bir ayrım görüyor musunuz?

Sanata ve sanatçıya düşmanlığın, ortaçağ diye adlandırılan karanlık dönemlere özgü olduğunu biliyoruz.

Bu düşmanlığın 20. yüzyılda nazizm ve faşizmle birlikte bir kez daha hortladığını da...

Patent şimdi Taliban'ın, köktendinciliğin elinde.

İran'da, Filistin'de, yazarlar, sanatçılar birbiri ardına indiriliyor.

Bizim ülkemizin sicili de bu anlamda karanlık ve kirlidir.

Heykelin indirilmesine yönelik girişimin sonuçları, şu anda tasavvur edilebileceğinden çok daha ürkütücü olabilecek...

Ressamın indirilmesi bu girişimin doğal sonucudur.

Türkiye, ressamların ve heykellerin indirildiği; sinemadan tiyatroya, sergilerden kitaplara, her alanda yasakların ve sansürün egemen olacağı yeni ortaçağına adım adım ilerliyor...

1 Mayıs 2011

Parasız Eğitim İstemek Suçu

"AKP Demokrasisi"nin işlediği suçların hangi birinden söz etmeli?

Gün geçmiyor ki cumhuriyet değerlerinin birinin daha yıkıldığına, insan haklarına karşı işlenen bir suça, en yetkili ağızlarda bir gerçeğin tersyüz edilmesine, bir demokratik hak arama

girişiminin biber gazıyla, polis copuyla, cezaevine kapatılmayla bastırılışına tanık olmayalım...

Utanç verici, isyan ettirici, ne zaman ve nasıl bir sonuca ulaşacağı belirsiz Silivri davaları vicdanları kanatmaya devam ediyor...

Kapalı cezaevlerinden, hücrelerden taşan haykırışlar, demokratik bir sivil toplumunda değil bir baskı rejiminde yaşamakta oluşumuzu unutturmamak istercesine gelip kulaklarımıza çarpıyor...

Bunlardan biri, "Bakırköy Kadın Hapishanesi"nden gönderilen bir mektup şu anda masamda, gözlerimin önünde...

Mektubun yazarı Berna Yılmaz, 14 Mart 2010 tarihinde Abdi İpekçi Spor Salonu'ndaki "Roman Çalıştayı"nda başbakan konuşma yaparken "Parasız Eğitim İstiyoruz" yazılı bir pankart açtıkları için yaka paça Zeytinburnu Emniyet Müdürlüğü'ne, oradan Terörle Mücadele Şubesi'ne götürülen, üç gün gözaltında tutulduktan sonra da tutuklanarak cezaevine konan ilki öğrenciden biri.

Berna Yılmaz, Ankara Üniversitesi, DTCF Antropoloji Bölümü dördüncü sınıf öğrencisi.

Öteki tutuklu Ferhat Tüzer, Trakya Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu Makine Bölümü ikinci sınıf öğrencisi.

Geçen yılın 14 Mart'ında tutuklandıklarına göre, tutukluluklarının on beşinci ayına girmek üzereler...

Berna, "Bakırköy Kapalı Kadın Hapishanesi"nde.

Ferhat, Metris T1 Kapalı Hapishane'de...

Hapishanelerimiz çoğaldı. Tiplerini, türlerini akılda tutmak kolay değil...

Ben hapishanede yatma sürelerini kendi hapishaneciliğimle ölçerek anlamaya çalışırım...

1982 Martı'nda Barış Derneği'ne karşı açılan dava nedeniyle tutuklananlardan biriydim.

Maltepe ve sonra Sağmalcılar cezaevlerinde aynı yılın kasım ayına kadar, yanlış hesaplamıyorsam eğer, toplam sekiz ay tutuklu kalmışım...

Bu çocuklar on beş aydır cezaevinde.

Biz, yine yanlış anımsamıyorsam üç ay sonra yargıç karşısına çıkmıştık ve duruşmalar genellikle bir iki hafta sonraya ertelenirdi.

Berna ve Ferhat yargıç karşısına 30 Eylül'de, yani tutukluluklarının neredeyse altıcı ayında çıkarılmışlar...

İkinci duruşma 14 Aralık 2010 tarihinde yapılmış...

Birkaç gün sonra, 24 Mayıs Salı günü, Beşiktaş 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nde bir kez daha yargıç önüne çıkacaklar...

İnternete girerseniz, konuyla ilgili daha pek çok bilgiye ve ayrıntıya ulaşabilirsiniz...

Berna Yılmaz mektubunda Yüksek Öğretime Geçiş (YGS) sınavındaki şifre skandalından söz ediyor ve *"Bu olayla da görülmüştür ki eğitim sistemi çökmüştür. Ne sınavlara, ne ÖSYM'ye, ne de YÖK'e kimsenin güveni kalmamıştır"* diye yazıyor...

Haksız mı?

Üniversite dördüncü sınıf öğrencisi, yirmili yaşlarının başlarındaki bir genç kız, Bakırköy Kapalı Kadın Hapishanesi'nden, YGS skandalmda uğradıkları haksızlığı sineye çeken ya da çekmek zorunda kalan nice genç insanı ve onların suskun kalan anne babalarını utandırırcasına bütün bu insanların hakkını savunuyor...

Mektubun son paragraflarından birini birlikte okuyalım:

"24 Mayıs 2011 tarihinde, Beşiktaş 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 3. mahkememiz görülecek. Biz yine aynı talebi savunacağız. Yine bu hakkı dile getirmekten pişman olmadığımızı söyleyeceğiz. Sizin aracılığınızla, herkesi bu mahkemeye sesimize ses olmaya çağırıyorum..."

Sözümona bir darbe döneminde değil de, "ileri demokrasi" sürecinde imişiz...

AKP'nin ileri demokrasisinin nasıl bir şey olduğu, başbakan

konuşurken "parasız eğitim istiyoruz" yazılı pankart açan çocuklara uygulanan zulümde gerçek yüzünü çok iyi gösteriyor...

Berna Yılmaz ve Ferhat Tüzer'in "seslerine ses olmak" için, 24 Mayıs Salı günü (herhalde sabah saatlerinde) Beşiktaş 10. Ağır Ceza Mahkemesi önünde buluşmak üzere...

21 Mayıs 2011

İki 12 Eylül

Yılın en güzel, en özgün aylarından biri olan Eylül'ü bizim ülkemizde iki 12 Eylül zedeleyip kirletti.

Buna 11 Eylül faciasını da eklememiz gerek.

Fakat olup bitenlerden şu ya da bu ayın kabahati yok ki.

Suçlu olan biz insanlarız.

Bizdeki 12 Eylüllerin ilkinden, 12 Eylül 1980'den başlayalım...

Bu ilk 12 Eylül, pek çok insanımız için olduğu gibi, benim hayatımın da yönünü değiştirdi.

Barış Derneği Davası diye adlandırılan faşist yargılama sırasında yaklaşık bir yıl süren hapisliği, çok daha uzun süren yurtdışı sürgünü izledi.

Kör olmanın eşiğinden döndüm...

Ülke dışına çıkamasam, yeni hapislik döneminde gözlerimi büyük olasılıkla kaybederdim.

Zaten sakatlanmalarının nedeni de ilk hapislik döneminde yaşanan gerilimlerdi.

Bunları bir gün daha uzun, daha ayrıntılı yazmak gerekir.

Geleceğe elden geldiğince çok, birinci elden tanıklık bırakmak için...

Ateş düştüğü yeri yaksa da, ilk 12 Eylül'de benim yaşadıklarım, başka acıların yanında sözü edilmeyecek kadar önemsiz kalır.

İdamlar, işkenceler, söndürülen yaşamlar.

İlk 12 Eylül, Türkiye'de her zaman az çok var olmuş (bugünde de varlığını sürdüren) faşizan uygulamaların hiç kuşkusuz en kanlı, en zalim, en karanlık, en alçak dönemidir.

Sorumluları, artık son demlerini yaşamakta olan başsorumlu başta gelmek üzere, mutlaka yargılanmalıdır.

Fakat bir tek o değil...

İlk 12 Eylül'de yurtseverleri, sosyalistleri, devrimcileri yargılayan, işkenceden geçiren, katleden yargıçlar, savcılar, hapishane yöneticileri, gardiyanlar, sivil ya da asker bütün bu cellatlar neredeler?

Onları saptamak için bir döküm yapıldı mı?

Bizi yargılayan askeri mahkemenin kurt görünümlü bir askeri yargıç (binbaşı) başkanı vardı.

Adını birkaç kez andım, artık anmak istemiyorum. Nerede o?

Sivil bir savcı vardı, kraldan çok kralcı pozlarda 12 Eylül'ün emrinde savcılık yapan. Nerede bu savcı?

Evren yargılanacak, bunlar ve benzerleri yargılanmayacak mı?

Kim yargılatacak bütün bu suçluları, bugünün iktidar sahipleri mi?

İnsanı güldürmeyin...

İkinci 12 Eylül rezaleti de (12 Eylül 2010), ilkinden 30 yıl sonra, tam bu noktada karşımıza çıkıyor...

İktidar bir olta attı ve kendini devrimci, demokrat, liberal sayan pek çok ahmak, bu oltaya takıldı...

Şimdi bu ikinci 12 Eylül'ün yıkımları yaşanıyor...

Silivri mahkemelerinde, hiç kuşku yok ki büyük bir insanlık suçu işlenmekte...

Yargı artık bağımsız değil, emir kuludur.

Ordu, medya, üniversiteler, olduğu kadarıyla bilim alanı, meslek kuruluşları, sendikalar, sivil toplum örgütleri, bu siyasal iktidarın (arkasındaki emperyal gücün) isteklerine göre biçimlendiriliyor.

Şu anda bunları yazıyoruz ama, yazamayacağımız günlerin de bu gidişle eli kulağındadır...

Bütün bunlar da ilkinden hesap sorma oltasıyla gelen ikinci 12 Eylül'le bağıntılı olarak yaşamakta olduklarımız...

İki 12 Eylül arasında benzerlikler ve benzemezlikler var...

Benzerlikler, birinin açıkça, ötekinin daha dolambaçlı bir yoldan faşist oluşları...

Benzemezlik de bu noktada...

İlki açıkça zulüm yapıyordu, "asmayıp da besleyelim mi" diyordu...

Öteki, (şimdilik) ne diye asayım, içerdekini orada çürütürüm, dışarıdakine yaşamı zehir ederim, işsiz ekmeksiz bırakırım, sesi fazlaca çıkacak olursa onu da çürütmek üzere içeri tıkarım diye düşünüyor...

İlki böylesine az rastlanır bir "incelik"ten yoksundu...

İkincisi hukuksuzluğu hukuk, adaletsizliği adalet, yalanı hakikat diye gösterme becerisinde büyük ustalık kazanmış...

Ha, bir de çok ilginç bir benzerlik daha var iki 12 Eylül arasında...

Birindeki "resim", ötekindeki "şiir" merakı...

Bu da Türk usulü faşizmin bir özelliği olsa gerek...

17 Eylül 2011

Tutuklu Çocuklar, Delikanlılar...

Önümde bir not var.

Başlık: "Tutuklu Çocuklar Cezaevinden Taştı"...

Hangi gazeteden ne zaman kaydetmişim anımsamıyorum.

Ne önemi var?

Bu ülkede, yaşadığımız şu süreçlerde, herhangi bir kötülüğün bugünden yarına değişme olasılığı var mı?

İsterseniz haberdeki bilgilerin izini sürmeyi deneyelim:

Deniyor ki, *"Diyarbakır'da Anadolu Lisesinin en başarılı öğrencilerinden olan Elif A. DTP önündeki gösteriye katıldığı gerekçesiyle halen tutuklu bulunuyor ve 15 yıl hapis istemiyle yargılanıyor."*

DTP, yani Demokratik Toplum Partisi... Günümüzdeki BDP'den bir önceki...

Elif A. Şimdi nerede?

Bu satırları okuduğunuzda, sanırım hepinizin aklından, sevgilisi genç kızın başını testereyle kesen ve yaşı Elif A.'dan çok daha büyük bir caniye daha az bir ceza verilmesi geçmiştir.

Demek ki bu ülkede bir genç kızın başının testereyle kesilmesi, bir başka genç kızın (gerçekte bir çocuğun) bir gösteriye katılmasına göre daha hafif bir suçtur.

Elif A. Neredesin?

Başbakanın övünerek söz ettiği, yeni Diyarbakır Cezaevi'nde mi? Bir başka zindan da mı?

Nerede?

Yanılıyor olmayı, derslerine bıraktığın yerden devam ediyor olmanı ne kadar isterim...

Haberi izlemeyi sürdürelim...

"Diyarbakır E Tipi Cezaevi'nde koğuşlar tutuklu çocuklara yetmeyince ek koğuşlar yapıldı. Daha önce yetişkinlerle kalan tutuklu beş kız çocuğunun açılan bu koğuşa alınacağı öğrenildi."

Devam edelim...

Deniyor ki: *"Özellikle Doğu ve Güneydoğu'da gösterilere katılarak polise taş attıkları gerekçesiyle gözaltına alınan çocuklar Terörle Mücadele Kanunu'nun çeşitli maddelerine göre örgüt propagandası, örgüt üyesi olmamakla birlikte örgüt adına suç işlemek gibi suçlarla yargılanıyor..."*

Aynı haberde, Diyarbakır İnsan Hakları Şubesi'nin bu yasaya göre tutuklanan çocuklar hakkında verdiği rakamlar yer alıyor.

Buna göre, raporun yayınlanışından bir yıl önce, 267 çocuk yargılanmış.

Bunlardan tutuklanan 78'i için 240 yıldan 688 yıla kadar hapis cezası istenmiş.

175 yıl hapis cezasına çarptırılan çocukların yaşları ve duruşmalardaki iyi halleri göz önüne alınarak yapılan indirimler sonucunda 41 yıl 8 ay hapis cezası verilmiş...

Yine de Allah razı olsun, bu ülkede vicdan sahibi yargıçlar, savcılar da varmış mı demeliyiz?

Yoksa ey vicdan, neredesin, ey adalet neredesin, diye haykırmamız mı gerekiyor?

Önümde bir mektup... Bu kez postadan çıkıp gelen hapishane mektuplarının en sonuncusu...

26.10.2011 tarihini taşıyor.

Yazan Uğur Pektaş.

Adıyaman E Tipi Kapalı Cezaevi'nden yazıyor.

Uğur, kendisi gibi Malatya İnönü Üniversitesi'nin çeşitli bölümlerinde son sınıf öğrencisi olan arkadaşlarıyla birlikte 5 ay önce Malatya'da örgüt üyeliği suçlamasıyla tutuklanmış.

Mektubunda bu süreler içinde gördükleri baskıları, aşağılanmaları ve şiddeti dile getiriyor...

Mektubun son paragrafı şöyle.

"5 aydır tutukluyuz, ülkemiz hukuk sisteminin nasıl işlediğini ve hapishanelerde yaşam koşullarının nasıl olduğunu öğrendik. 5 aydır tutukluyuz, öğrenciyiz, sınavlarımıza giremedik, giremiyoruz. Okulumuzu bitiremiyoruz. 5 aydır tutukluyuz, demokratik haklarımızı kullandık diye. Size yaşadıklarımızı anlatmadaki amacım, ülkemizde yaşanan bu hukuk sorunlarının maalesef mahkemelerce yaşatılması ve çözümlenmeyişi."

Uğur Pektaş mektubunun son cümlelerinde ise, *"Gelin 23 Kasım'da Malatya 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde bu haksızlıklara dur diyelim,"* diye sesleniyor.

Mektup elime geç ulaştı...

Daha önce ulaşmış olsa sanki ne yapabilecektim?

23 Kasım'daki duruşmanın sonucu acaba ne oldu?

Uğur ve arkadaşları serbest bırakılıp okullarına, derslerine, sınavlarına dönebildiler mi?

Ne dersiniz, bu ülkede böyle bir şeyi hayal edebilme şansımız var mı?

Sonuçta insanın şöyle haykırası geliyor:

Ey adalet neredesin? Ey hukuk, ey vicdan?

Ey İnsan Hakları Mahkemesi? Ey bu ülkedeki zulmün destekçisi Avrupa Birliği?

Ve ey başbakan! Bir gün gelecek ve senin adına da özür dileyecek belki birileri.

O özür kabul edilecek mi?...

11 Aralık 2011

Karanlıktaki Ülke

İki hafta üst üste yazdığım konunun arkasını bırakmak niyetinde değilim.

Karanlıktaki ülkede yapılan karanlık işlerin belki de en karanlığı olduğu için.

Arap harfleri ve Arapçayla ilkokul çağındaki çocuklarımızın dünyası karartılmak isteniyor.

İlgili kurumdan, bakanlıktan herhangi bir açıklama gelmedi.

Bekliyorum.

Yazmayı sürdüreceğim.

Bilgisayarımda konuyla ilgili okur mektupları birikiyor.

Onlardan da zaman zaman söz edeceğim.

Herkesi buradan bir kez daha uyarıyorum.

İlk ve orta dereceli okullara Arapça ders konulmasına karşı ciddi bir toplumsal muhalefet oluşturulamazsa, bunun anlamı karanlıktaki ülkenin daha da zifiri karanlıklara gömülecek olmasıdır.

Belki de oradan bir daha çıkmamak üzere.

Karanlıktaki ülkede 21 Aralık Çarşamba günü bir ışık parıltısı görüldü.

Bir ucundan tanık olduğum, göz kamaştırıcı bir ışıktı bu...

İstanbul'da, İzmir'de, Ankara'da, birçok başka kentimizde binlerce sağlık ve eğitim emekçisi, kol kola, omuz omuza yürüdüler...

Ertesi günün gazetelerine tek tek baktım...

Cumhuriyet, *Bir Gün*, *Sözcü*, *Aydınlık* gibi birkaçı dışında, hele renkli basının hemen tümünde, tam bir karartma operasyonu...

Utanç verici, öfkelendirici, onursuz bir suskunluk, örtbas etme çabası...

21 Aralık'taki kitlesel emekçi eylemini, birinci sayfalarından, gereken önemi vererek duyurmamış olan bir basın, artık halkı aydınlatma işlevini değil, karartma görevini yerine getiriyor demektir...

Günümüz Türkiyesi'nde yazılı ve görsel medyanın büyük çoğunluğuyla yaptığı budur.

* * *

En son Edirne'de yerlerde sürüklenen, parçalanırcasına dövülüp hırpalanan çocukların görüntüleri bazı ekranlarda gösterildi...

Bu gidişle bu birkaç ekranın da bütünüyle karartılacağı günler uzakta değil demektir...

Bu ülkede, 12 Eylül faşist darbesi dışında, polisin gençlere karşı bu kadar acımasızca davrandığı, bu kadar orantısız güç kullandığı görülmedi...

Yargı organları hiçbir zaman bu kadar açıkça hukukdışılığın aleti, maşası, infaz memuru olmadı...

Ülke hiç bu kadar karanlıkta değildi...

Yapılanlar, yaklaşık iki yüzyıllık bir tarihe sahip olan aydınlanmacı harekete "jakoben" diye saldıran karanlıkçılığın, onu bu ülkenin tarihinden ve geleceğinden silip süpürme çabasıdır...

Atatürk'ün adını taşıyan kuruma Atatürk düşmanlığı "tescilli" kimselerin atanması bunun son göstergelerinden biridir.

Böyle bir atama, suç işleyen kişiye suçun araştırılması görevinin verilmesine benziyor...

Karanlıkçılık, kavramların da karartılması demektir...

Bazı Batı dillerinde ve bu arada Fransızcada bu sözün karşılığı, Latince "karanlık" anlamına gelen "*obscuro*"dan türetilmiş "*obscurantisme*"dir...

Aydınlanma'nın büyük akıllarından önde gelen bazılarının adlarıyla yücelen Fransız kültürü, şimdi bazı karanlıkçıların siyasal önderliğinde giderek cüceleşmekte...

Fransız parlamentosunun içler acısı bir azınlık ve dağınıklık sergileyen oturumunda kabul edilen yasa, Türkiye'de karanlığın daha da koyulaşmasına yol açacak...

Günümüz Batı dünyası, evrensel aydınlanma kültürünün bu coğrafyada en seçkin uygulayıcısı olmuş ve o değerleri bugünkü Batı'dan çok daha büyük bir bilinçlilik ve kararlılıkla geleceklere taşımaya yetenekli bir ulusun çocuklarını geçmişin kan lekeleri içinde kirletip lekelemeye çalışırken, onları ülke içindeki karanlıkçılığa karşı savaşımlarında yalnız bırakıyor, güçsüz düşürüyor...

Ülkemiz içerden ve dışardan karanlıklarla kuşatılıyor...

Karanlıklarda kalmak da ne yazık ki alışılan bir olgudur...

Tenceredeki suyun ısısı azar azar yükseltilmedeyken farkına varmaksızın haşlanan kurbağa örneğini buraya da uygulayabiliriz...

Göz azar azar artırılan karanlığa da uyum sağlar...

Farkında olmaksızın büsbütün görmezleşinceye kadar...

Bugün yaşanmakta ve dayatılmakta olan süreç budur...

24 Aralık 2011

Türkiye Polis Cumhuriyeti

Herhangi bir TV kanalının haber programını izlemeye başladığımda 12 Eylül 80 sonrasındaki günlerden birini yaşıyormuş gibi oluyorum.

Ardı arası gelmeyen gözaltılar, tutuklamalar, özel yetkili ağır

ceza mahkemelerinden duruşma haberleri; ağızları kapatılarak tekme tokat yerlerde sürüklenen protestocu gençler, emekçiler; inip kalkan coplar, panzerler, gaz bombaları ve polisler, polisler, polisler...

Polis gücünün son birkaç yılda birkaç kat artırılarak ve ağır savaş silahlarıyla donatılarak bildiğimiz orduyla boy ölçüşebilecek bir polis ordusuna dönüştürülmüş olduğu gözler önünde bir gerçek...

Biz polisi ülke içinde güvenliği sağlamakla yükümlü bir kolluk gücü olarak bilirdik.

Şimdi ülke savunmasının da polise bırakılabileceği ciddi ciddi konuşuluyor.

Tören birlikleri de askerden alınarak polise bırakılıyor.

Türkiye Büyük Millet Meclisi polise emanet.

En son Dolmabahçe Sarayı'nın kapısında asker değil polis beklemeye başladı.

Oradaki asker orduyu değil ulusu temsil ediyordu.

Polis neyi temsil ediyor?

Bu gidişin tutarlı devamı, Anıtkabir'in de polise emanet edilmesi, cumhurbaşkanının gerisinde duran görevli subayın yerini bir polis komiserine bırakması, Türkiye'nin tümüyle polise teslim olmasıdır.

Çünkü bu artık çağdaş, demokratik bir ülke değil, bir polis cumhuriyetidir.

Türkiye Polis Cumhuriyeti...

Yeni bir yıla elbette buruk giriyoruz.

Hapishaneler gençlerle, "düşünce suçluları"yla, meslektaşlarımızla dolup taşıyor.

Hangi birinden söz etmeli...

Çoğu yıllardır demir parmaklıklar ardındaki dostlarımızın, meslektaşlarımızın, Balbay'ın, Tuncay'ın, Ahmet'in, Nedim'in, seçkin öğretim üyelerinin, yurtsever subayların adlarını toplum artık ezbere biliyor...

Ben bu yazıda yaklaşık iki aydır İzmir-Buca Cezaevi'nde, "*çıkar amaçlı örgüte üye olmak, ihaleye fesat karıştırmak*" suçlamasıyla tutuklu bulunan bir şair arkadaşımdan, Halim Yazıcı'dan söz etmek istiyorum.

Avukatı Özlem Yılmaz'ın gönderdiği dosyaları dikkatle gözden geçirdim.

Neresinden başlamalı?

İzmir Belediyesi'nin Kültür Müdürü arkadaşımızın, bu belediyemize karşı girişilen saldırıda kurban seçilenlerden biri olduğu o kadar belli ki...

Yaklaşık altı ay önce aynı suçlamalarla ifadesi alınıp serbest bırakılmışken, suçlama ve iddialarda herhangi bir değişiklik yokken, bir savcı değişikliği sonrasında yeniden ifadeye çağrılıp tutuklanıyor...

Halim Yazıcı, en sonuncusu Türk Dil Derneği'nin verdiği olmak üzere ona yakın ödül sahibi.

Türkçenin gerçek bir ustası.

Duruşmalar ne zaman başlar, belli değil...

Bütün yazar ve sanatçı örgütleri, tek tek bütün şair, yazar ve sanatçılar, Halim Yazıcı'ya sahip çıkmalı, onu yalnız bırakmamalıdır.

İzmir 10. Ağır Ceza Mahkemesi duruşmaları daha ne kadar geciktirecek?

Seçkin bir şairi, bir yazı emekçisini, bir kültür adamını daha ne kadar özgürlüğünden yoksun bırakacak?

Kardeşim Halim'in yeni yılını, onu özlemle kucaklayarak kutluyorum.

Her anlamda, bütün olanaklarımızla, yanında olduğumuzu o ve ailesi, yakınları ve herkes bilmelidir...

Sevgili dostlarım Şule ve Doğu Perinçek'in oğulları, genç ve çok değerli bilim insanı Mehmet Perinçek, aylardır cezaevinde.

Neden?

Polis Cumhuriyeti'ndeki yeni uygulamalardan biri de, babaların ve çocuklarının aynı zamanda hapiste olmaları...

Günümüz siyasal yönetimi, bir "yenilik" olan bu uygulamayla ne kadar övünse azdır...

Aynı uygulamayı, Sarp Kuray ve kızı Zeynep Kuray örneğinde görüyoruz...

Neredeyse bebekliğinden tanıdığım Zeynep, babası yıllardır hapisteyken, birkaç gün önce "örgüt üyeliği" suçlamasıyla tutuklandı...

Annesi, sevgili sürgün arkadaşım Ayşe Emel'in, o yiğit ve güçlü kadının, telefonda konuştuğumuzda sesi üzüntüden neredeyse çıkmıyor...

"Bir Gün" gazetesi muhabiri Zeynep hangi örgütün, niçin üyesiymiş?

Biliyoruz ki, hepimizin çocukları gibi onun da tek suçu, adalet duygusu, insan sevgisi, emekten yana olması ve mesleği olan gazeteciliğe tutkusudur...

Suçlu olan Mehmet Perinçek ve Zeynep Kuray değil, onları özgürlüklerinden yoksun bırakan Polis Devleti'nin kendisidir...

28 Aralık tarihli *Cumhuriyet*'te ilginç bir ilk sayfa üst başlığı vardı: "Aile Boyu Hapis..."

Anne ve baba, bir basın açıklamasına katıldıkları suçlamasıyla tutuklanıp cezaevlerine konulmuşlar...

O sırada 4 aylık olan oğulları, Ekim 2010'dan beri anneyle cezaevinde...

Yeni bir yıla işte böyle bir ülkede giriyoruz...

Türkiye'yi bir polis devletine çevirenlerin, yandaşlarının, döneklerin, omurgasızların, "ileri demokrasi"cilerin, "açılım"cıların, "yetmez ama evet"çilerin, topunun birden..... yeni yıllarını kutluyorum...

Tabii, ne kadar kutlu olabilirse...

31 Aralık 2011

Silivri'den Notlar, İzlenimler...

Silivri adı (ne yazık!) Susurluk gibi bir kötülüğün simgesi oldu.

Susurluk denince akla "derin devlet" geliyor.

Silivri ise artık hukuksuzluğun, adaletsizliğin, çoktan cezaya dönüşmüş tutuklulukların, daha kısa ve özet söylemek gerekirse "sivil darbe"nin, daha da doğrusu "karşı devrim"in adıdır....

Orada yurtseverlik, aydınlanma düşüncesi, özgürlük, yine kısa ve özet söylemek gerekirse Türkiye Cumhuriyeti sanık sandalyesindedir...

Sanatçılar Girişimi olarak 6 Nisan Cuma günü yaptığımız Silivri Cezaevi ziyaretimizin notlarını ve izlenimlerini nasıl özetlemeli?

O gün küçük duruşma salonunda yapılan "Ergenekon" duruşmasından başlayalım:

Küçük salon, savcı ve yargıçları daha yakından görme olanağı sağladı...

Bana hakiki gibi değil, balmumundan yapılmış heykeller gibi göründüler.

Bir tercih yap deseler, sırf bu nedenle bile, onların bulunduğu yerde olmaktansa sanık bölümündeki kıpır kıpır Mustafa'nın, çok iyi ve moralli gördüğüm Tuncay kardeşimin, değerli dostum Prof. Hilmioğlu'nun ve Hurşit Paşa'nın yanında olmayı bin kat yeğlerdim...

Prof. Hilmioğlu, duruşma arasında bana ulaştırdığı bir notta, "Silivri Hukuku"nu dört başlık altında özetliyor: İntihar edenler listesi, Tutuklu iken ölenlerin listesi, Ağır hastalık nedeniyle tahliye edilenler, Halen ağır hasta olanlar listesi...

Ben, Malatya İnönü Üniversitesi'nin kurucu rektörü, sevgili Hilmioğlu hocama bu konuda kapsamlı bir araştırma yapma sözü veriyorum...

Fakat bu arada, ağır hasta olanların adlarını ve durumlarını

Hilmioğlu hocanın notlarından sıralayayım:

Tuğgeneral Levent Ersöz: Onlarca hastalığı olan yatalak hasta.

Mehmet Haberal: Ölümcül ritm bozukluğu var.

Fatih Hilmioğlu: Karaciğer sirozu ve karaciğer kanser başlangıcı.

Hasan Attila Uğur (Jnd.Kd.Albay): 2 kalp damarı yüzde yetmiş tıkalı.

İsmail Yıldız: Ağır psikolojik sorunlar...

Veli Küçük, Hayrettin Ertekin ve diğerleri...

Kendisi de hekim olan Prof. Dr. Fatih Hilmioğlu Hoca'nın notları böyle...

Adalet ve Sağlık Bakanı beyefendilere duyurulur.

Mustafa ve Tuncay kardeşlerimin Sanatçılar Girişimini kucaklayan ortak mektupları basında yer aldı.

Bizler de her zaman onlarlayız. Kalbimiz onlarla çarpıyor. Ve bu sadece bir söz değil.

Bu utanç davası, üzerimizdeki bu lanet sona erene kadar, başlıca kaygımız, arkadaşlarımızın özgürlüğe kavuşmasıdır...

İzmir Milletvekili Mustafa Balbay için birkaç gün sonra başlayacak İzmir Kitap Fuarı kapsamında mutlaka bir eylem platformu, "Balbay'a Özgürlük Girişimi" gerçekleştirilmelidir... Sanatçılar Girişimi böyle bir etkinliği desteklemeye hazırdır...

Ergenekon salonundan Balyoz adı verilen davanın görüldüğü büyük salona geçtik... Yargı heyeti ara karar için görüşmeye çekilmiş olduğundan duruşma yapılmıyordu. Sanıkların bulunduğu alandaki seçkin, pırıl pırıl, büyük topluluğu nasıl betimlemeli...

Onlar orada, sanık bölümünde; biz izleyiciler arasında, ordumuzun bu seçkin subaylarıyla sohbet ettik...

Bir sinema başyapıtı olan "Potemkin Zırhlısı"nda benim unutamadığım sahnelerden biri, üzerlerine atılan bir brandanın altında isyancı tayfaların kıpırdanışlarıdır...

Bu kıpırdanışlar, gelmekte olan yeni bir dünyanın habercisidir...

Ben, o duruşma salonundaki dalgalanışta, orgeneralinden albayına o büyük ve seçkin toplulukta, tutuklanmış olan gerçek Türkiye'yi gördüm...

Ama o Türkiye'nin asla yok edilemeyeceğini de hissettim...

Bunu, o sevgili insanlara, bağıra bağıra söyledim...

Bizleri alkışlamalarını unutamam...

Ama asıl alkış onlaradır...

Hv. Orgeneral sayın Bilgin Balanlı'nın imzası başta olmak üzere, orada bize ulaştırılan elli imzalı bir yazıda da belirtildiği gibi, Balyoz denilen davadaki dijital sahtekârlık kanıtlanmış ve bu dava çökmüştür. Bu metindeki cümlelerle:

"İçeriği sahte herhangi bir yazının bilgisayarda üretilmesi ve üst veri bilgilerinin herhangi bir kişi adına tanzimi her zaman mümkündür. Bu davada art niyetli kişiler veya gruplarca yapılan sahtekârlık işte budur."

Kardeşim, Tuğamiral Turgay Erdağ'ın, Tuğamiral Ali Sadi Ünsal'ın, Deniz Kurmay Kıdemli Albay M. Koray Eryaşa'nın mektuplarına ve bilgilendirici yazılarına da sonraki yazılarımda değinecek, alıntılar yapacağım...

Bugün yaşamakta olduklarımız, ilan edilmemiş bir içsavaşa benziyor...

Amaç ise ülkeyi bölüp parçalamak, aydınlanmacı Cumhuriyeti karanlık ortaçağ topluluğuna dönüştürmek...

Ordunun da bu yönde ayrıştırılması, parçalanması gerekiyordu...

Silivri'den edindiğim izlenimler bu kanımı daha da somutladı, güçlendirdi...

14 Nisan 2012

Dinci, Faşist, Bölünmüş...

19 Mayıs bizim için rastgele bir tarih değil, Anadolu'da Kurtuluş Savaşı'nın örgütlenmesine atılmış ilk adımdır.

Fakat daha ilk cümledeki "bizim" sözünü açıklamak gerekiyor.

Çok değil birkaç on yıl önce böyle bir gereksinim en azından bugün olduğu ölçüde gerekli değildi.

Ulusu birleştiren tarihlerden biri olarak 19 Mayıs da resmi bayramlarımızdan birinin adıydı.

Bugün ne yazık ki böyle değil.

Çeşitli bahanelerle ulusal bayramlarımız birbiri ardına gözden ve değerden düşürülmeye çalışılıyor.

Çünkü Türkiye artık bizden ve bizden olmayanlar olarak birden çok parçaya ayrılmıştır.

Kimilerimiz için Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkmasının kutsal tarihi olan 19 Mayıs, Cumhuriyet'in ilanından sonra Atatürk'ün isteğiyle (ve çok uygun bir seçimle) Gençlik ve Spor bayramı olarak kutlanmaktayken, bazı başkaları için genç kızların baldır bacaklarının açıldığı bir çeşit "çıplaklık gösterisi"dir....

Kuşkusuz daha öncelerde de böyle düşünenler vardı.

Fakat sayıları bu kadar çok olamazdı ve düşündüklerini de bugünkü açıklığıyla dile getiremezlerdi.

Bugün ise bu düşüncenin önde gelenleri ülkenin siyasal iktidarındadır...

Çıplaklık konusuna pazar yazılarımdan birinde değinmiştim.

Bu bir bakış sorunudur.

Nasıl bakarsanız öyle görürsünüz.

Kadın sizin için sadece ve özellikle baldır ve bacak demekse, 19 Mayıs bayramlarındaki şortlu kızlarımızı o gözle görmeniz doğaldır.

Liseli yıllarımızın 19 Mayıs bayramlarını anımsıyorum.

Şortlu kız arkadaşlarımız biz erkek öğrenciler için törenlere

birlikte katıldığımız arkadaşlarımızdan başka bir şey değildiler.

O günlerden bugünlere toplumsal ahlâkın çok değiştiğini, bazı bakımlardan bozulduğunu kabul ediyorum.

Fakat buna karşı çıkmanın yolu herhalde gençlik ve spor bayramlarının ışığını karartmak değil, öncelikle kendi kafalarımızın içindeki karanlıktan kurtulmaktır.

Gerçi çıplaklık konusunun da bahane olduğunu biliyoruz.

Amaç, Atatürk'e, Kurtuluş Savaşı'na, laik ve çağdaş cumhuriyete ilişkin bütün değerleri ve simgeleri yıpratmak, gözden düşürmek, son bir vuruşla da ortadan kaldırmaktır.

19 Mayıs tarihinin ulusal bayram olmaktan çıkarılması yönünde başlatılan ve bu yıl uygulamaya konulan girişimler, dinci bir gençlik ve (adı belki Türkiye bile olamayacak) dinci bir ülke hedefine ulaşmada, gericiliğin çok önemli bir kazanımı olmaya adaydır.

Gericilik, aynı zamanda ve doğal olarak faşisttir.

Bugün bu ülkede siyasal iktidarı elde etmiş olanlar gibi düşünmeyen hiç kimsenin can ve mal güvenliği yoktur.

Başınıza her an her şey gelebilir.

Silivri'nin, Hasdal'm ve benzerlerinin bugün birer esir kampı olduğundan en ufak bir kuşku duyulamaz.

Ergenekon, Balyoz vb. adını taşıyan davaların bir benzerlerini faşist sistemlerde bile görmek olası değildir.

Hitler Almanyası'ndaki Reichstag yangını davasını düşünelim...

Psikolojik sorunları olan bir alkoliğin kullanılmasıyla başlatılan (Ergenekon davasıyla benzerliğe dikkat!) bu provokatif davada bile, faşist yönetim amacına istediğince ulaşamamış, Almanya'da göçmen işçi olarak yaşayan ve davanın başlıca kurbanlarından biri yapılmaya çalışılan büyük Bulgar komünist önder Georgi Dimitrov mahkemede yaptığı savunmayla dünya kamuoyunu etkilemeyi başararak bu sahte davayı çökertmişti...

Silivri'deki, Hasdal'daki esirler bu şansa bile sahip değil...

Dahası, Hitler'in bile aklına gelemeyecek rezil bir düzenbazlığı birkaç gün önce gazetelerde okuduğumda ürperdim...

Güya bir anket yapılmış ve halkımızın yüzde altmış beşinin tutuklu milletvekillerinin cezaevinde kalmasını istediği sonucu çıkmış...

Ben böyle korkunç bir oylamayı ne ülkemizin ne insanlık tarihinin hiçbir dönemine ilişkin olarak duyup işitmedim...

En faşist yönetimlerde bile işlenen ve işlenecek suçlar konusunda halkın kanaati sorulmamıştır...

Halkı kendi suçuna ortak etmek...

Bir çeşit linç ahlâkı...

Bu, güya demokrasi görüntüsü ardında işlenebilecek suçların en korkuncudur...

19 Mayıs 2012'ye dinci, faşist, bölünmüş bir Türkiye görüntüsüyle giriyoruz...

Buna neden olanlar kadar; korkaklıkları, alıklıkları ya da alçaklıklarıyla çanak tutmuş olanlar da aynı ölçüde sorumludur...

19 Mayıs 2012

Kötünün Olağanlaşması

İnsan kişiliğine özgü en olumsuz özelliklerden biri kötüye alışmak olmalı.

Bu giriş cümlesini yazdığımda söz konusu bu özelliğin başka canlılara da özgü olup olamayacağını düşündüm...

Bitkiler ve hayvanlar dünyasında da kötüye alışmak gibi bir kişilik özelliği olabilir mi?

Kişilik kavramına takılmayın...

Hayvanların hem tür hem bireysel olarak birer kişiliği olduğundan kuşku duymamalıyız...

Bitkiler için bile, aynı kesinlikte olmasa bile, belki benzer şeyler söylenebilir...

Kötüye alışmak konusuna gelince... Hayvanı ve bitkiyi doğal yapısına aykırı bir duruma, davranışa vb. belki koşullandırabilir, fakat sanıyorum ki alıştıramazsınız...

İnsan dışındaki bir canlı, hayvan ya da bitki, doğal yapısına aykırı bir zorlama karşısında direnecek, sonuçta da ya ölecek ya da biçim değiştirerek başka bir şey olacaktır...

Onu aynı şey kalarak kötüye alıştıramazsınız...

İnsan için bunu ne yazık ki söyleyemem...

İnsan kötüye alışıyor...

Kötüyü kanıksıyor...

Hatta kimi durumlarda, alışmanın ötesinde, kötünün tutsağı oluyor, onu yüceleştiriyor, onsuz yapamıyor...

Fakat, aynı kalarak mı? Aynı insan olarak mı?

Bunu tartışmalıyız...

Özel yaşam örneklerini konu dışı tutuyorum.

Bunların sayısı yeryüzündeki insan sayısı kadar çoktur...

Özel yaşamlarımızda belki hepimiz, içimize sinmeyen fakat değiştirmeye gücümüzün yetmediği pek çok şeyi kabul ederek, dahası onlara alışarak, onlarsız yapamaz olarak, kimi durumlarda onları yücelterek yaşamayı öğreniriz...

Eninde sonunda özel yaşamdır bu, kişinin kendisini bağlar...

Fakat toplumsal yaşamlarda kitlelerin kötüye alışması, onu olağan saymaya başlaması ve giderek onu yüceltme eğilimine girmesi, bütün bir toplumun hastalanması demektir.

Baskı toplumları böyle toplumlardır...

Toplumsal yaşamda kötüye alışmanın, onu kanıksamanın, ondan rahatsız olmayışın, sonuçta da onsuz yapamaz oluşun, onu yüceltmeye başlayışın başlıca nedeni korku olmalı...

Bükemediğin eli öp deyimi, içinde bilgece bir şeyler taşısa da, sonuçta aşağılık bir öğüttür...

Bu, senden güçlü olanın önünde eğil, ona tap, onu yücelt demektir.

Güçlünün kölesi ol demenin başka sözcüklerle dile getirilmesidir...

Güçlünün iyi mi kötü mü olduğunun önemi yoktur burada...

Sonuçta, "kötülüğü alt edemiyorsan ona boyun eğmelisin"le aynı kapıya çıkar...

Baskı toplumunun bundan daha özlü bir tanımı olamaz...

Diktatörler, diktatör taslakları, tek tek bireylerdeki ve kitlelerdeki bu köleleşme eğiliminin; kötülüğe alışma, ona boyun eğme, onu yüceltme, ona tapınma özelliğinin farkındadırlar...

Bu özelliği besleyen başlıca duygunun korku olduğunu da bilirler ve bu bilgilerini tepe tepe kullanırlar...

Baskı toplumlarının korku toplumları oluşu bir rastlantı değil, toplumsal bir yasallıktır...

Fakat korkarak kötüye alışan, onu kanıksayan, sonuçta da onsuz olamayan, onu yücelten, ona tapınan insan, artık aynı insan değildir...

Hatta artık insan bile değildir...

Çünkü insanın özünü, insan olma kimliğini besleyen duygu korku değil cesaret, boyun eğme değil başkaldırı, "biat" değil soru sorma, kabulleniş değil hesap sormadır...

Özgür toplumlar böyle bireylerden, böyle kitlelerden oluşan toplumlardır...

Bunlar aynı zamanda örgütlü toplumlardır...

Yeterince örgütlü olmayan toplumlarda ise, kötüye alışmama, onun olağanlaşmasına olanak tanımama; karşı çıkarak, soru sorarak, kafa tutarak aslında onun hiç de göründüğü kadar güçlü olmadığını gösterme ve onun alaşağı edilmesinin yolunu açma, öncü bireylerin, toplum önderlerinin görevi, boyunlarının borcudur...

Ne kadar acılı da olsa, insanı kat kat insanlaştıracak, paha biçilmez yücelikte, soylu bir görevdir bu...

9 Haziran 2012

Silivri'den...

Silivri 13 Aralık Perşembe günü izlenimlerimi neresinden başlayıp nasıl özetlemeli...

Duruşma salonunda yer bulabilmek için çok erken saatte yola çıkanlardandım.

Epeyce itiş kakışla da olsa mahkeme binasının giriş bölümüne kapağı atabildim.

Sonrasında da salon kapılarının önünde, basın mensupları ve izleyicilerle birlikte, uzun süre beklemek gerekti.

Silivri'de görülmekte olan düzmece dava, bir sabır sınama süreci.

Bu kez ilk izlenimim, sanıkların da, avukatların da, izleyicilerin de, sabırlarının her an taşma noktasına hızla yükseldiği ve zaman zaman da taştığı oldu...

Bizi Silivri esir kampına getiren araba, mahkeme (daha doğrusu ceza ve infaz evi) binasına bir kilometre kadar uzakta durmak zorunda kaldı.

İnsanlar arabalardan inmiş, tıpkı 29 Ekim ve 10 Kasım Ankarası'ndaki gibi, akın akın ilerlemektelerdi...

Aralarına katıldık...

İşittiğim sevgi, dayanışma sözlerini; el sıkışmak için uzanan elleri ve o ortak kardeşlik, arkadaşlık duygusuyla ışıldayan yüzleri unutamam...

Duruşma aralarından birinde dışarı çıktığımda Türkiye Gençlik Birliği'nin arabası üzerinde konuşma yaparken ve daha sonra yazımı yazmak üzere yine binlerce kişilik kalabalık içinden kimi kez güçlükle ilerleyerek arabamıza ulaşmaya çalışırken aynı sevgi ve dayanışma sözleriyle, aynı kucaklayan bakışlarla bizi kuşatan o sevgili insan topluluğunu buradan da sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

TGB arabası üzerindeyken topluluktan yükselen *"Türkiye sizinle gurur duyuyor..."* seslenişine orada yanıt olarak söyledikleri-

mi buradan da tekrarlıyorum:

Sağ olun! Ama asıl biz bu Türkiye'yle gurur duyuyoruz... Sizlerin, gerçek yurtseverlerin Türkiyesi'yle...

Duruşma salonundaki avukatlar bölmesini hıncahınç dolduran büyük avukat topluluğu, mesleklerinin gereğince yapılmasına engel olunmasının haklı öfkesi içindeydiler.

Mahkeme başkanı yargıç, sorulara ve taleplere hukukçu olmayan birinin bile tutarsızlığını anlamakta güçlük çekmeyeceği kaçamak yanıtlar veriyor, ikide bir duruşmaya ara vermek tehdidini savuruyordu.

Nitekim bunu birkaç kez yaptı da...

Bu arada, herhangi bir ön uyarıda bulunmadan, izleyicileri salon dışına çıkarttı.

Savcısıyla, yargıçlarıyla bütün bu heyet, elinde adalet terazisi tutan bir hukuk kurumu değil; hukuku sopa gibi kullanan despotik bir infaz kurumu görünümündeydi.

Zaten bu düzmece davaların görüldüğü mekân, Silivri Ceza ve İnfaz Evi adını taşımıyor mu?

Böyle bir mekânda yargılama yapmayı kabul etmek bile, hukuku, hukukçuluğu daha en baştan küçültüp kirletmiyor mu?

Basına ayrılan bölümde CHP milletvekilleriyle birlikte oturduk.

Bu çirkin ve kötü gösteri, bu isyan ettirici adaletsizlik ortamında, hepimiz öfke ve gerilim içindeydik.

Sivil mahkeme salonunda üniformalı görevliler, yakışıksız bir görüntü oluşturuyor.

Ben bu genç jandarma subayları adına utanç ve üzüntü duydum.

Aydınlara, yurtseverlere karşı kullanılan gencecik erlere, çoğu şaşkın bu halk çocuklarına acıdım.

Başta Balbay, Tuncay, Haberal, Silivri tutsakları pırıl pırıldılar...

Tuncay, "Adalet istiyoruz!" diye defalarca haykırdı.

Balbay, CHP'li meslektaşlarına, "Ankara'da çok işimiz var!" diye seslendi.

Genç bilimci, sevgili Mehmet Perinçek, bilgece bir dinginlikle gülümsüyordu.

AKP oligarşisini ve Tayyip Erdoğan'ı hâlâ ve henüz desteklemekte olan büyük kitleler var.

Bu desteğin gözle görülürcesine azalmasının yanı sıra, aynı büyüklükte ve sayıları gittikçe artmakta olan kitleler de bu oligarşiye ve özellikle de tepesindeki kişiye, ivmesi giderek yükselmekte olan bir nefret ve hınç duyuyor.

Türkiye toplumunda sevilen ve sevilmeyen siyasetçiler her zaman olmuştu, ama bu kadar nefret edilenini anımsamıyorum.

"Silivri savcısı" ve destekçileri, böylesine bir hınç ve nefret birikimini ciddiye almalıdır...

15 Aralık 2012

III. BÖLÜM

BAŞBAKAN KENDİSİYLE TUTARLI

YUNUS GİBİ

Kıran vurdu memleketi
Zalimler hakan olmuştur
Yedikleri yoksul eti
İçtikleri kan olmuştur

Kula kulluk etmeyenin
Vicdanını satmayanın
Haram lokma yutmayanın
Mekânı zindan olmuştur

Yalan dolan yazıp çizen
Kudretliye övgü düzen
Dün dinsizim diye gezen
Bugün Müslüman olmuştur

Emeksiz zengin olanın
Kitapsız bilgin olanın
Sermayesi din olanın
Rehberi şeytan olmuştur

Haramişi, soyguncusu
Uğursuzu, vurguncusu
Cellat ruhlusu, soysuzu
Bakan, sadrazam olmuştur

Korkan varsa konuşmaya
Anlam yükleyip susmaya
Gerek kalmadı korkmaya
Çünkü korkulan olmuştur

Sesime kulak ver gülüm
Tutsaklığa yeğdir ölüm
Nerde varsa böyle zulüm
Çaresi isyan olmuştur

AKP ve Lideri Hakkında

AKP liderinin İstanbul Belediye Başkanlığı adaylığı sırasında yaptığı televizyon konuşmalarını izlerken tarifsiz bir sıkıntı duymuştum. Program yapımcılarının her nedense özel ilgi gösterdikleri konuşmacının görüntüsü kimi kez ekranı bütünüyle kaplıyordu... Söyledikleri nelerdi? Bunların pek bir önemi yok. Bana asıl sıkıntı veren, konuşan kişiden yayılan inanılmaz kibir havasıydı. Şaşılası bir kendini beğenmişlik. Düşüncelerinin doğruluğu konusunda asla kuşku duymamak. Ancak dinsel fanatiklerde, düşünceyle değil inançla hareket edenlerde görülebilecek bir özgüven. Ama bu özgüvende, yine inanmışlara özgü bir "alçakgönüllülük"ten eser yoktu... Tersine, fanatizm kibirle birleşmişti ve asıl iç daraltıcı, sıkıntı verici olan buydu...

Sonra Recep Tayyip Erdoğan İstanbul Belediye Başkanı oldu. Bu alanda yaptıkları, yapamadıkları ayrı bir konu. Başkanlığı dönemindeki kişisel bir anım, bir gün Belediye Sarayı'nın önünden geçtiğimde orasının bir miting alanına dönüşmüş olduğunu görmemdi. Sanıyorum görevinden alındığı ya da alınmak istendiği sırada düzenlediği gösterilerden biriydi bu. Gerçi konuşmasından kulağıma çarpan cümlelerde, topluluğu taşkınlık yapmaktan sakınmaya çağırıyordu... Ama İstanbul Belediyesi bana o gün, İstanbullulara hizmet veren bir kamu kuruluşu değil, birilerinin kurtarılmış alanı, kazanılmış mevzisi gibi göründü... Recep Tayyip ise halkın hizmetinde bir belediye başkanı değil, savaşçı bir topluluğun komutanı gibiydi...

Sonra "şiir" olayı patlak verdi... Bu konuda pek çok şey yazıldığı ve ben de bu köşede daha önce yazdığım için fazla bir şey söylemeye gerek yok. Hiç kimsenin, hangi biçimde söylenmiş olursa olsun, bir inancı dile getirmek için söylediği "söz"lerden ötürü yargılanıp mahkûm edilmesini onaylayamam. Burada bence asıl önemli olan, söz konusu kişinin dürüst olup olmayışıdır. Recep Tayyip Erdoğan "şiir" sözcüğünün arkasına gizlenmek yerine, o dizelerde dile getirilen düşüncelerin bir savaşçısı olduğunu, yasalar onları açıkça söylemesine engel olduğu için "şiir"e başvurduğunu söylese, daha dürüst davranmış olurdu... Ve belki asıl o zaman, demokrasinin genişlemesine katkıda bulunabilirdi...

Bugünün Tayyip Erdoğan'ını yine sıkıntıyla izliyorum. Sözleri bana inandırıcı gelmiyor. Belli ki kendini denetleyerek, bilinçli biçimde yumuşatmaya, özenle seçmeye çalıştığı ve bunda epeyce de başarılı olduğu sözcüklerin gerisinde sanki sert, geçirimsiz bir duvar var... O duvarın gerisinde ise bence boşluktan başka hiçbir şey bulunmamakta... O boşlukta, hümanist düşüncenin, gerçek şiirin, gerçek kültürün kırıntısının bulunabileceğini sanmıyorum... Çünkü bunlar bir anda elde edilebilen, değişme ya da değişmemeyle ilgili şeyler değil, bir kişilik, bir kimlik, bir eğitim sorunudur...

AKP liderinin siyasal yaşama girişinden bu yana bende uyandırdığı düşünceler, izlenimler böyle... Partinin kimliği ise yeterince açık. Türban ya da otel lobilerinde toplu namazlar, bir yaşama biçiminin masum görünümleri değil, apaçık bir dayatma, daha önceki bir yazımın başlığıyla söyleyecek olursam, "cehaletin meydan okuyuşu"dur... Üstelik bugün parlamentoda büyük çoğunluk elde etmiş bir gücün bu meydan okuyuşu karşısında, günümüz koşullarında, kimilerinin küçümsemeye çalıştığı "kıyafet" yasası belki de en başta gelmek üzere "Cumhuriyet"in temel değerlerini savunmanın, en az emekçi haklarının savunulması

kadar önemli olduğunu düşünüyorum... AKP ve liderinin güven vermeyen ve zaten veremeyecek olan, popülist, görünüşte "Batıcı" söylemlerinin gerisindeki kimliklerinden tedirginlik duyuyor; gerçek anlamda Batılı-hümanist değerlerle beslenmemiş bu kimliğin ülkemizi geriletmesinden, uygar dünyadan koparmasından korkuyorum... Parlamentoda hak edilmemiş bir çoğunluk elde eden partinin ve hak etmediği bir "karizma"yı sahiplenen liderinin, demokrasinin ölçüleri içinde, demokrasinin olanaklarıyla ve bir an önce; sahip oldukları "reel" güç, gerçek toplumsal karşılıkları her ne ise, o sınırlara geriletilmelerini diliyorum...

30 Ekim 2002

Ukalâ...

Şiirin kimi kez tek bir sözcükten doğması gibi bir köşe yazısı da zihinde apansız beliriveren tek bir sözcüğün çevresinde oluşabiliyor. Sanırım bu kez de öyle olacak...

Apansız dediysem, belki o kadar da apansız değil... Bilinçaltımızda neler olup bittiğini bilemiyoruz ki... Nereden çıktı şimdi şu "ukalâ" sözcüğü? Sabah uyandığımda aklımın bir kıyısında duruyordu... (Belki inanmayanlar olacaktır ama gerçekten öyle.)

Sözlük karıştırmayı oldum olası severim... Sözcüklerle oynamayı da... (Şiire yatkınlığım, anımsayabildiğim en küçük yaşlarımda, sözcüklerle oynayarak başlamış olabilir... Anlam bakımından ilintisiz fakat uyak oluşturan sözcükleri, zihnimde ya da yüksek sesle sıralayıp dururdum... "Ukalâ" sözcüğünün beklenmedik ziyareti de bu eski alışkanlığın bir sonucu olmalı...)

Her ne ise... Önce, kitaplığımdaki sözlüklerden Mustafa Nihat Özön'ün *Osmanlıca Türkçe Sözlüğü*'nü açtım.

"Ukalâ" sözcüğü, inceltme işaretli "a" harfiyle başlayan

"âkıl"dan geliyor... "Âkıl" ise akıllı kişi demek. "Ukalâ"nın anlamı tam olarak, akıllılar, akıllı kişiler... ("Âkıl"ın da kökenindeki "akıl", Arapçasının yazılışıyla "akl", hangi kökten, hangi kavramlardan türemiş? Ayrıca incelemeye değer, fakat bu yazının konusu değil...)

Özön'ün sözlüğünde Şinasi'den bir alıntı var: "Ukalâ kısmı idi aklına dilbeste hemen"

Yani, kendi aklına âşık olanlar, gönül verenler, ukalâlardır...

Burada iş değişiyor... Demek ki "ukalâ" sözcüğü sözlük anlamıyla akıllı kişiler demek olsa da günlük yaşamda değişime uğramış...

Nitekim, pek sevdiğim bir başka sözlükte, "Hayat Yayınları"nca basılmış (fakat ne yazık ki basım tarihi belirtilmemiş, bana babamın kitaplığından kalan) *Büyük Türk Sözlüğü*'nde "ukalâ"nın karşılığı şöyle: "Akıl satan, akıllı geçinmek isteyen." Bu sözlükte, hepimizin bildiği sevimli bir deyime de açıklamasıyla birlikte yer verilmiş: Ukalâ dümbeleği. (Bir şey bilmediği halde akıllılık taslayan...)

Türk Dil Kurumu'nun sözlüğünü açıyorum. "Ukalâ" için yine "Kendini akıllı ve bilgili sanan, bilgiçlik taslayan kimse," deniyor... Yukarıdaki deyimin, ukalâ dümbeleği'nin karşılığı ise daha renkli bir dille verilmiş: "Aklı ermediği halde her konuda fikir yürüten, bilir bilmez her şeye karışan, zevzek..."

Söylenişini pek sevdiğim şu "zevzek" sözünün peşine takılıp sözlük sözlük gezmek de hoş olurdu ama, konuyu değiştirmeyip "ukalâ" araştırmamızı tamamlayalım...

Başvurduğum son kaynakta, İsmet Zeki Eyüboğlu'nun *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*'nde, "akl" sözcüğünün kökeni de karşıma çıkıverdi: Deve kösteği...

Bu konularda mürekkep yalamış olanlar nedenini mutlaka biliyor olmalılar, fakat doğrusu ben, bildiğimiz akılla deve kösteği arasında ne gibi bir bağıntı kurulmuş olabileceğini anlayamadım ve daha fazla ukalâlık yapmamak için susuyorum...

Eyüboğlu'nun sözünü ettiğim kökenbilimsel sözlüğünde, "akıllılar, uslular" anlamına gelen "ukalâ"nın, daha sonra, "olur olmaz işe karışan, bilgiçlik taslayan, bilgili geçinen..." anlamlarında kullanıyor olmasının "anlam değişmesi" sonucu olduğu da ayrıca belirtilmiş...

Demek ki sözcükler de zaman içinde değişime uğruyor...

Tıpkı "ulema" gibi...

Korkmayın, "ukalâ"dan sonra sizi "ulema" gezintisine çıkaracak değilim...

Özön'ün sözlüğündeki açıklamayla yetinelim: 19. yüzyıl öncesinde "müderris ve kadılık yolunda olup özel kıyafetleri bulunan... ilmiye mensupları" anlamında kullanılan "ulema" sözcüğü 19. yy'da "bilginler" anlamında kullanılmaya başlanmış...

Ya günümüzde, Türkiye Cumhuriyeti'nde?

Günümüz Türkiyesi'nde ve Türkçesinde "ulema" sözcüğünün, ille de kullanılacaksa eğer, bilimle uğraşan bilginler değil, fetva veren ("bir mesele ve dava için şeriatın ne dediğini anlatan") kişiler anlamına geldiğini bilmek için sözlük karıştırmaya gerek yok..

"Ulema", "ukalâ"...

Biri bilimden öteki akıldan türemiş iki sözcük de olsa, Tanrı Türkiye'yi bu türden kimselerin yönetiminden korusun...

26 Kasım 2005

Ne Kötü Günler!

Bir başbakan düşünün, önce "ulema" diyor, sonra bu sözcükle "din bilginleri" değil "bilginler" demek istediğini ileri sürerken çocukları bile inandıramayacak şeyler söylüyor...

Ardından dünya güzeli kentimiz İzmir'e "gâvur" iması yapıp daha sonra "solun kalesi" demek istedimdi diyerek (aslında İzmir'i onurlandıran) bir söz söylemek zorunda kalıyor...

Aynı kişi "Türk alt kimliktir, üst kimlik TC yurttaşlığıdır" sözleriyle bir yığm gereksiz tartışmaya yol açtıktan sonra önceki gün bir TV söyleşisinde, "TC yurttaşı demek Türk demektir," diyerek Türklüğü aynı zamanda hem alt hem üst kimlik yapmış oluyor...

TV görüntülerini izler ve bütün bunları üst üste koyup düşünürken aklınızdan şu sözcükler geçiyor:

Ne kötü günler!

Elinde anayasa kitapçığıyla TÜSİAD'ı, YÖK başkanını (ve dolaylı olarak da cumhurbaşkanını) suçluyor. Yargı sürecine karışılmasının (kendi mahkûmiyeti söz konusu olduğunda böyle düşünmese de) anayasal suç oluşturduğunu tehdit edici bir ton ve tavırla dile getiriyor.

Bunu yaparken, belki de kendisinin bir anayasal suç işlemekte olduğunu aklına getirmiyor...

Çünkü bütün uygar anayasalarda, yargının da, yürütmenin de, yasamanın da üstündeki en yüce değer, bireydir... (Bkz. TC Anayasası, "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" vb...)

Çünkü yargı bağımsızlığı yargının diktatörlüğü demek değildir...

Diktatörleşen yargı, engizisyondur...

Ya da bunun tam tersine, yürütmenin buyruğu altına girmiş olduğu kuşkusu uyandıran yargı da artık bağımsız yargı sayılamaz...

Van'daki (olağanüstü rejim koşullarını anımsatan) tutuklama ve yargılama sürecinde yaşananlar, en yüce değere, "kişinin dokunulmazlığına, maddi ve manevi varlığına" saygı gösterilmediği gerçeğini apaçık ortaya koyduğu için, (hukukun yüzeysel değil doğru ve derinliğine bir yorumunun gereği olarak) ilgili kurum ve kişilerin, herkesin, bu süreç hakkında görüş bildirmeye, tavır koymaya anayasal hakkı vardır...

Elinde anayasa kitapçığıyla tehditler savuran kişinin sözleri ve görüntüsü, ne yazık ki, demokrasi sevgisinden daha çok diktatörlük hevesini yansıtıyor...

Evet, ne kötü günler!

Ülke gündemini fazlasıyla meşgul eden bir başka dava hakkında, 3 Eylül 2005 tarihinde (demek ki iki buçuk ay önce) bu sütunda yayımlanan bir yazıda şu satırlar yer almaktaydı: "...olacakları tahmin etmek pek güç değil ama, birlikte yine de kurgulamaya çalışalım. Yurtdışında çeşitli ajanslar, TV kanalları, Pamuk'la röportaj yapmak için birbirleriyle yarışacaklar. Bu röportajlarda, açık ya da üstü örtülü olarak, Türklerin nasıl adam olmaz, nasıl b.ktan bir millet olduğuna ilişkin suçlamalar, alaylar, küçültücü sözler, muhtemelen cezaevi görüntüleri, ya da kara çarşaf, şalvar vb. görüntüleriyle, ülkemiz ve insanı hakkında zaten olumsuz önyargı sahibi milyonlarca izleyiciye ulaştırılacak... (...) Sonuçta, kaybeden, yine Türkiye ve bu ülkenin milyonlarca masum, gerçekten yurtsever insanı olacak. (...) Bu akıldışı davanın, hukuksal bir yöntemi varsa eğer, başlamadan sona erdirilmesini; böylesine keyfi bir yoruma olanak veren söz konusu anlamsız ve gereksiz yasa maddesinin de, belki Meclis'te bir yasa değişikliği önerisiyle, büsbütün ortadan kaldırılmasını diliyorum."

Yapılabilecek olan şeyler yine ne yazık ki ve sanki kasıtlı olarak yapılmadı ve TV ekranlarına tahmin edilebileceklerden de daha çirkin görüntüler yansıdı.

"Kasıtlı olarak" sözü, Orhan Bursalı'nın 22 Aralık tarihli köşe yazısındaki bir saptamayla örtüşüyor... Bursalı, "seçim süreci" nedeniyle AKP iktidarının, dinci söylemin yanı sıra "Türkçü-milliyetçi" çevrelere de "göz kırpan" bir söylemi giderek artıracağını (bence de çok doğru olarak) saptıyor!

Bu arada, bu garip sürecin traji-komik başaktörü yazar, kimi köşe yazarlarınca (Dreyfus davasında) Zola'ya ve (inançları nedeniyle yakılan) Giordano Bruno'ya benzetilerek, "alaturka" ölçüsüzlüğün inanılmaz örnekleri veriliyor...

"Kırk dile çevrilmek" lafı, her türlü değerin, her şeyi yapabilir olmaya hak kazanmanın tek ve biricik ölçütü gibi ağızda

sakız gibi çiğnenerek, bu ülkenin yaşayan ya da hayatta olmayan ve belki tek bir dile çevrilmemiş birçok değerli yazarının, şairinin, örneğin sadece tek bir kitabı tek bir dile çevrilmiş olan (burada adını anmak zorunda kaldığım için beni bağışlamasını dilediğim) Vedat Türkali gibi büyük bir romancımızın, yine korkarım kırk dile çevrilmemiş bir Adalet Ağaoğlu'nun (adlarını sıralayabileceğim daha birçok yazarımızın) incinebileceği, Sait Faik'ten Sabahattin Ali'ye, Tanpınar'dan Orhan Kemal'e, Behçet Necatigil'den Turgut Uyar'a seçkin yazar ve şairlerimizin anısına saygısızlık edileceği düşünülmüyor...

Düşünceleri uğruna hapislerde çürüyen, işkence gören, sürgünde ölen, öldürülen, yazar, şair, gazeteci, bilim insanı, eylemci nice gerçek demokrasi ve özgürlük kahramanımızın, şehidimizin kemikleri sızlatılıyor...

Böyle olunca da, ne idiğü belirsiz ve şu andaki konumu sona erdiğinde ne olacağı daha da belirsiz Lagendijk diye biri Türkiye hakkında kasıla kasıla ahkâm kesebiliyor...

Ne kötü günler, evet!

Ve köktendinci iktidar partisiyle "sosyal-demokrat" ana muhalefet partisinin seçim barajı konusunda görüş ve ağız birliği, bu ülkede yakın tarihte bir aydınlık gelecek umudunun üzerine tonlarca zift boca ediyor.

Kötü günler, evet...

Kötü ve alabildiğine sahte, niteliksiz, riyakârca, düşük düzeyli!..

24 Aralık 2005

Başbakan Nece Konuşuyor?

Konuşmak önemlidir. Çoğu kez ağzınızdan çıkan tek bir sözcük, içerdiği anlamla, kullanılış yeri ve söyleniş biçimiyle, iç dünyanızı gösteren bir kimlik aynasına dönüşüverir. Üstelik

toplumun gözleri önünde bir kişiyseniz bu daha da çok böyledir.

Günümüzdeki Türkiye Cumhuriyeti başbakanının "vücut dili"nden çokça söz edildi. Herhangi bir vücut dilinin çok fazla sayıda sözcüğe sahip olabileceğini sanmıyorum... Sözgelimi, "Marilyn Monroe'nun vücut dili" muhteşemdir. Fakat eninde sonunda birkaç sözcüklüktür. Bu, bütün vücut dilleri için böyledir ve böyle olduğu için de akla hitap etme gücünü fazla abartmamak gerekir... Buna karşılık, ağzımızdaki dil, konuştuğumuz dil önemlidir. Ağızdan çıkan sözü kulağın duyması gerektiği herhalde bunu vurgulamak için söylenmiş olmalıdır.

Başbakan zaman zaman nece konuşuyor?

Argoca mı?

Doğrusu ben de öyle olduğunu sanıyordum...

Değerli yazar ve aynı zamanda da *Büyük Argo Sözlüğü* adlı bir çalışmanın sahibi Hulki Aktunç'un bir TV haber kanalındaki açıklamalarını işitinceye kadar...

Hulki Aktunç argo'nun bir "simge" dili olduğunu söyledi ve bir de örnek verdi. Bir serseri bir başka serseriye, "Polisin pantolonunun paçasında bit var," diyor, fakat bu cümledeki sözcüklerin hiçbirini kullanmadan... (Asıl argo cümleyi ne yazık ki aklımda tutamadım, fakat Hulki'ye bir yerde rastlarsam sorup öğreneceğim...)

Demek ki argo, sövgüye, kabalığa indirgenebilecek bir konuşma türü değil... Tam tersine, kaba bir şey söylenirken bile incelikli, "usturuplu" (derli toplu, ustalıklı) olmayı gerektiriyor...

Başbakan, zaman zaman argo mu konuşuyor?

Yok canım.

Ya nasıl konuşuyor?

Hulki Aktunç TV sunucusunun sorusunu kısaca şöyle yanıtladı:

"Kaba konuşuyor."

(Aktuç'un sözlüğünde–Afa Yayıncılık, 1990–"argo"nun 11 adet tanımı veriliyor. Bu arada, ünlü "lan" ya da "ulan" sözcüğünün

kökeni konusunda da, aynı sözlükte –bkz. Sayfa 277, "ulancı" maddesi– ilginç bir açıklama yer alıyor... Ben buraya yazmaktan hicap duyarım... İsteyen okuyup öğrenebilir.)

Recep Tayyip'in mizahtan, incelikten genellikle yoksun, kimi kez özellikle kabalaşan konuşmaları halkımızın kulağını okşar mı? Recep Tayyip halkın sevip anlayacağı, zaten halkın da konuştuğu bir dille mi konuşuyor?

Başbakanın iki üç sözcüklük vücut dilinden de etkilendikleri tahmin edilebilecek bazı yazar arkadaşlar bunun böyle olduğunu düşünüyorlar.

Yanılgılarının başlıca nedeni, öyle sanıyorum ki, halkı tanımamak.

Halkı kabalıktan hoşlanır sanmak...

Halkla kenar mahalle kabadayılığını, lümpenliği karıştırmak...

Halk, içinde türlü mizah öğeleri de bulunan, incelikli, özlü bir dille konuşur.

Bu böyle olmasa, o büyük halk edebiyatı, halk şiiri yaratılamazdı.

Halkın konuştuğu dilin omurgasını merak edenler, sözgelimi, "Memleketimden İnsan Manzaraları"nı bir daha okusunlar.

Halkça konuşmak kaba konuşmak değil, halkı tanıyarak, anlayarak, sorunlarını, duygularını içtenlikle paylaşarak konuşmaktır.

Atatürk'ün en karmaşık toplumsal olgulardan ve kavramlardan söz ettiği seçkin söylevlerinde bile, halkın ruhuna, aklına, kimliğine hitap eden bir "tını" vardır.

Bu hiç kuşkum yok ki gelmiş geçmiş en büyük dünya entelektüellerinden biri olan Lenin, hukuk doktoru Fidel Castro ya da Bolivyalı halk lideri Morales için de böyledir...

Peki, günümüz Türkiye Cumhuriyeti başbakanı nece konuşuyor dersiniz?

Recep Tayyip Erdoğan'ca...

16 Şubat 2006

On Binlerin Haykırışı...

Oktay Arayıcı'nın oyunlarından birinin adı *Bir Ölümün Toplumsal Anatomisi*'dir. Anımsadığımca, bir cinayettir söz konusu olan. Gabriel Marquez'in dilimizde *Kırmızı Pazartesi* adıyla yayımlanan romanının asıl adı da *Önceden Bildirilmiş Bir Cinayetin Zamandizimsel Dökümü*'dür... Danıştay faciası (cinayeti, trajedisi), bana bu iki başlığı düşündürdü. Bir de Vasıf Öngören'in, yıllar önceki ortak bir çalışmamız için bulduğu çarpıcı adı: "Katilleri Tanıyor musunuz?" Yazımın başlığı bu adlardan herhangi biri olabilirdi... Perşembe günü Anıtkabir'i, Kocatepe Camisi'nin avlusunu ve çevresini, Kurtuluş Savaşımızın ve cumhuriyetimizin başkenti Ankara sokaklarını hıncahınç dolduran on binlerin "Katil başbakan" haykırışı da "toplumsal anatomi"ye özlü ve nesnel bir giriş yapma bakımından uygun bir başlık oluşturabilirdi... Perşembe günü bu sözcükler, uygar kimliklerinden, ülkeye ve demokrasiye bağlılıklarından kuşku duyulamayacak on binlerce kişi tarafından haykırıldı. Bu ortak haykırışın Türkiye tarihinin günümüzdeki evresinde bir dönüm noktasını işaret ettiğinden kimsenin kuşkusu olmasa gerek...

Gazetemize yapılan bombalı saldırılarda da yer aldığı bildirilen katilin "avukat" olması, yaşanan trajedinin en dikkat çekici yanlarından biri. (Kısa süre önce bir başka hukukçu, Van'da bir savcı, daha az vahim sayılamayacak bir dizi olayın sorumlusu olarak görevden alınmıştı.)

İlginç olan, bu her iki "hukukçu"nun da genç kimseler olması. Bu durum sizleri, Türkiye'de yükseköğretimin ve daha aşağı basamaklardaki öğretimin ne duruma gelmiş olabileceği konusunda düşündürmüyor mu? Hukuk öğrenimi görmüş, avukatlık stajı da yapmış genç bir insanın, Türkiye Cumhuriyeti'nin yüz akı bir yüksek hukuk kurumuna karşı giriştiği alçakça, gaddarca saldırıyı bireysel bir olay olarak görmek olası mı? Aramızda Türkiye Cumhuriyeti'nin yeminli düşmanı, potansiyel katil nice

Alparslan Arslan'ların bulunmakta olduğundan kuşku duyabilir miyiz? Peki, suçlu, suçlular, tetiği çeken katilin arkasındaki başkaca sorumlular kim? Bunu kısaca gözden geçirelim...

Katil, dört çocuklu bir ailenin "tek oğlu" imiş... İlköğretim müfettişi olduğu bildirilen baba bunu böyle dile getiriyor. Yine baba Arslan'ın sözleriyle, "namazında niyazında" bir çocukmuş... Kız olan öteki üç kardeşin hepsinin "türbanlı" olduklarını gazete haberlerinden öğreniyoruz. Anne hakkında bilgimiz yok. O da hiç kuşkusuz, yine "tesettür"lü, namazında niyazında, kocasının verdiği izin ölçüsünde düşünen "ideal" bir Türk kadını ve anasıdır... Karşımıza çıkan aile tablosu bu... Zanlı, bu aile çevresinde yetişmiş. İlköğrenimini bu aile içinde almış. "Tek oğul" ve "namaz niyaz" kavramlarını, bilinçli ya da bilinçsiz, yüce değerler olarak dile getiren ilköğretim müfettişi baba Arslan'ın, Cumhuriyet Türkiyesi'nde, Cumhuriyet okullarında, neyi ve nasıl "teftiş" edeceğini düşünebiliyor musunuz? Sadece bu aile tablosu, bu sözler, böyle bir kişinin böyle bir görevde bulunuyor olması, (katilin doğum yeri) Bingöl'ün bir köyünden Danıştay'a uzanan cinayet örgüsünün ilmeklerini çözme bakımından yeterince aydınlatıcı değil mi?

Perşembe günü Ankara sokaklarını dolduran on binlerin ortak bir haykırışla suçladıkları kişinin ya da benzerlerinin, *Cumhuriyet* gazetesini bombalayan ve Danıştay'da tetiği çekenle benzer aile yapıları içinde yetişmiş olduklarında kuşku yok. Buna, Köy Enstitülerini kapatarak yerlerine imam hatip okullarını açan; cumhuriyet, demokrasi ve halk düşmanı siyasetlerin eğitim alanındaki uygulamaları eklenecek olursa, Danıştay'daki kanlı saldırıya, geçmişteki ve ne yazık ki gelecekte de yinelenmesi kaçınılmaz benzerlerine şaşırmamak gerek.

Perşembe günkü cenaze töreninde on binlerce uygar ve demokrat insanın –milyonlarca benzerlerinin duyarlılığını da dile getirerek– en ağır bir sıfatla suçladıkları kişiden, "demokrat" ol-

masını, "demokrasi" adına bir şeyler yapmasını "hâlâ" bekleyen "aydın"larımız kaldı mı, bilmiyorum... Özel uçağında yer kapmak, kendisiyle röportaj yapmak ve ağzından çıkacak sözleri bir hikmetmiş gibi bekleyip yayınlamakta birbiriyle yarışan "liberal" ve sözde "solcu"larımız, Ankara'daki on binlerin ve böylece artık konuşmaya başlayan milyonlarca aydın, çağdaş Türkiye Cumhuriyeti yurttaşının yanında mı, karşısında mı yer almaktadırlar? Bu gibi kimselerin Danıştay'daki faciadan sonra da yazdıklarındaki üslup kaypaklığı, özeleştiri yoksunluğu mide bulandırıyor. (Hedef gösteren *Vakit* gazetesinin yazarlarının bile, cinayet öncesinde ve sonrasında yazdıklarıyla, ben bu gibi kaypak "liberal" ve sözümona "solcu"lardan çok daha tutarlı olduklarını düşünüyorum.)

İlhan Selçuk, gerçekten de ulaşılmaz ustalığı ve zekâsıyla, on binlerin en ağır biçimde suçladıkları kişinin "camiler kışlamız" diye başlayan meydan okuyuşuyla Danıştay'da işlenen cinayet arasındaki ilişkiyi bir çırpıda kuruverdi... Bugün yapılması, ama mutlaka ve bir an önce yapılması gereken, siyaset dünyasına bu meydan okuyuşla girerek hiç hak etmediği bir yere çıkan (ve şimdi daha yükseğine gözünü dikmiş olan) kişinin ve çevresinin, oradan, demokrasi ve sağduyunun tüm olanakları kullanılarak indirilmeleridir... Yoksa perşembe günü Ankara'da yükselen haykırışın tüm ülkeyi saracağından, çağdaşlıkla düşmanları arasında (bugünkü siyasal yönetimin ısrarla kışkırttığı) karşıtlığın kanlı bir boğazlaşmaya doğru tırmanacağından kuşku duymamak gerekiyor...

20 Mayıs 2006

"Türkiye'nin Tamamı"

Başbakanın sözleri köşe yazarı için ister istemez malzeme oluşturuyor. Hem yürütmenin başında, hem de ülkedeki gerilimin en öndeki taraflarından biri olduğu için. Bu kez yine öyle olacak.

Başbakanın son günlerdeki iki sözünü alt alta koyarak yorumlamaya çalışacağım.

Anıtkabir'de ve Kocatepe Camisi'ndeki törenin ardından şöyle dediğini gazetelerde okudum: "Kocatepe'ye gelenleri Türkiye'nin tamamı olarak nitelendirmek yanlış olur."

Kocatepe'deki tören Anıtkabir'deki büyük buluşmanın devamı olduğuna göre, bu cümleye Anıtkabir sözünü de eklemek mantıklı olur.

Başbakan bu sözlerle herhalde şunu söylemek istedi:

Danıştay'daki cinayetin hemen arkasından Anıtkabir'e akın eden, oradan Kocatepe Camisi'nin avlusunu dolduran on binlerin temsil ettiği Türkiye'den daha farklı bir Türkiye ya da Türkiye'ler de vardır.

Bu saptama kuşkusuz ki doğrudur.

Fakat bu noktada şu soruları sormak gerekiyor:

Bu öteki Türkiye ya da Türkiye'leri oluşturan yurttaşlar kimlerdir?

Danıştay cinayetini alkışlayanlar mı?

Gösterilen tepkiyi aşırı bulanlar mı?

Ülkede olup bitenler konusunda olumlu ya da olumsuz herhangi bir duyarlığa sahip olmayanlar mı?

Daha başka deyişlerle:

Oh olsuncular mı?

Vurdumduymazlar mı?

Adam sendeciler mi?

Zırcahiller mi?

Daha ılımlı, daha serinkanlı yurttaşlar mı?

Vb. vb...

Görüldüğü gibi bu liste uzar gider.

Anıtkabir'de ve Kocatepe Camisi'nde toplanan yurttaşları gördük.

Denebilir ki her toplumsal sınıftan ve çoğunluğu kadın, laiklik yandaşı yurttaşlar.

Türkiye Cumhuriyeti'ni oluşturan temel değerlerin tehlikede olduğunu düşünen, bunun acısını ve öfkesini duyan kimseler.

Bu, böyle bir Türkiye...

Peki AKP başkanı ve başbakanın ima ettiği öteki Türkiye ya da Türkiye'ler kimlerden oluşuyor?

Başbakanın bu konudaki değerlendirmesini de bilmeye hakkımız yok mu?

Sonraki sözler AKP grup toplantısında söylenmiş.

Başbakan buradaki konuşmasında, yukarıdaki sözlerle çelişerek şunları söylüyor: "Partimizde 'öteki' diye bir ayrım yok. Biz sadece bize oy verenlerin değil, 73 milyonun hükümeti olarak çalışıyoruz."

Ne kadar masum ve iyi niyetli görünseler de, bu sözler de bir başka yanlışı içeriyor.

Üstelik, sadece Türkiye ve AKP hükümeti bakımından değil, bütün ülkeler ve hükümetler bakımından...

Belki bir tek koalisyon hükümetleri belli bir ölçüde bütün toplumsal çıkarların tamamını temsil edebilir...

Onun dışında her hükümet, tüm ülkeyi ilgilendiren bazı temel konular ve değerlere ilişkin ulusal "mutabakat"lar dışında, şu ya da bu toplumsal sınıf ya da sınıfların çıkarlarının temsilcisidir.

AKP hükümetinin (ve parlamentodaki çoğunluğunun) hangi toplumsal sınıf ve grupların çıkarlarının temsilcisi olduğu gün gibi ortadadır.

Bu sınıf ve gruplar arasında işçinin, yoksul köylünün, memurun, esnafın yeri yoktur.

AKP varlıklı sınıfların partisidir.

Kaldı ki orada da ayrımcılık yapmakta, sermaye içinde de ağırlığını "İslami" kimlikle öne çıkandan yana koymaktadır.

AKP bundan başka, Türkiye Cumhuriyeti'nin varlığıyla ilgili temel mutabakatlar konusunda da, şaibeli, sabıkalı bir siyasal örgüttür. (Belediyelerinde yapılanların parti bünyesinde bile,

belki de korku sonucu, sıkıntı ve kaygı yarattığını basından okuyoruz.)

Bu nedenle, AKP adına konuşan birinin, ne Anıtkabir'de ve Kocatepe Camisi'nde laik, yurtsever, cumhuriyetçi değerlerde buluşan (ve belli ki hükümeti korkutmuş olan) on binleri küçümser görünmeye, ne de büyük çoğunluğu yoksulluk ve sıkıntı çeken 73 milyondan söz etmeye hakkı vardır...

Bu 73 milyonun tamamı olmasa da büyük çoğunluğu hem Türkiye Cumhuriyeti'nin temel değerlerine sahip çıkmakta, hem de toplumsal adaleti savunmaktadır.

Ankara caddelerini bir anda dolduran on binler, bu bilinçlilik ve mücadele kararlılığının öncü gücüdür.

Başbakanın korkusu, tedirginliği, bu büyük kitleyi önce karşısına alıp sonra 73 milyon içinde eritmeye çalışması, bunu bilmesinden ve iktidarları süresince ilk kez bu somutlukta karşısında görmesindendir...

Asıl sorun ise, 73 milyonun büyük çoğunluğuna öncülük edebilecek bilinç ve enerji birikimine sahip olduğunu kanıtlayan bu kitlenin, bugün ne yazık ki örgütlü bir güç olamayışındadır...

27 Mayıs 2006

Erdoğan Ülkeyi İç Savaşa Götürür

Milletvekili seçimlerinde oy kullananların üçte birinin oyları ile Büyük Millet Meclisi'nde üçte iki çoğunluk elde ederek başbakan olan Recep Tayyip Erdoğan hakkında düşüncelerimi birçok kez yazdım.

Kendisiyle kişisel hiçbir sorunum yok.

Hiçbir zaman karşılaşmadık, yüz yüze görüşmedik.

Benim Türkiye Yazarlar Sendikası başkanı, Tayyip Erdoğan'ın İstanbul Belediye Başkanı olduğu dönemde, sendikamızın o sırada Kabataş Setüstü'ndeki konutunun bir dönem önceden bele-

diyeye birikmiş borcuyla ilgili olarak böyle bir olasılık söz konusuydu. Fakat, daha önceki bir yazımda da söz ettiğim gibi, gidip Tayyip Erdoğan'dan bir şey istemek içimden gelmedi.

Çünkü, yine aynı yazıda sözünü ettiğim gibi, Tayyip Erdoğan'ın belediye başkanlığına aday olduğu dönemdeki TV konuşmalarından ve görüntülerinden şiddetle tedirginlik duymuştum.

Beni tedirgin eden, siyaset ortamında ilk kez karşılaştığım bu kişinin katılmadığım görüşleri kadar ve belki onlardan da daha fazla, kendini fazlasıyla beğenmiş, kibirli, soğuk kişiliğinden yansıyan ürkütücü ve itici fanatizmdi.

Tutuculuk ve kibrin bir aradalığı korkunçtur.

Doğru bir dünya görüşünü bile sevimsiz kılacak bu kişisel özellik tutucu bir dünya görüşüyle bir araya geldiğinde, "fanatizm"in ulaşabileceği sonuçları kestirmek güç değil.

Tayyip Erdoğan'ın kişiliğinin bende uyandırdığı tedirginliği, üniversite öğrenciliğim döneminde, 1960'lı yıllarda, o zamanki CKMP'yi bir çeşit parti içi darbeyle ele geçiren Alparslan Türkeş için de duymuş ve bu duygumu arkadaşlarıma da söylemiştim.

Oysa Türkeş'in siyasetçi olarak kimliği o sırada çok da belirgin değildi ya da hiç değilse biz sosyalist gençler tarafından gerektiğince bilinmiyordu.

Sonraki yıllarda yaşananlar, bu önsezimi ne yazık ki doğruladı.

Tayyip Erdoğan'a ilişkin bir başka izlenimim, yine daha önce yazdığım gibi, belediye başkanlığından alındığında, İstanbul Belediye binası önündeki bir topluluğa yaptığı bir konuşmaya tesadüfen tanık oluşumla ilgilidir.

Bu, görevden alınan bir belediye başkanının veda konuşması değil, kışkırtıcı bir meydan okumaydı.

Tayyip Erdoğan, bildiği, inandığı yolda kararlılıkla yürüyen biri.

Doğru (bilimsel, kuşkucu, araştırıcı, hümanist) dünya görüşüne sahip bir insan için erdem sayılacak bu özellik, tutucu bir

dünya görüşü sahibinin kişiliğinde fanatizmin derecesini artırır.

Tayyip Erdoğan'ın kendi çevresindeki "karizma"sı buradan geliyor. Kararlı, kibirli, katı, uzlaşmaz kişiliğinden...

Başbakanlığı öncesinde de benim gibi kendisine ilişkin olumsuz izlenimleri olanlar kuşkusuz ki vardı. Başbakanlığı sırasında ise bütün bir toplum onu yeterince tanıdı.

Başbakanlık eninde sonunda siyasal bir kurumdur.

Cumhurbaşkanı ise, ülkenin kimliği demektir.

Tayyip Erdoğan'ın cumhurbaşkanı olmasının, ülkemiz için çok ağır sonuçları olacağını düşünüyorum.

Çünkü Tayyip Erdoğan herhangi bir cumhurbaşkanı olmayacak.

O ve yandaşları, devletin en tepesine çıkmış olmanın güveniyle, bildikleri yolda daha sakınmasız ilerleyecekler.

Ve kaçınılmaz olarak da aynı sakınmasızlıkta karşı tepkiler, karşı duruşlar, karşı koyuşlar oluşacak...

Böylece de cumhurbaşkanlığı makamı ülkeyi temsil etme simgesel değerini, saygınlığını, yasal konumunu yitirecek.

Demokrasiye güven daha da sarsılacak.

Toplum kargaşaya sürüklenecek ve korkarım ki bir içsavaşa doğru hızla yol alacak.

Amerika Birleşik Devletleri'nin istediği acaba böyle bir Türkiye mi?

Tayyip Erdoğan ve yandaşları, böyle bir Türkiye'nin kendilerinin de sonu olabileceğini düşünmüyorlar mı?

Cumhurbaşkanı olan bir Tayyip Erdoğan'ın siyasetin dışında kalacağını ve böylece AKP ile daha kolay baş edebileceklerini düşünenler varsa, bu olasılık gerçekleşir de AKP lideri Çankaya'ya çıkarsa, ne kadar yanılmış olduklarını acı biçimde göreceklerdir.

15 Temmuz 2006

"Şehit" Kavramı Üzerine...

Sokaktaki insanı çevirip "şehit kimdir?" diye sorsanız, size hayretle, hatta belki biraz öfkeyle bakacak ve büyük olasılıkla şöyle diyecektir:

"Şehit, vatanı için can veren kimsedir."

"Vatan", oldukça yeni bir kavramdır.

İnsanlar yurtları, üzerinde yaşadıkları topraklar için her zaman çarpışıp ölmüşlerdir kuşkusuz.

Fakat modern anlamıyla "vatan" ve o vatan için can vermeye kutsal bir anlam verilmesi, "şehit" kavramının tarihi kadar eski olmasa gerek...

F. Devellioğlu'nun *Osmanlıca-Türkçe* sözlüğünde kavramın karşılığı şöyle:

"Din veya yüksek bir ülkü uğrunda can veren, savaşta ölen Müslüman."

Demek ki, buna göre, şehit sayılmak için, öncelikle Müslüman olmak, yanı sıra da İslam "veya yüksek bir ülkü uğrunda" can vermek gerekiyor.

Bu "yüksek ülkü" (ya da ülkülerin) ne (neler) olduğu sözlükte belirtilmiyor.

Nedeni çok açık.

Çünkü "şehit" kavramının kaynağı dinseldir.

Sözlükte sadece Müslüman denilmiş olsa da, Hıristiyanlık uğrunda can veren, işkence gören aziz ya da azizeler için kullanılan "martyr" sözcüğü de, bizim Arapçadan aldığımız "şehit" sözcüğünün karşılığıdır.

Öyleyse, büyük olasılıkla her dilde karşılığı olan, öncelikle dinsel kaynaklı bir kavramla karşı karşıyayız...

Bu durumda, girişte sözünü ettiğimiz yurttaşın, "şehit kimdir?" denildiğinde neden büyük olasılıkla dinsel olmayan bir karşılık vereceği sorusunu yanıtlamak gerekiyor...

Yanıt çok basittir:

Çünkü dinsel çıkışlı bu kavram, laikleşen toplumsal yaşamla birlikte anlam değiştirmiş, laik bir içerik kazanmıştır...

Günümüzde herhangi bir "din" uğrunda ölümü göze alan kimseye (başkalarına zarar vermemesi koşuluyla) saygı duymamak için herhangi bir neden bulunmayabilir...

Fakat yine günümüzde, yurdunu savunmak için ya da bir başka toplumsal amaç uğruna can veren insanların ille de dinsel bir inanca sahip olmaları, bir başka deyişle de "öteki dünya"da herhangi bir peygamberden "şefaat" beklemeleri gerekmiyor.

İkinci Dünya Savaşı'nda, Rusya'da, Fransa'da, bütün dünyada, nazizme karşı savaşta işkence gören, yaşamlarını yitiren kahramanlar, yandaşlarınca "şehit" sayılmışlardır...

Bizim Kurtuluş Savaşı şehitlerimiz, ille de cennete gitmek için değil, öncelikle yurtlarını, ailelerini, onurlarını savunmak için savaşıp can verdiler.

Bütün bu insanlar, koşullar öyle gerektirmese, işkence görmemek, acı çekmemek, mutlu bir yaşam sürmek isterlerdi...

Bir başka deyişle, "laik" anlamıyla "şehit"lik, ille de kazanılması gereken bir "mertebe" değil, toplumsal yaşam tehlikeye girdiğinde bireysel yaşamı gözden çıkarabilme özverisidir...

Herhangi bir mistik inanç uğruna can vermeyi göze alan kişi ise, doğal olarak, geride kalan toplumsal yaşamdan çok daha fazla, öteki dünyada bulmayı umduğu bireysel mutlulukla ilgilidir...

Sorunu böyle koyduğumuzda, başbakanlık makamında bulunan kişinin "şehitlik mertebesi" üzerine söylediği sözlerin neden bu kadar rahatsız edici olduğu daha iyi anlaşılacaktır.

Çünkü, "ulema" edasıyla söylenen bu sözler, çoktandır laikleşmiş ve toplumca bu anlamda benimsenmiş yüce bir kavramı, laik içeriğinden boşaltarak dinselleştirmekte, onu yeniden ortaçağ mistisizmine doğru çekmektedir.

Aynı kişi bunu yaparken, takındığı sinik, ironik, tehdit edici tavırla, "kimileri kendilerini bu mertebeye layık görmeyebilir"

gibi son derece inceliksiz, yakışıksız, gerçek anlamda din duygusuna sahip kimselerce de benimsenemeyecek sözlerle, adeta bir ortaçağ papazı kimliğine bürünmekte, sözlerin gerisinde sanki, "cennetin anahtarları"nın çirkin, görgüsüz şangırtısı işitilmektedir...

İrkiltici, tedirgin edici, tepki uyandırıcı olan, sözlerde ve tavırda bunların görülüp hissedilmesidir...

9 Eylül 2006

Başkomutan Erdoğan...

Bu yılın mart ayında Sefer Çetinkaya imzalı uzunca bir elektronik mektup almıştım. "Hitler Dönemi Almanyası-Erdoğan Dönemi Türkiyesi" başlıklı bu ilginç mektuptaki (daha doğrusu inceleme yazısındaki) bazı görüşleri az önce bilgisayarımda bir kez daha gözden geçirirken sizlerle de paylaşmak istedim.

Sayın Sefer Çetinkaya, Hitler dönemi Almanyası'na (özellikle de Nazi partisinin iktidar ve Hitler'in tek adam oluşuna) ilişkin bilgileri hukuk profesörü Andreas Schwartz'ın gözetiminde 1948'de yayımlanan *Hitler* adlı kitaptan derlediğini belirtiyor...

Benzerlikler konusuna girmeden, dikkatimi özellikle çeken bir sözcükle, "başkomutan" sözcüğüyle başlayayım...

Cumhurbaşkanı Hindenburg'un 1934'te ölmesiyle, başbakan Hitler cumhurbaşkanlığı görevini de üstleniyor ve böylece Alman ordusunun "başkomutan"ı oluyor...

Doğrusu, Başbakan Erdoğan'ın yakın gelecekteki olası cumhurbaşkanlığı ile birlikte, aynı zamanda da Türkiye ordusunun başkomutanı olacağı aklıma gelmemişti... Ya da bunu bu sözcüklerle düşünmemiştim...

Anayasanın ilgili bölümüne baktım. Cumhurbaşkanının görev ve yetkilerinin sıralandığı 104. maddede, şu cümleler de yer almakta: "Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Türk Silahlı

Kuvvetleri'nin Başkomutanlığını temsil etmek, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin kullanılmasına karar vermek, Genelkurmay başkanını atamak..."

Böylece Erdoğan'ın olası cumhurbaşkanlığının bir başka boyutu, yaratabileceği bir başka sorun daha ortaya çıkmış oluyor:

Cumhurbaşkanı-ordu ilişkisi...

Daha açık bir deyişle, Türkiye ordusu ile bu ordunun olası başkomutanı Erdoğan arasında "emir-komuta" ilişkilerinin doğurabileceği sorunlar...

Şimdi, sözünü ettiğim elektronik mektupta örneklenen koşutluklardan bir bölümüne göz atalım:

1929 dünya ekonomik bunalımıyla ilişkili olarak Alman ekonomisi de çöküntüde. 1932 başlarında bu ülkede işsiz sayısı 6 milyonu aşmış. Hitler başkanlığındaki Nazi Partisi bir "toplumsal öfke ve kaos ortamında" 6 Kasım 1932 seçimleri için alanlara çıkmaya hazırlanıyor...

Hitler, Alman gazetelerin tümüne yakınını elinde bulunduran 6 patronla yaptığı görüşmelerde, 6 Kasım seçiminde partisinin desteklenmesi karşılığında, iktidara geldiklerinde patronların kredi ve faiz borçları ile devlete olan vergi borçlarının silineceği vaadinde bulunuyor ve istediği desteği fazlasıyla elde ediyor...

Bir başka ilginç nokta (Naziler tarafından meydanlarda yakılan *Hitler'in Yolu* adlı bir kitabın yazarı) Demokrat Parti milletvekili Theodor Heuss'un, Hitler'in yükselişine karşı demokrasi güçlerini birleştirme çabalarının başarıya ulaşamayışı...

Nazizmin yıkılışından ve savaşın sona ermesinden sonra Alman Federal Cumhuriyeti cumhurbaşkanlığına seçilecek olan öngörülü devlet adamı ve aydın Theodor Heuss, 5 Haziran 1933'te demokrasiden yana bütün partileri bir toplantıda buluşturarak her partinin bütün seçim bölgelerinde seçime girmemesi, hangi parti hangi seçim bölgesinde en güçlüyse öteki partilerin onu desteklemesi önerisinde bulunuyor...

Fakat bu toplantı, katılımcıların siyasal hırsı, körlüğü, ben-

cilliği ve öngörüsüzlüğü sonucunda ne yazık ki bir demokrasi cephesi kurulamadan ve bir seçim ittifakı gerçekleştirilemeden dağılıyor...

Bugünün başbakanı, geleceğin olası cumhurbaşkanı ve böylece de Türkiye ordusunun olası başkomutanı Erdoğan'ın geçen hafta AKP kurultayında yaptığı konuşma, bu konuda birçok kez yazıldığı gibi, "demagoji" denilen şeyin insanı hem öfkelendiren, hem utandıran, hem "artık bu kadarı da olmaz" dedirten örnekleriyle bir kez daha dolup taşıyor...

Bunlardan bir tanesi ise, en yerinde bir deyimle "akla zarar"...

Erdoğan sesinin en üst perdelerinden, Irak'taki Amerika'ya veryansın ediyor...

"Hani demokrasi getirecektiniiiiz..." diye yırtınıyor...

Sanırsınız bir yol kazası olmayıp da mahut "tezkere" kabul edilmiş olsaydı Irak'a Türk ordusunu göndermeye can atan kişi o değildi...

Sanırsınız bu Erdoğan, Irak'a asker gönderilmemesi için savaşım verenlerin en başında gelmekteydi...

Söylenilen sözlerdeki tutarsızlıkların yanı sıra, ses tonundaki iniş çıkışların ve "hitabet"teki beklenmedik yön değişimlerinin yapay ve sağlıksız grafiği ise benim gibi başka birçok kişiyi de tedirgin ediyor olmalıdır...

İncelenmesi gerçekten ilginç sonuçlar verebilecek olan bu garip "grafik", beni ülkemiz adına kaygılandırıyor...

1960'lardan bugünlere, üst düzeydeki hiçbir politikacının konuşmasının içeriğinde ve tarzında (hitabet tonunda) bu ölçüde bir saldırganlık ve hemen sonrasındaki alttan alışlar arasında şaşırtıcı gidip gelmeler, bu kadar tutarsızlık, birbirini tutmazlık, bu ölçüde tedirgin edici ve ürkütücü bir yapaylık görmedim...

Başka da ne söylenebilir, bilmiyorum...

18 Kasım 2006

Ne mi Yazar?

Birinden "bu adam" (ya da, ne bileyim, "bu kadın") diye söz etmek yakışık alır mı?

Küçümseme, aşağılama, hor görme, hatta hakaret anlamlarına gelir mi?

Diyeceksiniz ki, kişiye, duruma, yerine, niyete göre değişir...

Sözgelimi, "bu adamda iş var" derseniz, anlam olumludur...

"Bu adamda iş yok" dediğinizde ise anlam tersine döner; "bu adam" sözü de olumsuz bir vurgu kazanır...

Bir süre önce adamın biri Atatürk'ten (fotoğraflarını, anıtlarını eleştirerek ve yabancı bir kuruluşun sözcülüğünü yaparak) "bu adam" diye söz ettiğinde ağzının payını almış, söylediği sözü yalayıp yutmak zorunda kalmıştı.

Bir ulusun kurucusundan, hiçbir biçimde "bu adam" diye söz edilemez.

Son günlerde "bu adam" yakıştırmasına, fakat bu kez günümüzün iktidar sahiplerine yönelik olarak, medyada, köşe yazılarında sıkça rastlanır oldu...

Fakat bu kez bu nitelemeyi kimsenin yadırgadığına tanık olmadım...

Hatta tam tamına, yerli yerine oturan bir niteleme oldu...

Çünkü siz siyaset sözlüğüne "anamı da al git", "şeyini şey ettiğimin şeyi" türünden deyimler kazandırarak devletin tepesindeki konuşma düzeyini yerin dibine indirmeyi başarmış birileriyseniz, sizlerden "bu adam" diye söz edilmesi çok doğal karşılanacak ve hatta hafif bile kalacaktır...

"Bu adam"lardan başka türlü söz edilmesine olanak kalmamıştır çünkü...

Günümüzün Türkiye başbakanı siyaset terminolojisini yeni bir deyimle daha zenginleştirdi: "Ne yazar!"

Bu deyimi gençlik yıllarımızda, arkadaş konuşmalarında kullandığımızı anımsıyorum...

Kökenini, kaynağını araştırmadım, merak da etmiyorum...

Yerinde kullanıldığında, bir boş vermişlik, umursamazlık, ne çıkar, sat anasını vb. anlamlarını içeren argo bir deyimdir...

Ama yerinde kullanıldığında... Sokak konuşmalarında, arkadaş arasında...

Buna karşılık, bizde de, başka ülkelerde de, yüksek siyaset düzeyinde "ne yazar" deyimine ya da bir benzerine rastladığımı anımsamıyorum, rastlanabileceğini de sanmam...

Sonrasındaki "musalla taşı" edebiyatı, bir büyük tasavvuf erbabından işitilebilecek kırattaki sözler ise bir başka inceleme konusu...

Fakat benim kafam yine de "ne yazar"a takılmış durumda...

Günümüz Türkiye başbakanı cumhurbaşkanlığı makamını ele geçiremezse "ne yazar" bilmiyorum...

Fakat eğer alnına bu makama da çıkmak yazılmışsa, gelecekte bugünleri yorumlayacak olan tarih bakın ne yazar:

"Bir imparatorluğun yıkıntılarından, dâhi bir komutan, büyük bir siyaset ve düşünce adamının önderliğinde çağdaş bir cumhuriyet kurmayı başaran Türkiye, varlığını yaklaşık olarak yüz yıl kadar sürdürebildi...

Sonra, uzak ve yakın tarihinin en büyük, en planlı, en örgütlü, en dış destekli gericilik hareketi karşısında daha fazla direnemeyerek yıkıldı...

Bu yıkılış birdenbire olmadı.

Önce eğitim gericileştirildi.

Modern Türkiye'nin kurucusu, 'bu adam' diye küçümsenmeye başlandı, ardından da düşünceleriyle, aydınlanmacı, devrimci kimliğiyle alay edildi.

Daha sonra adı tarih kitaplarından da çıkarıldı, anıtları yıkılarak ve fotoğrafları asıldıkları yerlerden indirilerek yerlerine yerli ve yabancı mollaların, tarikat şeyhlerinin, 'ulema'nın, gericiliğin önderlerinin anıtları dikilip fotoğrafları asıldı...

Ülkenin Kurtuluş Savaşı ve cumhuriyet tarihi sil baştan edilerek gericilerin amaçları doğrultusunda yeniden yazıldı...

Bu arada ülke toprakları parsellenip satıldı.

Ekonomi tümüyle dış güçlerin buyruğuna verildi.

Daha sonra, son direnme noktaları olan yargı kurumları, büyük çoğunluğu ile üniversiteler ve ordu da yavaş yavaş aşındırılarak son birkaç darbeyle yere serildi.

Bu parçalanıp yok olma sürecinde, çağdaşlıktan yana olması gereken sivil toplum kuruluşları; liberal, sosyal demokrat ve sol siyaset; aymazlıktan, birbiriyle didişmekten, küçük çıkar hesaplarından ve akıl tutulmasından kurtulup ortak bir güç oluşturmayı, toplumun çağdaşlıktan yana büyük çoğunluğunu, halkın yükselen kitlesel tepkisini örgütlemeyi başaramayarak kendi sonlarını da hazırlamış oldular.

Yurtseverliği, bağımsızlık duygusunu, emperyalizm karşıtlığını, bir ulusun var olması için temel oluşturan bu değerleri; modası geçmiş kavramlar ve daha da kötüsü, ırkçılık, şoven 'milliyetçilik' olarak görüp gösteren birtakım 'demokrat', 'liberal' ve hatta ne yazık ki 'sol' kisveli bazı kişiler ve çevreler ise, çağdaş Türkiye Cumhuriyeti'nin yıkılışının tarihinde, bilinçli ya da bilinçsiz işbirlikçiler olarak yerlerini aldılar..."

Gelecekteki tarih işte aynen böyle yazar...

Yanılıyor muyum? Çok mu kötümser bir tablo çizdim?

Dilerim öyledir...

21 Nisan 2007

Başbakan Kendisiyle Tutarlı

Herhangi bir insanın kişiliğini oluşturan iki temel etmenin varlığından söz edilebilir.

Bunlardan biri "mizaç", öteki "ideoloji"dir.

Mizacımızı oluşturan alt etmenlerin neler olduğunu çoğu kez kendimiz de bilemeyiz.

Neden bazı insanlar haşarı, bazıları uysal, bazıları cesur, bazıları korkaktır.

Neden bazıları buluttan nem kapacak kadar kuşkucu ya da alıngan, bazıları inadına vurdumduymazdır.

Bazıları romantik, bazıları kaskatı gerçekçi, bazıları şakacı, bazıları ciddiyet kumkumasıdır.

Ve bu mizaç özellikleri çoğu kez en erken çocuk yaşlarda, hatta bebeklik çağında ilk belirtilerini gösterir.

Mizaç, bambaşka bir konudur.

Genetikle de, aile yapısıyla da, toplumsal çevreyle de ilgilidir.

Neden şöyle ya da böyle bir kişilik yapısına (mizaca) sahip olduğumuzun yanıtı hiçbir zaman tam olarak verilemeyecektir...

Kişiliğimizi oluşturan ikinci temel etmen "ideoloji"miz, bir başka deyişle de dünya görüşümüzdür...

Şu ya da bu dünya görüşünü benimsememizde mizacımızın etkisi kuşkusuz ki olacaktır.

Fakat dünya görüşünü tümüyle mizaç özellikleriyle açıklamaya çalışmak yanıltıcı olur.

Sosyalist olduğunu düşünen ve sosyalizm ideolojisini gerçekten de "sapına kadar" öğrenmiş ve benimsemiş insanlar arasında benciller, çıkarcılar bulunduğunu gördüm.

Demek ki "mizaç"ları ve ideolojileri arasında bir çelişki vardı.

Bunun gibi, "Tanrı korkusu"ndan söz eden ve bu korkuyu içlerinde gerçekten de taşıyan insanlar arasında, küçücük bir çıkar ya da hırs nedeniyle gelmiş geçmiş bütün Tanrıları çileden çıkaracak ne kötülükler yapmaya eğilimli kişiler bulunduğuna her an tanık olabiliyoruz...

Toplumumuz bu ikinci türün örnekleriyle dolup taşıyor...

"Mizaç" ve "ideoloji" özelliklerinin, bir kişilik yapısı içinde tutarlı bir bütünlük oluşturması çok da sık rastlanan bir olgu değil...

Tayyip Erdoğan bana kalırsa mizacı ve ideolojisi arasında tutarlılık bulunan bir kişi.

Siyaset dünyasına savaş çağrısı gibi bazı sözlerle adım atmış, bu sözlerin suç oluşturduğu saptanmıştı.

Danıştay'ın türbanla ilgili bir kararı nedeniyle söylediği bazı sözler sonrasında Danıştay cinayeti işlendi.

Şimdi Anayasa Mahkemesi'ne saldırıyor.

Denebilir ki kendisi gibi düşünmeyen herkese saldırıyor.

Önce "mizaç"ını gözden geçirelim:

Sert, saldırgan, uzlaşmasız, katı, kaba, kibirli, yeterli bir eğitime sahip olmamakla birlikte kendine hayran, dediğim dedik, eleştiri ve mizah yeteneğinden yoksun bir kişilik yapısına sahip olduğu, sadece sözlerinde değil, her davranışında, tavırlarında, mimiklerinde belirgin biçimde görülüyor...

Ya "ideoloji"si?

Bu "ideoloji"nin "İslam" olduğunu biliyoruz.

Müslümanlığı kişisel bir inanç, bir töre gibi değil de, bir "ideoloji", bütün kişisel ve toplumsal yaşamda uyulması gereken buyrukçu ve katı bir kurallar bütünü gibi algılayan kişinin, günümüzdeki insan ilişkileriyle karşıtlık içinde olacağı ve eğer politika yapmak durumundaysa bir Tayyip Erdoğan grafiği çizeceği kuşkusuzdur...

Tayyip Erdoğan, mizaç ve ideolojisinin uyumunda ve bütünlüğünde, kendisiyle tutarlı bir kişidir...

Kimi kez, günümüz koşullarıyla "ideolojisi" arasındaki uyumsuzluk nedeniyle sıkışmakta ve yine bu ideolojinin verdiği izinle "takiye yapmakta, fakat çoğu kez mizaç ve ideolojinin ortak itkisiyle en basit siyaset, nezaket, hukuk kurallarını bir anda çiğneyebilmektedir.

Son demeçlerinde bir kez daha görüldüğü (ve Anayasa Mahkemesi başkanınca da uyarıldı) gibi Tayyip Erdoğan suç işlemeye devam ediyor.

Ve belli ki seçime kadar ve seçim sonrasında da, siyasetin hangi noktasında (iktidarda ya da muhalefette) olursa olsun, arada bir takiye yapmak zorunda kalacak olsa da aynı biçimde davranmaya devam edecektir.

O, mizacının ve ideolojisinin, tek sözcükle de bu iki etmenin

uyumlu toplamı olan kişiliğinin gereğini yerine getiriyor...

Ondan başka türlü davranmasını beklemek boşunadır.

Türkiye'de siyasetin normalleşip ülkenin hastalıklı bir gerilimden kurtulması için başlıca ve en acil koşul, ona onun anlayacağı en açık ve kesin bir dille karşılık vererek bu kişinin bu siyasal yaşamda hak etmediği konumdan kesinlikle uzaklaştırılmasıdır...

Bütün "normal" insanların, bu konuda görüş, karar ve eylem birliği içinde olması gerekiyor...

1 Haziran 2007

Erdoğan Muamması

"Mevsim normalleri" üstünde sıcak günlerden geçerek 22 Temmuz'a yaklaşıyoruz.

Partiler arasındaki tartışmalarda da normal olmayan şeyler var.

Bir yanda sanki sağcısıyla, solcusuyla, orta yolcusuyla Türkiyeli partiler.

Öte yanda kendini en Türkiyeli göstermeye çalışmakla birlikte Türkiye'nin pek de tanımadığı, alışık olmadığı; alışmaya ne kadar çalışılsa da ülke bünyesinde bir safra, yabancı bir madde gibi sindirim sıkıntılarına yol açan iktidardaki parti...

Birçok kereler yazdım.

1950'lerdeki çocukluk ve ergenlik yıllarımdan bu yana, demek ki yarım yüzyıldır ülkemizdeki siyaseti ve bu siyasetin oyuncularını izlemekte olan biriyim.

AKP ve lideri Erdoğan kadar ülkeye sıkıntı veren, sıkıntı vermenin de ötesinde, alışılmadık, anlaşılmadık, bir dediği ötekini tutmayan, ülkenin en temel değerlerini savunur görünüp bu değerleri sürekli olarak çiğneyen bir partiyle ve lideriyle karşılaşmadım.

Nice siyaset yıldızları geldi geçti.

Nice siyasi partiler açıldı ve kapandı.

Ülke nice badireleri, sıkıntılı dönemleri geride bıraktı.

Fakat böylesiyle hiçbir zaman karşılaşılmadı.

İçe bağımlı görünmeye çalışırken sonuna kadar dışa bağımlı.

Halktan yana görünmeye çalışırken halka hakaretler yağdıran.

Bir biçimde ele geçirdiği siyasal iktidarı hiç bırakmayacakmış küstahlığı içinde ve sanki bilinmez bir güç tarafından kayıtsız koşulsuz destekleniyormuş pervasızlığında bir siyasal iktidar ve lideri.

Türkiye ne DP-CHP çatışmaları döneminde, ne de Demirel-Ecevit geriliminin yaşandığı süreçlerde böyle bir durumla karşılaştı.

Kimdir bu Recep Tayyip Erdoğan?

Gücünü, pervasızlığını kimden, nereden alıyor?

Hangi kültür birikiminden?

Hangi toplumsal başarılarından?

Hangi siyasal geçmişinden?

Daha dün Hikmetyar'ın dizinin dibinde fotoğraf çektiren; demokrasinin amaç değil araç, referansının (bilim değil) din olduğunu söyleyen; bir dediği ötekini tutmamakla birlikte bütün sözlerinin ve davranışlarının gerisinde ve bütün engelleme çabalarına karşın kararlılıkla bir hedefe doğru yürümekte olduğu görülen bu kişi kimdir?

Dünün yoksul aile çocuğu, hangi mesleklerde hangi işleri yaparak ne kazanıp ne biriktirdiği bilinemeyen bu kişi bugün nasıl oluyor da ülkenin en varlıklı kişileri arasında yer alabilmektedir?

Çok değil birkaç yıl öncesinin İstanbul belediye başkanının; anti-laik söylemi nedeniyle mahkûm olmuş, her sözünden, her davranışından soğuk bir sevgisizlik, duygusuzluk, kibir, yapaylık ve kabalık akan birinin bugün Türkiye'nin gelmiş geçmiş en büyük lideriymişçesine bir tavır içinde oluşunu, üstelik bu

tavrını "omurgasız" takımın egemen olduğu bir medyaya, bilim insanı kimlikli birtakım kimliksizlere kabul ettirebilişini ve bugün bu kişinin portrelerinin, büyük bir kahraman, olağanüstü başarılar kazanmış eşsiz bir devlet adamıymışçasına, aslında ise bir Ortadoğu, üçüncü dünya diktatörü görgüsüzlüğü ile ülkeyi baştan başa kaplamasını, bütün bu ilişkiler ağındaki belirsizliği, pervasızlığı, ısrarı, inadı açıklamak gerekmiyor mu?

Defalarca yazdım, burada bir kez daha açıkça tekrar ediyorum:

Recep Tayyip Erdoğan'ın kişiliği ve bu kişiliğin çevresinde örülen ilişkiler ağı beni ülkem adına (eninde sonunda bir siyasal kuruluş olan) partisi AKP'den de daha çok ürkütüyor...

Bu olguda, bu tuhaf yükselişte, bu garip "karizma"da ürkütücü bir şey görüyorum.

Eminim ki Hitler'in Almanya'sında, Nazi iktidarı öncesinde bazı aydınlar benzer bir korkuyu, benzer bir önsezinin ürpertilerini yaşadılar.

Türkiye Recep Tayyip Erdoğan muammasını çözerek bu kişiyi layık olduğu hizaya getiremezse, AKP 22 Temmuz seçimlerinde başarısız da olsa (ki her şeye karşın bir önceki seçimlerin çok gerisinde kalacaklarına inanıyorum), siyasetin üzerindeki karanlık, kötülük sona ermeyecek, ülke huzurlu bir biçimde sorunlarını tartışabilir duruma gelemeyecek.

Hedef sadece AKP değil, belki ondan da daha çok tepesindeki bu "muamma" kişiliktir.

Üzerine kararlılıkla, bilinçlilikle gidilir, kişiliği oluşturan öğeler ve ilişkiler ağı (yeri geldiğinde siyasi nezaket ölçüleri de bir yana bırakılarak) ısrarla ve en keskin biçimde gözler önüne serilirse, "muamma"nın hiç de çözümsüz olmadığı görülecek, "karizma"nın yıkılışındaki kolaylık birçok kişiyi belki de şaşkınlığa uğratacaktır...

14 Temmuz 2007

Tevhide ve Başbakan

Liseli bir genç kızın, bir ödül töreninde, türbanlı olduğu için yetkililerce kürsüden indirildiğini bir gazete haberinde görmüştüm. Şimdi *Vatan* gazetesindeki bir haberden öğrendiğime göre, Tevhide adındaki bu genç kızı başbakan ve eşi telefonla aramışlar. Tevhide'yle ve ailesiyle konuşmuşlar. Ne güzel bir duyarlılık! Hele haberin ayrıntılarını okuduğunuzda duygulanmaktan kendinizi alamıyorsunuz...

Düşünün... Büyük olasılıkla yoksulca ya da orta hallice bir ailenin oturduğu evin telefonu çalıyor ve karşınızda başbakan! Böyle şeyler masallarda olur. Padişah kılık değiştirmiş olarak kapınızı çalar ve Tanrı misafiri olduğunu söyler. Eğer bu beklenmedik konuğu iyi karşılayıp ağırlarsanız bahtınız da açıldı demektir. Yoksulluktan kurtulur, siz de seçkinler arasına katılırsınız. Ne güzel bir düş! Günümüz Türkiye başbakanı, yoksul çocukluğunda bu türden düşler kurmuş olmalı ki, şimdi her ne kadar düş kurmayacak kadar gerçekçi biri olduğu gün gibi ortada olsa da, onları kullanmayı pek güzel biliyor... Tevhide olayının da allanıp pullanarak, süslenerek, halk imgeleminin imbiklerinden geçerek, söz konusu kişinin çevresinde örülen efsaneye ekleneceğinden kuşkunuz olmasın.

Başbakan ve eşi bu genç kızı aramakla kalmayıp onun ve yine benzer bir nedenle sıkıntı çekmiş olduğu söylenen ablasının eğitim sorumluluklarını da üstlenmişler. İnsan şimdi şu soruları sormaktan kendini alamıyor: Sayısız yoksul aile çocuğu saymakla tükenmez sıkıntılar içindeyken, başbakanın ve eşinin bu liseli genç kıza yönelik ilgileri insancıl bir duygudan mı, yoksa ideolojik bir istismar amacından mı kaynaklanıyor?

Başbakan ve çevresinin, kendi çocuklarının bir elleri yağda bir elleri baldayken, nice yoksul aile çocuğunun sorunlarına ilişkin insancıl duygular besleyeceklerine inanmak için çok safdil olmak gerek.

Tevhide adlı genç kız, bir kürsüye çıkma şansını elde edebilmiş biri.

Sözü edilen ödül töreninin nedeni bu genç kızın yazdığı söylenen bir makale olduğuna göre, büyük olasılıkla da kafası çalışan, eli kalem tutan bir genç...

Bu ülkede aynı yeteneklere sahip olup da eğitim görme olanağı bulamayan, ilkokul bile göremeden çıraklığa verilmiş ya da ırgatlık yapan ya da sokaklara düşen yüz binlerce, milyonlarca yoksul aile çocuğu, evlerindeki (varsa eğer) telefondan, başbakan ve eşi tarafından ne zaman aranacak?

Başbakanın ve eşinin aklına, bir ayı aşkın süredir devam eden ve tüm yasadışı engelleme çabalarına, tehdit ve provokasyonlara karşın direnişleri şu günlerde başarıyla sonuçlanan Telekom işçilerinin evlerini arayarak, ücretsiz kaldıkları bu süre içinde çocuklarının ne yiyip ne içtiklerini sormak geldi mi? Gelebilir miydi?

Vatan gazetesindeki haberi internette gördüğümde 250 okuyucu yorumu yapılmıştı. Hepsini tek tek gözden geçirerek bir değerlendirme yapmak belki ilginç olurdu. Fakat sayıca pek de fazla olmayan "yandaş" yorumların ortak çizgisi zaten hemen belli oluyor. Başbakana ucuz övgüler, türbanlı genç kızın kürsüye çıkmasına izin vermeyen birkaç kamu görevlisine aynı ucuzlukta yergiler.

Buna karşılık başbakanın davranışını eleştiren yorumlar, birkaç bölüme ayrılabilir... Bunlardan bir bölümünde, okullarda bir giyim kuşam yönetmeliği bulunduğu ve herkesin buna uymasının zorunlu olduğu belirtiliyor. Aynı şeyin söylendiği bir başka bölüm yorumda, yapılan şeyin aynı zamanda bir "tezgâh" olduğu da vurgulanıyor... Yorumculardan birinin sözleriyle: "Bu tür tezgâhlar daha da çoğalacak mağdurları oynamak için. Bunların arkasında din bezirgânları var, oyuna gelmeyin." Benzer türden bir yorumda söylenen ise, birkaç yıl önce TBMM'de sahnelenen türban gösterisini akla getiriyor: "Bu militan kızın kürsüye olay çıkarmak için çıktığı belli..."

Günümüz Türkiye başbakanı ve temsil ettiği düşünce, her alanda ve her konuda ülkenin genetiğiyle, cumhuriyeti oluşturan yapıtaşlarının temelleriyle oynuyor... Tevhide olayı bunun örneklerinden biri. Okuyucu yorumlarının birçoğunda da belirtildiği gibi, bu insancıl maskeli, masum görünüşlü davranış, aslında suça kışkırtmadır. Bu anlamda da suçtur.

"Tevhide ve Başbakan" masalı tutar mı dersiniz? Ben *Vatan* gazetesindeki yorumlardan, tutmayacağı kanısına varıyorum... Çünkü birkaç düz çizgili, aptal "yandaş" yorumun yanı sıra, zekice yapılmış pek çok "karşıt" yorum okudum... Bütün sorun, her zaman olduğu gibi, örgütlü aptallığın karşısındaki "zekâ"nın bir türlü örgütlü bir güç olamayışında...

1 Aralık 2007

"Beyaz Çarşaf" Kime Karşı?

Cumartesi yazımı başbakanın birkaç gün önceki konuşmasında geçen "Beyaz çarşaflarla yola çıktık" sözü üzerinde kurmayı tasarlamıştım.

Nitekim Atatürkçü Düşünce Derneği Kadıköy Şubesi'nin önceki gün "Marmara Üniversitesi Haydarpaşa Yerleşkesi"nde düzenlediği toplantıda, "Türkiye'de Sanat ve Sanatçı" konulu oturumdaki konuşmamda değinmiştim buna.

"Haydarpaşa Yerleşkesi", daha önceki "Haydarpaşa Lisesi", İstanbul'un yüz akı yapılarındandır. Önünden sayısız kez geçmiş ama içine hiç girmemiştim.

İçi de dışı kadar görkemli bu tarihi binada toplantının yapılacağı salona girdiğimizde, kendimi 1920'lerin Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne girmiş gibi duyumsadım. Yukarıdaki ve aşağıdaki kürsüleriyle, oturma düzeniyle, bu salon bana Kurtuluş Savaşımızın yönetildiği Büyük Meclis'i anımsatmıştı...

Konuşmalar ilerledikçe, konuşmacılar ve salon dolusu izleyici

kaynaşıp bütünleştikçe bu duygum daha da güçlendi...

En ön sırada ADD Genel Başkanı Sayın Eruygur ve belli bir yaşın üstünde başka izleyiciler vardı.

Kadın, erkek, her yaştan, her meslek grubundan bütün izleyiciler konuşmaları dikkatle dinlediler ve bitiminde de konuşmacıları soru yağmuruna tuttular.

Genç, yaşlı, herkesin içinde bir daralma duygusunun gittikçe yoğunlaştığı, patlamak için kıvılcım bekleyen bir başkaldırı dalgasının yükselmekte olduğu o kadar belirgindi ki...

Başbakanın konuşmasında geçen "beyaz çarşaf" sözüne bu toplantıdaki açış konuşmamda değindim.

İki Meclisi, 1920'lerin Meclisi ile bugünkü Meclisi karşılaştırarak sordum:

Dünkü Meclis'in hedefi ülkenin kurtuluşuydu. Bugünkü Meclis'in büyük çoğunluğuyla hedefi sizce nedir?

İzleyiciler arasından bir ses "Şeriat!" diye yükseldi. Salon alkışlayarak bu yanıta desteğini gösterdi.

Sözü "beyaz çarşafla yola çıktık"a getirerek konuşmamı ve sorularımı sürdürdüm:

Mustafa Kemal yola beyaz çarşafla (yani kefeniyle) çıkmıştı. Nitekim, Kurtuluş Savaşı öncesinde çekilmiş, bu izlenimi uyandıran bir fotoğrafı da vardır...

Mustafa Kemal'in beyaz kefeniyle yola çıkmasının nedenleri çok açıktı.

Emperyalizme, ülkeyi içeriden ve dışarıdan kuşatan karanlığa karşı savaşımı başlatmıştı... Bu savaşımın ucunda kuşkusuz ki ölüm vardı; kurşuna dizilmek, asılmak, sayısız suikastın, alçaklığın, ihanetin hedefi, kurbanı olmak vardı...

Nitekim, padişah hükümetince idama mahkûm edilmek de içinde olmak üzere, bütün bunlar ve benzerleri yaşanmış, çok şükür ki atlatılmıştır...

Peki, Recep Tayyip Erdoğan, acaba neye, kime karşı yola çıktı bu "beyaz çarşaf"la?

Aynı ya da yakın doğrultularda çalışan akılların yolu birdir... Bugünkü (perşembe) *Cumhuriyet*'te gördüğüm, Sayın Onur Öymen'in açıklaması da aynı konudaydı. "Rejime cihat açtılar" başlığı ile verilen açıklamada Sayın Öymen özetle şunları söylüyor: *"Demokrasilerde hükümetlerin anayasa çerçevesinde istedikleri icraatı yapmaları için çarşaf giymeleri gerekmiyor. Çarşaf giymekten kastettiği 'kefeni elimize aldık, öyle yola çıktık' diyor. Bu sizin rejimi değiştirmek istediğinizin işaretidir."*

Şu anda henüz görmediğim başka açıklama ve yazılarda da başbakanın bu sözü, eleştirilerek çoğunlukla da kendi yandaşlarınca desteklenerek muhakkak konu edinilmiştir...

Ben de kendimce, sözünü ettiğim toplantıdaki akıl yürütmemi burada yineleyeyim:

Başbakan (ve yakın çevresi), yanlarına kefenlerini alarak neye karşı yola çıktılar? Emperyalizme karşı mı?

Daha başbakan olmadan ABD'den icazet alanlardan bu beklenemez...

Yoksulluğa, eşitsizliğe karşı, toplumsal adalet için mi?

Yakın çevrelerini paraya doyuran, çocuklarını körfez şeyhlerine yakışacak düğünlerle evlendiren; halk insanını, işsizi, yoksulu azarlayan, sövüp sayarak kovan kimselerden bu beklenemez...

Ülkenin mutluluğu, bağımsızlığı, ulusal zenginliklerin çoğaltılması için mi?

Borsada ülkeyi yabancı yatırımcıya soyduran; ülke topraklarını, yollarını, köprülerini, kıyılarını, ormanlarını, fabrikalarını, en çok kâr getiren kurumlarını yabancı sermayeye satanlardan böyle bir şey beklenemez...

Öyleyse nedir bu "kefen" edebiyatı? Sözü edilen kefeni kime, neye karşı, ne için yanında taşıyor?

Hiç kuşkusuz Cumhuriyetin en temel kazanımlarına, çağdaşlığa, demokrasiye, insan haklarına, kadın-erkek eşitliğine, düşünme ve yaratma özgürlüğüne, ülkenin bağımsızlığına, esenliğine, özgürlüğüne, mutluluğuna karşı...

Başbakan ve çevresinin bu "kefen" kararlılığı, kendi bilecekleri şeydir diyerek küçümsenip geçiştirilebilinir mi?

Hayır!

Öyleyse yapılması gereken, bu kararlılığa, her alanda ve her anlamda aynı kararlılıkla gereken karşılığı vermektir...

16 Şubat 2008

"Öfke" Neyin Nesidir?

"İmam" ve "hatip" başbakan esip savuruyor.

"Öfke"nin de "hitabet sanatı" olduğunu söylüyor.

Bu ifadedeki cümle düşüklüğü çok açık

"Öfke hitabet sanatıdır," demek, örneğin, şöyle cümleler kurmak gibidir:

"Dikkat anlama sanatıdır."

"Disiplin başarı sanatıdır." vb.

Bu cümlelerin "karine" yolu ile çıkarsanabilecek anlamları şöyle kurgulanabilir:

"Dikkat (dikkatli olmak, dikkat göstermek), anlamanın (anlama sanatının) gereklerinden biridir."

"Disiplin (disiplinli olmak), başarı sanatının (başarılı olmanın) gereğidir, bir öğesidir." vb.

Özetle, "Öfke hitabet sanatıdır," demek, elmalarla armutları toplamak gibidir. Daha dolaysız bir deyişle, bozuk bir cümledir, saçmadır, anlamsızdır.

Fakat biz yine de "öfkeli" ve "hatip" başbakanın ne demek istediğini anlıyoruz.

Aşağı yukarı şunu söylemek istiyor:

"Hitabet sanatının içinde öfke öğesi de vardır. Hitabeti sanat yapan öğelerden biri de öfkedir." vb.

Fakat başbakan o kadar öfkeli ki, düzgün cümleler kurmaya özen gösterecek sabrı yok.

Zaten böyle bir derdi olduğunu da sanmıyorum. Ne dediği anlaşılsın, yeter.

Bu nedenle de, dilbilgisinden, cümle yapısı bilgisinden, "semantik", "söz dizimi" kavramlarından habersiz biri gibi, "Öfke hitabet sanatıdır," diyerek, kestirme yolla işin içinden çıktığını sanıyor.

Başbakanın "hitabet sanatı"yla ilgili olarak daha öncelerde de yazmıştım.

Bunlardan, cumhurbaşkanlığının söz konusu olduğu günlerde yayımlanan "Başkomutan Erdoğan" (18.11.06) başlıklı yazıdan bazı satırları bir kez daha okuyalım:

"Söylenilen sözlerdeki tutarsızlıkların yanı sıra, ses tonundaki iniş çıkışların ve 'hitabet'teki beklenmedik yön değişimlerinin yapay ve sağlıksız grafiği ise benim gibi başka birçok kişiyi de tedirgin ediyor olmalıdır...

İncelenmesi gerçekten ilginç sonuçlar verebilecek olan bu garip 'grafik', beni ülkemiz adına kaygılandırıyor...

1960'lardan bugünlere, üst düzeydeki hiçbir politikacının konuşmasının içeriğinde ve tarzında (hitabet tonunda) bu ölçüde bir saldırganlık ve hemen sonrasındaki alttan alışlar arasında şaşırtıcı gidip gelmeler, bu kadar tutarsızlık, birbirini tutmazlık, bu ölçüde tedirgin edici ve ürkütücü bir yapaylık görmedim..."

Birkaç gün önceki "öfkeli" konuşmada da bu özellikler aynen sergilenmekteydi...

Türkçemizde "öfke" üzerine pek güzel deyimler vardır: "Öfke baldan tatlıdır", "öfkeyle kalkan zararla oturur", "öfke gelir göz kararır, öfke geçer yüz kararır" gibi...

Görebildiğimiz kadarı ile, her neye karşı ise, başbakanın öfkesi yatışıp geçecek gibi görünmüyor...

Yakın tarihte, "öfke"lerini "hitabet sanat"larının odağma yerleştiren politik "önder"ler görülmüştür.

Bunlardan benim aklıma ilk gelenler, en tipik olanlar, Hitler ve Mussolini'dir.

Bildiğimiz kadarı ile öfkeleri hiç geçmemiş, fakat kendileri fena halde geçmişlerdir.

24 Şubat 2008

Çocuk ve Oyuncak

Çocuk ve oyuncak birbirinden ayrılmaz iki kavram olarak düşünülür.

Öyle midirler gerçekten?

Bu soru birçok kişiye saçma gelebilir.

Çocuk ve oyun nasıl birbirini bütünleyen iki kavramsa, oyuncak da bu bütünlüğün ayrılmaz bir parçası olsa gerektir.

Ben bunun pek de böyle olmadığını düşünüyorum.

En erken çocukluğumdan anımsadığım tek oyuncağım, aklımda yanlış kalmadıysa, karnına bastırıldığında viyaklama gibi ses çıkaran lastik bir bebektir.

Onu da içinde ne olduğunu, bir kalbi olup olmadığını anlamak için kesip biçtiğimi anımsıyorum.

Karşılaştığım boşluk beni şaşırtmıştı...

Buna karşılık kızağımla uçarcasına kaydığım yokuşu düşünmek beni bugün bile heyecanlandırıyor.

Çocukluk yıllarımın başka oyuncakları, sokakta oynanan oyunların gereçleri olan, top, lastik çember, bilye gibi şeyler, daha sonra da bisiklettir...

Özetle, benim için oyuncak, kendisi olarak değil, sokaktaki oyunun gereci olarak anlam taşımıştır.

Benim kuşağımın çocukluk dönemi, oyuncak bakımından değil, oyun bakımından zengindir...

Ve bunlar, çoğunlukta, sokakta, açık havada, arkadaşlarla oynanan oyunlardı...

Bir araştırma yapmış değilim, fakat bugün anlaşıldığı biçimiyle oyuncak kavramının, ev içlerine kapanmakla; sokakta,

açık havada oynanan oyunların sona ermesiyle bir koşutluk içinde doğup geliştiği düşünülebilir...

Belki de bu nedenle, çocukluğu sokak oyunlarıyla dopdolu geçmiş biri olarak, oyuncak kavramı ve oyuncağın kendisi, bana her zaman biraz yapay ve kasvetli görünmüştür...

Günümüzün çocuğu genellikle ev içlerinde yaşıyor.

Sokaklar artık oyun oynanması olanaksız yerlerdir.

Kentlerimiz çocuklar için parklardan, oyun alanlarından büyük ölçüde yoksundur.

Ev içlerinde oyuncağın yerini de giderek daha çok bilgisayar oyunları almaktadır.

Çocuğu, yapay da olsa onu oyuncakla kuracağı ilişkiden de yoksun bırakan, imgelemi daha da yoksullaştıran bir oluşumdur bu...

Günümüz kentlerinde varsıl aile çocuklarının oyuncakları bilgisayarlardır.

Bilgisayar alacak kadar varsıl olmayan aile çocuklarının oyuncakları ise televizyonlardır.

Buna karşılık yoksul mahalle çocuklarının yaşamında, tıpkı köy çocukları için olduğu gibi, sokak oyunlarının geçerliliği bir ölçüde hâlâ sürmektedir.

Onlar için, pek küçük yaşta olanları dışında, oyuncak denilen şeyin pek de önem taşıyacağını sanmıyorum...

Bunları bana, çocukluğu yoksulluk içinde geçmiş birinin, ülkemizin yoksul yörelerini ziyaretinde, arabasının çevresinde koşuşan çocuklara ve bu arada yetişkinlere, sadaka dağıtır gibi oyuncak dağıtması düşündürdü...

Bu olayda büyük bir düşüncesizlik, büyük bir çirkinlik, bağışlanamaz bir ayıp ve kabalık olduğunu düşünüyorum.

Genellikle açık havada, sokakta yaşayan, oyunları sokak oyunları olan o yoksul aile çocukları için, arabadan fırlatıp atılan bu şeyler acaba nasıl bir anlam taşıyor?

Onlarla gerçekten oynuyorlar mı?

Çoğu öğrenim görme olanağından yoksun, kimileri o arabayla birlikte koşarlarken de karınları büyük olasılıkla aç o çocuklara, oyuncak adı verilen ve en ucuzundan olmasına karşın herhalde devlet parasıyla satın alınmış birtakım ıvır zıvır arabanın camından fırlatıp atmak, sizce, sonradan giyotinde can veren bir kraliçenin, "Ekmekleri yoksa neden pasta yemiyorlar," demesine benzemiyor mu?

Belki tek bir farkla: O bir kraliçeydi, burada söz konusu olan kişi ise, dünün yoksul aile çocuğu iken günümüzün servet sahibi bir devlet ve siyaset adamıdır...

İşte size, üzerinde her yönüyle istediğiniz kadar düşünebileceğiniz ve çevresinde koşturanlara bu hareket halindeki arabanın penceresinden oyuncak fırlatma sahnesinin kahramanları birlikte düşünüldüğünde, oldukça iç karartıcı, can sıkıcı bir pazar yazısı...

30 Mart 2008

Etse Ne Olur, Etmese Ne Olur!..

Ahmedinejad Türkiye'yi ziyaretinde Anıtkabir'i ziyaret etmedi.

Ahmedinejad kim?

Tahran Belediye Başkanlığı'ndan kaderin cilvesiyle İran'ın, bu büyük ve önemli ülkenin cumhurbaşkanlığına tırmanmış biri.

Tıpkı bizdekiler gibi...

Ziyaret etmediği Anıtkabir'deki kim?

Dünyanın ve kendi ülkesinin en zor, en karışık dönemlerinden birinde ülkesinin kurtuluşuna ve yeniden kuruluşuna öncülük etmiş bir ulusal kahraman.

Sadece kendi ülkesinin değil bütün dünya aydınlanma tarihinin gelmiş geçmiş ve gelebilecek en seçkin kişiliklerinden biri.

Ahmedinejad Anıtkabir'i ziyaret etmedi.

Zaten oraya yakışmazdı!..

Konuyla ilgili haberlerde İran'ın tepesindeki mollanın cuma namazını İstanbul'da kılacağını (bu yazı yayımlandığında, kıldığım) öğreniyoruz.

Bu gibi haberlerden tiksinti duymaya başladım.

Namaz bir gösteriş konusu değildir.

Ahmedinejad'ın ya da herhangi bir başkasının herhangi bir namazını nerede kılacağından bana ne, kime ne?

Bütün bu insanlara utanmıyor musunuz diye sormak gerekmiyor mu?

Utanmıyor musunuz?

İnandığınız bir Tanrı'yı kullanarak kendinizi bu kadar reklam konusu yapmak size utanç vermiyor mu?

Bu o Tanrı'yı küçültmek, kullanılan bir şey derekesine indirmek değil mi?

Namaz kılmak kadar sade, olağan, son derece kişisel olması gereken bir ibadet biçimini, bu kadar olağanüstü, bu kadar şaşaalı bir biçime sokmaktan utanıp sıkılmıyor musunuz?

Namaz bir gösteriş konusu mudur?

Namazlarınızı sıradan yurttaşlar gibi, sessizce, gösterişsizce, medya ordusundan habersiz kılamaz mısınız?

Namaz kılan sözümona siz devlet erkânıyla, aynı namazı kılan sıradan yurttaş arasında, namaz kılma olgusu bakımından ne gibi bir fark olabilir?

Sizinki daha mı artistik, daha mı fiyakalı, daha mı göz alıcı?

Yoksa dualarınız mı daha farklı?

Tanrı katında daha mı önemli?

Tanrı aynı Tanrı, insan aynı insan, dua aynı dua, namaz aynı namaz değil mi?

Neden sizin namazınız sıradan yurttaşın namazından farklı olarak medyanın konusu olsun?

Yoksa siz Tanrı katında ayrıcalıklı mısınız?

Gerçekten de bir an, bir saniye düşünseniz, yaptığınız şeyin

dinle, imanla, samimi ve gerçek inançla ilgisi bulunmadığını, bütün bunlara aykırı olduğunu kavramanız bu kadar mı güç?

Sizin, sizlerin, sizin gibilerin gerçekten inanç sahibi olduğunuza da inanmıyorum.

Sizler despotluklarınızı, kişisel ihtiraslarınızı, çıkar hırslarınızı inanç maskesi ardında gizlemeye çalışan, bu anlamda da ortaçağ Hıristiyan dünyasında cennetin anahtarlarının kendilerinde olduğunu ileri süren din sahtekârlarının günümüzdeki benzerlerisiniz.

Onlardan farkınız yok.

Değil mi ki, hiç de inandırıcı olmayan inançlarınızı, çıkarlarınız için, gösteriş için, reklam için, göz korkutmak için, göz boyamak için kullanmayı meslek edinmişsiniz...

Ahmedinejad Anıtkabir'i ziyaret etmedi!

Etse ne olur, etmese ne olur!...

Zaten doğrusu, Mustafa Kemal'in anısı önünde saygı duruşunda bulunmaya layık olmayan, bunu hak etmeyen kişinin oraya çıkmamasıdır.

Bu nedenle de, ne olduğunu, kim olduğunu gizlemek gereğini duymayan İranlı mollanın davranış biçimi, ülkemizdeki kimilerinin ikiyüzlülüğünden daha saygıdeğer bile görülebilir...

17 Ağustos 2008

Cahil, Kibirli, Saldırgan

Cahil sözünü Arapçadan almışız.

Birkaç anlamı içinde (toy, deneyimsiz vb.), dilimizde sıklıkla bilgisiz kişi anlamında kullanıyoruz.

Bilgi, kuşkusuz, tartışmaya açık bir kavramdır. Hiç kimse her şeyi bilemez...

Her alanda bilgi birikiminin ve yanı sıra da yine her alanda uzmanlaşmanın günümüzde ulaştığı boyutlarda, bu gerçekten olanaksızdır.

Böyle olmakla birlikte, yine de, bilgili ve bilgisiz kişiyi birbirinden ayıran temel ölçütler yok mudur?

Ben iki temel ölçüt olduğunu düşünüyorum: Hümanizm ve bilimsel bilgi.

İkisinin toplamına da aydınlanma düşüncesi, insan odaklı dünya anlayışı diyebiliriz...

Aydınlanma kavramının bilgisine (duygusuna, sezgisine) sahip olan kişi, okuryazar bile olmasa, bence cahil sayılamaz...

Buna karşılık, bu kavramın uzağında bulunan kişi, herhangi bir uzmanlık alanında allame bile olsa, insan aklının ulaştığı düzeyin gerisinde, yani cahil demektir...

Araştırırken iki ilginç deyimle karşılaştım: "Cahil-i basit" ve "cahil-i mürekkep"...

Yani basit cahil ve karmaşık cahil...

İlki, ilk bakışta, en sıradan, en kara cahil sanılabilir...

Tam tersine, cahil olduğunu bilen, cahilliğinin farkında olan kişi anlamına geliyor...

Bu gibi kimselere cahil demek bile, belki haksızlık sayılabilir.

Cahilliğinin farkında olan kişinin kendini düzeltme şansı vardır çünkü.

"Cahil-i mürekkep" deyimi ise, cahil ama cehaletinin farkında olmayan kişi için kullanılıyor...

Dilimize "katmerli cahil" diye çevirebiliriz...

Ve öyle sanıyorum ki kibir kavramı da tam burada karşımıza çıkacak...

Kibir (kibr) sözünün sözlükte karşılığı şöyle: Kendisini büyük gösteriş. Kendisini, başkalarından üstün olmadığı halde üstün görme ve gösterme hastalığı...

Bilgi sahibi kişi kibirli olmaz.

Çünkü bilginin sınırsızlığının farkındadır.

Cahilliğinin bilincinde olan kişinin kibirli olması da pek olası değil.

Buna karşılık, cahilliklerinin farkında olmayan kimselerin (katmerli cahillerin) bu özelliklerine bir de kibirlilik eklendiğine sıklıkla tanık oluruz...

Hem de her toplumsal ortamda ve aşamada...

Kişi ne kadar cahilse ve cahilliğinin farkında olmaktan ne kadar uzaksa, o denli burnu büyük, kibrinden o denli yanına yaklaşılmaz olmaktadır...

Bu iki kişilik eksikliği ya da bozukluğunun (cahilliğinin bilincinde olmamak ve kibir) aynı kişide bulunması, neredeyse yasa gibi bir şeydir...

Gelelim saldırganlığa...

Bu güzelim Türkçe sözcüğün içerdiği anlam, bilindiği gibi, sadece insana özgü bir özelliğin adı da değil...

Fakat ne yazık ki insanların dünyasında da yine sıklıkla görülmekte.

Bu bakımdan, bir insanda insanlaşma gelişiminin tamamlanmamış olmasıyla da açıklanabilir...

Hem cahil hem kibirli olan kişinin, yatkınlık taşıyacağı düşünülse bile, aynı zamanda saldırgan olması ille de gerekmiyor...

Fakat şu ya da bu nedenle bu üç özellik, cehalet, kibir ve saldırganlık tek bir kişilikte bir araya gelmişse, ürkütücü, irkiltici, korkutucu bir tablo karşısındayız demektir...

Çünkü şantaj, tehdit, yalan, iftira, bugün söylediğini yarın yadsıma, sıkışınca tavır değiştirme gibi başkaca kötülükler de bu türden bir kişilik bozukluğunun ayrılmaz bileşenleridir...

Günlük yaşamda böyleleriyle karşılaştığımızda, uzak durmaya, bulaşmamaya dikkat ederiz...

Buna karşılık bir ülkenin yönetimi bu gibi kimselerce şu ya da bu biçimde ele geçirilmişse, o ülke bir uçurumun eşiğine gelmiş ya da belki o uçuruma yuvarlanmaya başlamıştır bile...

Fakat bu gibi şeyler genellikle demokrasi dışı toplumlarda söz konusudur...

Bizde ise çok şükür demokrasi olduğundan, böyle bir tehlikenin uzağındayız demektir...

20 Eylül 2008

İslam'ın "Abese"si...

Bizim gazetenin okurları arasında Rusların büyük şairi Puşkin'den bir şeyler okumamış, hiç değilse adını duymamış olan yoktur.

En tanınmış şiirlerinden biri de "Kuran'a Öykünmeler" dizisidir.

1824 tarihinde (demek ki şair 25 yaşındayken) yazılmış toplam sekiz şiirlik dizi, Kuran sure ve ayetlerinden, özellikle dilinden esinlenmiştir.

Bunun büyük bir başarıyla yapılmış olduğunda kuşku yok.

Dostoyevski *Puşkin Üzerinde Söylev*'inde, büyük şairin başka halkların kültürlerini özümseyip yansıtmadaki başarısının altını haklı olarak çizer.

Onun bu özelliğini Rus halkının bir erdemi olarak görür. Bu anlamda da Puşkin'i, Rus halkının gerçek ve büyük şairi olarak selamlar.

Puşkin'den şiir çevirilerimi henüz okumamış olanlar, istiyorlarsa, "Kuran'a Öykünmeler" de içlerinde olmak üzere, *Seviyordum Sizi* adlı seçkide bu şiirleri bulabilirler.

Konu buradan açılmışken, "Kuran'a Öykünmeler" başlığı altında toplanan şiirleri Türkçeleştirdiğimde karşılaştığım ilginç bir olgudan da söz etmeliyim:

Bu şiirlerden kimileri Türkçeye aktarıldığında Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın *Çocuk ve Allah*'taki şiir dilini anımsatıyordu...

O zaman Dağlarca'nın da, belki farkında da olmaksızın, bu şiirlerinde Kuran dilinden etkilenmiş olabileceğini düşündüm...

Çeviri sırasında üçüncü şiir beni özellikle zorlamıştı.

Bu çeviriyi şu anda da tam anlamıyla başarılı bulamıyorum. Söz diziminde anlamakta güçlük çektiğim bir şey vardı.

Şiire kaynaklık eden sureyi araştırıp bulduğumda, sorun tam olarak değilse de büyük ölçüde çözülmüştü.

İlk iki dizede peygamberin eylemi anlatılırken birden Tanrı devreye giriyor ve peygamberine hitap ediyordu.

Böylece de, eylemi anlatılan kişi (peygamber), başkaca bir açıklama yapılmaksızın, kendisine Tanrı tarafından hitap edilen kişiye dönüşüyordu.

Anlamıştım. Fakat bunu –Puşkin'in anlatımına da sadık kalarak– Türkçeye çevirmek yine de kolay olmadı.

Söz konusu üçüncü şiirin beni zorlayan ilk dört dizesi şöyledir, ya da ben böyle anlayıp yorumladım:

Peygamber bozulup yüzünü ekşitti
Körün yaklaştığını işitince:
Koşup geliyor, sakın şaşırıp
Günah işlemeye cüret etme

Bu dörtlükle başlayan söz konusu şiire kaynaklık eden sure "Abese" adını taşıyor. 42 ayetten oluşan surenin adı, Arapçasındaki ilk sözcük olan "yüzünü ekşitti" ya da "buruşturdu"dan gelmekte imiş...

Açıklama ise şöyle: İslam peygamberi Medine'nin ileri gelenleriyle birlikteyken Abdullah b. Ümmi Mektum adındaki körün koşarak içeri girdiğini işitince yüzünü buruşturup öteye çeviriyor. Bunun üzerine Tanrı'nın büyük azarıyla karşılaşıyor. "Şaşırıp da günah işlemeye cüret etme" sözleriyle başlayan bu azarlama, surenin (ve Puşkin şiirinin) devamında da sürüyor... Tanrı'nın Muhammed'e kutsal kitabın ona (şu anda konuşmakta olduğu) "kibir sahipleri" için değil, gerçekten gereksinimi olanlar için gönderildiğini anımsatıyor. Ve Kuran'ın öğütlerinden yararlanacak olan kişilerden birinin de belki, gözleri görmeyen bu adam olduğunu söylüyor.

"Abese" suresinden esinlenerek yazılmış üçüncü şiir "Kuran'a Öykünmeler"in en güçlü şiirlerindendir.

Gücü, betimlenen tablonun gerçekliğinden ve peygamberin Tanrı (bana göre kendi iç sesi, vicdanı) tarafından azarlanışının şiddetinden geliyor...

Ve kuşkusuz Puşkin'in ustalığından...

"Abese" sözcüğü ilginç bir rastlantıyla "Abece"yi çağrıştırıyor...

İsterseniz "Alfabe" diye de okuyabilirsiniz...

İslam'ın kutsal kitabının bu suresi, gerçekten de bu dinin "Abece"si sayılabilecek değerde...

Kibirli olmamak ve sıradan insana, halk insanına saygı...

Günümüzde Kuran'ın söylemlerini dillerinden düşürmez görünenlerin, aslında onun en temel bir öğüdünden ne kadar uzak oldukları gün gibi ortada değil mi?

İslam peygamberi günümüzde yaşayıp da üstelik İslam'ın arkasına gizlenerek ya da onu bir tehdit silahı gibi kullanarak çalıp çırpan, insanların gözlerinin içine baka baka yalan söyleyen, ağızlarından her an kabalık, çirkinlik ve tehdit sözleri saçılan, halk insanlarına hakaret ve sövgüler yağdıran bugünkü güruhu görse, onları herhalde ümmetinden bile saymazdı.

27 Eylül 2008

"Narsisizm!"

Babamın arşivini elden geçirirken, 11.07.1986 tarihli *Cumhuriyet*'ten kesip sakladığı, Uğur Mumcu'nun "Narsisizm!" başlıklı yazısıyla karşılaştım.

Gözucuyla okuduğum birkaç satır beni bir anda kendine çekti ve bu hafta köşeme sevgili Uğur'u konuk etmek istedim.

Uzunca yazıdan birkaç bölümle, hem onu, hem babamı anmış olacağım...

Şimdi Uğur Mumcu'yu dinleyelim:

"En tehlikeli *'izm'* hangisidir, diye sorsalar, ne yanıt verirdiniz?

Bence en tehlikeli *'izm'* narsisizmdir. İnsanın kendi görüntüsüne âşık olması kadar tehlikeli bir ruh hastalığı yoktur. Diktatörlerin birçoğu kendi kendilerine hayranlıkları nedeniyle kendi sonlarını hazırlamışlardır.

(....)

Kendi görüntülerine âşık olanlara *'narsist'* denmesi, daha sonra psikanalizm terimi olarak da benimsenmiştir. *'Narsisizm'* özgün adıyla bilinen bu hastalık insan psikolojisinin en karmaşık sorunlarından birini oluşturuyor.

İlkel toplumlarda, doğa olaylarının kendi gizemli güçlerinden kaynaklandığını ileri süren kabile reisleri de herhalde narsisizmin en belirgin hastalarıydı. Modern toplumlarda da sahne, perde ve ses sanatçıları ile siyasal liderler arasında da bu hastalığa çok rastlanmaktadır.

Diktatörlerin *'narsist'* olmadıkları söylenebilir mi?"

"Karşılarında kendisini coşkunca alkışlayan kitleleri bulan liderler, bir süre sonra kendilerinde insanüstü bir güç bulmazlar mı? Her gün kendi görüntüsünü televizyonda gören ve ulaştığı yerlere bakarak, bütün bu doruklara yalnızca kendi insanüstü gücü ile geldiğine inanan bir lider, ruhbilim bakımından sağlıklı sayılır mı?

Diktatörler üzerinde yapılan araştırmalar, bu diktatörlerin birçoğunda var olan 'aşağılık duygusu'nun, kitle psikolojisi etkisi ile saldırgan bir ruh haline dönüştüğünü göstermiştir.

(....)

İnsanları çoğu kez içgüdüleri yönetir. Akıllı ve sağlıklı insanlar bu içgüdüleri frenleyip, dengelerler. Liderlerdeki aşağılık duygusu, bu içgüdüleri, yaşanan toplum psikolojisi içinde ön plana çıkarır."

"Ya çevre?

Liderlerin çevrelerinde hemen bir *'dalkavuk çemberi'* oluşur. Lider ne derse o doğrudur. Bu *'dalkavuk çemberi'*ne günümüzde basın da katılır. Lider artık kendi insanüstü gücüne inanır. Ağzını açtı mı kitleler harekete geçer! Bir işareti ile ülke boydan boya dalgalanır! Manşetler, yazılar, televizyon programları hep onun gözünün içine bakar. Bir bakışı ile akan sular durur!

Böyle düşünen bir lider, tam anlamı ile *'narsist'* olmuştur. Gözü hiçbir şey görmez. Varsa yoksa kendisi! Dünyanın merkezi kendi adı ve soyadıdır. Fiziğindeki çirkin görüntüde bile bir *'ilahi güzellik'* arar ve bulur..."

"Bu tür 'narsisizm' hastalığına tutulan liderler için kurtuluş yoktur. O önce kendini, sonra partisini ve devleti büyük serüvenlerin içine iter. 'Benlik duygusu'nun verdiği doyumsuz tat hiçbir engel tanımaz. İçgüdüler, mitolojideki nergis çiçekleri gibi su üstüne çıkar. Lider her yerde kendi görüntüsünü arar. Bulamazsa öfkelenir. Öfkelendikçe kırıcı ve yıkıcı olur.

Artık o bir hastadır. Kusuruna bakılmaz."

Yazısının son bölümünde Uğur Mumcu, "açık toplum ve çoğulcu demokrasi"nin "insan ruhunun derinliklerindeki bu çarpıklıkların zararlarını en alt düzeye indiren", "bu gibi hastalıkları elden geldiğince önleyen bir sistem" olduğunu dile getiriyor ve satırlarına bir dilekle son veriyor:

"Tanrı hepimizi narsist liderlerden korusun..."

1986'da Türkiye'de siyaset yaşamının baş aktörleri Kenan Evren ve Turgut Özal'dı.

Uğur Mumcu yaşıyor olsa ve benzer bir yazı kaleme alsa, günümüze ilişkin olarak kim bilir neler yazacak, belki "narsisizm" başlıklı yazısını bile yeterli bulmayacaktı!

Çünkü 2000'lerin Türkiye'si, hasta ruhların ve kafaların güdümünde, 1980'leri bile aratacak bir belirsizliğe, karanlık bir geleceğe doğru yol alıyor...

21 Mart 2009

Başbakan sonunda konuştu.

"Vahim iddialar" bulunduğunu belirterek, "Bu iddiaların peşine düşen, aydınlatmaya çalışan bir hukuk sistemimiz var," dedi. Ve şöyle buyurdu: "Bırakın yargı, hukuk işlesin. Ak ile kara ortaya çıksın."

Çok çirkin!

Konuşmanın devamı daha da çirkin.

Buram buram samimiyetsizlik ve demagoji koktuğu için.

Demek ki bu hukuk işlerken, ak ile karayı ortaya çıkarma uğruna, her türlü kara girişimde bulunmakta bir sakınca yok.

Polis dilediği saatte dilediği kimsenin evini basabilir.

Özel yaşam, ar, namus, haysiyet, saygınlık, kişi hakkı, konut dokunulmazlığı, bu polisin keyfince ayaklar altına alınır, çiğnenir, çirkefe batırılır.

Sonra günlerce iğrenç koşullarda gözaltında kalırsınız.

Sonra şansınız varsa, onurunuz, sağlığınız zedelenmiş olarak, darmadağın durumda serbest bırakılırsınız.

Ama ertesi gün aynı biçimde evinizin basılmayacağının, yine nezarete atılmayacağınızın, bu kez tutuklanmaktan kurtulamayacağınızın hiçbir güvencesi yoktur.

Çünkü hukuk işlemektedir ve ak ile kara ortaya çıkacaktır!

Tutuklandığınızda da, Balbay örneğindeki gibi, ilk duruşmanız iki gün değil, iki hafta değil, iki ay değil, iki mevsim sonraya atılır.

Hukuktan söz eden bu başbakana sormak gerekir:

Sizin hiç eviniz basıldı mı?

Eşinizin, kızlarınızın iç çamaşırları hallaç pamuğu gibi atıldı mı?

Minareleri süngüye benzeten sözleriniz nedeniyle tutuklandığınızda, yargıç önüne ne zaman çıkarıldınız?

"Bırakın yargı, hukluk işlesin," diyen kişinin bu lafları ederken bunları da düşünmesi gerekmiyor mu?

Çok çirkin!

Henüz ergenlik çağına gelmemiş kız çocuklarını beyaz kefenler içinde gösteren fotoğraflar.

Tam da 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı haftasında.

Tam da bu bayramın tüm dünya çocuklarının bayramı olarak Türkiye'yi onurlandırdığı günlerde.

Çocuklarımız çocuksu giysiler içinde, yüzleri mutluluk gülüşleriyle aydınlanmış olarak değil, kefeni andıran beyaz çarşaflarla tepeden tırnağa kefenlenmiş olarak sergileniyor.

Kutlu doğum haftasıymış.

Nerede yazıyor?

Kim karar verdi?

Bizim çocukluğumuzda, babalarımızın, dedelerimizin çocukluğunda, onların dedelerinin, ninelerinin çocukluğunda böyle bir şey var mıydı?

Nereden çıktı, kim çıkardı?

Yapılan şeyin dinle ve dindarlıkla bir ilgisi bulunmadığını, 23 Nisan Çocuk Bayramı'nın aydınlığına karşı çıkarılmış bir cumhuriyet düşmanlığı olduğunu görmemek ve buna karşı çıkmamak için, omuzların üzerinde acaba nasıl bir kafa taşımak gerekiyor.

Çok çirkin! Çirkin ötesi!

Kendisiyle söyleşi yapılan bir bayan sosyal bilimci, hâlâ, Türkiye'de Müslümanlığın baskı altında olduğunu, Avrupa Birliği'ne ancak Müslüman kimliğimizle girebileceğimizi söylüyor.

"Otoriter laik"likten söz ediyor.

Otoriter olmaması için laikliğin nasıl olması gerekiyor?

Örneğin, kutlu doğum haftaları resmi tatil mi ilan edilmeli?

Bütün okullarımızda, özel ve resmi kurumlarda mescitler, eğer bu olamıyorsa namaz kılma odaları mı açılmalı?

Ders ve mesai saatleri cuma namazına göre mi düzenlenmeli?

Avrupa Birliği'nin gözüne iyice sokmak için, anayasamızda, ülkenin ve devletin adında, dinsel kimliğimizi belirten ifadeler ve simgeler mi yer almalı?..

Mesela, bu mantığa göre, Japonya bu birliğe girecek olsa, hangi kimliğinin altını çizecek?

Laik, uygar kimliğinin mi?

Budist, ateist kimliğinin mi?

Çin? Hindistan? Vb...

Bu aydın kaypaklığını niteleyecek tanım bulmak çok güç.

Çirkin! Çirkin ötesi!

Yazı yayımlandığında, "Uluslararası Direniş Şiirleri Festivali" için Toronto'da (Kanada) olacağım.

Son günlerde tanık olduğum çirkinlikler konusunda aldığım notlar tek bir yazıya sığmaz.

Nasıl olsa eksilmeyip çoğalacakları için devam ederiz...

Uzak bir ülkeye yolculuk öncesindeki bu yazıyı ise, sayısız çirkinlik örneklerinden biriyle değil, ender bir güzellik örneğiyle bitireyim.

Genco Erkal örneğiyle.

"Marks Geri Döndü"de onu hayranlıkla izlemiştim.

Türkân Saylan'a ve "Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği"ne yapılan çirkinlikten sonra, büyük, onurlu davranışı, ona duyduğum hayranlığı bin kat artırdı.

Sevgili Genco! Sana teşekkür borçluyuz!

Bu çirkinlikler ortamında nasıl bir aydın ve insan olunması gerektiğini böylesine bir incelik ve erdemlilik örneğiyle gösterdiğin için....

25 Nisan 2009

Siyasetteki Düzey

Siyaset, ülkemizde bu kadar ucuzlatılmamış, Türkiye'de siyasetin üslubu hiç bu kadar aşağılara çekilmemişti. TBMM kürsüsünü işgal edecek kadar, işgalcilerin oluştuğu bir meclis olmamıştı. Ama şimdi bu da var. Çünkü, düşüncelerin, dillerinin yetmediği yerde, fikir dünyalarının yetmediği yerde Meclis'in kürsüsünü işgal etmeye yönelecek kadar bunlar kavgacı ruha, işgalci ruha sahipler.

Dikkatli okur yukarıdaki sözlerin benim değil, AKP başkanının birkaç gün önce AKP'li belde başkanları toplantısında yaptığı konuşmadan basına yansıyan bazı sözler olduğunu fark edecektir.

Neden tırnak içine alınmadıklarını da tahmin edersiniz.

AKP'nin ve genel başkanının siyaset kimliği, siyaset ahlâkı ve üslubu ancak bu kadar özlü ve açık seçik dile getirilebilirdi.

Ve şu anda zihnimde şöyle bir soru belirdi:

Acaba bu sözleri söyleyen kişinin bilinçaltı mı konuşuyor?

Görünürdeki hedef başkalarıyken, acaba iç dünyasında farkında olmaksızın kendisini mi dile getiriyor?

Psikiyatri ile ilgili olanlar, konunun uzmanları, bu gibi ruhsal karışıklıkların varlığını bilirler ve sanıyorum bilimsel açıklamasını da yapabilirler.

Siyaset ülkemizde gerçekten de hiçbir zaman bu kadar ucuzlatılmamış, üslubu bu kadar aşağılara çekilmemiş, düzeyi bu kadar düşmemişti.

Tartışma konusunu burada tekrarlamaya gerek yok.

Başbakan her şey gibi bunu da oldu bittiye getirmek istiyor.

Elindeki bütün kozları kullanıyor.

Muhalefete, kendisi gibi düşünmeyen yandaşlarına, bütün topluma hakaretler yağdırıyor.

Böyle bir şey, böyle bir kişilik, Türkiye siyasetinde hiçbir zaman görülmedi.

Dünya siyasetinde de sadece ve ancak diktatörlüklerde görülebilir.

Bizdeki tek parti dönemlerini, Atatürk'ün tek ve tartışmasız lider olduğu dönemi düşünün.

Onun zarif, kibar, insan kişiliğini gözünüzün önüne getirin.

İsmet İnönü'nün cumhurbaşkanlık dönemindeki sözlerini, demeçlerini gözden geçirin.

Onlarda da yukarıdaki sözlerin sahibinin bugüne kadar söylediklerindeki sayısız kabalığın, densizliğin, ölçüsüzlüğün, nezaketsizliğin, saldırganlığın izine rastlayamazsınız.

Menderes döneminin son birkaç yılında lise öğrencisiydim. Siyasetine karşıydım. Fakat kişiliğine yönelik olumsuz bir duygum hiç olmadı.

Süleyman Demirel'in bağışlanamayacak günahlarının en başında Deniz'lerin idamında oynadığı uğursuz rol gelir.

Fakat Türkiye siyasetine mizahtan yoksun olmayan bir halk üslubu ve zekâsı getiren kişidir.

Gelmiş geçmiş bütün siyasetçiler içinde, söylediklerindeki ve üsluplarındaki kabalık, sığlık, tehditkârlık, düz mantıklılık ve demagojik örgüyle en çok benzeşen iki kişi Kenan Evren ve Recep Tayyip Erdoğan'dır.

Yazıyı bitirmeden, AKP genel başkanının aynı konuşmadaki "Ak Parti" vurgusu ve tehdidine de değinmek gerekiyor.

AKP'ye Ak Parti demek mecburiyetimiz varmış.

Ak Parti değil de AKP diyenler "ne yazık ki demokratik noktadaki etik kurallara uymadan, siyasi etiği hiçe sayarak bunu edep dışı söylemekte"lermiş...

Bu bozuk anlatımlı, tuhaf ve yakışıksız sözlerdeki "edepsiz" hakareti, sadece siyasetçilere değil, başta medya mensupları olmak üzere AKP'ye onu aşağılamak için değil adı öyle olduğundan AKP diyen herkese yöneliktir.

Ben ortak bir hakaret davası dilekçesine imzamı koymaya hazırım.

6 Haziran 2009

Tayyip Erdoğan'ın Ulusal Kimlik Sorunu

Günümüz Türkiye Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ulusal kimlik konusunda kişisel bir sorunu olduğu kanısındayım.

Buna "Türk"lükle ilgili bir sorun da denebilir.

Yazıya başlamadan önce internete girip "Tayyip Erdoğan ve Türklük" yazdığımda karşıma çıkan malzeme bolluğu beni şaşırtı.

Demek ki insanlarımız uyumuyor diye düşündüm.

Ya da bu uyurgezerler toplumunda uyumayanlar da var.

Fakat şimdilik, internetteki malzeme bolluğunu meraklısına duyurmuş olmakla yetinerek, ben kendi düşüncelerimi açıklamaya çalışayım.

Şunu öncelikle saptayalım.

Bütün cumhuriyet tarihimiz boyunca "Türklük" ve "alt kimlik" kavramlarını bir arada telaffuz eden ilk ve tek kişi Tayyip Erdoğan'dır.

Benim kuşağım, bizden önce cumhuriyetin ilk kuşakları ve bizden sonrakiler, Türklüğü bir alt kimlik (etnik aidiyet) olarak değil, bir ulusa, bir tarihe, bir kültüre aidiyet olarak öğrenmiştik.

Bu toplumu oluşturan bütün etnik aidiyetleri (etno-kültürel özellikleri koruyarak) ulusal bütünlük içinde birleştiren bir kavramdı bu.

Şimdi eğer Tayyip Erdoğan'ın "tez"i kabul görür ve Anayasadan başlayarak bütün ulusal belgelere işlenecek olursa, ortaya yeni bir ulus tanımı çıkmış olacak.

Ulusal eğitim felsefesi de buna göre biçimlenecek.

Böylece Türkiye Cumhuriyeti (adının başında Türkiye sözü hâlâ kalacaksa) ortak bir ulusal aidiyetin değil, tıpkı eski Yugoslavya gibi, farklı ulusal aidiyetlerin gevşek dokulu birlikteliği olacak.

Gevşek dokulu, çünkü (Türklük de içinde olmak üzere) etnik aidiyetler bu anlayışa göre tanımlandığında, bu etnik topluluklardan (yeni adlarıyla "ulus"lardan) herhangi birinin, şu ya da

bu nedenle bu "federasyon"dan istediği anda ayrılmaması için bir neden kalmayacak...

Dikkat edilecek olursa, bunun Osmanlı'ya bir dönüş özlemini içerdiği de açıkça görülecektir.

Tayyip Erdoğan Türklüğü alt kimlik kategorisine indirmekle ne yapmak istiyor?

Bence onun sorunu şu ya da bu etnisiteyle değil, laik cumhuriyetledir.

Türklük kavramı birleştirici kimlik olmaktan çıkarılıp alt kimliğe indirgendiğinde; yerine "anayasal yurttaşlık" gibi (ulusal-kültürel aidiyetle ilgisi bulunmayan) "hukuksal" bir yurttaşlık kavramı konulduğunda, Cumhuriyet Türkiyesi gerçekten de (tasada ve kıvançta değil, ancak ve sadece çıkar amaçlı olarak bir arada bulunan ve böylece de her an bozulabilecek) bir şirketler topluluğuna dönüşecek; modern anlamda ulus olmaktan çıkan bu toplulukların yönlendirici (ve belki bu anlamda birleştirici!) idelojisi ise, büyük çoğunluğun "din"i olan İslam başta gelmek üzere, dinsel inançlar olacaktır...

Tayyip Erdoğan'ın "Türk"lükle ilgili olarak ortaya attığı bu alt kimlik kavramı belli ki çok tartışılacak.

Benim kendisine ve yandaşlarına ve bu konuda zihni karışık olanlara şimdilik söyleyebileceklerim şunlar olabilir:

Türkiye Cumhuriyeti'ni modern, laik bir devlet olarak kuran ve farklı etnisitelerden bir ulus yaratan düşünce, "Türk" dilinde oluşturuldu...

Bugün bir Türk edebiyatı, Türk felsefesi, Türk bilimi, en çetrefil yazınsal ve bilimsel metinlerin çevrilmesine yetenekli bir Türk dili varsa, bütün bunlar, hangi etnik kökenden gelirlerse gelsinler, ortak iletişim ve kültür dilleri Türkçe olan bu insanlarca oluşturuldu.

Başka türlü bu topraklarda bir ulusal devlet, laik bir cumhuriyet kurulamaz, belki en çok Osmanlı'nın küçük ve komik bir taklidi yaratılır, o da uzun ömürlü olamazdı...

Şimdi asıl sorun, yeni ulusal devletler ve devletçikler kurma hırsı ve hevesiyle, bu büyük birkimin feda edilip edilemeyeceği noktasında düğümleniyor...

Modern-laik Türkiye Cumhuriyeti'nin kuramını ulusal-kültürel bir kavram olarak oluşturan ve pratikte gerçekleştiren Türkiye Türklüğü olgusunu sadece ve dar bir etnik aidiyet ve bir alt kimlik düzeyine indirgemek isteyen eğilim, bu cumhuriyetin temellerine konulmuş tahrip gücü en yüksek bir bombadan farksızdır.

Ahlâki, insani, entelektüel sorumluluğunun altından kalkmaya, başta Tayyip Erdoğan'ın kendisi olmak üzere, hiç kimsenin gücü yetmez.

10 Ekim 2009

Hakaret

Başbakanın ne kadar haberi olduğunu bilemem, fakat avukatları ona ve başkanı olduğu partiye hakaret ettiğim savıyla davacı oldular.

CNN'in "Tarafsız Bölge" programında söylediğim sözlerin "hakaret" niteliği taşıyıp taşımadığı konusunda kararı yargı verecek. Fakat ben, ne kadar sert olsalar da, bu sözlerin bir görüş, saptama vb. değil de "hakaret" olarak görülüp suçlama nedeni yapılmasını beklemiyordum ve her şeye karşın çok yadırgadım.

Başbakan siyasi tarihimizde hakaret davaları açma konusunda sanırım şimdiden aşılması olanaksız bir rekor sahibidir.

Kendisini kediye benzeten gazetemiz çizeri Musa Kart'a karşı hakaret davası açmaktan da geri kalmamış ve davayı kaybetmişti.

Hakaretin sınırı nedir?

Bir söz ya da davranışın hakaret olup olmadığı nasıl saptanacak?

Daha genel bir tanımla, anlatım özgürlüğünün sınırları nereye kadar uzanıyor, nerede sona eriyor?

Yasada ve yargı kararlarında bunların tanımı mutlaka yapılmıştır.

Bu, söylediğim gibi, hukukçuların işi.

Ben, bana yöneltilmiş suçlama nedeniyle bu kavram üzerinde düşündüm ve bazı sonuçlara vardım.

Davayı etkilemek amacıyla değil, düşündüklerimi paylaşmak için onları burada sıralamak istiyorum.

Hakaret, ağır bir suçlamadır.

Birine, bir kişiye ya da kuruma hakaret, onu en ağır biçimde aşağılamaktır.

Ona hiçbir biçimde kendini savunma hakkı tanımama demektir.

Birine, sen alçağın birisin, ahlâksızsın, şerefsizsin dediğinizde, ondan karşı görüş beklemezsiniz.

Hakaret, hakarete uğrayanı küçültme, değersizleştirme amacı taşır.

Bu nedenle de, kendisine yöneltilen bir sözü hakaret olarak görüp görmeme konusunda hakarete uğradığını düşünen kişi çok dikkatli olmalıdır.

Bu söz, küçültme amacı taşımayan ağır bir eleştiri olabilir.

Ağır bir eleştiri üzerinde düşünmek yerine onu hakaret sayarsanız, hem eleştirilmekten korkuyor, hem de kendinizi hakaret edilmeye layık görüyorsunuz demektir...

Hele bir siyasetçinin, ne kadar ağır da olsa, kendisine ya da kurumuna yöneltilmiş bir eleştiriyi yanıtlamaya çalışmayıp hakaret sayarak dava konusu yapması, bence her şeyden önce ayıptır, kendini küçültmektir...

Çünkü "hakaret edilen" konumunda olmak iyi bir şey değildir...

Benim söylediğim sözlerle ilgili hakaret suçlamasına gelince...

Başbakanın ve başkanı olduğu partinin avukatı, CNN'deki programdan alıntılarla, Ankara Nöbetçi Asliye Hukuk Mahkemesi'ne sunduğu dilekçede bunları sıralıyor...

Bir yerde de sözüm ona kurnazlık da yaparak, kendi çıkarsamalarını, benim bazı sözlerim için yaptığı gibi, siyah harflerle yazıp tırnak içine almış...

Böylece onları da benim sözlerimmiş gibi göstererek yargıyı kandırıp etkilemeye çalışıyor...

Bence sadece bu biçim sahteciliği bile söz konusu dilekçenin reddine yeterlidir...

Benim CNN'deki program boyunca söylediklerimin en ağırı ve hepsinin özeti ise, sanırım, programın daha başlarında, program yöneticisi Ahmet Hakan'la bir diyaloğumuzdadır. (Nitekim, davacı avukatı, dilekçesinde bunların altını çizerek veriyor:

A.B.- ...Bana göre, yani ben, AKP seçimleri vermeyecek demiyorum, ama vermemek için...

A.H.- Elinden geleni yapar.

A.B.- Yasadışı olarak; üstelik anti demokratik ve görünür ya da görünmez biçimde bütün olanaklarını kullanacaktır diyorum. Düşüncem budur.

Düşüncem, ne yapayım ki şu anda, bu yazıyı yazmakta olduğum şu dakikada da budur...

Bunun hakaretle ilgisi ne?

AKP ve başkanı, bu sözleri hakaret olarak kabullenip dava açtıracaklarına, çıkıp desinler ki:

"Kaygılanmayın... Seçimler, hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak biçimde; yasalara, demokrasi ve ahlâk kurallarına tam bir uygunlukla; en demokratik bir ortamda gerçekleştirilecektir.

Buna milletin önünde şeref sözü veriyoruz..."

Bunu yapabilirler mi?

Bu şeref sözünü verebilirler mi?

10 Nisan 2010

Diktatör ve Soytarı

Diktatör "dikte eden" kimse demek.

Böyle bakıldığında, dilimize "buyurgan" diye çevrilebilir.

Tartışmadan hoşlanmaz.

Ağzından çıkan her sözü "hikmet" olarak görür.

Eleştiriye tahammülsüzdür.

Zaten bir zaman sonra çevresinde onunla tartışmayı göze alabilecek kimse kalmaz.

Eleştirinin en küçük dozu bile bu çevrede yer bulamaz.

Bir an gelir, diktatörün çevresinde sadece şakşakçılar, dalkavuklar ve soytarılar kalmıştır.

Bu onun zaten yerinde olmayan akıl sağlığını daha da bozar.

Diktatörleştikçe yalnızlaşır, yalnızlaştıkça diktatörleşir.

Bu yalnızlaşmada diktatör ve soytarı birbirine karışır.

Kimin diktatör kimin soytarı olduğu ayırt edilmez olur.

Diktatör ve soytarı ilişkisini en güzel Charlie Chaplin anlatmıştır.

"Diktatör" adlı filminin adı pekâlâ "Soytarı" da olabilirdi.

Hitler orada soytarı olarak gösterilmiştir.

Saçları, bıyığı, deli bakışları ve davranışlarıyla o gerçekten de rol yapan bir soytarıdan farksızdır.

Saçsız ve bıyıksız Mussolini de öyledir.

Çünkü mesele saçta ve bıyıkta değil, davranıştadır.

Diktatörün akıl sağlığının bozukluğundadır.

Ciddi ve ürkütücü görünüşünün ardındaki zavallılığındadır.

Kasımpaşa'yı Unkapanı'na bağlayan caddelerden birinde genellikle sabah saatlerinde ortaya çıkan bir deli vardır.

Trafik polisliği rolünü üstlenmiştir.

Teneke parçalarını madalya olarak taktığı üniforma kalıntısı giysilerinin içinde görevini büyük bir ciddiyetle yerine getirirken insanın içinde acıma duygusu uyandırır.

Ne deliliğinin ne soytarılığının farkındadır.

Sanki ilahi bir güç tarafından görevlendirilmişçesine, zaten dar olan tek yönlü caddenin tam ortasında durmuş, gelip geçen arabaları el kol hareketleriyle yönlendirme çabasındadır.

Yüzündeki ve davranışlarındaki ciddiyete karşın ve belki de özellikle bu nedenle o bir soytarıdır.

Sanırsınız bütün bir yaşama yön verecek kadar kendini yücelerde gören bu zavallı deli, aklını kaçırmamış ya da akıl sağlığı zaten bozuk olarak doğmamış olsa, karşımıza bir diktatör taslağı olarak da çıkabilirdi...

Soytarıyla komedi sanatçısı arasındaki fark, soytarının ölçü tanımazlığındadır.

Soytarı ve diktatör arasındaki benzerliklerden biri de buradan geliyor olabilir.

Soytarı güldürmek için her türlü şaklabanlığı dener.

Diktatör için de akıl ve mantık tutarlılığı diye bir zorunluluk yoktur.

Tehditle sonuç alamadığında yalana başvurur.

Dün söylediğini bugün yadsıması olağan şeydir.

Gerekli gördüğünde kendini acındırmak için yalvarmaktan utanmaz.

Her şeyi yalan dolandır.

Görünürdeki hedefi ne olursa olsun, asıl sorun, kişiliğindeki doyumsuz buyurganlık hırsıdır.

Bu ise delilik değilse bile ciddi bir kişilik bozukluğu, diktatörün konumu bakımından da toplumlar için tehdit oluşturan bir tehlikedir.

Ben bir diktatördeki kişilik bozukluğunun görüntülerini 12 Eylül döneminde kapatıldığımız cezaevindeki TV haber programlarında izledim.

Söylediği her cahilane söz sanki bir tanrı kelamı, bizlerin ve ülkenin kaderini yönlendiren tartışılmaz öngörüler, saptamalar ve direktiflerdi.

Bugün bu ülkede herhalde hiç kimse, sözünü ettiğim Kasımpaşalı deli bile o diktatörün yerinde olmak istemez...

Bütün diktatörlerin kaçınılmaz sonu giderek soytarılaşmak, sonunda da tarihin çöplüğünde layık oldukları yeri almaktır.

8 Mayıs 2010

Kahvehane Kültürü

"SETA" adında bir kuruluştan söz edildiğini duymamıştım.

Meğer kısaltılmamış adı "*Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı*" olan bu kurum bundan beş yıl önce kurulmuş olmasına karşın, ekibinden birini başbakana, bir ötekini dışişleri bakanına danışman olarak vermeyi bile başarmış...

Bu arada kısa süre önce Washington'da bir ofis açmış olduğunu da öğreniyoruz...

Bu bilgileri yan yana okuduğunuzda, AKP'nin ABD ile de bağıntılı bir yan kuruluşunun profiliyle karşılaştığınızı düşünebilirsiniz...

Fakat bu yazıda konu edinmek istediğim bu değil...

Söz konusu kuruluşun genel koordinatörü titrini taşıyan bir zat, çok tirajlı bir gazetemizde kendisiyle yapılan söyleşide "*Her kahvede en az bir Tayyip Erdoğan görürsünüz*" buyuruyor... Devamla, öteki liderlere ilişkin olarak söyledikleri ise şöyle: "*On tane kahve dolaşırsınız belki bir tane Kılıçdaroğlu'na denk gelirsiniz.. (....)Her kahvede bir Özal da bulursunuz. Demirel, daha az sayıda, Erbakan çok daha az sayıda bulursunuz...*"

SETA'nın çok bilmiş genel koordinatöründen, mesela bir Mustafa Kemal'e rastlamak için kaç kahvehane dolaşmamız gerektiğini öğrenemiyoruz.

İnönü, Menderes, Ecevit?

Ölçü kahvehane olunca, günümüzün ve geçmişin dünya liderleri bakımından da, cafe, bar, pub, meyhane, birahane

dolaşmak çok ilginç olabilirdi ama, sonu gelmez...

Peki, her kahvehanede bir Tayyip Erdoğan görmek ne anlama geliyor?

SETA genel koordinatörüne göre bu, *"ortalama profili yansıtma meselesi"* imiş...

Ortalama profili yansıtmanın bir politikacı için neden özenilecek bir özellik olduğu konusunu bir yana bırakarak, soralım: Söz konusu politikacı gerçekten de ortalama profili yansıtıyor mu? Her kahvehanede onun bir benzerini bulmak mümkün mü?

Ben, kahvehane kültüründen (en azından liseli çağımda) nasibini almış biri olarak, bu soruya olumlu yanıt veremeyeceğim.

Benim kahvehanelerde dün olduğu gibi bugün de yolum düştüğünde gördüğüm, sükûnet ve ağırbaşlılıktır.

Küfürlü konuşmalara, sanılanın aksine, pek rastlanmaz.

Buna karşılık, bizim insanımız mizahtan hoşlanır. Gülmeyi, şakalaşmayı sever. Suskunluğunun, ağır başlı görünümünün yanı sıra, çoğu kez iyi kalpli bir mizaha yatkınlığı da vardır...

Olmadık yerde ve zamanda barut gibi patlayanlar için *"keskin sirke kendi küpünü patlatır"* özdeyişini yaratan bu halktır...

"Bozuk ağızlılık" deyimi de, yine bizim dilimize özgüdür.

Birine *"ağzını bozma"* demek, neredeyse hakarete varan çok ciddi bir uyarıdır.

Ben, doğrusunu söylemek gerekirse, üzerinde ne kadar kafa yorduysam da, söz konusu araştırmacının *"Her kahvede en az bir Tayyip Erdoğan görürsünüz"* sözünden bir şey anlamış değilim.

Şu cümleden de pek bir şey anlamadığım gibi:

"Öyle bir lider olmalısınız ki Türkiye'deki ortalama sosyolojiyi yatay kesen bir haliniz olmalı"...

Siz bir şey anladınız mı?..

Aslında, kuşkusuz, her şey yeterince açık.

AKP yandaşı *"Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı"* genel koordinatörü, liderin halka benzemesi gerektiğini, Tayyip

Erdoğan'ın bu özelliğe sahip olduğunu ileri sürüyor...

Lider kuşkusuz ki halkına yakın olmalı, fakat bu halkın özeneceği, ona örnek oluşturacak özelliklere de sahip olmalıdır. Onu lider yapacak olan da zaten asıl bu özelliklerdir.

Tersini düşünmek, popülizmin, halk dalkavukluğunun, demokrasiyi bu popülizme ve dalkavukluğa indirgemenin en çiğ ve çirkin halidir.

Tayyip Erdoğan, bana kalırsa, halkın özeneceği özelliklere sahip olmadığı gibi, halkın yukarıda saydığım özelliklerine de sahip değil.

Her kahvehanede bir Tayyip Erdoğan olsa, Türkiye'de kan gövdeyi götürürdü.

14 Ağustos 2010

Başbakan, Kuzular ve Koyunlar...

Türkiye'nin günümüzdeki başbakanı dünya demokrasi tarihine demokrasinin araç olduğuna ilişkin görüşüyle geçecektir.

Birkaç gün önce bir TV programındaki tartışmada, kendisinin yandaşlarından biri, bu sözlerin çok yıllar önceye ait olduğunu söyledi.

Ne var ki başbakan yıllar önceki sözlerini yadsımış ya da değiştirmiş değil.

Sözünü ettiğim TV programındaki konuşmacı, daha sonra, aslında İslam'ın da araç olduğunu ileri sürdü.

Her ikisi de araçmış, amaç insanları mutlu etmekmiş.

Aynı konuşmacı (gazeteci ve hukukçuymuş), hızını alamayarak, önündeki su dolu bardağı ekrana tuttu ve *"Aslında su da araçtır, amaç susuzluğu gidermektir"* gibisinden, aklına o anda gelen bir *"argüman"*la ve öteki tartışmacıları bu zekâ parıltısıyla şaşkınlığa uğratarak, konuşmayı daha derin bir alana kaydırdı...

Su, demokrasi, İslam... Hepsi insanları mutlu edecek araçlarsa,

başbakanın demokrasiye ilişkin görüşünden, TV'deki yandaşının da – *"su"*yun araçlığı konusunu şimdilik bir yana bırakalım!– "İslam"ı da bu işe katmasından hareketle, başbakan ve yandaşlarına şu soruyu yöneltelim:

İnsanların mutluluğu sağlanınca demokrasi tramvayından inileceğine göre, bu mutluluk sağlandığında İslam tramvayından da inilecek mi?

Yoksa inanmış bir dindar için İslam araç değil, ebedi bir amaç mıdır?

Eğer öyleyse –ki öyle düşünülmesi eşyanın tabiatı gereğidir–, aynı şey neden demokrasi için de geçerli olmasın?

İslam'ın araç olduğunu ileri süren cahil (ve bütün cahiller gibi kendini beğenmiş) *"yandaş"* gazeteci-hukukçu, program sonrasında sanırım gerekli yerlerden gerekli uyarıları almış olmalıdır...

Başbakanla devam edelim.

Demokrasiyi araç olarak görmekle demokrasi tarihine adını yazdıran kişi, son günlerdeki öğrenci olaylarını yorumlarken bu tarihteki yerini pekiştirmiş oldu.

Ona kalırsa, Dolmabahçe'deki görüşmede bir araya gelen rektörler kendisini kuzu kuzu dinlemektelerken, dışarıda polis copları, yumrukları ve tekmeleriyle ağızları burunları kırılan, yerlerde sürüklenen, biber gazıyla zehirlenen üniversiteliler, gerek çağrılı olmadan Dolmabahçe'ye gelmekle, gerekse daha sonra Ankara'da başbakanın yakın çevresinden Bay Kuzu'yu yumurta yağmuruna tutmakla, AKP'nin ülkeye getirdiği *"İleri demokrasi"*yi anlamadıklarını göstermektelermiş...

Buna karşılık polisin yaptığı, onlara bu demokrasinin nasıl bir şey olduğunu öğretmekmiş...

Yumurta yağmurunu şemsiyelerle korunarak az zararla atlatan Bay Kuzu ise (kendisi bilindiği gibi Anayasa Hukuku profesörüdür), olay sonrası düzenlediği basın toplantısında söylediklerileyle, başbakanının demokrasi kuramına katkılarını daha da ileri aşamalara taşıdı.

Bu çocuklar zaten ideolojik mihrakların militanları, bazı Ergenekon sanıklarının uzantılarıymış vb...

Başbakanın kendisi ve yeri geldiğinde kurtlaşan başka kuzuları da, onunla ve Bay Kuzu'yla aynı doğrultuda konuşmalar yaptılar...

Aslında ve gerçekten de Başbakan ve kuzu postundaki kurtları için bir yaşam biçimi değil "ılımlı İslam" sosuna batırılmış otoriter bir yönetim oluşturmada *"araç"*tan başka değer taşımayan *"demokrasi"*nin günümüz Türkiyesi'nde nasıl bir *"ileri"* aşamaya ulaştığını; yaşanan son olaylarda ağızları burunları kırılan, yerlerde sürüklenen, parçalanıp yok edilircesine dövülen üniversite öğrencilerinin görüntüleri, görüp anlamaya yeteneği ve isteği olanlar için yeterince gözler önüne serdi.

Şimdi sorun, kaypak ve omurgasız *"yandaş"* medya ve *"aydın"* gruplarıyla onların çobanlığındaki koyun sürülerinin bu gerçeği ne zaman görüp anlamaya başlayacaklarıdır...

11 Aralık 2010

Altında Kalacaksınız

Başbakan kendisiyle tutarlı.

Tükürdüğünü yalamadı.

Çünkü misyonu var.

Bu misyon Türkiye Cumhuriyeti'ni kendi dünya görüşüne göre biçimlendirmektir.

Kendi dünya görüşünün ne olduğunu ise elli bin kez tekrarladı. Ve şimdiye kadar söylediklerinden bir adım geriye atmadı.

Sorun onda değil, bizim omurgasız takımında.

Onlar başbakanı düzeltmeye, tashih etmeye, akıllarınca eğitmeye çalışıyorlar.

Recep Tayyip hiçbirine pabuç bırakmadı. Bırakmaz da.

Çünkü kimileri birkaç üniversite bitirmiş, yabancı ülkelerde

öğrenim görmüş, birkaç dil bilen omurgasız takımına göre, o daha omurgalı biri.

Sokaktan gelmiş, sokağı savunuyor.

Sokaktaki adama bir şarkıyı beğenip beğenmediğini sorarken konservatuvar mezunu olup olmadığına bakılmaz diyor...

Doğrudur.

Örneğin bizim sokaktaki adamlarımıza ve kadınlarımıza herhangi bir klasik Batı müziği parçasını beğenip beğenmediği sorulduğunda, çoğunlukla beğenmediklerini söyleyeceklerdir.

Bunun gibi, sözgelimi Hammamizade Dede Efendi'nin yine sözgelimi Hüzzam makamında bestelediği *Reh-i aşkında edip kaddimi kütah gönül* dizesiyle başlayan Yürük Semaisi'ni de çoğunlukla can sıkıcı ve anlaşılmaz bulacaklardır.

Öyleyse ne yapmalı?

Yapılması gereken, onların zevkini eleştirmenin ya da baştacı etrmenin yerine, bu insanları eğitmektir.

Sokaktaki insanı az ya da çok eğitebilirsiniz.

Fakat eğer başbakan olmuşsa ve aynı zamanda da bir misyon adamı olduğuna inanıyorsa, kendisi için bunu yapmaya kalkışanı elinin tersiyle geri çevirecektir.

Bu onun kendisiyle, sokakla tutarlı olmasının gereğidir...

Yazılarını çoktandır okumadığım, ne yazıp çizdiklerini merak da etmediğim için, bizim omurgasız takımının "*ucube*" tartışması konusunda nasıl bir tavır takındıklarını bilmiyorum.

Örneğin, Orhan Pamuk'un kadim dostu, eski keskin devrimci ve cumhuriyetçi Oral Çalışlar, bu konuda nasıl bir tutum benimsedi?

Başbakanına akıl verenler arasında mı yer aldı, yoksa bu netameli işe hiç bulaşmamayı mı yeğledi?

Doğrusu bilmiyorum ve nasıl bir tavır takınmış olduğu umurumda da değil.

Orhan Pamuk demişken, AKP'yi desteklemek konusunda ustalaşmış olan bu çok büyük yazarımızın Kars'taki heykele ilişkin bir şey söylediğine rastlamadım.

O da başbakanıyla ters düşmek istememiş olmalıdır.

Ya, Recep Tayyip'in kendisine "Hasan Ağabey" diye hitap ettiğini bildiğimiz Hasan Cemal?

Bu Hasan Cemal gençliğinde, hem de Almancasından Brecht okurdu.

Hitler Almanyası'nın Brecht'e neler çektirdiğini bilmemesi olası değil.

Hitler'e yaranma yarışındaki ya da onunla ters düşmemeye çalışan bazı seçkin Alman yazar, sanatçı ve düşünürlerinin, diktatör ve diktatörlük ortadan kalktıktan sonra düştükleri utanç verici durumları da...

Öyleyse?..

Bunun öyleysesi yok...

Dizi filmdeki ve şarkısındaki gibi "öyle bir geçer zaman ki..."

Ve çağımızda, günümüzde, bu zaman pek çabuk geçiyor, geçecek...

Herkes yaptığının onuru ya da onursuzluğuyla baş başa kalacak...

Balbay'ın, Özkan'ın, Haberal'ın, Perinçek'in, Hilmioğlu'nun yıllardır Türkiye Guantanamosu'nda tutulmasını alkışlayanlar, yarın onlar çıktıklarında ve geçen pazar günü Caddebostan Kültür Merkezi'ni hıncahınç dolduran aydınlık kalabalıklardan da sayıca kat kat üstün büyük kitleler tarafından coşkuyla karşılandıklarında kendi utançlarıyla baş başa kalacaklar.

Cumhuriyetimizin değerlerini bir bir yok etmekte olan AKP'ye desteklerinin ya da suskunluklarının hesabını kendi vicdanlarına karşı da veremeyecekler....

Başbakan bir sanat eserine saldırmakla, onun alışkın olduğu bir kültürün üslubunca söyleyelim, zemzem kuyusunu kirletmiştir.

O ve çevresindekiler, diledikleri kadar geri adım atsınlar ya da atmasınlar, tükürdüklerini yalasınlar ya da yalamasınlar,

Mehmet Aksoy'un yapıtını yıksınlar ya da yıkamasınlar, bu tonlarca betonun ağırlığı altında kalmışlardır ve oradan bir daha çıkamayacaklar.

Bir sanat yapıtına yöneltilmiş *"ucube"* sözü, bumerang gibi, sahiplerinin yüzünde şaklamakta gecikmeyecektir...

13 Ocak 2011

IV. Murat Kanunları

IV. Murat 1623-1640 yılları arasında on yedi yıl hüküm sürmüş on yedinci Osmanlı padişahıdır.

Birtakım saray entrikaları sonucunda tahta 11 yaşında çıkmış.

Doğum tarihi 1612 olduğuna göre, yaşamı da topu topu 28 yıl sürmüş.

Kısa ömründe ve saltanat döneminde önemli başarılara imza atmış.

Bunların başlıcaları Safevilere karşı savaşta elde edilen kazanımlar ve Bağdat'ın bir kez daha Osmanlı topraklarına katılmasıdır.

Fakat IV. Murat halk arasında daha çok bu başarılarla değil de alkol, tütün ve kahve yasağıyla ve bu yasakların uygulanması konusunda uyguladığı şiddet tedbirleriyle anılagelmiş.

Bu nedenle de, özellikle bu konularda yasakçılık hortladığında da ya da hortlatıldığında, akla hemen IV. Murat uygulamaları geliyor...

Konuya kestirmeden girelim:

Ankara Barosu kısa adı TAPDK olan Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurulu'na karşı, bu kurulun 07.01.2011 tarihinde yayınladığı bir genelgenin öncelikle yürürlüğünün durdurulması ve sonra da iptali talepleriyle Danıştay'da dava açtı.

Söz konusu genelge, dava dilekçesinde belirtildiği üzere, alkollü içki satışını ve tüketicinin alkollü içkiye ulaşmasını engelliyor.

Sıradan yurttaş "ne var bunda" diye düşünebilir ve hatta böyle bir uygulamayı olumlu bile bulabilir.

Oysa Osmanlı'nın IV. Murat döneminde değil 21. yüzyıl Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşamakta olduğumuz (ya da öyle sandığımız) için konunun bambaşka boyutları var.

Ankara Barosu'nun dava dilekçesinde bu bambaşka boyutlar sıralanıyor.

Özetleyelim:

Dava konusu yönetmelikte tütün ve alkolün (iki ayrı ürünün) bir arada ele alınmasının hiçbir hukuksal ve bilimsel dayanağı bulunmamaktadır.

(Buna ben bir ekleme yapayım. Tütün yasağından amaç aslında içki yasağı getirmekti. TAPDK yönetmeliği bu amaca hizmet ediyor. Bu nedenle, bir arada ele alınış rastlantı değil, tam olarak hedeflenen bir amaçtır.)

Alkollü içkiye ulaşmada 24 yaş sınırının hiçbir yasal dayanağı bulunmamaktadır. (Bu konu çok yazıldığı için ayrıntılı tekrara gerek yok. Ergen olmamış kızı kocaya veren, 20 yaş altındaki gençliği silahlandıran bir kafadan herhangi bir konuda herhangi bir yasal dayanak beklemek boşunadır.)

Yönetmelik ile getirilen reklam yasakları ve alkollü içki satışına yönelik yasaklar, alkol üreticilerinin, satıcılarının ve işletme sahiplerinin Anayasanın 48. Maddesi ile güvence altına alınan çalışma özgürlüğüne açıkça zarar vermektedir.

TAPDK yönetmeliği Anayasa'nın ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin, temel hak ve özgürlüklere ilişkin (dava dilekçesinde tek tek sayılan) ilke ve hükümlerine de aykırıdır.

Ve özetin özeti olarak da amaç, toplumu ya da gençleri korumak değil, demokratik ve laik devlet ilkesine, insan hak ve özgürlüklerine aykırı bir yaşam tarzını egemen kılarak, belli ve tek tip bir yaşam tarzını dayatarak, –var olan yaşam düzenine bağlı herkesi– terbiye etmek, cezalandırmak ve tasfiye etmek (yani, ortadan kaldırmak, yok etmek) tir...

Geçen yaz Bozcaada'da konuştuğum şarap üreticileri, oraya gelen günümüz IV. Murat'ına aşırı vergilerden yakındıklarında, kendilerine üzüm yerine domates yetiştirmeleri tavsiyesinde bulunulduğunu söylemişlerdi...

Ankara Barosu'nun açtığı davanın sonucu, bu nedenle, IV. Murat Osmanlısı'na doğru mu, yoksa çağdaşlığa doğru mu yürümekte olduğumuzun da göstergelerinden biri olacak...

20 Mart 2011

Önder

Özellikle Pazar Söyleşileri için konu sıkıntısı yaşadığımda, bilgisayarımın belgeler sayfasındaki *"Okuma-İzleme Notları"*ma göz atarım...

Bu kez de öyle oldu ve karşıma çıkan dosyalar arasında *"Halkın Öndere, Kahramana (Efsaneye) Gereksinimi"* başlığını taşıyanının bu pazar yazısının konusunu oluşturacağını hemen duyumsadım.

Bu dosyada benim herhangi bir yorumum yer almıyor.

Sadece iki alıntı var.

İlki, Peter Weiss'ın "Direnme Günlüğü"nden:

*"Bir şeye inanmaya ve onu yüceltmeye ihtiyacı olduğu söylenen halk için meydanlarda gösterişli savaş arabalarıyla, tüylü miğferlerle, sancaklarla resmi geçitler düzenleniyor...."*vb.

Bu alıntıda, *halkın bir şeye inanmaya ve yüceltmeye gereksinimi olduğu* ve *gösterişi sevdiği* saptamalarının altı çizilebilir...

İkinci alıntı, Sosyal Yayınlar'ın (E.Aytekin ve C.Karakaya'nın) nice emeklerle hazırladığına tanık olduğum, Pierre Grimall'in "Mitoloji Sözlüğü"nden...

Dilimize Sevgi Tamgüç'ün çevirdiği bu çok kapsamlı ve büyük emek ürünü sözlüğe C.Picard'ın önsözünün bir yerinde şöyle deniyor:

"Kitlelerin hayal gücü için, iyi ya da kötü, seçkin bir kişiye gerek vardır daima. Bunun bir birleştirici, bir kurtarıcı, ya da bir hain olması fark etmez; yeter ki günün birinde halkın dikkati onu üzerinde toplanmış olsun."

Bu alıntıda da şu olguların altını çizelim:

Kitlelerin bir hayal gücü vardır...

Seçkin bir kişiye gerek duyarlar ve bu kişinin iyi biri mi kötü biri mi, bir kurtarıcı mı, bir hain mi olduğu çok da önemli değildir.

Önemli olan, halkın dikkatinin onun üzerinde toplanmış olmasıdır...

Halk ve önder (lider, führer, başkan, her ne ise...) konusunda sayısız yapıttan sayısız alıntı yapılabilir.

Şimdilik yukarıdakilerle yetinelim...

İki alıntıyı bir arada düşündüğümüzde ise, şöyle bir çıkarsama yapılabileceğini düşünüyorum:

Önder olmak, kitleleri etkilemek için, ille de onların çıkarı doğrultusunda hareket eden bir kurtarıcı, bir kahraman olmak gerekmiyor.

Bir hain, bir alçak bile, halkın bir şeye inanmaya ve yüceltmeye gereksinimini, gösteriş merakını ve tutkusunu bir biçimde kışkırtmayı ve doyundurmayı (tatmin etmeyi) başarabiliyorsa, bir önder olarak sivrilebilir...

İkinci Dünya Savaşı'nın *führer*'i ve *duçe*'si bunun başka örnek aramaya gerek bırakmayacak kadar tipik ve bütün insanlığa daha çok kötülük yapanlarının bulunması güç iki örneğidir...

Kaldı ki bütün insanlık tarihi, günümüze kadar, bu türden irili ufaklı diktatör taslaklarıyla dolup taşıyor.

Bu yazıya başlarken, örgütlü halkın gözünü boyamak, örgütsüz (bu demektir ki sürü durumundaki) bir halkı etkileyip kandırmaktan daha güçtür diye düşünüyordum.

Düşüncemi yine de değiştirmiş değilim.

Fakat özellikle Alman faşizmi, örgütlü ve bilinçli bir halkın da, çeşitli toplumsal, ekonomik, psikolojik vb. etkenlerin etkisi

altında, bir alçağı önder olarak görüp peşinden sürüklenebileceğini, onun suçlarına ortak olabileceğini ve sonuçta da kendi felaketine kendisinin yol açabileceğini gösteriyor...

Bu örnek, sözünü ettiğimiz konuda, bütün insanlık tarihi bakımından üzerinde en çok düşünülmesi gerekenidir...

Örgütlü, bilinçli bir halk bile, bir alçağın, büyük olasılıkla da zihinsel özürlü, kişisel bozuklukları olan birinin önderliğini nasıl kabul etmiş, onun ardı sıra kendi felaketine doğru nasıl sürüklenmiştir?

Böyle bir halk büyük çoğunluğuyla bu hatayı yapabiliyorsa, yeterince bilinçlenmemiş, demokrasi kültürü zayıf, örgütsüz halk kitlelerinin bu türden tuzaklara düşmeleri hiç kuşkusuz çok daha olasıdır...

"Okuma İzleme Notları"ma göz atarken karşıma çıkan "önder" konusunu, neden hemen ve duraksamaksızın bu Pazar yazısı için seçtiğimi kuşkusuz ki anlıyorsunuz...

"Başkanlık" tartışmasının gündeme getirilmek istendiği şu günlerde bu konu üzerinde enine boyuna düşünmek yaşamsal bir aciliyet taşıyor...

20 Nisan 2011

Rüzgâr Eken...

Başbakanın konvoyuna yapılan ve bir polis memurunun yaşamını yitirmesi, bir başkasının yaralanmasıyla sonuçlanan silahlı saldırı, bu satırları yazmakta olduğum perşembe gününün akşamına kadar, derin dinci ve derin AKP'ci medya dışında pek fazla ilgi görmedi.

Buna şaşırmadığımı söyleyemem.

Çünkü geçmiş cumhurbaşkanlarından birine yapılan "suikast girişimi"nden sonra, tepedeki bir siyasetçiye yapılan ikinci silahlı saldırıdır bu.

Öyleyse, belirgin ilgisizlik nereden kaynaklanıyor?

Saldırının doğrudan başbakana yöneltilmemiş olmasından mı?

Oysa silahlı saldırı sırasında başbakan konvoyda bulunmuyor olsa da, hedefin şu ya da bu biçimde kendisine yönelik olduğu yeterince açıktır.

Nitekim seçim gezisinin bir sonraki durağında yaptığı konuşmada, daha öncelerde pek fazla görünür neden olmaksızın tekrarlamayı sevdiği "kefenimizle yola çıktık" türünden bazı sözleri, bu kez somut bir olaya ilişkin olarak dile getiriyor.

Böylece asıl hedefin kendisi olduğunu da kabul etmiş oluyor...

Silahlı saldırının arkasında PKK'nın mı, başka bir örgütün mü bulunduğunu belki hiçbir zaman tam olarak bilemeyiz.

Çünkü "devlet büyükleri"ne karşı girişilen bu türden eylemler, her zaman ve her ülkede, oldukça karışıktır.

Amerika Birleşik Devletleri başkanlarına karşı biribiri arkasına işlenen suikastler bunun yakın örneklerindendir.

Kennedy'leri kimlerin, neden öldürttüğü hâlâ açıklığa kavuşmuş değil ve kavuşamaz da.

Palme cinayeti ve benzerleri için de aynı şeyleri söyleyebiliriz.

Katiller açıkça ortaya çıksa ve itirafta bulunsalar bile bu her zaman az çok böyle olacaktır...

Ilgaz Dağı'ndan başbakan konvoyuna açılan ateş beni çok düşündürdü ve düşündürmekte...

Can kaybına neden olması, korkutmaya değil öldürmeye yönelik olduğunu gösteriyor.

Saldırıyı düzenleyenler başbakanın konvoyda bulunmadığını bilmiyorlar mıydı?

Bence böylesine profesyonel bir saldırıyı gerçekleştirenlerin bunu bilmemesi düşünülemez.

Öyleyse amaç göz korkutmak mı?

Sayısız korumayla ve silah işlemez araçlarla gezen başbakana, istersek seni de vurabiliriz mi denilmek isteniyor?

Bir sonraki durakta, daha da artırılmış güvenlik önlemleri altında yaptığı konuşmada başbakan, her zamankine göre daha düşük profilli bir söylemle de olsa teröre meydan okudu ve çoğu kez yaptığı gibi "merhum Menderes" örneğine vurgu yaparak kaderden dem vurdu....

"Allah'ın kader planında bizler için koymuş olduğu ömrü, tayin ettiği ömrü kimsenin kısaltmaya veya uzatmaya gücü yetmez" dedi...

"Kader planı" ne demek?

Yüce Tanrı tek tek bütün kulları için planlar mı yapıyor?

Başbakanın "bizler" dediği kim?

Fukara polis memuru, 6 yaşındaki çocuğu babasız kalan Recep Şahin bu "bizler"e dahil mi?

Tanrı onu neden başbakanın konvoyunda terör kurşununa hedef yapsın?

Bir aydır o bölgede silahlı bir eylem olacağına ilişkin duyumlar alınıyormuş.

Gereğince önlem alınmış olsa, polis memurunun kaderi daha başka olamaz mıydı?

Kadere bunca inanan ve bunu her fırsatta yarı meydan okuma yarı tevekkül dozunda dile getiren başbakan, acaba neden işi "Allah'ın kader planı"na bırakacağına, çevresindeki güvenlik önlemlerini bugüne kadar hiçbir siyasetçide benzeri görülmedik ölçüde artırıyor?

Yoksa Tanrı'nın planlarına ve kadere inancı, dile getirdiği kadar güçlü değil mi?

Bunları yazarken aklıma, WikiLeaks belgelerinde Amerikalı diplomatların yazışmalarında geçen bir cümle geldi.

"Erdoğan Allaha'a inanır ama güvenmez..."

Şiddetin iyi bir şey olduğunu kimse söyleyemez.

Görevini yapmakta olan günahsız kimselerin eşlerini dul, çocuklarını öksüz bırakmak ise, amaç ve hedef ne olursa olsun alçaklıktır.

Buna karşılık, tavrıyla ve söylemleriyle ortamı sürekli olarak geren, karşıtlıkları alabildiğine kışkırtıp keskinleştiren bir siyasetçinin, şiddetten yakınmaya pek de hakkı olmasa gerek.

Çünkü ölümsüz halk deyimlerimizden birinde dile getirildiği gibi, rüzgâr eken eninde sonunda fırtına biçer...

7 Mayıs 2011

Ekmek Bulamıyorlarsa Pasta Yesinler

Bahtsız kraliçe Marie Antoniette'in söylediği kabul edilen bu sözlerin gerçekten onun tarafından söylendiğine ilişkin herhangi bir kanıt yok.

Fakat kim söylemiş olursa olsun, "veciz" bir anlama sahip oldukları kuşkusuz.

Fransızcasındaki *"brioche"* pasta değil yumurtalı çörek anlamına geliyor.

Dilimize çevrilirken *"pasta"*yı uygun görmüşler ki o da kraliçe ağzına doğrusu daha çok yakışıyor...

Her neyse... Amacım Antoniette'in üzerinde kalan *"vecize"*nin irdelenmesi ya da kimin tarafından söylendiğinin araştırılması değil...

Türkiye Başbakanı'nın insanlarımıza tutumlu olmayı öğütlerken verdiği bir örnek, bana yaşamı giyotinde sona eren bahtsız Fransız kraliçesinin söylediğine inanılan sözleri anımsattı...

Başbakan *"vaiz"* edasıyla, sesini yumuşatıp tatlılaştırmaya çalışarak, topluma şu babaca tutumluluk öğüdünde bulunuyor:

"Mesela, araba almakla ev almak arasında bir seçim yapmanız gerekiyorsa, araba değil ev alın..."

TV'den kendi ağzından duyduğum cümle belki tam olarak böyle değilse de, söylediğinin esası bu...

Şimdi biraz, Antoniette'in kraliçelik yaptığı 18. yüzyıl sonlarından günümüze ulaşan öğütle 21. yüzyıl başlarında Türkiye'de başbakanlık yapmakta olan kişinin öğüdü arasındaki düşünsel kan bağını araştıralım...

"Ekmek bulamıyorlarsa pasta yesinler..." sözü ister gerçekten biri tarafından söylenmiş isterse bir düşünme biçimini vurgulamak için zekice uydurulmuş olsun, anlam çok açık...

Bu anlam halk yaşamından tam bir habersizlik demektir...

Tıpkı Türkiye Başbakanı'nın, başka biri tarafından uydurulmayıp, kendi ağzından işittiğimiz sözleri gibi...

Milyonlarca insanın işsiz, milyonlarcasının en düşük ücretlerle geçinmeye çalıştığı, milyonlarcasının oturdukları evlerin kirasını ödemekte zorlandığı ya da ödeyemediği, seçimlerini araba ve ev arasında değil de temel gıda ürünleri, giyim vb. gibi temel yaşam gereksinimleri arasında yapıp, onların da en ucuzlarının peşinde koşan insanların çoğunlukta olduğu bir ülkenin (üstelik saray mensubu değil de halkın içinden gelmiş) başbakanı, yurttaşlarına verdiği tutumluluk öğüdüne örnek olarak araba ve ev arasındaki bir önceliğin sözünü edebiliyor...

Yoksul bir çocukluk ve gençlikten geldiği bilinen bir kişinin, içinden çıktığı halkın yaşamı konusunda (bilgisiz olamayacağına göre) böylesine bir sığlık ve duygusuzluk içeren sözlerinin irkilticiliği yanında, sarayın dışındaki yaşamdan habersiz kraliçenin söylediğine inanılan sözler bana kalırsa çok daha masum, neredeyse çocuksu kalmaktadır...

Başbakanın sözlerini TV'den işittiğim gecenin ertesindeki sabah, alışveriş yapmak için uğradığım dükkândaki radyodan, haberleri sunan yıvışık bir ses, "baba"nın bir gün önceki öğüdünü topluma duyurmayı sürdürüyordu...

Aramızda özel bir diyalog geçmeksizin istediklerimi sessizce

tartıp hazırlamakta olan tezgâh gerisindeki genç adam, yüksek sesle dile getirmekten kendimi alamadığım düşüncelerimi işitince, *"Oğluna gemicik alan kişiden, başka ne söylemesini bekliyordunuz..."* dedi.

Oğluna gemicik, damadına televizyoncuk, eşine hastanecikler...

Başkaca yakınlarını, yakın çevresini de katarsak, sonsuzca uzayacağı kuşkusuz bir liste...

Günümüz başbakanı böyle biri...

Şimdilik henüz, "ekmek bulamıyorlarsa pasta yesinler" demiyorsa da, bir gün onu da duymak şaşırtıcı olmamalı...

13 Ağustos 2011

Tek Adam

"Tek Adam" sözünü bizim siyaset yazınına, bu adı taşıyan kitabıyla Şevket Süreyya Aydemir kazandırdı.

Kitabı, yayımlandığı dönemde, çok yıllar önce okuduğum için, değeri ya da önemi hakkında şu anda bir şey söyleyemem.

Fakat o günden bugüne, Mustafa Kemal'in zaten bilinen tek adamlığı sanki "tescil" edilmişti.

Hakkında yazılan, dost düşman bütün kitaplar, bu konuda görüş birliğindedir.

Bizdeki geleneksel gericilerin ve şimdilerde özel bazı üniversiteler çevresinde türeyip beslenen "entelektüel" gerici çömezlerin sövgü korosunu bunun dışında tutuyorum.

Tek adam kimdir, kime tek adam denmeli, denilmeli?

Krallar, padişahlar, irili ufaklı sultanlar, derebeyleri, senyörler, özetle demokrasi öncesindeki toplumsal sistem ve kurumların tepesindeki kişiler; kişilik özellikleri, değerleri ne olursa olsun, bu sistemlerin gereği olarak "tek adam"dılar...

Buna, daha çok yirminci yüzyılın ürünü olan diktatörlükleri ve diktatörleri eklemek gerekir.

Diktatörler, bir hanedanın üyesi olarak iktidara gelmeyip, genellikle bir hanedana son vererek siyasal erki ele geçirmiş kişilerdir.

Bunlardan bazıları (İran şahlığında olduğu gibi) kendi hanedanlarını kurmuşlardır...

Bazıları, Ortadoğu ülkelerinde örnekleri çokça görüldüğü gibi, hanedanları yıkarak iktidarı ele geçirdikten sonra yine hanedanlık benzeri tek adamlık sistemleri oluşturmuşlardır.

Almanya ve İtalya'dakiler başta olmak üzere (Portekiz, Yunanistan, Macaristan, Bulgaristan vb...) Avrupa ve Balkan ülkelerindeki askeri ya da sivil faşist diktatörlüklerle genellikle Güney Amerika'da örnekleri görülen, yine askeri ya da sivil faşist diktatörlükler de 20. yüzyılın ürünüdür.

Bütün bu diktatörlüklerin tepesindeki kişiler kendi dönemlerinde ve türlerinde "tek adam"dılar...

Demokrasilerde ise güçlü kişiler, güçlü kişilikler kuşkusuz ki vardır, fakat bunlar yürütme erkinin (parlamentoların), yargının (yüksek mahkemelerin), sivil toplum örgütlerinin ve seçimler yoluyla da halkın denetiminde oldukları (olmaları gerektiği) için, tek adam tanımı içine girmezler.

Devrim önderliği ve tek adamlık kavramı üzerinde ise ayrıca durmak gerekir.

Devrimler genellikle tek adamların değil kadroların ürünüdür.

Devrim önderleri "tek adam" olarak sivrilseler de bunun daha çok simgesel anlamı vardır.

Yazıyı uzatmamak için tek bir örnekle yetineyim: Lenin seçkin bir düşünür, büyük bir devrim önderiydi. Fakat tek adam değildi. Buna karşılık Stalin'in tek adam diktatörlüğü kuşkusuzdur...

Hangi yönden bakılırsa bakılsın, Mustafa Kemal'in benzersiz bir konumu var.

Kuşkusuz ki o da toplumsal koşulların ürünüydü ve eylemini tek başına değil bir kadronun önderi olarak gerçekleştirdi.

Yine de başarıları tek tek irdelendiğinde esas olarak bir "tek adam"ın, hatta "yalnız bir adam"ın iradesi açıkça görülüyor...

Bu tek adam bir diktatör olabilirdi.

Kendi hanedanını kurabilirdi.

Bunların yerine, yetkilerini henüz yaşamaktayken paylaştırmayı yeğledi.

Çoğulculuk (demokrasi) yönünde adımlar atmayı denedi.

Kurtuluş Savaşı önderliğini modern bir ulus devlet kurarak taçlandırdı.

O böyle bir tek adamdı...

Şimdilerde yeni bir tek adamdan ve tek adamlıktan söz ediliyor...

Demokrasilerde tek adam ve tek adamlık olamayacağına ve tek adamlar bir sistemi yıkarak ve yenisini kurarak tek adam olabileceklerine göre, günümüz Türkiyesi'nde bir tek adam, neyi yıkıp neyi kuracak?..

Bu tek adamın yıkacağı şeyin, önceki tek adamın kurucusu olduğu laik, ulusal Türkiye Cumhuriyeti olduğu; kurulacak olanın ise doğal olarak bunun tam karşıtı olacağı yeterince açık değil mi?

Laiklikten, ulus devlet olma özelliklerinden arındırılmış bir başka Türkiye...

Hatta belki Türkiye bile değil...

Şimdi açıkça, dürüstçe, kaypaklaşmadan konuşalım:

Çocuklarımız, torunlarımız, onların çocukları ve torunları için nasıl bir Türkiye istiyoruz?

İlk tek adamın örneklediği ulusal, modern, bağımsız çizginin doğrultusunda, o çizginin gelişmiş aşaması olan bir **Türkiye mi?**

Yoksa onun yaptıklarının yıkıldığı, aşiret **topluluklarına bölünmüş, kimliksizleşmiş, soytarılaşmış, uşaklaşmış bir ülke mi?**

Hangisi?

24 Eylül 2011

Gericinin Soykütüğü

Patrona Halil ayaklanmasıyla başlamaya ne dersiniz?...

Gerçi Lale Devri diye adlandırılan bir "zevk ve sefa" dönemine karşı başkaldırı olduğu söylenir ama, daha yakından bakıldığında tam da öyle olmadığı görülüyor.

Söz konusu dönemde "ilerici" yönde atılan adımlara göz atalım:

1727'de İstanbul'da ilk basımevinin kuruluşu.

Aynı yıllarda yeni kütüphaneler açılması. Doğu ve batı yapıtlarından çeviriler.

Mimarlık, minyatür, resim sanatlarında gelişme, vb...

"Şeriat isteriz" çığlıklarıyla başlayan Patrona Hail ayaklanmasının başlangıç tarihi ise, 28 Eylül 1730.

İlk basımevinin kuruluşu ile bu ayaklanmanın başlangıç tarihlerini yan yana okuduğumuzda, sadece bu kadarı bile, bu yakınlığın bir rastlantı olamayacağını gösteriyor.

Divan şiirinin, onu Yahya Kemal'e ve İstanbul Türkçesine bağlaması bakımından belki en önemli şairi Nedim'in isyancılardan kaçarken trajikomik ölümünü de bu bilgilere ekleyelim...

Bence günümüz Türkiye gericiliğinin soykütüğü, Patrona Halil'le başlatılabilir...

Kabakçı Mustafa ayaklanmasıyla sürdürelim...

Mayıs 1807'deki bu ayaklanmanın III. Selim'in her alandaki yenilikçi çabalarından rahatsızlık duyan (Rusya, Fransa, İngiltere vb.) dış güçlerce örgütlenip gerçekleştirildiği konusunda tarihçiler arasında görüş birliği var.

Yenilikçiliğe karşı Kabakçı Mustafa ayaklanması, günümüz Türkiye gericiliğinin soykütüğünde böylece yerini almış oluyor.

18. ve 19. yüzyıllardaki iki gerici ayaklanmanın bir benzeri 20. yüzyıl başlarındaki 31 Mart 1908 ayaklanmasıdır.

Bunların hepsinde de hedefler ve savsözler aynı noktada, her

türlü yenilik ve yenilikçiliğe düşmanlık ve "Şeriat" arzusunda buluşuyor.

Burada H.Z.Ülken'in "Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi"nden bir alıntı yapacak olursak: *"Birinci Meşrutiyet zamanında meydana çıkan ve kökleri Tanzimat'a kadar giden birbirine zıt dünya görüşleri, İkinci Meşrutiyet'in hürriyet havası içinde daha çok karşı karşıya gelme, çatışma imkânları buldu. (...) Zıt dünya görüşleri çatışkan iki ideoloji oldu."*

Günümüz gericiliğinin soykütüğünü geçmişten bugüne hızlı bir bakışla gözden geçirmeyi sürdürdüğümüzde, Osmanlı dönemindeki gericiliğin son ve "azılı" bir temsilcisi olarak Mütareke döneminin şeyhülislamı Mustafa Sabri'yle karşılaşıyoruz.

Bugünkülerin uzlaşmasız üslûplarını; "kin"ci ve "öfke"li ruh durumlarını anlamada, 1920'de Mustafa Kemal ve başkaca "Milliyetçi" önderler hakkında ölüm fermanı yazan bu kişi iyi bir ön örnek olabilir...

Günümüz Türkiye gericilerinin, Mustafa Sabri Efendi'nin 1948'de sürgünde yazdığı bir yapıtında dile getirdiği "dâr-ül İslam/dâr-ül harp" kavramları konusunda ondan çok farklı düşündüklerin, sanmıyorum.

Yani, İslam'ın egemen olduğu dünya ile egemen olmadığı dünya karşı karşıyadır.

İslam âlemi bu karşı dünyayı yola getirmek için onunla savaş (cihat) durumundadır...

Mustafa Sabri'nin sözleriyle *"Türkler medeni kanunu aldıkları zamandan beri bu ikinci kısma girdikleri için, İslam âlemi onlarla harp halinde demektir..."*

Şu günlerin konusu, sanatta, daha özelinde de "tiyatro"da odaklandığından, H.Z.Ülken'in sözünü ettiğim yapıtından bu konuda da bir alıntı yapalım:

"İslamcılar batılaşma hareketinin doğurduğu birçok yeni, iktisadi, bedii ve fikri hareketlere hücum ettiler. 'Tiyatro ahlâksızlık yuvasıdır ve kadınlar sahneye çıkamaz' dediler. Güzel Sanatlar Akademisi'nde modelli resim ve heykel yapılmasına karşı İslamcı guruba mensup

tahrikçiler mesele çıkardılar. (...) Mütarekede ilk sahneye çıkan Türk kadını 'Afife Hanım'ı meşihat (şeyhlik) fetvasıyla Kadıköy Hâle tiyatrosunda tevkife kalktılar..." vb...

Günümüz gericisinin soykütüğünün izini sürmeyi şimdilik burada kesiyorum...

Bunları aklıma son günlerdeki "Sen kimsin!" tehdidi ve karşılığındaki "Peki, ya sen kimsin?" sorusu getirdi...

Tehdit sahiplerinin kim oldukları çok belli...

Bizim gibilerin kim olduğu sorusunun yanıtı ise şöyle olabilir:

Herhalde sizlerin "jakoben" dediği Namık Kemal'lerin, Ali Suavi'lerin, Tevfik Fikret'lerin, Ziya Gökalp'lerin, Mustafa Kemal'lerin, Mustafa Suphi'lerin soyundan olmalıyız...

5 Mayıs 2012

Pislik ve Boğulmak Üzerine

Başbakanı bir yönden kutlamak gerekir.

Sadece söyledikleri değil, bunları söylerken kullandığı sözcükler de gündem oluşturuyor.

Son birkaç gündeki demeçlerinde yer alan sözcükler için de böyle oldu.

Diyeceksiniz ki asıl önemli olan sözcük değil, söylenen şeyin içeriğidir.

Öyle de olsa, söylenen şey kadar, kullanılan sözcük de önemlidir kuşkusuz...

Pislikten başlayalım.

Bir yazının başlığı olamayacak kadar bahtsız bir sözcük.

Bazen şakacıktan, bir yakınımıza takılmak için de söyleyebiliriz gerçi.

"Mikrop", "alçak" vb. gibi...

Fakat hakaret amacıyla söylendiğinde, daha ağırını bulmak zordur.

Nefret edilen, dokunulmayacak kadar kirli, kötü, aşağılık bir şey demektir.

Başbakan bu sözcüğü bu ülkenin gelmiş geçmiş en duyarlı, en duygulu, en zeki, en vicdanlı, en namuslu, en yetenekli yazarlarından biri için kullanıyor.

Sevgili yazarımız gerekeni yapacaktır, yapmalıdır da.

Fakat mademki başbakan bu sözcüğü kullandı, biz gerisini getirelim...

Ülkemiz gerçekten de pislik içindedir.

Pisliğin bulaşmadığı bir kurum bulabilmek güçtür...

"Deniz Feneri" denilen davayı düşünün...

Bir başka ülkede ağır hapis cezalarına çarptırılan sanıkların bizim ülkemizdeki uzantıları, neredeyse kahraman ve kurban sayılacak...

Onların yerine, davayı yürüten savcılar sanık sandalyesine oturtuluyor...

"Ergenekon" ve "Balyoz" denilen davaları düşünün...

Soner Yalçın'ın "Samizdat"ından bir kez daha söz edeceğim...

Okurken, kimi yerlerde, kendinizi bir akıl hastanesinde gibi hissediyorsunuz...

Çünkü bir akıl hastasının sayıklamaları, hezeyanları denebilecek birtakım tanık ifadelerinin bu davaların iddianamelerinde nasıl yer alabildiğini anlamakta zorlanıyor, siz de aklınızı kaçıracak gibi oluyorsunuz.

Böylesi, bu kadarı, dünyanın herhalde hiçbir ülkesinin sözüm ona siyasal davasında görülmemiştir, görülemez.

Bu, adaletin pislenmesi, gırtlağına kadar pisliğe batmasıdır...

Başbakan pislik arıyorsa yandaş denilen medyaya baksın.

Ekranlardan, sütunlardan pislik akıyor.

İnsanın ne kadar alçalabileceğini, tiksindirici bir yaratık

olabileceğini gördüğünüzde, ister istemez kendi insanlığınızdan da utanç duyuyorsunuz.

Pislikle bu kadar çok kuşatılmış olmak, sanki sizi de kirletiyor.

Ekranlardan, sütunlardan taşan pislik, yalan, riya, utanmazlık; tıpkı bir çöplük alanından, bir lağım çukurunun yanından geçiyormuşsunuz gibi, üstünüze başınıza bulaşıyor...

Başbakan sanırım aynı demecinde, ya da İtalya dönüşü gazetecilere söylediği (imlası da bir hayli bozuk) sözlerinin arasında, bir başka davadan söz ederken, ülkenin boğulmakta olduğundan söz etti...

Ülke boğulmaktadır evet...

Onu her yönden, her alandan kuşatan bir pislik; Türkiye Cumhuriyeti'ni, bu ülkenin çağdaş olmak, uygar olmak, çağdaş ve uygar ülkelerin insanları gibi özgür, mutlu, sakin, gerilimsiz bir yaşam sürmek isteyen masum insanlarını, emekçilerini, kadınlarını, çocuklarını, gençlerini, yurtseverlerini, bu toplumun sağduyu sahibi büyük çoğunluğunu boğuyor...

Bir ülke pislik içinde boğulmaktaysa eğer, sorumlusunu herhalde o ülkenin siyasal yönetiminden başka bir yerde aramamak gerekir...

12 Mayıs 2012

Neden Ölecekmişiz?

İkinci *a* harfini en azından üç dört *a* kadar uzatarak, vurgulayıp çatlatarak, sesinin olanca tınısıyla bağırıyor:

"Öleceksek adaaaam gibi ölelim!.."

Bağırmanın da tıpkı öfke gibi bir hitabet sanatı olduğunu sayesinde öğrenmiş olduğumuz için şaşılacak bir şey yok...

Fakat yine de bu haykırışta, her zamankinden daha fazla rahatsız edici ve çok daha tehlikeli bir şey var.

Haykırışın sahibi herhangi biri değil, ülkenin özel yetkili başbakanı.

Yasalarla tanımlananın çok ötesinde, nereden aldığı belirsiz özel yetkilerini daha da ve sınırsızca çoğaltarak devletin daha da tepesine çıkmak ve orada sanki sonsuzca kalmak istiyor.

Bağırıp çağırmada ölçüyü iyice kaçırmasının nedeni, bu hedefe ulaşmanın pek de kolay olmadığını anlamaya başlaması olabilir mi?

Onu ilk kez İstanbul Belediye Binası önünde, görevden alınıp cezaevine gönderilmek üzere olduğu günlerde, orada toplanan bir kalabalığa hitap ederken gördüğümü daha önce yazmıştım...

Aklımdan geçen düşünce, yine daha önce yazdığım gibi, bu kişinin belediye başkanı filan değil, çok daha başka hedeflere yönelmiş biri olduğuydu.

Sonradan yaşadıklarımız, topluma yaşattıkları, sezgimin doğruluğunu sayısız kez kanıtladı...

Belediye başkanlığından başbakanlığa yükselen kişinin gözü şimdi çok daha yükseklerde.

Amacına ulaşmak için, ya da ulaşamayacağını anladığında, gözünü kırpmadan bütün bir toplumu ateşe atabilecek biri bu...

Aldığı dinî eğitime uygun bir ses tonuyla, sesli harflerin üstüne basa basa "adaaaam gibi..." diye bağırmasının başka bir açıklaması olamaz...

Kendisine kayıtsız şartsız bağlı, ya da henüz öyle görünmeye devam eden bir parti meclisi önünde, dar bir kürsünün arkasında konuşan kişinin dar omuzları üzerinde yükselen başına; öfkeyle kasılmış, gülümsemeyi unutmuş yüzüne bakıyorum...

Birleşmiş Milletler'e, bugünkü konumunu borçlu olduğu ABD'ye, bütün dünyaya veryansın ediyor.

Tıpkı belediye binası önünde toplanmış, kimileri de hiç kuşkusuz oradan geçmekteyken durup dinleyen meraklı insan kalabalığına hitap eder gibi...

Oysa bu bir parti meclisi...

İçlerinden biri çıkıp, ey başbakan, iyi de neden ölelim diye soramıyor...

Hiçbiri belki aklından bile geçiremiyor böyle bir soruyu...

Bütün bu milletvekili kalabalığı, o tek bir cümlede bütün bir ülkeyi ateşe atmaya hazır ruh durumunu, tehdidi, görmüyor, göremiyor, görmek istemiyor...

Tersine, sanki sıradan bir halk hatibini alkışlayan sıradan bir sokak kalabalığı gibi, utanç verici, dehşet verici alkışlarla destekliyor bu korkunç çağrıyı...

"Ey Recep Tayyip Erdoğan!.." diye, aklımın, düşüncelerimin olanca gücüyle bu hatibe sesleniyorum ben de...

"Kimsin sen? Bütün bir ülkeyi ölüme sürüklemekten ne hakla söz ediyorsun? Adaletsiz bir seçim sistemi sonucunda belli bir oy oranıyla iktidar olmuş, yine öylece çıkıp gidecek birisin. Bu bağırıp çağırmalarına ne Birleşmiş Milletler'in, ne ABD'nin, ne de hiçbir ciddi ülke, kişi ya da kurumun kulak asmayacağını bilmene rağmen, niye bağırıyorsun, kimi kandırıyorsun, ya da kandıracağını sanıyorsun?.."

İşinde gücünde, barışçı, mazlum insan topluluklarına; genç, yaşlı, kadın, erkek, çoluk çocuk yurttaşlarıma bakarken düşünüyorum bunları... Çoğu büyük olasılıkla o bir tek cümlenin kendileri için nasıl ölümcül bir tehdit olduğunun farkında bile değil ne yazık ki... "Ey Recep Tayyip Erdoğan!.." diye devam ediyorum... "Bu ülkenin çocukları her gün ölüyor zaten... Adaaaam gibi ölmekten söz eden, her fırsatta şehit edebiyatı yapan sen, cepheye göndermek şurda dursun, doğru dürüst askerlik bile yaptırmadın oğullarına... Bunun hesabını bu topluma verdin mi, verebilir misin?.."

24 Kasım 2012

Fahri Doktor

Fahri doktor, cüppesini giydikten sonra şöyle konuştu:

"Parlamentoda bir milletvekili, sanıyorum kariyeri de var. Ama ulus ile millet kavramını birbirine karıştırıyor. Ülkemizdeki Türk için kalkıyor millet, diğeri için ulus diyor. İçerikten haberi yok. Birisi öz Türkçe, diğeri Arapça."

Fahri doktorun bu sözlerini oradaki esas doktorlar, cüppeyi giydiren rektör başta olmak üzere, şiddetle alkışlamış olmalılar.. Ben ise, bu birkaç cümleyi acaba neresinden tutarsak ne anlama geldiğini anlayabiliriz diye düşünüyorum... Şimdi bu anlama çabasına girişelim...

İlk cümleyi bir daha okuyalım: *"Parlamentoda bir milletvekili, sanıyorum kariyeri de var..."* Cümledeki özne fiilsiz olmakla birlikte, burada bir sorun yok diyebiliriz... Asıl söylenmek istenen ise, herhalde anlamlı bir "es"ten sonraki ikinci cümleyle söyleniyor: *"Ama millet ile ulus kavramını birbirine karıştırıyor..."* Meram anlaşılmakla birlikte, dilbilgisi bakımından doğrusu şöyle olmalıydı: "Ama millet kavramı ile ulus kavramını birbirine karıştırıyor..." ya da "Millet ve ulus kavramlarını birbirine karıştırıyor..."

Böyle olmayınca, cümledeki "millet"in de aynı cümledeki "ulus" gibi bir "kavram" olarak mı, yoksa milletin kendisi olarak mı kullanıldığı anlaşılamıyor... Diyeceksiniz ki, adamın ne dediği ortada, söz konusu parlamenterin bu iki kavramı karıştırdığını söylüyor, işi neden yokuşa sürüyorsunuz... Böyle bir eleştiriyi haklı bulabilirdim, bu cümleyi kuran kişi sırtında yakaları yaldızlı cüppesiyle konuşan bir fahri doktor değil de, sokaktan geçen rastgele biri olsaydı...

Yukarıdaki cümlenin içerdiği tek bir alt anlam olabilir: Millet ve ulus sözcüklerinin iki ayrı kavramı karşıladığı... Asıl anlam ise, söz edilen milletvekilinin bu farklı iki kavramı birbirine karıştırdığı, birinin yerine ötekini kullandığı... Derken üçüncü bir

cümle sökün ediyor... *"Ülkemizdeki Türk için kalkıyor millet, diğeri için ulus diyor..."*

Dilimizde "tut kelin perçeminden" diye bir deyim vardır. Fahri doktorun bu cümlesinin acaba neresinden tutmalı... Bir kere, parlamentoda söylenmiş olan söz biçim olarak da içerik olarak da bu değil. O cümle, sonrasında da medyada bin kez tekrarlandığı üzere, aynen şöyledir: *"Türk ulusu ile Kürt milliyeti eşit değildir."* Fahri doktorun belli ki kafası çok karışmış. Cümleyi öncelikle, "Türk ulusu ile Kürt milleti eşit değildir," diye, yani "milliyet" kavramını da "millet" olarak anlamış. Derken bu kafa karışıklığıyla kimin için millet kimin için ulus denildiğini de karıştırarak, Türk için millet öteki için ulus dendiğini sanmış, ya da aklımda öyle kalmış... Ve ortaya, *"Ülkemizdeki Türk için kalkıyor millet, diğeri için ulus diyor,"* gibi bir cümle ucubesi çıkmış...

Burada belki tek doğru olan, kurduğu bu cümlede, "fahri doktor"un, dilimizdeki bir başka ünlü deyimdeki gibi, "yiğitlik taslarken hırsızlığının ortaya çıkması"... Belli ki bu kişi "ülkemizdeki Türk"ü bir ulusun adı, bir ulusu birleştiren ortak kimlik değil, etnisitelerden biri olarak görüyor... ve olasıdır ki kendisini etnik aidiyet olarak Türk saymıyor... Ulus olarak da Türk olgusunu kabul etmediğine göre, acaba hangi ulusun mensubudur? Söz gelimi, Anadolu ve Rumeli İslam Cumhuriyesi desek?..

Sonraki iki cümle ise her şeyi bir kez daha tepetaklak ediyor... Meğer sorun kavram karışıklığı da değil, sözcük karışıklığıymış... Sözü edilen parlamenterin bilmeyip karıştırdığı şey, bu iki sözcüğün aynı anlama geldiği ve birinin öz Türkçe ötekinin Arapça olması imiş...

İnsanın birkaç cümlede böylesine bir dil ve mantık bulamacı yapmayı başarması için herhalde fahri doktor olması gerekiyor...

Yoksa esas doktor mu demeliydim?

2 Şubat 2013

Çapulcu

Başbakan siyaset sözlüğümüzü Arapçadan ve sokak Türkçesinden sözcüklerle zenginleştirmeyi sürdürüyor.

Bunlardan ilkini bildiğinden kuşkuluyum. Zaten bu bir eksiklik de sayılmaz. Fakat ikincisinde, sokak ağzında epeyce idmanlı olduğunda kuşku yok. Hedefe ateş etmeyi biliyor. Ama ne yapalım ki hedef yanlış. Bu nedenle de söz mermileri "bumerang" gibi kendisine dönüyor. Tıpkı şu çapulcu sözünde olduğu gibi...

"Çapul", yağma, talan demek... Çapulcu da yağmacı, talancı...

Günlük konuşma dilinde, daha doğrusu argoda bu sözcük, değersiz, aşağılık, beş para etmez insan demektir...

Şimdi başbakanın bu sözcükle hedeflediği kitlelerle bu kitlelerin karşında yer alanlar arasında bir karşılaştırma yapalım...

Kim çapulcu?

Herhangi bir zora başvurmaksızın demokratik haklarını kullanan, kadınlı erkekli, her yaştan barışçıl insanlar mı; sabahın köründe çadır basarak bu insanları gazlayıp çadırlarını yakanlar mı?

Kim çapulcu? Simgeleşen fotoğraftaki kırmızı giysili genç kadın mı, böcek ilaçlar gibi ona burnunun dibinden hedef gözeterek gaz sıkan yaratık mı?

Çapulcu kim? Ankara'da balerin genç kızı öldüresiye döverek kalçasını kıran alçak sürüsü mü, o genç kızımız mı?

Rize'deki kuşatmanın görüntülerini Halk TV'den izlemiş olanlar, olayları güya yatıştırmak için gelen belediye başkanının mütebessim çehresini; çevresindeki saldırgan, şımarık, Madımak canilerini anımsatan güruhu görmüşlerdir...

Kim çapulcu? Bayılan genç kız ve onu ambulansa taşımaya çalışan arkadaşları mı; onları ve ambulansın hareketini engellemek isteyen, hareket ettiğinde de ambulansı tekmeleyen, alçak, ruhsuz, serseriler kalabalığı mı?

Ey başbakan, kim çapulcu?

Ülkenin yağmalanmasına canları pahasına karşı çıkan milyonlarca yurtsever mi; Taksim Gezi Parkı da içinde olmak üzere kamu zenginliklerini, ortak değerlerimizi çapul olarak görüp yağmalamakta olan bir siyasi iktidar ve bilinçli bilinçsiz yandaşları mı?

Söyleyin bakalım, kimmiş gerçek çapulcu, çapulcular?

Başbakan hizmetten söz ediyor, hangi hizmet?

Yol yapmak, köprü yapmak, tünel yapmak başlı başına hizmet değildir.

İktidarınız süresince kaç tane fabrika kurdunuz?

Polislik ve imamlık dışında kaç işkolu yarattınız?

Kaç işsize iş buldunuz?

Birkaç hafta önce ilk kez gördüğüm güzelim Bitlis kentimizde, AKP'lisi BDP'lisi başta olmak üzere ağız birliği etmişçesine herkes, 2000 işçinin çalıştığı Tekel Fabrikası'nın, o işçilerle birlikte ailelerinin ve tütün ekicisi köylünün, yaklaşık on bin kişinin ekmek kapısı olan Tekel Fabrikası'nın kapatıldığından yakınıyorlardı.

Döneminizde kapısına kilit vurulan, ya da özelleştirilip yerli yabancı çapulcuya yağmalattırılan fabrikalarımızdan sadece bir tanesidir bu.

Hangi hizmet?

Siz kimi kandırıyor, nereye kadar kandırmaya devam edebileceğinizi sanıyorsunuz?

Bu haftaki yazı için tasarladığım ilk başlık "Türkiye'yi Bir Akıl Hastası mı Yönetiyor?" olacaktı...

Kuşkusuz ki hakaret amaçlı bir söz değil, bir kaygının dile getirilmesidir bu...

Nitekim son günlerde, başbakanın psikolojik sorunları olabileceğine ilişkin kaygılara, sorulara, köşe yazılarında, hemen her yerde rastlanır oldu...

Akıl hastası, ya da değil...

Çapulcu, ya da neyse ne...

Bir ülkenin yarısını öteki yarısına karşı kışkırtan kişiyi ya tedavi altına almak ya da bu sözleri için suç duyurusunda bulunmak gerekir...

Büyük çapula ortak olanlara söyleyecek sözüm olamaz... Fakat hangi partinin yandaşı, hangi inanıştan olurlarsa olsunlar, herkesin, bütün kurumların ve yurttaşların bu yönde yapması gereken bir şey mutlaka olmalıdır...

Suskunluk, suç ortaklığı demektir...

Kendi payıma ben, bu yazı bir suç duyurusu olarak görülecek olursa, bir TC yurttaşı ve başbakanın hedef gösterdiği öteki yüzde elliden biri olarak mahkemeye gelmeye hazırım...

Hodri meydan, Tayyip Erdoğan!..

8 Haziran 2013

İmam Farkı

Google'a "imam" yazdığınızda karşınıza çıkan ilk sözcükler "imam gazali", "imam nikâhı", "imam çağdaş" vb. oluyor...

"İmam nikâhı", "imam" başbakanımızın herhalde gönlünden geçen, elinden gelse zorunlu kılacağı nikâh türü olsa gerek...

İmam Gazali, 11. yüzyılda yaşamış İranlı büyük bir İslam düşünürü. Bir yerde diyor ki, *"Her şeyin hakikatini öğrenmeye karşı duyduğum susamışlık; baştan ve gençliğimden beri tuttuğum yol ve benim bir hasletim olmuştur."*

Ama ekliyor:

"Bu hasletler, Allah tarafından benim yaratılışıma ve hamuruma katılmış özelliklerdir; benim seçimim ve tercihim değildir."

Demek ki üstat, her şeyi öğrenmek susuzluğunu duyarken, Tanrı'nın varlığı ve insanın yazgısı, yani asıl temel sorunlar konusunda kuşku sahibi değil...

Yine de Gazali'nin günümüze ulaşmış kitaplarından hiç değilse birini okumak isterim...

İmam Çağdaş adını ise Gaziantepli ya da yolu bu kentimizden geçmiş olup da işitmeyen yoktur...

Kebapları, başta baklava olmak üzere tatlıları gerçekten harikadır...

"İmam" ve "çağdaş" adlarının yan yanalığı ise herhalde pek çok kimse gibi ilk duyduğumda beni de yadırgatmıştı...

İnsan hem imam, hem çağdaş olabilir mi?

Üzerinde düşünülmesi gereken bir soru...

"İmam" Arapçada, önde bulunan, önayak olan kimse demek.

İslam peygamberinin ölümünden sonra halifelere de bu san verilmiş.

İslam kültüründe birkaç anlamı daha var; fakat günümüzdeki başlıca anlamı namaz kıldıran din adamı demektir.

İmam Hatip Liseleri, kuşkusuz, sadece namaz kıldıracak din adamları yetiştirmek için açılmadı.

Nitekim oralarda öğrenim gören erkekler ve kızlar, yüksek öğrenimlerini belki en az İlahiyat Fakültelerinde olmak üzere, çeşitli öğretim kurumlarında sürdürüyorlar...

Belki de bu nedenle, bu liselerin adlarının değiştirilmesi de düşünülebilir...

Zaten bildiğimiz liseler giderek İmam Hatipleştiğinden, böylece arada fark kalmadığından, herhangi bir ad ayrılığına da gerek olmayabilir...

İmam Hatip lisesi öğrenimi görmüş bir başbakanımız var.

Bu liseden mezun olanlar, sanırım isterlerse imam olabiliyorlar.

Başbakan başka meslekler seçmiş. Ticaretle uğraşmış, siyasete girmiş, bugün sahip olduğu mevkiye ulaşmış, gözü daha da yükseklerde...

Ama gerçek anlamıyla bir din adamı, "imam" sayılabilir mi?

Aldığı (alt tarafı lise düzeyindeki) din eğitiminden her fırsatta söz etmesine karşın, bu işi meslek olarak seçmeyişinden başka, kişiliği bakımından da kendisine en son yakıştırılacak sıfat, din adamlığı, "imam"lık olsa gerek...

Çünkü...

Din adamı, "imam", başkalarına önder ve örnek olması gerektiğinden, öncelikle insan ve insanlık sevgisine sahip olması gereken kişidir...

Dindarlıkla kindarlığı birbirine karıştırmamalıdır...

Örnek olması gerektiğinden, malda mülkte gözü olmamalıdır. (Örneğin, İslam'ın koşullarından "zekât"a göre, bir mümin her yıl servetinin kırkta birini yoksullara dağıtmalıdır... Başbakan yapıyor mu bunu? Pek sanmam. Çuvalla para dağıtması gerekir...)

Ve "imam" yalan üstüne yalan atmamalıdır...

Tayyip Erdoğan bu "imam" tanımına ne kadar uyuyor dersiniz?..

Sözü, Dolmabahçe Valide Sultan Camii müezzini Fuat Yıldırım'a getireceğimi anlamışsınızdır...

Bu genç din adamı, en tepedeki sözde imamın gazabını göze alarak, onun "camide içki içildi" yalanını yüzüne çarparcasına, başından beri ve (her nedense götürüldüğü ve altı saat süren!) polisteki sorgusunda da böyle bir şey görmediğini söylüyor ve ekliyor: "*Din adamıyım. Görmediğim şey için gördüm diyemem.*"

Fuat Yıldırım'ı yürekten kutluyorum. Gerçek din adamının, gerçek bir imamın, gerçek insanın nasıl olması gerektiğini örnekleyerek, hem inancına hem mesleğine saygınlık kazandırdığı için...

Böyle din adamlarının başımızın üstünde yeri var.

29 Haziran 2013

Alçalmada Sınır

Ülkemizde yaşanmakta olanları izlerken, insan ister istemez "alçalmada bir sınır" yok mudur, bu böyle ne kadar sürüp gidebilir diye sormadan edemiyor...

Alçalmanın (alçaklık diye de okunabilir), yalanın, kötülüğün bir sınırı yok mudur?

Akla ilk elde "ilahi adalet" kavramı geliyor.

Halkımız bu anlamda kendine bir rahatlama yolu bulmuş.

Bu dünyada yapılan kötülüklerinin "öbür dünyada" cezalandırılacağına ilişkin oldukça yaygın ve kolayca değişmez bir inanç olduğunu biliyoruz.

"İlahi adalet" kavramını bu dünyaya uygulamak olası mı?

Daha açık bir deyişle, hukuk yoluyla cezalandırılmasa da yapılan kötülüğün bu dünyada cezasız kalması söz konusu olabilir mi?

Bu noktada karşımıza "vicdan" kavramı çıkacaktır...

Vicdan sözü "çevremizdeki insanlara ve topluma karşı ahlâki sorumluluk duygusu" olarak açıklanıyor.

Yeterli değil kuşkusuz, yine de bu açıklamayla vicdanın ne olup olmadığı konusunda fikir edinebiliyoruz.

Bazı dillerde vicdan sözcüğü bilinç kavramıyla eşanlamlı olarak kullanılıyor.

Bunda da bir doğruluk payı var.

İnsan kişiliği, bilinçle biçimleniyor.

Bilgilerimiz, bildiklerimiz kadar insanız.

Fakat bunları yazmakta olduğum anda bile, pek de böyle olmadığını düşünüyorum.

Bilgi sahibi bir sürü alçağın yanı sıra bilgileri sınırlı ne kadar iyi, doğru, dürüst insan olduğunu biliyoruz...

Bu da karşımıza yine irdelenmesi gereken sorular çıkarıyor...

İnsan yaptığı şeyin kötü olduğunu bile bile neden kötülük yapar?

Apaçık gerçekler karşısında yalanda neden ve nasıl direnir?

Vicdanının sesini susturmayı nasıl başarır?

Ya da, bilinç ve vicdan arasında bilemediğimiz gizli yollar, karanlık koridorlar, labirentler mi bulunmakta?

Bunu aslında o türden insanlara sormak gerekir, fakat yanıt alamayız, ya da şaşırtıcı yanıtlarla karşılaşılır.

Birkaç gün önce bir gazetemizde, Hitler'in başlıca suç ortaklarından Göring'in sorgu sırasında söyledikleri vardı.

Aslında Yahudileri çok severmiş. Kendisine gaz odalarına ilişkin fotoğraflar gösterildiğinde de bütün bunların çok korkunç olduğunu söylemiş.

Ne dersiniz, ya da demezsiniz?..

Günümüz Türkiyesi'ne gelelim.

Shakespeare'in tragedyalarından birinde "Anne, beni öldürdüler" diyen çocuk gibi, "Vurmayın, öldüm" diyen delikanlıya vurmaya devam eden alçakların alçalmalarının sınırı nerede sona eriyor?

Bu alçaklar, şimdi nasıl yemek yiyor, nasıl uyuyor, nasıl nefes alıp veriyorlar?

Göstericinin başına ateş ederek ölümüne neden olan polis vicdanen rahat mı?

Yaşamını hiçbir şey olmamış gibi sürdürebilecek mi?

İşlediği suçun cezasını hukuken çekerken bile vicdanları rahat olmayan insanlar kuşkusuz varken, bu polis memuru korunup kollanıyor olmasının tedirginliğini duymayacak mı?

Ya bir katili ya da katilleri kollayan savcılar, yargıçlar, bütün bir adalet sistemi, bütün bir siyaset?

Kirli, karanlık, sahte içeriği gün gibi ortadayken, Ergenekon ve Balyoz diye adlandırılan utanç davalarında ve benzerlerinde, alçalmanın hizmetinde kalmayı ısrarla sürdüren hukuk, hukukçu?

Birbiri ardına sıraladığı yalanlar birbiri ardına yüzüne vurulmaktayken, bunlar için özür dilemek yerine yeni yalanlar

uydurmayı sürdüren siyasetçi, bunun bir alçalma olduğunun farkında değil mi?

Alçalma, nereye kadar?

Alçalmakta olan uçağın hedefi, tekerleklerini yere koymaktır.

Alçalmakta olan insan için, insanlığın bunca birikiminden sonra, akla ve vicdana aykırı hiçbir hedef olamaz.

Olsa olsa, çapma ve verdiği zararın ölçüsüne göre, kendi çevresi, ülkesi ya da bütün bir insanlığın lanetine uğramış olarak, yere çakılacak ve paramparça olacaktır.

20 Temmuz 2013

Düzey Düşüklüğü Bulaşıcıdır

Yabancı dil bilgisine sahip olanlar bilirler.

O dili kötü konuşan biriyle konuşmanız gerektiğinde, siz de kendi bilgi düzeyiniz her ne ise onun altına düşersiniz.

Aradığınız sözcükler bir türlü aklınıza gelmez.

Buna karşılık dili iyi bilen biriyle konuşmak sizin bilgi dağarınızı da en yukarıya çıkarır...

Çünkü düzey yüksekliği özendirici, düzey düşüklüğü bulaşıcıdır...

Türkiye'de siyaset konularının içeriği ve dile getiriliş biçimleri uzun bir süredir en alt düzeylerde seyrediyor.

En sıradan doğrular tersine çevriliyor.

Çoktan aşılmış olması gereken konular, yeni bir şeymiş gibi toplumsal yaşamın gündemine getiriliyor.

Kara para aklar gibi, kara düşünce parlatılıp geçer akçe olarak piyasaya sürülüyor.

Yüzyıl öncelerinin aşınmış bilgileri, tersyüz edilmiş eski giysiler gibi, yeni mal olarak topluma dayatılıyor.

Ve bütün bunlarda başarılı da olunuyor.

Çünkü siyasetin içerik ve dil düzeyi aşağılara indikçe, toplu-

mun (havacılık terimiyle konuşursak) "yükseklik yitimine" uğraması da hızlanıyor...

Doğasında öykünmecilik (taklitçilik) olan insan; aşağı düzeyde bir söylemle dayatılmış kötü, yanlış, değersiz bir içeriği, yeni bir şeymiş gibi aynı düşük düzeyde sözcüklerle tekrarlayıp duruyor...

Üstelik sadece toplumun orta ya da daha aşağı düzeydeki katmanları bakımından da değil söz konusu olan.

İleri düzeyde eğitim almış kimselerin de aynı içerik ve biçim düzeyinde saplanıp kaldıkları görülebiliyor...

Somut ve şimdilik en yeni bir örnekten yola çıkarak düşünmeyi sürdürelim.

"Şimdilik yeni," diyorum, çünkü bu satırlar yazılmaktayken de, vereceğim örneğin daha yenileri ortalığa dökülebilir.

Birkaç gün önce, her zamanki gibi karışık ve kışkırtıcı bir dille, toplumsal gündeme yeni bir konu getirildi.

Daha doğrusu, çağını, yaşamını çoktan yitirmiş, şu anda ancak insanlığın en geri basamaklarındaki toplumlarda geçerliliğini sürdürebilecek bir konu.

Kadının ve erkeğin bir arada olamazlığı...

Gerçi bunun ayrı plaj, ayrı okul, ayrı otobüs vb. çeşitli örnekleri topluma dayatıldı ve dayatılmakta.

Fakat bu kez yapılmak istenen, bütün ölçülerin ötesine geçti.

Kız ve erkek öğrencilerin aynı evlerde oturamayacağı...

Az çok uygarlaşmış hiçbir ülkede düşünülemeyecek bu türden bir yasaklama ve tehdidin en sıradan insan haklarına aykırılığı bir yana, böyle bir anlayışın temelindeki ana fikir, kadını koruyormuş görüntüsü ardında, onun, zayıf, güvenilmez, ikinci sınıf bir insan olarak görülmesidir.

Yanı sıra psikolojik bir etken de, daha yaşlı erkeklerin, belki bilinçli belki bilinçaltı bir itkiyle, genç erkeklerden nefret etmesi, onları kendilerine rakip görmesi, küçümsemesi, aşağılaması olabilir...

Konuyu psikolojik yönden irdelemeyi sürdürüp her şeyi gösteren bir mikroskopla bu gibi düşüncelere sahip olanların bilinçaltlarına bir yolculuk yapılsa, bu ana fikirlerin gerisinde, bu gibi kimselerin sapkınlık eğilimlerinin, aşağılık duygularının bir takım kurtçuklar gibi kımıldanmakta olduğu görülebilecektir...

Kendi aile bireylerini katledenlerin, ensestin, çocuk tacizciliğinin en yaygın olduğu ülkelerden birinin bizimki olduğu ne bir sır ne de rastlantıdır...

Yazının başlığına dönecek olursak...

Düzeysizliğin en yukarılardan dayatıldığı toplumlarda, ahlâki çöküntü, zihinsel karışıklık, her alanda düzey düşüklüğü o toplumun bütün katmanlarında bulaşıcı bir hastalık gibi dalga dalga yayılacaktır...

Siyasetçilerin, toplum bilimcilerin, akıl sağlığını, kişiliğini korumak isteyen tek tek herkesin göz önünde bulundurması gereken bir konu da budur...

9 Kasım 2013

Diktatörlüğün Tarifi

Tayyip Erdoğan'ı dinlemek bahtsızlığını yaşamaya devam ediyoruz.

Belki daha seyrek olmakla birlikte, yine her yerde karşımıza çıkıyor.

Eceabat'tan Çanakkale'ye geçerken vapurda yine bangır bangır bağırıyordu.

Halkımız belli ki dinlemiyor, fakat herhangi bir tepki de göstermeksizin, sanki tepesinde bağırıp duran biri yokmuş gibi ifadesiz bir yüzle robotsu yaşamını sürdürüyor...

Televizyonu kapatayım diyorum, fakat böyle bir düğme yok.

Yukarı çıkıp kaptanı arıyorum, kayıp.

Sonra, dinlenmekte olduğu söylenen kaptana vekâlet ettiğini öğrendiğim gençten biri peydahlanıyor.

Kapatın şu televizyonu, kafamız şişti diyorum...

Bir toplu taşıma aracında, tek bir kişi bile istemiyorsa, televizyon izlemeye, hele tek bir kanalı, tek bir istasyonu dayatmaya hakları olmadığını anlatmaya çalışıyorum...

Anlayıp anlamadığı belli değil, fakat tepkisiz halkımızın yine herhangi bir tepkisiyle karşılaşmaksızın kapanıyor televizyon...

Meclisteki bütçe konuşmalarını gözucuyla izlerken yine çıktı karşıma...

Biraz dinleyeyim dedim...

Kendi içinde tutarlı bir tutarsızlıklar zinciri...

İnsan sürekli olarak saçmalıyorsa, saçmalamanın da kuşkusuz bir tutarlılığı olacaktır.

Tayyip Erdoğan konuştuğu konuda gerçekten cahil olduğu için mi, yoksa bile bile mi gerçekliği saptırıyor?

Konu, demokrasi...

Demokrasinin gerçekleştiği tek yer oy sandığıymış ve sonuçta da Millet Meclisi'ymiş...

Meclisin dışında kalan her şey, kitle gösterileri, yargı erki, sivil toplum, özetle akla gelebilecek her türlü meclis dışı muhalefet, Tayyip Erdoğan'a göre ya terörizm, ya darbecilik...

Meclisteki muhalefeti de terörizm destekçisi olmakla suçlamaktan geri kalmıyor....

Bu arada, bir yenilik olarak, kapital sahiplerini de hedef tahtasına oturtuyor...

Sanırsınız ki palasını halk yararına sallamakta olan bir halk kahramanının karşısındasınız...

Oysa, Gezi Direnişi günlerinde, direnişe destek veren kapital sahiplerini, "Benim dönemimde on kat zenginleştiniz, şimdi nasıl bana karşı çıkarsınız..." diye azarlayıp tehdit eden kendisi...

Sanki halkın o dinlence alanına AVM'ler, zenginler için konutlar dikmeye yeltenen o değil...

Dizginleyemediği öfkesi, hevesi kursağında kaldığından olmalı...

Gezi'de yaptığım konuşmada, dinleyici topluluğuna, içinizde AKP döneminde on kat zengin olanınız var mı diye sorduğumda, kitleden yükselen protesto seslerini tahmin edersiniz...

Tayyip Erdoğan, ailesine, sülalesine sövülüp sayıldığından yakınıyor...

Gerçekten de, sokaktaki insana kulak verdiğinizde, gelmiş geçmiş hiçbir siyasetçi için bu kadar ağır sözler söylenmediğini görüyorsunuz...

Acaba neden?

Rüzgâr eken fırtına biçeceği için mi?

Kaldı ki söz konusu kişi, partisi iktidara geldiğinden beri ve daha da öncelerden, rüzgâr değil fırtına ekmeyi sürdürüyor...

AKP yöneticilerinin TV ekranındaki yüzlerini izliyorum...

Yüzler asık, dudaklar sımsıkı kenetli...

Tayyip Erdoğan'ın limon sarısı, gülümsemeyi unutmuş ya da belki hiç tanımamış yüzünden, düşünüp düşünmediği, düşünüyorsa ne düşündüğü anlaşılamıyor...

Gezi'den bu yana yerle bir olan "karizma"sının, kişisel ve partisel geleceğinin kaygısı içinde olduğunu tahmin etmek güç değil...

Konuşmasında söyledikleri ise diktatörlük tarifinin ta kendisi...

Tek güç Millet Meclisi'ymiş...

Meclis çoğunluğu onun elinde.

Yürütme zaten onun buyruğunda...

Bürokrasi, polis, yargı, asker, ya buyruğunda ya tehdidi altında...

Tek güç benim demek istiyor...

Güya demokrasiyi tarif ederken, diktatörlüğü tarif ediyor...

Giyotinde can veren bahtsız Fransa kralı gibi, kanun benim demek istiyor...

Ömrünü çoktan tamamlamış bu anlayış, hiçbir çağdaşlık pırıltısı, demokrasi gerçeğine ilişkin tek bir ışıltı, en küçük bir bilgi ve bilinç kırıntısı taşımıyor...

Tayyip Erdoğan diktatörlüğünün büyük olasılıkla son çırpınışları izleniyor...

14 Aralık 2013

Korku ve Ecel

Korkunun ecele faydası yok özdeyişi iktidardaki parti yöneticilerinin ruhsal durumlarına ve görünümlerine tam olarak uyuyor.

Erdoğan'ı, Belediye Başkanlığı'ndan alındığı günlerde İstanbul Belediyesi önünde toplanan bir avuç kalabalığa konuşurken bir rastlantıyla dinlemiştim.

Bağıra çağıra meydan okuyordu.

Tuhafıma gitmişti ve yazmıştım da bu izlenimimi...

Bir kamu görevlisinin ya da hatta bir siyasetçinin değil; bir yerlerden güvence almış, sırtını bir yerlere dayamış, bir hedefe kilitlenmiş birinin, ölçü dışı bir konuşmasıydı bu.

O sırada, cezaevine gireceği için korkuyor muydu, sanmam.

Bunu şimdi çok daha iyi görebiliyoruz.

Aldığı güvencelerin kendisini çok daha yukarılara çıkaracağının, birkaç ay sürecek cezaevi yaşantısının da oynamayı çok iyi becerdiği mazlum ve kahraman rolüne pek güzel bir altyapı kazandıracağının her halde bilincindeydi.

Sonra başbakan olarak hep bağırdı.

Partisini kökünden sallayan rüşvet operasyonu sonrasında da bir süre sustuktan sonra Konya'dan sesini yükseltti.

Fakat dikkatli bir kulak, bu bağırışın öncekilerden farkını, halka ve Tanrı'ya sığınıştaki çaresizlik tınısını, savurmaya devam ettiği tehditlerdeki geri çekiliş tonlarını ayrımsayabiliyor.

Dikkatli bir göz, yüzdeki kasılmaları, sararmaları, gözlerdeki donuklaşmaları görebiliyor.

Başbakan korktuğunu, hem de fena halde korktuğunu artık gizleyemiyor.

Fakat, halk deyişinde pek güzel söylendiği gibi, korkunun ecele faydası yoktur...

Rüşvet operasyonunun kimlerce, hangi güçlerce başlatıldığının çok fazla önemi yok.

Burada bence asıl önemli olan, hırsızlığın, soygunun, yasadışılığın açık seçik ortada oluşudur.

Bir cinayet işlendiğini ve onu kimin işlediğini ortaya çıkaranın kimliğinden daha önemli olan, bir cinayetin işlenmiş olduğunun ve kimlerce işlendiğinin öğrenilmesidir...

Daha da önemli olgu, Türkiye'de devletin (yasamanın, yürütmenin, yargının) büyük oranda artık Türkiye Cumhuriyeti'nin yasama, yürütme ve yargı organları değil, iki gerici güç arasında paylaşılmış bir devlet erki olduğu gerçeğidir...

Bu gerçekleri göz ardı ederek konuyu operasyonun hangi güçlerce başlatıldığı sorusuna yöneltmeye çalışmak, gerçeği saptırıp karatma çabasıdır...

AKP yönetiminin ve yandaş medyanın yapmaya çalıştığı da tam olarak budur...

"Rüşvet Operasyonu"ndaki "operasyon" kavramının bile inanılmaz bir pervasızlık ve utanmazlıkla

yönü değiştirilerek kafalar karıştırılmak isteniyor...

Hükümet açıklamalarında ve hele yandaş medya yayınlarında, asıl operasyon sanki rüşvetçilere karşı yürütülen değil de, bu operasyonu düzenleyenlere karşı yapılan bir operasyonmuş izlenimi yaratılmaya çalışılıyor...

AKP yönetimi ve başındaki kişi bir kez daha, kavramları tersyüz etmede, doğruyu eğri, eğriyi doğru göstermede inanılmaz "usta"lığını gösteriyor...

Fakat nereye kadar?..

Haziran Direnişi günlerindeki yazılarımda ve konuşmalarımda Tayyip Erdoğan'dan bir geri çekilme, uzlaştırıcı bir sağduyu davranışı beklemenin anlamsızlığına değinenlerden biriydim...

Aynı şeyi bir kez daha görüyoruz ve bu da söz konusu kişi bakımından tutarlı bir davranıştır...

Tayyip Erdoğan en başından beri çevresini koruyarak, hiçbir konuda hiçbir ödün vermeyerek bugünlere gelebilmiş bir kişidir.

Bugünden sonra da ondan farklı bir davranış beklemenin, teslimiyetçilikten başka bir anlamı olamaz.

Bugün gelinen noktada tek fark, rüşvetin, hırsızlığın, çürümenin artık örtbas edilemez olduğu, halk insanlarının da artık her yerde bu gerçeği korkusuzca, çekincesizce, açıkça dile getirmeleridir...

Suçları gizlenemez olanlar ise korkularını da artık gizleyemiyor...

Özdeyişi yineleyecek olursak, korkunun ecele faydası yoktur...

Fakat bu kaçınılmaz sonu çabuklaştırmanın tek yolu, çarpışan iki gerici gücün dışında kalan herkesin, seyirci olmaktan çıkarak, her alanda, her platformda ve sadece lafta da kalmayarak, etkili, kararlı, sonuç alıcı bir savaşım vermesidir...

21 Aralık 2013

Başbakan Nasıl Diktatör Oldu?

Başbakan, bakanlar kurulunun başkanı demek.

Yasama organı olan parlamentoyu yönetmez.

Tersine, etkinlikleriyle ilgili olarak parlamentoya hesap verir.

Parlamento gerektiğinde güvensizlik belirterek hükümeti düşürebilir.

Yürütme, doğal olarak yargıya karşı da sorumludur.

Başbakan, gerek bireysel etkinlikleri gerekse başkanı olduğu kabinenin etkinlikleriyle ilgili olarak gerektiğinde yargı önünde hesap verir.

Bizim siyasal yaşamımızda ise, çok az istisna dışında, bu demokrasi kurallarının tam tersi geçerli.

Bunun da ötesinde, günümüz Türkiye başbakanı tam anlamıyla bir diktatör görüntüsüne ve yetkilerine sahip.

Bu neden böyle?
Üzerinde düşünelim.

En önemli, belki başlıca neden, bireysel çıkarlarla ilgili.

Milletvekillerini, aynı zamanda partinin başkanı olan başbakan belirliyor...

Bu, başbakanın istemediği bir davranış sergileyen milletvekilinin bir daha seçilme şansı yok demektir.

Bu anlamda, diktatörlük olgusu önce partinin hiyerarşik yapısından başlıyor.

Siyasal partiler yasasının ve parti tüzüklerinin parti başkanına sınırsız yetki tanıdığı bir demokraside, söz konusu kişinin diktatörleşmesi kaçınılmaz olacaktır.

Bizde başbakanın diktatöre dönüşmesinin bir başka nedeni, uygulanmakta olan seçim sistemidir.

Yüzde onluk bir seçim barajı, parlamentoda bir partinin haksız çoğunluğuna yol açacaktır ve nitekim öyle de olmuştur.

Faşist 12 Eylül darbesi sonrasında getirilen yüzde on gibi bir seçim barajının uygulandığı bir ülkede demokrasi sözü kandırmacadır.

Türkiye örneğinde başbakanın diktatörleşmesinin bir başka temel nedeni de toplumca demokrasi kültürüne çok az sahip oluşumuzdur.

Örgütsüz bir halk, sadece bir insan kalabalığı demektir.

Demokrasi kültürü öncelikle örgütlülük bilincidir.

Bizde büyük halk kitlelerinin beklentisi ve arzuladığı şey örgütlenme değil, bir kurtarıcının gelmesidir...

Bu nedenle de kurtarıcı olarak gördüğü kişiye tapınırcasına bağlanır.

Onu bütün kusurların üstünde ve ötesinde görür.

Bu bizde her zaman az çok böyleydi.

Günümüzde ise en aşırı bir örneğini yaşamaktayız.

Günümüz Türkiye başbakanının neden bir diktatöre dönüşmüş olduğunun başkaca özel nedenleri üzerinde de duralım...

Artık açık seçik görülebildiği gibi, başta ABD emperyalizminki olmak üzere güçlü bir dış destekle önü açılmış bir kişiden söz ediyoruz...

Bu kişi, bugün iflas etmiş olan ılımlı İslam safsatasının Türkiye temsilcisi olarak saptanmıştı...

Kibirli ve fanatik kişiliği, iktidar hırsı ve para tutkusu, sıradan yurttaşı etkileme konusunda hitabet ustalığı, çıkar çevreleriyle ilişkileri, bugün ak dediğine ertesi gün hiç sıkılmaksızın kara diyebilme kıvraklığı, belli ki ona yatırım yapan güçlerce bir laboratuvar ortamında gibi incelenmiş ve üzerinde görüş birliğine varılmıştır...

Ülke içindeki etkisi ise, halk kitlelerinin bir kurtarıcı beklentisinin güya karşılığıymış gibi pazarlanmasının yanı sıra, yerli sermayenin güçsüzlük ve kimliksizliğinden, bunun da bir sonucu olarak merkezdeki siyasal örgütlenmelerin çözülüşünden, 12 Eylül faşist darbesi sonucunda emekçi örgütlerinin ve solun ezilip parçalanmasından; bütün bunlara tüy dikercesine de aydınlanma kültüründen ve yurttaşlık bilincinden nasibini almamış, omurgasız bir okumuş yazmış güruhunun bilinçsiz, duygusuz, lanetli desteğinden gelmektedir...

Gezi ve ardından (ne kadar engellemeye çalışsalar da yağma ve hırsızlık kumpaslarını gözler önüne seren) yolsuzluk operasyonları diktatörü ve diktatörlüğü köklerinden salladı...

Akıllı bir son vuruş ülkeyi hasret kaldığı temiz havayla dolduracaktır...

Bunun yolu ise, kanımca, parlamento içi çalışmalar kadar ve ondan da çok, halk insanlarını özgürlük, iş, adalet, barış sloganları hedeflerinde örgütlemek, harekete geçirmektir...

18 Ocak 2014

FATİH HİLMİOĞLU'NA, BÜTÜN SİYASAL TUTSAKLARA ÖZGÜRLÜK!

Usta şair, yazar ve düşünür Ataol Behramoğlu henüz AKP iktidarının birinci yılında, 4 Ekim 2003 tarihli *Sivil Darbe* isimli makalesinde şöyle diyordu: "AKP'nin yaptıkları, yapmaya çalıştıkları ancak 'Sivil Darbe' sözcükleriyle nitelenebilir. Tabii, henüz girişim sürecindeki bir sivil darbe."

Geçen on bir yılla birlikte yaşananlar Ataol Behramoğlu'nu haklı çıkarmış ve yazarı, günümüzde çokça telaffuz edilen bu tanımı siyasi tarihimize yerleştiren kişi yapmıştır.

Sivil Darbe Türkiye'nin içine gömüldüğü otoriter düzene yol açan sürecin gelişimine ve ona destek verenlere bir aydının gözünden ışık tutmakta, gelecek kuşaklar için adeta bir ibret belgesi niteliği taşımaktadır.

Kapak Fotoğrafı: YALÇIN ÇAKIR

KIRMIZIKEDİ
www.kirmizikedikitap.com
₺ 19

